

ΕΛΛΑΔΑ

«Μπόνους» 300 εκατ. για τράπεζες

Βαθιά ανάσα θα προσέφερε στις ελληνικές τράπεζες η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας από το ελληνικό Δημόσιο. Μια τέτοια εξέλιξη θα άνοιγε τον δρόμο για κάλυψη των υποχρεώσεων ύψους 15 δισ. ευρώ που έχουν οι τράπεζες τα προσεχή χρόνια με χαμηλό κόστος, εξοικονομώντας έως και 300 εκατ. ευρώ για τις τέσσερις συστημικές τράπεζες. **Σελ. 18**

ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ

Αναταράξεις στην παραγωγή μικροτσιπ

Ιδιαίτερα ευάλωτη αποδεικνύεται η παγκόσμια αγορά ημιαγωγών, γνωστών ως μικροτσιπ, που χρησιμοποιούνται σχεδόν σε κάθε συσκευή τεχνολογίας. Η πανδημία προκάλεσε ισχυρούς κραδασμούς στην παραγωγή και τροφοδοσία. Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει διαταράξει περαιτέρω την αγορά, που βρίσκεται αντιμέτωπη και με το έλλειμμα κρίσιμων πρώτων υλών. **Σελ. 12**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ανάπτυξη 3% βλέπει η Moody's

Επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας κατά τουλάχιστον 2,2 μονάδες -από 5,2% σε 3%- εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία εκτιμά η Moody's, σημειώνοντας ότι οι προοπτικές περιβάλλονται πλέον από μεγάλη αβεβαιότητα. Προειδοποιεί ότι δυνατό να τεθούν σε κίνδυνο οι προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης της χώρας. **Σελ. 24**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Όγκος συναλλαγών (εκατ. €)

ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

Δεν φυτεύουν λόγω της μεγάλης ακρίβειας

Μειωμένες κατά 30% είναι, σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία της αγοράς, οι φυτεύσεις καρπουζιών και πεπονιών στην Ελλάδα. Αυτό αποδίδεται στη δυσκολία των καλλιεργητών να καλύψουν το αυξημένο κόστος παραγωγής. Φορείς του κλάδου δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο να διακοπεί τους επόμενους μήνες η συγκομιδή και να μείνουν τα φρούτα στα δέντρα. **Σελ. 16**

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Πράσινο για νέα έργα 1,8 δισ. στην Ελλάδα

Περισσότερα από 350 επενδυτικά σχέδια συνολικού προϋπολογισμού 1,8 δισ. ευρώ βρίσκονται στην τελική ευθεία για ένταξη στο Ταμείο Ανάκαμψης. Πρόκειται για ώριμες επενδυτικές προτάσεις που έχουν πάρει ήδη το πράσινο φως από τις τράπεζες για χρηματοδότηση. Τραπεζικά στελέχη τονίζουν τη σημασία που έχει για τις μεγάλες επιχειρήσεις η πρόσβαση στα κεφάλαια του Ταμείου. **Σελ. 14**

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ

Επενδύουν πολλά σε ακριβά ρολόγια

Οι Αμερικανοί και οι Αμερικανίδες αρχίζουν και πάλι να ξοδεύουν πιο πολλά από τον καθένα σε ελβετικά ρολόγια. Ενας βασικός λόγος είναι πως τα θεωρούν επένδυση. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας στις ΗΠΑ παρτηρήθηκε εκρηκτική άνοδος στις αξίες όλων των συλλεκτικών ειδών, είτε επρόκειτο για κάρτες μπίζμπολ είτε για ρετρό βιντεοπαιχνίδια. **Σελ. 9**

5 291296 000378

Νέους λογαριασμούς θέλουν να ανοίξουν Ρώσοι - Ουκρανοί

Βροχή αιτημάτων στις τράπεζες στο πλαίσιο μετεγκατάστασης εταιρειών στην Κύπρο

Εκατοντάδες αιτήματα για άνοιγμα λογαριασμών Ρώσων και Ουκρανών πολιτών καλούνται να διαχειριστούν οι κυπριακές τράπεζες. Η τάση για μετεγκατάσταση (relocation) στην Κύπρο είτε Ρωσικών είτε Ουκρανικών εταιρειών, έχει ενταθεί

λόγω του πολέμου. Οι κυπριακές τράπεζες διενεργούν σε βάθος ελέγχους και περνούν από κόσκινο τόσο τις εταιρείες όσο και τα φυσικά πρόσωπα που τις εκπροσωπούν. Οι εταιρείες σαφώς και δεν είναι μικρές. Γίνεται λόγος για πολυεθνικές οι

οποίες έχουν ήδη φέρει στελέχη και εργαζόμενους στην Κύπρο. Έχουν ανοικιάσει ολόκληρα ξενοδοχεία στην ελεύθερη επαρχία Αρμόκωστου (Πρωτάρη και Αγία Νάπα) και στη Λάρνακα, αναμένουν την πορεία των εξελίξεων και ποια πορεία

θα χαράξουν οι ίδιες. Ο αριθμός των εταιρειών αυτών ολοένα και μεγαλώνει και η πίεση στις κυπριακές τράπεζες για διαδικασίες που θα επιτρέψουν να εγκατασταθούν στο νησί ή να ενισχύσουν υφιστάμενες εταιρείες αυξάνεται. **Σελ. 3**

Επενδυτικό καταφύγιο Εμιράτα και Τουρκία για Ρώσους

Οι πλούσιοι Ρώσοι τοποθετούν μαζικά πλέον τα χρήματά τους σε ακριβά ακίνητα στην Τουρκία και στα Αραβικά Εμιράτα, καθώς αναζητούν καταφύγιο μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και τις κυρώσεις που επέβαλε η Δύση στη ρωσική οικονομία. «Πολλά με επτά με οκτώ ακίνητα την ημέρα σε Ρώσους», αποκαλύπτει ο Γκιουλ Γκιουλ, συνιδρυτής της μεσιτικής εταιρείας Golden Sign, δηλαδή Χρυσό Σημάδι, που έχει έδρα στην Κωνσταντινούπολη. **Σελ. 11**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ιβηρικό χαστούκι

Η τριήμερη παρουσία του προέδρου Μπάιντεν στην Ευρώπη υπήρξε κατά βάση σμπειολογική, χωρίς όμως να αποσιγάσει και η ουσία όσον αφορά στη συνέχεια. Ξεκινώντας από την τελευταία του παρέμβαση επί ευρωπαϊκού εδάφους λίγο πριν αναχωρήσει, και επiléγοντας την κοντινή προς τις πολεμικές συγκρούσεις Πολωνία, φρόντισε να κλιμακώσει την ένταση με τον Ρώσσο ομόλογό του. Υπενθυμίζουμε ότι προ ολίγων ημερών τον χαρακτήρισε εγκληματία πολέμου, ενώ στην προχθεσινή του παρέμβαση έθεσε το ζήτημα της απομάκρυνσης του Βλαντιμίρ Πούτιν από την προεδρία, καθώς αποτελεί μια διαρκή απειλή για τους γείτονές του.

Κλείνοντας, μάλιστα, φρόντισε να θέσει το διακύβευμα της παρούσας συγκυρίας λέγοντας ότι αυτή η περίοδος θα πρέπει να ιδωθεί ως μια διαμάχη μεταξύ των δημοκρατικών πολιτευμάτων σε αντιδιαστολή με τα απολυταρχικά μοντέλα διακυβέρνησης.

Σημαντικό κομμάτι της καθόδου του Αμερικανού προέδρου στην Ευρώπη υπήρξε και η συζήτηση γύρω από την ανάγκη απεξάρτησης από το ρωσικό φυσικό αέριο, οι αγορές του οποίου λόγω εκτόξευσης της τιμής χρηματοδοτούν ξεκάθαρα αυτόν τον πόλεμο κατά του ουκρανικού λαού. Οι συζητήσεις και κυρίως οι δημόσιες δηλώσεις κατέδειξαν τη δυσκολία του εγχειρήματος ακόμη και για σταδιακή απεξάρτηση, με τον στόχο φέτος να τίθεται όπως φαίνεται σε μη ρεαλιστικά επίπεδα. Σύμφωνα με τα επίσημα διαθέσιμα στοιχεία, η ΕΕ καταναλώνει ετησίως 385 δισ. κυβικά μέτρα (κ.μ.) φυσικού

αερίου εκ των οποίων τα 155 δισ. κ.μ. προέρχονται από την Ρωσία.

Στην κοινή τους δήλωση με την επικεφαλής της Κομισιόν, ο Τζο Μπάιντεν εξέφρασε την ετοιμότητα των ΗΠΑ να προσφέρουν 15 δισ. κ.μ. υδρογονοποιημένο φυσικό αέριο με στόχο να αυξηθεί αυτή η προσφορά στα 50 δισ. κ.μ. μέχρι το 2030. Όλα αυτά με την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη θα δημιουργήσουν την αναγκαία υποδομή αποθήκευσης αυτών των ποσοτήτων. Με βάση στοιχεία που αφήνουν να διαρρεύσουν διπλωματικές πηγές, η κίνηση Μπάιντεν στοχεύει να κινητοποιήσει και άλλες χώρες, κυρίως ασιατικές, να στείλουν υδρογονοποιημένο φυσικό αέριο στην Ευρώπη. Ένα ακόμα πιθανό σενάριο, πέραν των εισαγωγών υδρογονοποιημένου φυσικού αερίου, αποτελεί και η αξιοποίηση

του αγωγού Νορβηγίας Αζερμπαϊτζάν, ο οποίος θα μπορούσε να προμηθεύσει φυσικό αέριο ανεβάζοντας μεσοπρόθεσμα τις επιπρόσθετες προμήθειες στα 20 δισ. κ.μ.

Εφόσον στην εξίσωση προστεθεί και η αλλαγή κουλτούρας των Ευρωπαίων καταναλωτών ως προς τον τρόπο και την ένταση κατανάλωσης ενέργειας, η μεσοπρόθεσμη απεξάρτηση θα μπορούσε να ανέλθει στο ένα τρίτο και να υπολείπεται κατά 50% από τον στόχο που έχει θέσει η ΕΕ σε σχέση με τις ρωσικές προμήθειες. Στο μεταξύ, σε μια προσπάθεια αποκλιμάκωσης των τιμών ενέργειας που επιβαρύνουν σημαντικά την κατανάλωση, η ΕΕ αποφάσισε την από κοινού αγορά φυσικού αερίου για όλα τα κράτη μέλη εξασκώντας αγοραστική ισχύ με στόχο την

μείωση της τιμής ανά μονάδα. Τροχοπέδη υπήρξε η καταψήφιση από την ευρωπαϊκή Σύνοδο της πρότασης για θέσπιση πλαισίου στην τιμή ηλεκτρικής ενέργειας, ένα μέτρο που θα ανακούφιζε άμεσα τόσο το νοικοκυριά όσο και τις επιχειρήσεις. Αν και δεν επετεύχθη τελική συμφωνία για όλες τις χώρες, η εξαίρεση που δόθηκε σε Ισπανία και Πορτογαλία -προβállοντας τη μεγάλη πρόοδο που έχουν πετύχει και οι δυο χώρες στην εφαρμογή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας- αποτελεί ένα χαστούκι για όλες τις χώρες του Νότου που, αν μη τι άλλο, απολαμβάνουν αντίστοιχες κλιματολογικές συνθήκες, ενώ στην περίπτωση της Κύπρου ικανοποιείται και το κριτήριο της απομακρυσμένης θέσης που είχε επίσης προβληθεί για τους Έλληνες.

Δεν αποκλείεται να βγει από τα ψυγεία το μη ΠΟΠ χαλούμι

Αποφάσεις τον Απρίλιο

Τον επόμενο μήνα αναμένεται η γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας για τα προϊόντα χαλλουμιού εκτός προδιαγραφών ΠΟΠ και κατά πόσο μπορούν να διατίθενται στην αγορά. Μιλώντας στην «Κ» ο υπ. Γεωργίας Κώστας Καδής ανέφερε ότι υπάρχει περίπτωση αριθμός προϊόντων να μην μπορούν να κυκλοφορήσουν στην αγορά, άρα θα πρέπει να αποσυρθούν από τα ψυγεία των υπεραγορών. **Σελ. 4**

Τι ζητούν πλέον οι πελάτες από τα ξενοδοχεία

Νέες τάσεις σε συνέδριο ΣΤΕΚ

Μείωση στα επαγγελματικά ταξίδια, αύξηση στην ζήτηση των εξατομικευμένων πακέτων, προτίμηση σε αγροτουριστικά καταλύματα αλλά και ξενοδοχεία ευεξίας, είναι μερικές τάσεις οι οποίες κέρδισαν έδαφος στον τομέα των ταξιδιών και των διακοπών, ως αποτέλεσμα της πανδημίας. Οι νέες τάσεις στην ξενοδοχειακή βιομηχανία ήταν το αντικείμενο συνεδρίου του ΣΤΕΚ. **Σελ. 4**

Αναπόφευκτοι οι πλεονασμοί στην ΚΕΔΙΠΕΣ

Προς δυναμικά μέτρα

Μόνο 15 άτομα πάτησαν το κουμπί για εθελούσια έξοδο από την ΚΕΔΙΠΕΣ. Στόχος του σχεδίου ήταν να αποχωρήσουν 60 άτομα. Έτσι τώρα η ΚΕΔΙΠΕΣ θα προχωρήσει σε 40 πλεονασμούς. Αναμένεται η λήψη δυναμικών μέτρων. **Σελ. 3**

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΙΤΗΣ

Πληθωριστικές παρενέργειες

Υπάρχουν στοιχεία που δεν καταμετρούνται στις επίσημες στατιστικές. Όπως, για παράδειγμα, τα ασανσέρ που είναι εκτός λειτουργίας γιατί δεν υπάρχουν λεφτά για τη συντήρησή τους. Ή ο εργάτης που ζητάει 30 ευρώ προκαταβολή από τον (γλύχορ) μισθό του επόμενου μήνα, για να καλύψει κάποιες «έκτακτες» ανάγκες. Ή τα διαμερίσματα όπου οι ένοικοι υποκαθιστούν τη θέρμανσή τους με κουβέρτες. Αν νομίζετε ότι τα φαινόμενα είναι σπάνια, κάντε λάθος. Περίπου το 29% των συμπατριωτών μας, σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής, βρίσκονται στο όριο ή κοντά στο όριο της φτώχειας.

Ο επίσημος πληθωρισμός τον Φεβρουάριο έτρεχε με 7,2%. Για τα πιο εύαλута νοικοκυριά, για τους ανέργους και εκείνους που έχουν δουλειά

Ο πληθωρισμός, ακόμη κι αν διαρκέσει μόνο μέχρι το τέλος του έτους, ίσως αφήσει αποτυπώματα διαρκείας.

αλλά αμείβονται με τον βασικό μισθό, ο πληθωρισμός είναι πολύ μεγαλύτερος. Όπως και για εκείνους που έχουν μισθούς της τάξης των 1.000 ή των 1.200 ευρώ. Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε πανεπιστημιακό ίδρυμα για λογαριασμό γνωστής επιχείρησης, ένας μισθός 1.000 ευρώ έχει χάσει 25% έως 30% της αγοραστικής του δύναμης από τον Φεβρουάριο μέχρι σήμερα. Πρακτικά, για τον μισθωτό των 1.000 ευρώ, ο πληθωρισμός δεν τρέχει με 7,2% αλλά με 25%, ίσως και 30%.

Η ακρίβεια επηρεάζει δραστικά τη ζωή και την ψυχολογία μιας κοινωνίας εξασθενημένης από μια υπερ-10ετή οικονομική κρίση. Μαζί με τον πόλεμο, είναι τα δύο προβλήματα που αξιολογούνται ως κορυφαία στις δημοσκοπήσεις. Διόλου παράξενο, αφού το τσουνάμι των ανατιμήσεων –που άρχισε να φυσώνει αρκετούς μήνες πριν από την 24η Φεβρουαρίου, ημέρα έναρξης της εισβολής Πούτιν στην Ουκρανία– εν αρχή από τις τιμές της ενέργειας και των τροφίμων, απλώνεται στα νοίκια

και σε μια ευρεία γκάμα ειδών λαϊκής κατανάλωσης, δοκιμάζει τη μισή Ελλάδα και βασανίζει το ένα τρίτο της.

Επηρεάζει και το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων, από τον τουρισμό μέχρι τους κλάδους παραγωγής και εμπορίας τροφίμων και εμποτισμού. Τείνει να διαβρώνει περαιτέρω την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων, και δη της μεταποίησης. Της οποίας πάντα το κόστος της ενέργειας ροκάνιζε την ανταγωνιστικότητά της. Και η οποία αποδυναμώθηκε συγκριτικά στην πανδημία, γιατί οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις πλουσίων χωρών ενισχύθηκαν κεφαλαιακά από τα κράτη τους –με την άρση του καθεστώτος των κρατικών ενισχύσεων–, οι ελληνικές όχι.

Και ίσως καταλήξει στις τράπεζες καθώς, εφόσον η ακρίβεια εμπεδωθεί και μονιμοποιηθεί, θα υπάρχουν νέα φαινόμενα αδυναμίας εξυπηρέτησης τραπεζικών δανείων. Η απειλή είναι να διογκωθεί το –μυθεμένο– αντιστοιχισθέν– πρόβλημα των κόκκινων δανείων (που βγήκαν από τους ισολογισμούς των τραπεζών και φιλολιμνάζουν στα καθ' ύλην αρμόδια funds μέχρι να έρθει το πλήρωμα του χρόνου...), προσθέτοντας στα κόκκινα δάνεια της πανδημίας COVID-19 νέα κόκκινα δάνεια, του πολέμου της Ουκρανίας, και όλα μαζί θα αυξήσουν τις ανάγκες των συστημικών τραπεζών για επάρκεια κεφαλαίων. Ο πληθωρισμός, ακόμη και αν διαρκέσει μόνο μέχρι το τέλος του έτους, ίσως αφήσει αποτύπωμα διαρκείας στην ελληνική κοινωνία και οικονομία. Κι επειδή ως χώρα, για γνωστούς λόγους, είμαστε σε δύσκολη θέση, σκόπιμο θα ήταν να προσηλωθούμε σοβαρά και έξυπνα να τον αντιμετωπίσουμε. Το κάνουμε; Αντί άλλης απάντησης, δύο παρατηρήσεις: Ενώ βρίσκονται λεφτά εν μια νυκτί για μείωση του ΕΝΦΙΑ, η αύξηση κατώτατου μισθού και του επιδόματος ανεργίας παραπέμπεται στην Πρωτομαγιά. Κι ενώ εδώ και καιρό η Κομισιόν πρότεινε να φορολογηθούν τα υπερκέρδη των επιχειρήσεων ενέργειας, καθ' ημάς υπήρχε άρνηση και ίσως τίποτα δεν θα γινόταν εάν η «Κ» δεν είχε αποκαλύψει τις μπαγανोटιές με τους λογαριασμούς.

kallitsiskostas@yahoo.com

Θα είναι υποψήφιος στην Αθήνα;

Συνεχίζει την προεκλογική του στην Ελλάδα ο τέως ΥΠΕΣ Νίκος Χριστοδουλίδης. Αυτή τη φορά όχι στην Αθήνα αλλά στην Κρήτη. Την Κυριακή μίλησε στα Χανιά, στο πολιτικό μνημόσυνο των Ελευθερίου και Σοφοκλή Βενιζέλου. Στην ομιλία του αναφέρθηκε στην πολιτική και στο όραμά του Βενιζέλου και ευχήθηκε «να αξιωθούμε να δούμε την Κύπρο λεύτερη όπως και ο Βενιζέλος θα ήθελε». Η παρουσία του στην Κρήτη είναι η τρίτη σε Ελλαδικό έδαφος μετά την παρουσίαση του βιβλίου του και τη συνέντευξή του στην «Επίδα» που είχε ως τίτλο «Ποια Βενεζουέλα; Τα κοπάσματά μας στη Μεσόγειο καλύπτουν το 16% των αναγκών της ΕΕ». Για τη συγκεκριμένη συνέντευξη ο Μιχάλης Σοφοκλέους έγραψε στο Twitter ότι ήταν η δεύτερη φορά που ο Χριστοδουλίδης παρουσιάστηκε στην Αθήνα ως υποψήφιος ενώ στην Κύπρο δεν είναι.

Πληροφορίες μου πάντως από άτομο που γνωρίζει, υποστηρίζουν ότι πλησιάζει πολύ η στιγμή της επίσημης ανακοίνωσης της υποψηφιότητάς του. Πρόκειται βέβαια για πληροφορίες που έχουν καταντήσει πιο κοινό μυστικό.

Στην Πινδάρου η ανησυχία χτυπάει κόκκινο, ιδιαίτερα μετά την αναβίωση του σενναρίου για στήριξη Χριστοδουλίδη από το ΔΗΚΟ, εάν κηρυχθεί αδιέξοδο στις συζητήσεις με το Α-ΚΕΛ. Γι' αυτό και τα καρφιά του ΔΗ-ΣΥ προς τις αναφορές ΔΗΚΟϊκών στελεχών αυξανόταν τις τελευταίες ημέρες.

● ● ● ●

Και δεν χτυπάει το τηλέφωνο...

Δεν έχει χτυπήσει το τηλέφωνό του για τις προεδρικές, ούτε και περιμένει ότι κάτι τέτοιο θα συμβεί, δήλωσε προχθές ο Ανδρέας Μαυρογιάννης, ο οποίος ποτέ δεν έκρυψε το ενδιαφέρον του για τον Λόφο. Μιλώντας τη Δευτέρα στον Alpha ανέ-

Ήταν χαρά μου που τα είπαμε!

φερε πως δεν έχει γίνει καμία συζήτηση για τις προεδρικές με κανένα πολιτικό αρχηγό. «Εγώ δεν είμαι κομματικός, δεν ανήκω σε κανένα κόμμα, δεν είμαι μέλος του συστήματος, είμαι ένας άνθρωπος που ορίζω τον εαυτό μου ως υπηρέτη των κρατών και των εθνικών συμφερόντων, δεν έχω εμπλακεί ποτέ στο κομματικό παιχνίδι και η αλήθεια είναι ότι δεν έχει χτυπήσει το τηλέφωνό μου, ούτε και περιμένω ότι θα συμβεί αυτό πράγμα», είπε κατά λέξη. Αποκάλυψε όμως ότι έτρεχε να πιει έναν καφέ με τον Στέφανο Στεφάνου, «ως παλιό συνεργάτη στο Προεδρικό», χωρίς όμως η συζήτηση να επεκταθεί στις προεδρικές. Και παρά το ότι είχε παραδεχθεί, σε συνέντευξή του στην «Καθημερινή» τον Φεβρουάριο, ότι δεν αποκλείει εξ' υπαρχής το... προεδρικό κουτούμι. «Υπάρχουν ψιθυριοί, που τους έχω ακούσει, όμως δεν έχω δεχτεί οποιαδήποτε κρούση για το 2023 ακόμη», είχε δηλώσει, ξεκαθαρίζοντας τις προθέσεις και διαθέσεις του. Τώρα τι συζήτηση με τον Στέφανο στη συνάντησή τους μόνο

οι ίδιοι γνωρίζουν. Παίζει πάντως να είναι οι μόνοι που έχουν συναντηθεί ύστερα από τόσον καιρό και να μην έχουν πει κουβέντα για τις προεδρικές... Υποψιάζομαι ότι μάλλον θα μίλησαν για την κλιματική αλλαγή και τον πληθυσμό των αγρινών στο δάσος της Πάφου. Οι σίτοι της Βίσση πάντως δεν μου φεύγουν από το μυαλό, Από την ώρα που άκουσα την ατάκα για το τηλέφωνο δεν φεύγουν από το μυαλό μου οι σίτοι που τραγούδησε η Άννα Βίσση: «Και δε χτυπάει το τηλέφωνο, με ντύνει το παράπονο που δεν κατάλαβες ποτέ σου τι περνώ κι αν έχει γίνει η αγωνία μου βουδ. Δώδεκα, η ελπίδα μου κρεμάστηκε σ' ένα τηλέφωνο που έμεινε νεκρό...»

● ● ● ●

Οι φυσικοί σύμμαχοι

Θα μιλήσουμε με το ΑΚΕΛ και το ΔΗΚΟ, θα τους ακούσουμε και θα αποφασίσουμε, δήλωσε ο πρό-

εδρος των Οικολόγων χθες το μεσημέρι. Το απόγευμα, μετά τη συνάντηση με το ΑΚΕΛ, ο Στέφανος Στεφάνου τον... διέψευσε με μία σύντομη δήλωση. Όπως είπε, «Θεωρούμε τους Οικολόγους φυσικό σύμμαχο στην προσπάθεια που καταβάλλουμε η αντιπολίτευση να ενώσει δυνάμεις έτσι ώστε να πετύχει τον τερματισμό της διακυβέρνησης του Συναγερμού, που έχει προκαλέσει τεράστια αδιέξοδα στον τόπο και να πετύχουμε την προοδευτική αλλαγή». Εν ολίγοις, ξεκαθάρισε ότι τη συνεργασία με τους Οικολόγους το ΑΚΕΛ την έχει στο τσεπάκι. Εξάλλου, η χθεσινή συνάντηση σε επίπεδο ηγεσίας ξεκαθάρισε τη στενή σχέση που έχουν καλλιεργήσει τα δύο κόμματα. «Η πραγματικότητα είναι πως και στη Βουλή βρισκόμαστε πολύ συχνά στην ίδια πλευρά με το ΑΚΕΛ όσον αφορά πάρα πολλά θέματα. Επομένως, είναι ένα κόμμα με το οποίο υπάρχει δυνατότητα να βρούμε συγκλίσεις για να τις συζητήσουμε παρακάτω όσον αφορά τις Προεδρικές», ανέ-

φερε με νόημα. «Είναι λόγια που ε-πί Περδίκη ίσως να μην ακούγαμε ποτέ», δήλωσε σε πολιτικό πηγάδι ΑΚΕΛικό στέλεχος. Η συνάντηση με το ΔΗΚΟ που ακολούθησε δεν θύμιζε σε τίποτα τη συνάντηση με το ΑΚΕΛ. Στα γραφεία των Οικολόγων το απόγευμα ο πρίγκιπας Νικόλαος και ο πρόεδρος Θεοπέμπτου τα είπαν σε καλό κλίμα αλλά όχι τόσο καλό όσο με τον Στέφανο. Εκείνο που πρόσθεσε... πό-ντους στη συνάντηση ήταν η απόφαση του Νικόλα να πάει ο ίδιος στα γραφεία των Οικολόγων. Μια πηγή μου ανέφερε πως στην ουσία συμφωνήσαν απόλυτα σε ένα θέμα: την ανάγκη αλλαγής της κυβέρνησης. «Για όλα τα υπόλοιπα υπάρχει δρόμος που πρέπει να διανυθεί» όπως μου λέχθηκε. Έτσι κι αλλιώς οι Οικολόγοι δεν θεωρούνται φυσικοί σύμμαχοι με το ΔΗΚΟ, όπως συμβαίνει με το ΑΚΕΛ...

● ● ● ●

Με βαριά καρδιά

Μάλλον για την επόμενη εβδομάδα μεταφέρεται η συνάντηση του πρίγκιπα Νικόλαου με τον Στέφανο Στεφάνου για τις προεδρικές του 2023. Όπως μου ανέφερε υψηλόβαθμο στέλεχος του πριγκιπάτου: «Είναι ως να φροβούνται να συναντηθούν για να μην αναγκαστούν να κλείσουν τόσο νωρίς το κεφάλαιο της μεταξύ τους συνεργασίας. Θα πρέπει όμως κάποια στιγμή να το κάνουν...»

● ● ● ●

ΚΟΝΙΖ: Αληθεύει ότι τόσο στον Λόφο όσο και στην Πινδάρου βλέπουν με μεγάλη αγωνία να αυξάνονται με γεωμετρική πρόοδο τα κρούσματα του κορωνοϊού; Συναγερμικό στέλεχος δεν έκρυψε τη δυσφορία του για την εξέλιξη λέγοντας σε συνανδέρχους του πως «η αύξηση των κρουσμάτων ήρθε στη χειρότερη στιγμή και πρέπει να βρεθεί αμέσως τρόπος για δραστηική μείωση και αν είναι δυνατόν για μηδενικά κρούσματα όπως συνέβη πέρσι το καλοκαίρι, χωρίς βεβαίως να χρειαστεί να ληφθούν νέα μέτρα».

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«Ανθρώπινες αντανακλάσεις»: Ενας σουρεάλ ζωγραφικός ονειροκρίτης

Εγκαινιάστηκε στην γκαλερί «Stand in Line» στη Λευκωσία η ατομική έκθεση του Έλληνα καλλιτέχνη Θεόφилου Κατσιπάνου με τίτλο «Ανθρώπινες αντανακλάσεις». Στην έκθεση παρουσιάζονται πρόσφατα έργα ζωγραφικής του καλλιτέχνη, τα οποία όπως λέει και ο τίτλος της είναι ανθρώπινες αντανακλάσεις, οι οποίες ωστόσο δεν είναι ακριβώς το είδωλο ενός προσώπου στον καθρέπτη. Οι μορφές μοιάζουν σχεδόν ονειρικές, σαν να έχουν βγει από κάποια διήγηση ενός παραμυθιού. Η ανθρώπινη μορφή αποτυπώνεται στον καμβά του ζωγράφου σαν να είναι βγαλμένη από κάποιο καλεϊδοσκόπιο, τα άκρα δεν συμβαδίζουν με την κλίμακα του προσώπου, μη και τα χαρακτηριστικά των προσώπων είναι δυσανάλογα ή και παραμορφωμένα..., ενώ άλλοτε λείπουν εντελώς. Ζωγραφικά σταθερά είναι τα μάτια των προσώπων, καθώς και ένας ποιο σουρεαλισμός, εκόνες σχεδόν ανοικτές, οι μορφές στο φόντο φαίνονται σαν παρατηρητές ή και εικόνες ομοιώματα του κεντρικού προσώπου. Η δουλειά του Θεόφилου Κατσιπάνου μοιάζει να αλιεύει δημιουργικά από έναν φανταστικό κόσμο, τον οποίο όμως ο ίδιος έχει ζήσει και με έναν πολύ ιδιαίτερο τρόπο τον συστήνει και στους θεατές, προτρέποντάς τους να ερμηνεύσουν κατά πως θέλουν...

Ο ασυρματιστής

«...Το εργαστήριο του καλλιτέχνη στην οδό Καλλιφρονά στην Αθήνα – ένα νεοκλασικό του μεσοπολέμου στην Κυψέλη – υπήρξε, όχι στο μακρινό παρελθόν, φυτώριο καλλιτεχνικό, καθώς λειτουργούσε για πολλά χρόνια ως προπαρασκευαστικό φροντιστήριο σε πολλούς και σημαντικούς Έλληνες ζωγράφους για την εισοδό τους

Η δουλειά του Θεόφилου Κατσιπάνου «Ανθρώπινες αντανακλάσεις» στην γκαλερί «Stand in Line» μοιάζει να αλιεύει δημιουργικά από έναν φανταστικό κόσμο, τον οποίο όμως ο ίδιος έχει ζήσει και με έναν πολύ ιδιαίτερο τρόπο τον συστήνει και στους θεατές, προτρέποντάς τους να ερμηνεύσουν κατά πως θέλουν...

στις σχολές Καλών Τεχνών (μεταξύ των δασκάλων του οι Νίκος Στέφος και ο Τίμος Μπατινάκης). Αυτό το ατελιέ έχει κυριολεκτικά βυθιστεί στη ζωγραφική, οι τοίχοι του έχουν ποτιστεί από την αγωνία, την αναζήτηση, τις σπάνιες ώρες όπου ο δημιουργός σαρκώνει την ιδέα του στο τελάρο. Σε αυτό το «βαθυσκάφος» ο Κατσιπάνος προσπαθεί να περισώσει ναυαγισμένα σχέδια, χαμένα πορτρέτα, ανεκπλήρωτα ζωγραφικά ταξίδια. Έναν ασυρματιστή που προσπαθεί να ακούσει τα μύχια της ψυχής του, που ζει καθημερινά μέσα στη θάλασσα του επέκεινα της λογικής και των ορίων.

Ο κόσμος του ονείρου είναι θεμελιακό στοιχείο για να πλησιάσουμε το έργο του

ζωγράφου. Έπειτα από 20 χρόνια μιας πορείας γόνιμης κι αναγνωρίσιμης πια στο πλατύ κοινό, ο Κατσιπάνος έχει κατορθώσει τούτο το παράδοξο: να κρατήσει τη μνήμη του λευκά κι αισθησιακά παραδομένη στο χωρίς προκατάληψη. Μπαιόντας σε μία περίοδο καλλιτεχνικής ωριμότητας, τα νεανικά του ερωτήματα έχουν διαλυθεί σαν πάχνι του πρωινού κι ίσως γι' αυτό αδιαφορεί για τις ταμπέλες. Αυτό, όμως, που του έχει μείνει ακόμη είναι η ευχαρίστηση της περιπλάνησης, έχοντας μόλις αποδεχθεί τον κίνδυνο της πλάνης τόσο με την έννοια του λάθους όσο και με την έννοια της απροοριόστης πορείας. Και τα δύο, ο Κατσιπάνος τα χρησιμοποιεί στη ζωγραφική του.

Όπως τα όνειρα, όμως, έτσι και τα έργα του Κατσιπάνου είναι ανοικτά σε ερμηνείες. Κάθε θεατής μπορεί να διακρίνει διαφορετικά πράγματα σε έναν πίνακα. Το θέμα με τη ζωγραφική δεν είναι να μεταφέρει απλώς την πραγματικότητα, αλλά να εκφράσει το αθέατο. Να φανερώσει μία αλήθεια που έρχεται στην επιφάνεια κι ακουμπά στην πιο βαθιά εξομολόγηση του επισκέπτη. Ο Κατσιπάνος έχει την ικανότητα να σε κάνει να νοσταλγείς καταστάσεις που ποτέ δεν έζησες μα που είναι πολύ οικείες και την επόμενη στιγμή να σε βυθίζει κάπου σκοτεινά με αυτόχειρες που αποζητούν την έξοδο, με παιδιά πρόθυμα να γνωρίσουν τη θυσία, με κορίτσια που

θαλασσοπνίγονται. Μέσα στο σάλαγο της τρικυμίας, είναι σα να αλιεύει εικόνες από τον πιο βαθύ ύπνο μέσα στα λιγοστά δεύτερα όπου ο χρόνος διαστέλλεται (κατάσταση που μας είναι γνωστή ως REM). Κι ωστόσο, ενώ ελλοχεύει ένα στοιχειώδες δραματικό από την πιο σκοτεινή γωνιά του ασυνειδήτου, η ζωγραφική του κυλά «κανονικά» ωσάν το όνειρο να έχει τον ρυθμό του...».

Γιώργος Μυλωνάς, ιστορικός τέχνης

Ο ζωγράφος

Ο Θεόφилος Κατσιπάνος γεννήθηκε στο Αγρίνιο το 1975 και σπούδασε ζωγραφική στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας. Το 1999 συμμετείχε

στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα Erasmus με εξάμηνη παραμονή στην Ισπανία. Έχει παρουσιάσει 7 ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και Κύπρο. Επίσης έχει συμμετάσχει σε σωρεία ομαδικών εκθέσεων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

Πληροφορίες

Θεόφилος Κατσιπάνος, «Ανθρώπινες αντανακλάσεις». Διάρκεια έκθεσης έως 23 Απριλίου
Stand In Line: 26Α Μετοχίου, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία. Τηλέφωνο επικοινωνίας 99 412 000
www.standinlineartspace.com / standinlineartspace@gmail.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα • Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Κύμα αιτημάτων για άνοιγμα λογαριασμών Ρώσων - Ουκρανών

Στην επαρχία Αιμοχώστου σε ξενοδοχεία υπάρχουν πολίτες που αναμένουν τις εξελίξεις με τον πόλεμο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Οι κυπριακές τράπεζες που έχουν καεί από το κυλό, τώρα φυσούν και το γιαιούρτι, την ώρα που πρέπει να διαχειριστούν εκατοντάδες αιτήματα για άνοιγμα λογαριασμών Ρώσων και Ουκρανών πολιτών. Η τάση εταιρειών για «relocation», ελληνιστί μετεγκατάστασης, είτε Ρωσικών, είτε Ουκρανικών, φέρνει τις κυπριακές τράπεζες ενώπιον ελέγχων εις βάθος είτε για την ποιότητα αυτών των εταιρειών, είτε και ως φυσικών προσώπων που τις εκπροσωπούν ή τις απαρτίζουν. Οι κυπριακές τράπεζες καλούνται να αποφασίσουν αν θα αδράξουν την ευκαιρία που τους ανοίγεται για διεύρυνση των εργασιών τους και αύξηση της πελατειακής τους βάσης εν μέσω πολέμου, αλλά και να μην ανοίξουν παράθυρο σε πελάτες και εταιρείες που θα κληθούν αργότερα για παράδειγμα να κλείσουν αυτούς τους λογαριασμούς λόγω περιορισμών συνεπεία κυρώσεων (sanctions). Τα τέσσερα συνολικά πακέτα κυρώσεων που έχουν επιβληθεί μόνο από την Ευρωπαϊκή Ένωση και αφήνοντας στην άκρη τις κυρώσεις τόσο των ΗΠΑ όσο και του Ηνωμένου Βασιλείου, στενεύουν τα περιθώρια για επιχειρηματικές κινήσεις. Εκατοντάδες εταιρείες επηρεάζονται λόγω των κυρώσεων. Συγκεκριμένα, το τέταρτο πακέτο κυρώσεων της Ε.Ε. βάζει πλήρη απαγόρευση συναλλαγών με ορισμένες ρωσικές κρατικές επιχειρήσεις, με εξαίρεση τις κρατικές τράπεζες, τους σιδηροδρόμους και το νηολόγιο θαλάσσιας ναυτιλίας. Απαγορεύει στους οργανισμούς της Ε.Ε. να παρέχουν υπηρεσίες οικονομικής αξιολόγησης σε ρωσικές εταιρείες. Επίσης, απαγορεύει εισαγωγές προϊόντων οιδήρου και χάλυβα που επί του παρόντος υπόκεινται σε μέτρα διασφάλισης της Ε.Ε., καθώς και νέες επενδύσεις στον ενεργειακό τομέα της Ρωσίας, με εξαίρεση την πυρηνική ενέργεια και τη μεταφορά ενεργειακών προϊόντων. Τέλος, απαγόρευσε την εξαγωγή ειδών πολυτελείας, ενώ προστέθηκαν 15 άτομα και 9 οντότητες στη λίστα των προσώπων και οντοτήτων που υπόκεινται σε κυρώσεις, για να συμπεριληφθούν περισσότερο οι ολιγάρχες, επιχειρηματίες ελίτ που συν-

δέονται με το Κρεμλίνο, καθώς και εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε στρατιωτικούς και αμυντικούς τομείς και την παραπληροφόρηση. Με αυτές τις προσθήκες, η λίστα των κυρώσεων της Ε.Ε. περιλαμβάνει συνολικά 877 φυσικά πρόσωπα και 62 οντότητες.

Επιστρέφοντας στα του κυπριακού τραπεζικού συστήματος, το θέμα προκύπτει στο περιθώριο ρεπορτάζ ξένων μέσων και συγκεκριμένα του Bloomberg

Οι κυρώσεις στενεύουν τα περιθώρια ανοίγματος λογαριασμών, καθώς ολόένα και περισσότερες προσθήκες μπαίνουν που δυσκολεύουν το όλο εγχείρημα.

για μεταφορά κεφαλαίων Ρώσων ολιγαρχών από την Κύπρο. Σε αντίστοιχη εργώτηση για έλευση κεφαλαίων, προκύπτει το άνωθεν ρεπορτάζ για το ενδιαφέρον Ρώσων και Ουκρανών να μετεγκαταστήσουν τις εταιρείες τους στην Κύπρο, να ανοίξουν λογαριασμούς σε κυπριακές τράπεζες και να φέρουν τα κεφάλαια που τις συνοδεύουν για να αρχίσουν ξανά τη λειτουργία τους.

Τα φιλά γράμματα

Όπως μεταφέρουν τραπεζικές πηγές στην «Κ», μεγάλο ζήτημα προκύπτει με συγκεκριμένες υποπαράγραφους που συνοδεύουν πλέον τον μακροσκελέστατο κατάλογο των Ευρωπαϊκών κυρώσεων. Συγκεκριμένα, υπέδειξαν υποπαράγραφους του άρθρου 5 των κυρώσεων που προστέθηκαν προφάτως και που αναφέρουν πως απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση συμμετοχή σε οποιαδήποτε συναλλαγή με νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα εγκατεστημένο στη Ρωσία, το οποίο ελέγχεται από το δημόσιο ή έχει πάνω από 50% δημόσια ιδιοκτησία. Την ίδια ώρα, απαγορεύεται αν η κυβέρνηση της Ρωσίας ή η Κεντρική της Τράπεζα έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν

στα κέρδη της συγκεκριμένης εταιρείας, η κυβέρνησή της ή η Κεντρική της Τράπεζα έχει άλλη ουσιαστική οικονομική σχέση. Παράλληλα, απαγορεύεται η άμεση ή η έμμεση συναλλαγή με νομικό πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό εγκατεστημένο εκτός της Ένωσης του οποίου τα δικαιώματα διοικησίας είναι άμεσα ή έμμεσα και του ανήκει σε ποσοστό άνω του 50% οντότητας που περιλαμβάνεται στις κυρώσεις. Τέλος, απαγορεύεται η άμεση ή η έμμεση συναλλαγή με νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που ενεργεί για λογαριασμό ή υπό τη διεύθυνση οντότητας που αναφέρεται στη λίστα. Οι κυπριακές τράπεζες ακροβατούν μεταξύ λεπτών γραμμών για άνοιγμα λογαριασμών, ελέγχων και εφαρμογής κανονισμών που μπορεί να τους έρθουν «μπούμερανγκ».

Στην επαρχία Αιμοχώστου

Οι περί ο λόγος εταιρείες σαφώς και δεν είναι μικρές. Γίνεται λόγος για πολυεθνικές οι οποίες έχουν ήδη φέρει στέλεχη και εργαζόμενους στην Κύπρο. Οι εταιρείες αυτές έχουν ενοικιάσει ολόκληρα ξενοδοχεία στην ελεύθερη επαρχία Αιμοχώστου (Πρωτάρα και Αγία Νάπα), αναμένουν την πορεία των εξελίξεων και ποια πορεία θα χαράξουν οι ίδιες. Ο αριθμός των εταιρειών αυτών ολόένα και μεγαλώνει και η πίεση στις κυπριακές τράπεζες για διαδικασίες που θα επιτρέψουν να εγκατασταθούν στο νησί ή να ενισχύσουν υφιστάμενες εταιρείες, αυξάνεται. Οι τράπεζες, όπως μεταφέρθηκε στην εφημερίδα, δεν θέλουν να έχουν καταθέσεις για να ενισχύσουν την ρευστότητά τους, έχουν ήδη πλεονάζουσα. Σκοπός από το άνοιγμα αυτών των λογαριασμών είναι να προκληθούν σε δημιουργία επιχειρηματικών σχέσεων. Οι συνολικές καταθέσεις στις κυπριακές τράπεζες εξάλλου τον Φεβρουάριο του 2022 κατέγραψαν καθαρή αύξηση 278 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με καθαρή μείωση 341,8 εκατ. ευρώ τον Ιανουάριο 2022. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής έφτασε στο 6,6%, σε σύγκριση με 5,8% τον Ιανουάριο 2022, ενώ το υπόλοιπο των καταθέσεων τον Φεβρουάριο 2022 σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου έφθασαν στα 51,5 δισ. ευρώ.

Οι συνολικές καταθέσεις στις κυπριακές τράπεζες τον Φεβρουάριο του 2022 κατέγραψαν καθαρή αύξηση 278 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με καθαρή μείωση 341,8 εκατ. ευρώ τον Ιανουάριο 2022.

Εχουν φύγει κεφάλαια

Για τους ολιγάρχες και τους δισεκατομμυριούχους της Ρωσίας η Κύπρος είναι εξαιρετικά σημαντική, σημειώνει χαρακτηριστικά το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Για χρόνια στράγγιζε ένα τεράστιο μερίδιο του πλούτου τους, συμπληρώνει, σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και λίγα σε σχέση με αυτά που κατείχαν στην πατρίδα τους. «Τουλάχιστον, έγινε πριν τα ρωσικά στρατεύματα στρατοπεδεύσουν στα σύνορα της Ουκρανίας», σχολιάζει. Τις τελευταίες εβδομάδες, μερικά από τα μεγαλύτερα

περιουσιακά στοιχεία που κατέχουν οι πλουσιότεροι άνθρωποι της Ρωσίας απομακρύνθηκαν από την Κύπρο, υπό την πίεση των ρυθμιστικών αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επιβάλλουν κυρώσεις από τη μια πλευρά και των απαιτήσεων του Βλαντιμίρ Πούτιν για επαναπατρισμό του πλούτου. «Καθώς η Ρωσία γίνεται ολόένα και πιο παρίας στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι δισεκατομμυριούχοι που έχουν από καιρό προστατεύσει την περιουσία τους στο εξωτερικό ξαφνικά έχουν πολύ

λιγότερες επιλογές για το πού να βάλουν τα χρήματά τους. Ο επαναπατρισμός περιουσιακών στοιχείων σε μια χώρα που κινείται προς την οικονομική καταστροφή, θέτοντάς τα στην εξουσία του Πούτιν, είναι μια τρομερή πρόταση. Αλλά το ίδιο ισχύει και για τη διατήρησή τους στις ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο ή στις δικαιοδοσίες της ΕΕ, όπως η Κύπρος ή η Καραϊβική, όπου αντιμετωπίζουν παγώματα, αποκλεισμούς ή πιθανώς κατασχέσεις», σημειώνεται χαρακτηριστικά στο ρεπορτάζ.

Πάει για τουλάχιστον 40 πλεονασμούς η ΚΕΔΙΠΕΣ

Μόνο 15 άτομα πάτησαν το κουμπί της εξόδου από τα 60 που είχαν τεθεί ως στόχος και προχωρά στην έσχατη λύση

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στην έσχατη λύση πλεονασμού περίπου 40 υπαλλήλων προχωρά η ΚΕΔΙΠΕΣ. Το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης με στόχο να πατήσουν το κουμπί της εξόδου 60 άτομα προσωπικού απέτυχε, αφού σύμφωνα με πληροφορίες επέλξαν να φύγουν 15 μόνο άτομα. Αυτομάτως, η πληροφόρηση θέλει να προχωρά ο οργανισμός άμεσα σε πλεονασμό των ατόμων των οποίων θα καταργηθεί η θέση τους, άρα και η –μόνη τους– επιλογή θα ήταν να φύγουν με το Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου. Παράλληλα, τα 15 άτομα που πάτησαν το κουμπί της εξόδου δεν ήταν όλα από τα άτομα των οποίων η θέση θα καταργηθεί στο άμεσο μέλλον. Πε-

Σε λήψη δυναμικών μέτρων το πιθανότερο θα προχωρήσει η ΕΤΥΚ.

ρίπου τα μισά είναι δυναμικό που θα καταργηθεί η θέση τους, ενώ τα άλλα μισά είναι από άλλες θέσεις που δεν θα επηρεάζονταν στο άμεσο μέλλον. Ενδεχομένως, όπως πληροφορείται η εφημερίδα, να γίνουν εσωτερικές διευθετήσεις στον οργανισμό και 7-8 άτομα των οποίων οι θέσεις θα εκταργούνται να πληρώσουν αυτοί τις «άδειες» πλέον θέσεις. Το Σχέδιο που παρατάθηκε μέχρι και την Τρίτη 29 Μαρτίου επί της ουσίας είχε ολοκληρωθεί από την Πέμπτη 24 Μαρτίου. Ο αριθμός των ατόμων που είχαν «πατήσει το κουμπί» την Πέμπτη ήταν 15 και ενώ δόθηκε παράταση, ούτε ένας παραπάνω υπάλληλος θέλησε να μπει στο Σχέδιο. Αξίζει να σημειωθεί πως για τους πλεονασμούς που θα προχωρήσει η ΚΕΔΙΠΕΣ είναι ενήμερο και το Υπουργείο Οικονομικών, αλλά έχει δοθεί η η ανάλογη πληροφόρηση στις συντεχνίες. Η μέθοδος των πλεονασμών θα είναι κίνηση που δεν θα έχει επαναληφθεί ξανά και θα ανοίξει

Ο αριθμός των ατόμων που θέλησαν να αποχωρήσουν την Πέμπτη δεν άλλαξε, παρόλο που δόθηκε παράταση μέχρι και την Τρίτη 29 Μαρτίου.

όπως είναι λογικό τον «ασκό του Αϊόλου». Το Σχέδιο που απέτυχε στην ουσία ήταν ίδιο με αυτό που επίσης απέτυχε και έφυγαν μόνο 38 άτομα τον Οκτώβριο του 2021. Το μέγιστο ποσό αφορολόγητης αποζημίωσης ανερχόταν στα 180 χιλ. ευρώ και ελάχιστο ποσό ήταν στα 35 χιλιάδες, αναλόγως ετών υπηρεσίας, ηλικίας και απολαβών. Τα μέλη του προσωπικού που θα επέλεγαν το Σχέδιο, επιπλέον της χρηματικής αποζημίωσης, θα συνέχιζαν να λαμβάνουν τα ωφελήματα της

Ασφάλειας Ζωής ίσως με 60 μηνιαίους ακαθάριστους μισθούς, συμμετοχή στο Ταμείο Υγείας και συμμετοχή στο Ταμείο Ευμερίας, για επιπλέον περίοδο 24 μηνών μετά την αποχώρησή τους από την ΚΕΔΙΠΕΣ ή μέχρι την εξέρεση άλλης εργασίας ή μέχρι την συμπλήρωση του 65ου έτους ηλικίας. Σύμφωνα με τα δεδομένα μελέτης εμπειρογνομήνων του Δεκεμβρίου του 2021 από ανεξάρτητο οίκο που ανέθεσε η ΚΕΔΙΠΕΣ, στόχος ήταν η αποχώρηση 60 ατόμων καθώς η

εταιρεία είναι σήμερα στελεχωμένη με 360 υπαλλήλους, αριθμός ο οποίος κρίθηκε μεγάλος σε σχέση με τον όγκο εργασιών της.

ΕΤΥΚ: Έκαναν «bullying»

Σε λήψη δυναμικών μέτρων το πιθανότερο θα προχωρήσει η ΕΤΥΚ, αφού είχε προειδοποιήσει πριν ακόμα λήξει το Σχέδιο για την πρόθεσή της αν και εφόσον η ΚΕΔΙΠΕΣ θα προχωρήσει σε πλεονασμούς. Αναφορικά με το θέμα

του Σχεδίου Εθελοντικής Αποχώρησης της ΚΕΔΙΠΕΣ, η ΕΤΥΚ ανέφερε σε εγκύκλιο της πως έγινε δέκτς καταγγελιών από συναδέλφους που έπесαν θύματα «bullying». Συγκεκριμένα, η ΕΤΥΚ πληροφόρηθηκε ότι Διευθυντικά Στελέχη της Εταιρείας, σε τηλεφωνικές επικοινωνίες τους με συγκεκριμένους συναδέλφους, τους απειλούσαν απροκάλυπτα ότι αν δεν πάρουν το Σχέδιο θα απολυθούν. «Η πιο πάνω ενέργεια είναι απαράδεκτη και αποτελεί ξεκάθαρο bullying»,

σημειώνει χαρακτηριστικά η ΕΤΥΚ στη σχετική εγκύκλιο. Το Σχέδιο, όπως αναφέρει η ΕΤΥΚ, είναι γνωστό πως είναι εθελοντικό και πέραν της δέσμευσης αυτής που είχε δοθεί στην Οργάνωση πριν την κυκλοφορία του, η εγκύκλιος της ίδιας της ΚΕΔΙΠΕΣ ανέφερε ρητά ότι «το σχέδιο θα είναι εθελούσιο και κανένας εργαζόμενος δεν θα εξαναγκαστεί να συμμετέχει σε αυτό». Η ΕΤΥΚ σημείωσε πως, στα πλαίσια των συναρτήσεων της με τη Διοίκηση της ΚΕΔΙΠΕΣ, κατέθεσε αρκετές εισηγήσεις (όπως βελτίωση του Σχεδίου Εθελοντικής Αποχώρησης, παραχώρηση κινήτρου σε συναδέλφους που επιθυμούν να μεταφερθούν στην Altamira, μεταφορά αριθμού συναδέλφων στο Δημόσιο) που είχαν ως γνώμονα την αύξηση των πιθανοτήτων επιτυχίας των στόχων της Εταιρείας και αυτή αγνόησε πλήρως τις εισηγήσεις τους.

«Είναι σε όλους γνωστή η θέση αρχής της Οργάνωσής μας ότι δεν υπάρχει περίπτωση να δεχθούμε πλεονασμούς και ότι αν χρειαστεί, είμαστε αποφασισμένοι να προχωρήσουμε στη λήψη δυναμικών μέτρων στην Εταιρεία, αλλά και στις υπόλοιπες Τράπεζες, καθώς το θέμα αφορά και επηρεάζει όλα τα μέλη μας. Η Οργάνωσή μας έχει ήδη προχωρήσει σε καταγγελία προς το Υπουργείο Εργασίας, για «Bullying» εναντίον συναδέλφων, ενώ ταυτόχρονα έχουμε με επιστολή μας προειδοποιήσει τη Διοίκηση της Εταιρείας, ότι αν συνεχίσει να απειλεί με πλεονασμούς ή και να ασκεί «bullying» εναντίον μελών μας, θα προχωρήσουμε άμεσα στη λήψη δυναμικών μέτρων. Παράλληλα, ενημερώνουμε τους συναδέλφους ότι το «bullying» είναι αδίκημα για το οποίο τα «θύματα» μπορούν να κινηθούν με προσωπικές αγωγές εναντίον εκείνων που διαπράττουν το αδίκημα, γι' αυτό και καλούμε τους επηρεαζόμενους συναδέλφους να επικοινωνήσουν άμεσα με την Οργάνωσή μας για την ανάλογη καθοδήγηση / βοήθεια», σημειώνει στην εγκύκλιο.

Στο μικροσκόπιο της Νομικής Υπηρεσίας το χαλλούμι

Εν αναμονή της γνωμάτευσης τα Υπουργεία Εμπορίου και Γεωργίας για το ποια προϊόντα μπορούν να κυκλοφορούν στην αγορά

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Εντός Απριλίου αναμένεται η γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας σε σχέση με τα προϊόντα χαλλουμιού εκτός προδιαγραφών ΠΟΠ και κατά πόσο αυτά μπορούν να διατίθενται στην αγορά. Το θέμα τέθηκε ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα προ δέκα ημερών σε συνάντησή του με τον υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Κώστα Καδή και την υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Νατάσα Πηλίδου. Μιλώντας στην «Κ» ο κ. Καδής ανέφερε ότι υπάρχει περίπτωση αριθμός προϊόντων να μην μπορούν να κυκλοφορήσουν στην αγορά, άρα θα πρέπει να αποσυρθούν από τα ψυγεία των υπεραγορών. Επισήμανε ότι έγινε κατηγοριοποίηση με τις υποκατηγορίες χαλλουμιού που κυκλοφορούν στην αγορά. Για παράδειγμα, το χαλλούμι σε πλάκα, το χαλλούμι με τσίλι, το χαλλούμι light και γενικότερα το χαλλούμι με διαφορετικά χαρακτηριστικά από αυτά που προβλέπει ο ευρωπαϊκός

Εντός Απριλίου αναμένεται να αποσταλεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για έγκριση το έγγραφο με τις αλλαγές ήσσονος σημασίας στις προδιαγραφές του ΠΟΠ.

κανονισμός του ΠΟΠ. Και όχι μόνο αυτό. Όπως ανέφερε ο Υπουργός, θα εξεταστεί επίσης και το πλαίσιο του εμπορικού σήματος, κατά πόσο δηλαδή, το χαλλούμι που παράγεται στην βάση του εμπορικού σήματος, πληροί έστω τα συγκεκριμένα κριτήρια. Ανάλογα με την καθοδήγηση που θα δοθεί από τη Νομική Υπηρεσία, θα πρέπει να αποσυρθούν από τα ψυγεία των υπεραγορών τα προϊόντα που δεν συμμορφώνονται και που με βάση την υπόδειξη της Νομικής Υπηρεσίας, δεν μπορούν να κυκλοφορούν ούτε κάτω από το σήμα, αναφέρει σχετικά ο Υπουργός. «Αν για παράδειγμα η Νομική Υπηρεσία μπορεί να μας υποδείξει ότι ένα προϊόν μπορεί να αξιοποιεί το πλαίσιο του εμπορικού σήματος τότε θα το δεχτούμε. Υπάρχει περίπτωση όμως να μην μπορεί να κυκλοφορεί ούτε κάτω από το εμπορικό σήμα», αναφέρει σχετικά.

Οι ήσσονος σημασίας

Στο μεταξύ τον Απρίλιο αναμένεται σύμφωνα με τον Υπουργό να προωθηθεί ως αίτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το έγγραφο των 13 σημείων, τα οποία

Στην περίπτωση που η Νομική Υπηρεσία υποδείξει ότι τα προϊόντα εκτός ΠΟΠ δεν μπορούν να κυκλοφορούν στην κυπριακή αγορά, τότε θα πρέπει να αποσυρθούν. Υπάρχει ωστόσο το παραθυράκι που προσφέρει το εμπορικό σήμα.

αφορούν σε αλλαγές ήσσονος σημασίας στις προδιαγραφές του προϊόντος, άρα μπορούν να γίνουν δεκτές σε σύντομο χρονικό διάστημα, χωρίς τις διαδικασίες ανοικτής διαβούλευσης, έτσι η εξέτασή τους δεν θεωρείται μακρόχρονη διαδικασία. Πρόκειται για αλλαγές οι οποίες είχαν συμφωνηθεί σε προηγούμενες διαβουλεύσεις των εμπλεκόμενων πλευρών και θα προωθηθούν ως αίτημα στο Υπουργείο. Αφορούν, μεταξύ άλλων, το σκHEMA, το βάρος και τις επιλεγόμενες φυλές ζώων από τις οποίες προέρχεται το γάλα. Ειδικά με το τελευταίο εκτιμάται ότι θα αυξηθεί το περιθώριο παραγωγής αιγοπρόβειου γάλακτος. Αναμένεται πάντως ότι αν οι

προτεινόμενες αλλαγές γίνουν αποδεκτές από την ΕΕ, τότε ενδεχομένως να ξεκινήσει να παράγεται, έστω και σε μικρούς αριθμούς, το χαλλούμι ΠΟΠ.

Οι επιδοτήσεις

Όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω, η διεύρυνση των φυλών εντάσσεται και στην προσπάθεια αύξησης των ποσοτήτων του γάλακτος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή του χαλλουμιού. Υπενθυμίζεται ότι μέχρι το 2024 είναι σε ισχύ το προσωρινό διάταγμα του Υπουργείου το οποίο ορίζει την ποσότητα στο 75%-25% και στο 80%-20% αναλόγως της περιόδου. Σύμφωνα επίσης με καταγεγραμμένα στοιχεία, η παραγωγή αιγοπρόβειου

Ποσό ύψους 15 εκατ. ευρώ θα δοθεί στην αιγοπρόβατοτροφία στο πλαίσιο της προσπάθειας για να αυξηθεί το αιγοπρόβειο γάλα για το χαλλούμι. Τα 10 εκατ. ευρώ απευθύνονται σε νεοεισερχόμενους κτηνοτρόφους.

γάλακτος αγγίζει στην καλύτερη περίπτωση το 34% τον μήνα Ιούνιο ενώ μεταξύ Οκτωβρίου- Ιανουαρίου κυμαίνεται σε ποσοστά 8%-9%. Άρα η αύξηση της παραγωγής του αιγοπρόβειου γάλακτος είναι μονόδρομος τα επόμενα δύο χρόνια. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσονται και οι επιδοτήσεις ύψους 15 εκατ. ευρώ στην αιγοπρόβατοτροφία, οι οποίες παρουσιάστηκαν από τον Μάριο Αδαμίδα, επικεφαλής της διαχειριστικής αρχής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης. Αναφέρθηκε επίσης ότι ποσό 10 εκατ. ευρώ αφορά νεοεισερχόμενους κτηνοτρόφους.

Το θέμα της ποσότητας

Θα πρέπει να αυξήσουμε την παρα-

Ανεφάρμοστο το ΠΟΠ

Αυτή την στιγμή όλοι οι τυροκόμοι παράγουν χαλλούμι στη βάση του εμπορικού σήματος. Πηγές από τον σύνδεσμο των τυροκόμων ανέφεραν στην «Κ», ότι ναι μεν το ΠΟΠ είναι ένα ισχυρό νομικό εργαλείο για το προϊόν, εντούτοις, όπως ανέφεραν χαρακτηριστικά, το προϊόν που κατοχυρώθηκε είναι ένα προϊόν που δεν έχει παραχθεί ποτέ. Αυτή την στιγμή, η παραγωγή του ΠΟΠ προϊόντος είναι δύσκολη εξίσωση για τους τυροκόμους, όχι μόνο για το θέμα της ποσότητας του γάλακτος, αλλά και για σειρά άλλων ζητημάτων. Πρόκειται για θέματα τα οποία ήδη ετοιμάζονται και θα τεθούν ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως αλλαγές ήσσονος σημασίας για το προϊόν. Την ίδια ώρα τονίζεται η σημασία του brand για τις εξαγωγές του προϊόντος. Όπως επισημαίνεται, αν αλλάξει η ετικέτα του προϊόντος, τότε θα χαθούν σε μεγάλο βαθμό οι εξαγωγές του προϊόντος. Όπως επισημαίνει επικεφαλής μεγάλου τυροκομείου, θα πρέπει να διαφυλαχθεί η παράλληλη χρήση του ΠΟΠ και του εμπορικού σήματος. Ανέφερε ότι, ενώ το ΠΟΠ ισχύει μόνο στην ΕΕ και στις χώρες με τις οποίες έχει διμερείς συνεργασίες, το εμπορικό σήμα καλύπτει όλες τις υπόλοιπες αγορές, μεταξύ αυτών και της Μεγάλης Βρετανίας, η οποία απορροφά γύρω στο 43% των εξαγωγών. Ως εκ τούτου, δεν υπήρχαν, απώλειες στις εξαγωγές, οι οποίες σχετίζονται με την κατοχύρωση, όπως αναφέρουν, αφού αξιοποιείται στο έπακρον το εμπορικό σήμα.

γωγικότητα και το χαλλούμι που δεν μπορεί να κυκλοφορεί ως χαλλούμι θα πρέπει να κυκλοφορεί με άλλο όνομα, σχολιάζει ο κ. Καδής. Υπενθυμίζεται ότι στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων, το Υπουργείο είχε καταθέσει συμβιβαστική πρόταση η οποία διατηρούσε την υπερίσχυση του αιγοπρόβειου γάλακτος πάνω στο προϊόν, δέσμευε τους τυροκόμους για απορόφηση του αιγοπρόβειου γάλακτος με αυξήσεις στην τιμή και τρίτο, σύμφωνα με τον Υπουργό, καθοσυχάζε την ανησυχία των τυροκόμων για την επάρκεια του γάλακτος, λόγω της δέσμευσης των αιγοπρόβατοτρόφων για αυξήσεις στην παραγωγή. Η συγκεκριμένη πρόταση ωστόσο δεν έγινε δεκτή.

Οι νέες τάσεις στην ξενοδοχειακή βιομηχανία

Τι ζητούν πλέον οι πελάτες στα ξενοδοχεία και πώς οι επιχειρήσεις προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Μείωση στα επαγγελματικά ταξίδια, αύξηση στην ζήτηση των εξαγομικευμένων πακέτων, προτίμηση σε αγροτουριστικά καταλύματα αλλά και ξενοδοχεία ευεξίας, είναι μερικές τάσεις οι οποίες κέρδισαν έδαφος στον τομέα των ταξιδιών και των διακοπών, ως αποτέλεσμα της πανδημίας. Σε αυτές τις νέες τάσεις αναφέρθηκε ο Αντρέας Αναστασίου, Διευθυντής Τμήματος Συμβούλων εταιρικής στρατηγικής και συναλλαγών της ΕΥ Κύπρου, στο πλαίσιο του συνεδρίου του ΣΤΕΚ (Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου), με θέμα Τουρισμός: Η επόμενη μέρα.

Σαφώς, η πανδημία είχε σοβαρές επιπτώσεις στην οικονομία πλήττοντας ιδιαίτερα τον ξενοδοχειακό τομέα, ωστόσο έχει δημιουργήσει παράλληλα και μια

Σε μια προσπάθεια διαχείρισης της έλλειψη προσωπικού, στο εξωτερικό άρχισε να εφαρμόζεται το outsourcing δραστηριοτήτων : η ανάθεση συγκεκριμένων υπηρεσιών σε εξωτερικούς συνεργάτες.

σειρά νέων τάσεων και προκλήσεων. Στο πλαίσιο της παρουσίας έγινε ανασκόπηση των τάσεων, των καινούργιων δεδομένων, της ζήτησης και των προτιμήσεων των ταξιδιωτών καθώς και των προκλήσεων που έχουν δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα της πανδημίας.

Workation και πολυτέλεια

Σύμφωνα με τα ευρήματα της ΕΥ, κατά την διάρκεια της πανδημίας παρατηρήθηκε ότι τα νοικοκυριά, ιδιαίτερα στις μεσαίες

Οι νέες τάσεις που διαμορφώνονται στον τομέα των ξενοδοχείων παρουσιάστηκαν στο συνέδριο του ΣΤΕΚ (Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου), με θέμα Τουρισμός: Η επόμενη μέρα.

εισοδηματικές τάξεις, έχουν συσσωρεύσει αποταμιεύσεις τις οποίες φαίνεται να προτιμούν να αξιοποιήσουν σε ταξίδια αναψυχής. Έχει παρατηρηθεί επίσης και μια εξισορρόπηση μεταξύ επαγγελματικών και προσωπικής ζωής και ένας συνδυασμός ταξιδιών αναψυχής με εργασία- το Workation. Όλα αυτά, όπως ανέφερε ο κ. Αναστασίου, θα έχουν θετικό αντίκτυπο στα έσοδα και τις κατά κεφαλήν δαπάνες από τους ταξιδιώτες. Ανέφερε επίσης την ανάγκη αξιοποίησης των κοινόχρηστων

χώρων του ξενοδοχείου, ώστε να μπορούν να εξυπηρετήσουν τους remote workers οι οποίοι φαίνεται ότι ήρθαν για να μείνουν και στη μετά covid εποχή και σε αυτό προσαρμόζονται και οι ξενοδόχοι. Παρατηρήθηκε επίσης αυξημένη ζήτηση όσον αφορά πολυτελή έργα σε προνομιούχες τοποθεσίες. Όχι μόνο λόγω των αυξημένων προϋπολογισμών, αλλά και λόγω της απομόνωσης και του αίσθηματος της υγιεινής και της ασφάλειας που προσφέρουν αυτά τα καταλύματα.

Λιγότερα business trips

Ενώ υπάρχει μια τάση για συνδυασμό εργασίας και προσωπικής ζωής, αυτό διαφέρει από τα επαγγελματικά ταξίδια που πραγματοποιούνται για σκοπούς συνεδρίων ή επαγγελματικών συναντήσεων. Πλέον, έχει καταγραφεί σημαντική μείωση σε κατ' εξοχήν επαγγελματικά ταξίδια, αφού οι περισσότερες επαγγελματικές συναντήσεις γίνονται πλέον διαδικτυακά. Αυτό αναμένεται ότι θα συνεχίσει και στη μετά covid εποχή. Συγκεκριμένα υ-

πολογίζεται ότι το 1/3 τέτοιου είδους εκδηλώσεων που έγιναν το 2019, θα χαθεί στη μετά covid εποχή. Αυτό αναπόφευκτα θα οδηγήσει σε απώλεια εσόδων και αριθμό μονάδων, ενώ θα επιπράσει ιδιαίτερα τα ξενοδοχεία πόλεως τα οποία στηρίζονται σε μεγαλύτερο βαθμό σε αυτές τις εκδηλώσεις.

Αγροτουριστικά και ευεξία

Στο μεταξύ, η ανάγκη για αυξημένη υγιεινή και ασφάλεια έχει οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης για αγροτικά και απομονωμένα τουριστικά καταλύματα και ενοικιαζόμενες επαύλεις. Γενικότερα, όμως, καταγράφεται η απαίτηση της αγοράς για εφαρμογή των υγιεινομικών πρωτοκόλλων, κάτι που αν και συνοδεύεται με αυξημένα κόστη για την επιχείρηση, εντούτοις στο τέλος η επιχείρηση αποζημιώνεται από την ζήτηση και την θετική επίδραση που τέτοιες πρακτικές έχουν στην εικόνα του ίδιου του brand. Μάλιστα, στο εξωτερικό, η εφαρμογή υγιεινομικών πρωτοκόλλων χρησιμοποιείται και σαν εργαλείο προώθησης. Καταγράφεται επίσης σημαντικό ποσοστό αύξησης στην προτίμηση ξενοδοχείων που προσφέρουν υπηρεσίες ευεξίας. Αυτό σημαίνει παράλληλα ότι οι επισκέπτες είναι διατεθειμένοι να διαθέσουν περισσότερα χρήματα για αυτή την διαφορετική και αυθεντική εμπειρία. Επιπλέον, με την πανδημία έχει σημειωθεί αυξημένη περιβαλλοντική συνείδηση, και υπάρχει προτίμηση σε καταλύματα τα οποία ακολουθούν πράσινες πρακτικές και υιοθετούν διαδικασίες περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Πολιτικές ακύρωσης

Στο πλαίσιο διαχείρισης της κατάστασης, ενισχύθηκε η ανάγκη για ευέλικτες πρακτικές ακύρωσης από πλευράς των ξενοδόχων. Λόγω της αβεβαιότητας, εφαρμόζονται πλέον πρακτικές ακύρωσης και επιστροφής χρημάτων, μεταφορά κρατήσεων σε μεταγενέστερες περιόδους

κτλ. Επιπλέον, καλλιεργήθηκε η ανάγκη για ανάπτυξη ιδίων δικτύων και συστημάτων πωλήσεων και προώθησης μέσω ιστοσελίδων, εφαρμογών στο κινητό, ενώ διατηρούν μεγάλη σημασία οι online travel agents, λόγω των ροών που κατευθύνονται στα ξενοδοχεία αλλά και λόγω του ότι επιτρέπουν στους επισκέπτες να οργανώσουν τα δικά τους εξαγομικευμένα πακέτα.

Outsource υπηρεσιών

Είναι γνωστό ότι ένεκα της αβεβαιότητας που προσέφερε η πανδημία στον τουριστικό τομέα, αρκετοί ξενοδοχοῦπαλλήλοι έχουν μετακινήσει σε άλλους τομείς της οικονομίας, με σοβαρό αντίκτυπο στην ομαλή λειτουργία των μονάδων και την ποιότητα των υπηρεσιών. Αυτό το θέμα της έλλειψης προσωπικού δεν απασχολεί φυσικά μόνο την Κύπρο αλλά είναι χαρακτηριστικό πρόβλημα της τουριστικής βιομηχανίας και στο εξωτερικό. Σε μια προσπάθεια διαχείρισης του προβλήματος, στο εξωτερικό άρχισε να εφαρμόζεται το outsourcing δραστηριοτήτων : η ανάθεση συγκεκριμένων υπηρεσιών σε εξωτερικούς συνεργάτες. Με αυτό τον τρόπο καλύπτονται συγκεκριμένες υπηρεσίες όπως για παράδειγμα το food and beverage ενός ξενοδοχείου, ή το housekeeping. Αυτή η τάση αυξάνεται στο εξωτερικό και προσφέρει ευελιξία και όφελος στο κόστος. Αδύναμο σημείο αυτής της επιλογής είναι ότι ενδεχομένως να υπάρχει αρνητικό αντίκτυπο στο brand, λόγω του ότι το προφίλ του εξωτερικού συνεργάτη είναι διαφορετικό από αυτό του ξενοδοχείου. Στις νέες τάσεις περιλαμβάνεται και η εφαρμογή έξυπνων και καινοτόμων τεχνολογιών όπως για παράδειγμα digital receptions, smart check ins, smart rooms, επενδύσεις που τελικά αποδεικνύονται συμφέρουσες για τις επιχειρήσεις. «Έρευνα της ΕΥ στο εξωτερικό καταδεικνύει ότι η χρήση έξυπνων τεχνολογιών μπορεί να οδηγήσει σε βελτίωση του κέρδους μέχρι και 40%», επισημαίνει σχετικά ο κ. Αναστασίου.

Αύξηση νοσηλειών αλλά και μείωση σοβαρών λοιμώξεων

Η εξήγηση που δίνουν οι ειδικοί για την αυξητική τάση των νέων περιστατικών το τελευταίο διάστημα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Μακριά από το αποτύπωμα που άφηνε ο αριθμός των περιστατικών COVID στο παρελθόν, κινείται ο δείκτης νοσηλειών ο οποίος τις τελευταίες δυο εβδομάδες συνεχίζει να έχει ανοδική τάση. Τάση που επί του παρόντος δεν φαίνεται να προκαλεί ανησυχία στους ειδικούς. Αν επιχειρηθούν να ενοποιηθούν τα δεδομένα της επιδημιολογικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί, η απάντηση δεν δίνεται στο λογικό ερώτημα «γιατί αυξάνονται οι νοσηλίες» αλλά «τι είδους νοσηλίες είναι αυτές».

Η καθημερινή αξιολόγηση των επιδημιολογικών δεδομένων, το τελευταίο διάστημα έχει οδηγήσει τους ειδικούς στο ασφαλές συμπέρασμα πως ο σκληρός δείκτης των νοσηλειών που είναι τα βαριά περιστατικά, παρουσιάζει αντιστροφήσ ανάλυση πορεία με τον αριθμό των περιστατικών που χρήζουν νοσοκομειακής φροντίδας. Τούτέστιν

στο νοσοκομείο αφορά κατάγματα ηλικιωμένων προσώπων, εγκεφαλικά επεισόδια, ουρολοιμώξεις, ογκολογικές παθήσεις και εμφράγματα του μυοκαρδίου.

Με COVID-19

Η άλλη κατηγορία αφορά νοσηλίες με αιτία λοίμωξης του αναπνευστικού από COVID. Τα περιστατικά αυτά χρήζουν νοσηλείας σε Μονάδες Αυξημένης Φροντίδας. Λαμβάνοντας υπόψη τα περιστατικά ΜΑΦ της περασμένης Δευτέρας (16), από τα οποία τα περισσότερα αφορούν παλαιές λοιμώξεις, ο δείκτης των βαριών λοιμώξεων COVID-19, στην παρούσα φάση, κινείται σε χαμηλά επίπεδα και δεν προκαλεί ανησυχία στους ειδικούς. Ένα άλλο στοιχείο ενισχυτικό των εκτιμήσεων κινδύνου που γίνονται αφορά τα στατιστικά νοσηλειών που δίνει η «Όμικρον» οι οποίες είναι χαμηλές. Όπως πιστεύεται, ο υψηλός αριθμός νο-

Στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας από τις 40 νοσηλίες τα βαριά περιστατικά είναι μόνο δυο. Τα υπόλοιπα είναι πριότερης μορφής και τυγχάνουν νοσηλείας σε απλές κλίνες CONID-19.

Οι περιπτώσεις νοσηλειών με COVID αφορούν ασυμπτωματικούς, με αιτία εισαγωγής στο νοσοκομείο, κατάγματα, ουρολοιμώξεις, εμφράγματα του μυοκαρδίου, εγκεφαλικά επεισόδια και ογκολογικές παθήσεις.

οι σοβαρές νοσηλίες – λοιμώξεις του αναπνευστικού έχουν υποχωρήσει αισθητά σε σχέση με το παρελθόν. Συγκεκριμένα, όπως αξιολογείται από τους ειδικούς με λιγότερο αριθμό νέων κρουσμάτων, περίπου 5 χιλιάδες, το περασμένο καλοκαίρι, οι νοσηλίες είχαν ανέλθει στις 300 από τις οποίες οι 60 έρχονταν διασπλάνωσης. Σήμερα με μεγαλύτερο αριθμό νέων κρουσμάτων (πάνω από 6 χιλιάδες) και το διπλάσιο ποσοστό θετικότητας, οι νοσηλίες ανέρχονται στις 190 με τις μισές και πλέον σε ήπια μορφή. Το γενικό συμπέρασμα στο οποίο έχουν καταλήξει οι ειδικοί είναι πως να μην η τάση των νοσηλειών είναι ανοδική, πλην όμως αυτές δεν είναι με COVID-19 αλλά από άλλη αιτία από ασυμπτωματικούς.

Από COVID-19

Η εικόνα της κλινικής COVID του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας είναι χαρακτηριστική για την κατάσταση που επικρατεί με τα σοβαρά περιστατικά και εν πολλοίς δίνει απαντήσεις στο γιατί αυξάνονται οι νοσηλίες. Από τα 40 περιστατικά που χρήζουν νοσοκομειακής φροντίδας μόνο τα δυο είναι με βαριά πνευμονία COVID. Τα υπόλοιπα περιστατικά είναι πριότερης μορφής τα οποία νοσηλεύονται σε απλές κλίνες COVID. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν ενόπιόν τους οι επιδημιολόγοι, φαίνεται πως ένα μεγάλο ποσοστό όσων αυτά την περίοδο νοσηλεύονται δεν είναι από COVID αλλά με COVID.

Οι περιπτώσεις από COVID αυξάνονται κατακόρυφα, αφορούν ασθενείς οι οποίοι εισπλήνσαν σε νοσοκομείο με κάποια άλλη αιτία και στον έλεγχο που τους πραγματοποιήθηκε εντοπίσθηκαν θετικοί. Αφορά δηλαδή ασυμπτωματικούς ασθενείς οι οποίοι κατά πιθανότητα να μην έρχονταν νοσοκομειακής φροντίδας εάν δεν αντιμετώπιζαν κάποιο άλλο πρόβλημα υγείας και αντιπροσωπεύουν ένα ποσοστό από 30% έως 50% των υφιστάμενων νοσηλειών COVID. Οι περιπτώσεις, αυτές όπως εξήγησαν στην «Κ» αρμόδιες πηγές, δεν εξελίσσονται σε σοβαρή νόσηση, δηλαδή λοίμωξη του αναπνευστικού. Η αιτία εισαγωγής τους

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελήσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

σπλειών έστω και σε πιότερη μορφή οφείλεται στη μεγάλη αύξηση κρουσμάτων στην κοινωνία, δείκτης που σπρώχνει και τις νοσηλίες προς τα πάνω.

Επαναλοιμώξεις

Με βάση στοιχεία που υπάρχουν από τη Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης, οι επαναλοιμώξεις ανέρχονται στο 13% περιστατικών που νόσησαν στο παρελθόν από άλλες μεταλλάξεις. Για επαναλοιμώξεις που αφορούν την «Όμικρον» δεν υπάρχουν στοιχεία για νοσηλίες Οι επιδημιολόγοι θεωρούν πως η εικόνα των νοσηλειών κινείται σε λογικά επίπεδα και σε συνάρτηση με την έντονη διασπορά της «Όμικρον 2» στην κοινωνία. Πέρα από τα συμπεράσματα που αφορούν το κομμάτι σοβαρές νοσηλίες, οι ειδικοί παραδέχονται πως τα προβλήματα που δημιουργούνται από το μεγάλο αριθμό νέων κρουσμάτων είναι περισσότερο διαχειριστικές φύσεως. Μια κατάσταση που θα συνεχιστεί έως ότου κορυφωθεί η διασπορά της «Όμικρον 2» και εφόσον δεν υπάρξει κάποια άλλη αλλαγή του ιού. Στο πνεύμα αυτό γίνονται εκτιμήσεις για ημερήσια κρούσματα που ενδεχομένως να αγγίξουν ή και να ξεπεράσουν τις 10 χιλιάδες.

Ξεκινά η χορήγηση της 4ης δόσης

Σήμερα Τετάρτη 30 Μαρτίου πρεμιέρα θα κάνει η τέταρτη δόση. Η ενισχυτική δόση θα χορηγείται στα κέντρα ελεύθερης προσέλευσης (walk-in) που λειτουργούν σε όλες τις επαρχίες. Με βάση την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, η ενισχυτική σε πρώτη φάση θα χορηγείται σε άτομα άνω των 80 ετών, σε άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας που διαμένουν ή εργάζονται σε οικους ευγηρίας και κλειστές δομές, νοούμενου ότι έχει παρέλθει η περίοδος των πέντε (5) μηνών από την λήψη της ενισχυτικής/3ης δόσης. Η λήψη της 4ης δόσης εμβολίου είναι προαιρετική. Παράλληλα με την 4η δόση ξεκινά και η χορήγηση της 3ης δόσης σε άτομα άνω των 12 ετών με εμβόλιο τεχνολογίας MRNA νοούμενου ότι έχει παρέλθει η περίοδος των έξι (6) μηνών από τη λήψη της 2ης δόσης. Για την χορήγηση εμβολίου σε άτομα ηλικίας 12-17 ετών, θα πρέπει να προσκομίζεται έγγραφο ταυτοποίησης (ταυτότητα, διαβατήριο) και η κάρτα εμβολιασμού. Και η λήψη της ενισχυτικής/3ης δόσης εμβολίου είναι προαιρετική.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΠΙΕΡ ΜΠΡΙΑΝΖΟΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Το κόστος του πολέμου για την Ευρώπη

Οι ευρωπαϊκές χώρες θα πρέπει να επωμιστούν το βάρος της οικονομικής αντιδρασης στον πόλεμο στην Ουκρανία. Και αυτό θα τις επιφορτίσει με περαιτέρω χρέος από αυτό που σώρευσαν στη διάρκεια της πανδημίας, σε μια περίοδο κατά την οποία η ΕΚΤ αυξάνει το κόστος δανεισμού. Εντούτοις, οι κυβερνήσεις έχουν το περιθώριο να είναι τολμηρές.

Υπό κανονικές συνθήκες η κλασική αντιδραση σε μια άνοδο των τιμών πετρελαίου και φυσικού αερίου θα ήταν να αφηθούν νοικοκυριά και επιχειρήσεις να απορροφήσουν τους κραδασμούς. Οι κυβερνήσεις από πλευράς τους δεν θα μετράζαν τις επιπτώσεις με έλεγχο των τιμών, ούτε και οι κεντρικές τράπεζες θα ανησυχούσαν πολύ για τον πρόσκαιρο πληθωρισμό. Ωστόσο, σήμερα το να αγνοηθεί η απειλή του πληθωρισμού, θα σήμαινε πως θα υποχρεωνόταν η ΕΚΤ αργότερα να λάβει σκληρότερα μέτρα. Τον Ιανουάριο ήδη, οι τιμές έδειξαν να ανέρχονται 5% σε ετήσια βάση. Ο ΟΟΣΑ προβλέπει ότι το ενεργειακό σοκ θα αυξήσει περαιτέρω τον πληθωρισμό κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες το τρέχον έτος.

Στη διάρκεια της πανδημίας, το χρέος των ευρωπαϊκών χωρών αυξήθηκε – Η ρωσική εισβολή θα εντείνει τις πιέσεις.

Και αυτός είναι ο λόγος που η ΕΚΤ έχει οργανώσει την ολοκληρώση του προγράμματος αγοράς ομολόγων και ενδεχομένως ακόμη και να οδηγηθεί σε αύξηση του κόστους δανεισμού μέσα στο 2022. Η αυστηρότερη νομισματική πολιτική έρχεται σε μια κακή στιγμή για τις κυβερνήσεις, οι οποίες ακόμη θα πρέπει να συνδράμουν τις οικονομίες τους, ώστε αφενός να απορροφήσουν το υψηλότερο κόστος από τις τιμές φυσικού αερίου και πετρελαίου, αφετέρου τις ροές προσφύγων. Επιπλέον, θα χρειαστεί να τονώσουν τις αμυντικές δαπάνες τους. Το Ινστιτούτο Μπρίγκελ εκτιμά πως το δημοσιονομικό κόστος πιθανώς και να φθάσει έως το 4% του ΑΕΠ στην Ευρώζων.

Το χρέος της, εν τω μεταξύ, έχει ήδη αυξηθεί σε επίπεδα κατά τι χαμηλότερα από τα επίπεδα του 100% του ΑΕΠ, ενώ της Ιταλίας διαμορφώνεται στο 150%. Οι δε δράσεις της ΕΚΤ αυξάνουν το κόστος χρηματοδότησης και οι αποδόσεις των 10ετών ομολόγων της Ιταλίας διπλασιάστηκαν από τον Οκτώβριο στο 2%.

Το διαφανόμενο πλήγμα στον προϋπολογισμό έχει κάνει ορισμένους να ζητούν ένα κοινό ευρωπαϊκό ταμείο, αλλά μάλλον κάτι τέτοιο φαίνεται απίθανο. Ευτυχώς προς το παρόν τα επιτόκια είναι χαμηλότερα του πληθωρισμού, οπότε ο αντίκτυπος από τον επιπλέον δανεισμό στην αναλογία χρέους περιορίζεται. Εξάλλου, ο μέσος όρος διάρκειας των ομολόγων της Ευρωζώνης έχει παραταθεί τα τελευταία 15 χρόνια, από τα έξι στα επτά έτη στην Ιταλία και από τα επτά στα οκτώ στη Γαλλία. Και, τέλος, η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ διατηρείται σχετικά χαλαρή.

Αντιθέτως με τη Fed δεν αφορά την περιτολή του ισολογισμού. Το δε κόστος δανεισμού αναμένεται να παραμείνει συγκρατημένο.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του KALLUM PICKERING*

Η Βρετανία παλεύει με αλλεπάλληλες κρίσεις

Ο Βρετανός υπουργός Οικονομικών Ρισί Σουνάκ σήμερα θα δώσει στη δημοσιότητα τα σχέδιά του για το ποια μέτρα θα λάβει η κυβέρνηση ώστε να μετριάσει το υψηλότερο κόστος της καθημερινότητας, το οποίο πλήττει τα νοικοκυριά στη χώρα και δημιουργεί κρίση. Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία έχει εκτρακύνει την παγκόσμια ανισορροπία προσφοράς και ζήτησης, η οποία διαμορφώθηκε μετά τη γρήγορη ανάκαμψη από το σοκ της πανδημίας. Οξύνοντας τις πιέσεις στις τιμές βασικών αγαθών όπως είναι η ενέργεια και τα τρόφιμα, το σοκ θα ταλανίσει κατά τρόπο δυσανάλογο τα νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα. Οι κεντροδεξιοί Συντηρητικοί, οι οποίοι στις δημοσκοπήσεις εξακολουθούν να υστερούν των Εργατικών, θεωρούν πως πρόκειται για ένα πολιτικοοικονομικό ζήτημα. Με ένα ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον, ο υπουργός Οικονομικών θα μπορούσε να προχωρήσει σε σοβαρές φοροαπαλλαγές ή σε αυξημένες δαπάνες. Εντούτοις, ίσως αυτό να αποδεικνυόταν σφάλμα, όταν το καιριο ζήτημα έχει να κάνει με την έλλειψη προμηθειών λόγω πολέμου και με μια σειρά άλλων παγκόσμιων παραγόντων, συμπε-

Τόνωση της ανάπτυξης με παράλληλη συγκράτηση του πληθωρισμού καλείται να πετύχει ο Βρετανός υπ. Οικονομικών.

ριλαμβανομένων εκείνων των θαλασσίων μεταφορών, των εμποδίων στα κινεζικά λιμάνια λόγω κορωνοϊού και της ανεπάρκειας σε κρίσιμα υλικά όπως είναι οι ημιαγωγοί. Κι ενώ πολλοί παρατηρητές ζητούν μέτρα στήριξης ευρέος φάσματος, όπως, λόγου χάριν, την ακύρωση της σχεδιαζόμενης αύξησης των ασφαλιστικών εισφορών, ο Ρισί Σουνάκ ίσως να ανησυχεί μήπως τονωθεί η ζήτηση και επιδεινωθεί το πρόβλημα του πληθωρισμού. Πέραν τούτου, έχει δεσμευθεί να διατηρήσει σε χαμηλότερα επίπεδα το δημοσιονομικό έλλειμμα και να περιορίσει το χρέος ως ποσοστό επί του ΑΕΠ στον προϋπολογισμό. Υπάρχει πιθανότητα να ανακοινώσει μόνο μετριαστικά μέτρα, ούτως ώστε να μετριάσει τις

επιπτώσεις στα σοβαρότερα πληγέντα νοικοκυριά. Αλλά αυτά δεν πρόκειται να αλλάξουν δραστικά την κατάσταση και να αποτρέψουν τους νέους κραδασμούς.

Το Ηνωμένο Βασίλειο, πάντως, έχει μέχρι σήμερα εμφανίσει ρωμάλια ανάκαμψη από την πανδημία. Τα κέρδη στο ονομαστικό ΑΕΠ αποδεικνύονται ταχύτερα, ενώ τα έσοδα από τον ΦΠΑ τον Φεβρουάριο είναι κατά 24% αυξημένα σε σχέση με τις προβλέψεις και η αγορά εργασίας δείχνει δυναμισμό. Ο δε δανεισμός της κυβέρνησης μειώθηκε δραστικά από το 2021. Παρά τη δημοσιονομική ανάκαμψη μέχρι στιγμής, ο Σουνάκ δεν μπορεί να βασίζεται μόνο στα καλά νέα. Υπάρχουν δύο κίνδυνοι και ο ένας είναι μια πιθανή επιδείνωση της σύρραξης, που θα κάνει συγκρατημένους τους καταναλωτές και θα συμπίεσει τη ζήτηση και τις τιμές. Ο άλλος έχει να κάνει με ακόμα υψηλότερες τιμές, που θα οδηγήσουν σε αυξημένους μισθούς, υπερβολική ονομαστική ζήτηση και πιο ενισχυμένο πληθωρισμό.

* Ο κ. Kallum Pickering είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Πόλεμος αγωγών για το αέριο της Μεσογείου

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των εναλλακτικών διαδρομών

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Η ταχεία απεξάρτηση της Ε.Ε. από το ρωσικό αέριο σημαίνει ότι θα πρέπει να φτάσει το ταχύτερο δυνατό στις ευρωπαϊκές αγορές και το αέριο από τα κοιτάσματα της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Ενδεικτικό της σημασίας που αποκτούν πλέον τα κοιτάσματα αυτά είναι ότι η Τουρκία, αμέσως μετά την επίσκεψη του Ισραηλινού προέδρου και του Γερμανού καγκελαρίου στην Κωνσταντινούπολη, έσπειρε να «πλάσσει» διά του Τύπου σχέδια για έναν αγωγό που θα μεταφέρει

Η Ελλάδα, αξιοποιώντας υφιστάμενες και νέες υποδομές αερίου, μπορεί να μετατραπεί σε hub στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης.

τα ισραηλινά κοιτάσματα στην Τουρκία και θα φτάνει στην Ευρώπη μέσω των υφιστάμενων αγωγών ΤΑΝΑΡ και ΤΑΡ.

Ωστόσο, ρόλο διαμετακομιστή διεκδικούν κι άλλες χώρες, έστω και λιγότερο θεωρητικές, μεταξύ αυτών και η Ελλάδα, η οποία, αξιοποιώντας και τις υφιστάμενες και νέες υποδομές επί των εδαφών της (αγωγοί ΤΑΡ και ΙGB, FSRU Ρεθύμνου, τα δύο νέα FSRU Αλεξανδρουπόλης και της Κορίνθου), μπορεί να μετατραπεί σε hub στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Μέσω της Ελλάδας μπορεί να

φτάσει στην Ευρώπη αέριο από την Κασπία, την Ανατολική Μεσόγειο και LNG από διάφορες πηγές, καλύπτοντας, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις αρμόδιων παραγόντων, το 20% των ποσοτήτων που εισάγει σήμερα η Ευρώπη από τη Ρωσία (160 δισ. κ.μ. το 2021). Οι ειδικοί «βλέπουν» τέσσερις διαφορετικές διαδρομές, με τα δικά της η καθεμία οικονομικά, τεχνικά και γεωπολιτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

1 Εναλλακτικός EastMed. Μια υποθαλάσσια διαδρομή θα συνδέει τα κοιτάσματα του Ισραήλ και της Κύπρου με την Αίγυπτο. Από εκεί, με έναν υποθαλάσσιο αγωγό 380 χιλιομέτρων που θα ακολουθεί τη διαδρομή του ηλεκτρικού καλωδίου θα φτάνουν στην Κρήτη και στη συνέχεια στην Πελοπόννησο και από εκεί στην Ιταλία και στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Πλεονεκτήματα: Η εναλλακτική αυτή οδούση του EastMed δεν εμπίπτει σε γεωπολιτικές συμπληγάδες, γεγονός που εγγυάται την ταχεία ολοκλήρωσή της.

Μειονεκτήματα: Αφήνει εκτός διαδρομής την Κύπρο, καθιστώντας το όλο ζήτημα δύσκολα διαχειρίσιμο για την ελληνική κυβέρνηση σε πολιτικό επίπεδο. Επιπλέον, η λύση αυτή απαιτεί μεγάλες ποσότητες αερίου για να υποστηρίξουν οικονομικά τις απαιτούμενες υποδομές.

2 Αγωγός Ισραήλ - Τουρκίας: Το σχέδιο που επαναφέρει η Τουρκία, παράλληλα με τη βελτίωση των σχέσεών της με το

Ισραήλ, προβλέπει τη μεταφορά των κοιτασμάτων του Ισραήλ μέσω ενός υποθαλάσσιου αγωγού στην Τουρκία μήκους 500 χιλιομέτρων, που θα παρακάμπτει τις ΑΟΖ της Συρίας και του Λιβάνου και θα φτάνει στον κόλπο της Αλεξανδρέτας. Από εκεί, μέσω του δικτύου αγωγών ΤΑΝΑΡ και ΤΑΡ θα φτάνει μέσω της Ελλάδας στην Ευρώπη.

Πλεονεκτήματα: Είναι η οικονομικότερη λύση σε σχέση με τις άλλες εναλλακτικές οδεύσεις. Το κόστος συντηρητικά υπολογίστηκε το 2016, που η Τουρκία εμφάνισε για πρώτη φορά αυτό το σχέδιο, σε 2 δισ. δολάρια (τιμές 2014).

Μειονεκτήματα: Είναι η πλέον επισφαλής γεωπολιτική λύση, καθώς ενισχύει σημαντικά την εξάρτηση της Ευρώπης από την Τουρκία ως διαμετακομιστή αερίου. Σήμερα, μέσω της Τουρκίας και των αγωγών TurkStream και ΤΑΡ φτάνει στη Νοτιοανατολική Ευρώπη τόσο το ρωσικό

αέριο όσο και το αζερικό. Μετά το «πάθημα» της εξάρτησης από τη Ρωσία, η Ευρώπη θα πρέπει να σκεφτεί πολύ για το εάν θα παραδώσει τις στρόφιγγες του αερίου της Ανατολικής Μεσογείου στην Τουρκία.

3 Ισραήλ - Αίγυπτος και με πλοία LNG στην Ε.Ε. Μέσω μιας υποθαλάσσιας οδεύσης το αέριο από τα κοιτάσματα του Ισραήλ θα φτάνει στους τερματικούς σταθμούς LNG της Αιγύπτου και από εκεί θα μεταφέρεται με πλοία στην Ευρώπη.

Πλεονεκτήματα: Η λύση αυτή αξιοποιεί πλήρως τη δυναμικότητα των τερματικών σταθμών της Αιγύπτου, Νταμιέτα και Ιντκου, προσφέροντας μια οικονομικά αποδοτική λύση για την εξαγωγή του αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο. Ήδη εισάγει αέριο από τα κοιτάσματα του Ισραήλ και το 2021 εξήγαγε ένα μέρος αυτών στις αγορές της Ασίας και της Ευρώπης.

Μειονεκτήματα: Η εξαγωγή αερίου από την ανακάλυψη νέων κοιτασμάτων στο Ισραήλ, στην Κύπρο αλλά και στην Αίγυπτο δεν μπορεί να καλυφθεί από την υφιστάμενη δυναμικότητα των τερματικών σταθμών LNG της Αιγύπτου. Οι πρόσθετες υποδομές ανεβάζουν σημαντικά το κόστος της συγκεκριμένης διαδρομής.

4 Ο αρχικός EastMed: Ο αγωγός σχεδιάστηκε για να μεταφέρει αρχικά 10 δισ. κ.μ. αερίου ετησίως –ποσότητες που θα διπλασιαστούν σταδιακά– κατά μήκος 1.872 χιλιομέτρων, εκ των οποίων περίπου 1335 χλμ. υποθαλάσσιο τμήμα και 537 χλμ. χερσαίο. Θα συνδέει τα κοιτάσματα του Ισραήλ και της Κύπρου μέσω μιας υποθαλάσσιας διαδρομής που θα επεκτείνεται υποθαλάσσια στην Κρήτη και από εκεί στην Πελοπόννησο για να διασχίσει στη συνέχεια τη Δυτική Ελλάδα και να συναντήσει στη Θεσπρωτία τον υποθαλάσσιο αγωγό Ελλάδας - Ιταλίας (Ποσειδών).

Πλεονεκτήματα: Ενισχύει τη γεωστратηγική θέση της Ελλάδας και της Κύπρου στην ευρύτερη περιοχή και φέρνει πιο κοντά χώρες με κοινά συμφέροντα, όπως η Ελλάδα, η Κύπρος, το Ισραήλ και η Ιταλία, και περιορίζει τον ρόλο της Τουρκίας.

Μειονεκτήματα: Το υψηλό κόστος ύψους 6 δισ. δολαρίων, σύμφωνα με τις μελέτες της κοινοπραξίας των ΔΕΠΑ - Edison που είναι και οι φορείς υλοποίησής του.

Οι τεχνικές δυσκολίες, καθώς ο αγωγός διέρχεται από πολύ μεγάλα βάθη που φτάνουν σε κάποια σημεία ακόμη και στα 3.200 μέτρα. Πρόκειται για τον μεγαλύτερο σε μήκος και βάθος αγωγό παγκοσμίως.

Οι αντιδράσεις της Τουρκίας, καθώς θα διέρχεται τις κυπριακές ΑΟΖ, στις οποίες προστέθηκαν προσφάτως και οι αμερικανικές ενστάσεις με τη μορφή non paper.

Στα 226,3 εκατ. τα έσοδα του στοιχήματος το Q4 του 2021

Για όλο το 2021 τα έσοδα διαμορφώθηκαν στα €783,5 εκατ. σε σύγκριση με €620,8 εκατ. το 2020, έτος πανδημίας

Σε επίπεδο προ πανδημίας επέστρεψε ο τομέας του στοιχήματος στην Κύπρο, με συνολικό ποσό ύψους €12,9 εκατομμυρίων να εισρέει στα δημόσια ταμεία το 2021.

Σύμφωνα με τα οικονομικά αποτελέσματα που ανακοίνωσε η Εθνική Αρχή Στοιχημάτων για το τέταρτο τρίμηνο του 2021, τα μεικτά έσοδα στοιχήματος αποδεκτών Κλάσας Α (επίγειο στοιχήμα) και Κλάσας Β (διαδικτυακό στοιχήμα) σημείωσαν αύξηση 5% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019 (€215.545.609) και αύξηση 16% συγκριτικά με το τέταρτο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (€195.516.156), με τα έσοδα να ανέρχονται στις €226.312.676.

Παράλληλα, για όλο το 2021 τα έσοδα του στοιχήματος διαμορφώθηκαν στα €783,5 εκατ. σε σύγκριση με €620,8 εκατ. το 2020, έτος πανδημίας, και €766,7 εκατ. το 2019.

Ανοδική πορεία ακολούθησαν και τα κέρδη των παικτών Κλάσας Α και Β, τα οποία ανήλθαν στα €198.473.099.

Τα έσοδα για το κράτος από το 10% φόρου, διαμορφώθηκαν στα €2,78 εκατ. το τέταρτο τρίμηνο και €9,9 εκατ. για όλο το 2021, ενώ τα έσοδα από την εισφορά του 3% ανήλθαν σε €0,83 εκατ. το τέταρτο τρίμηνο και €2,97 για όλο το 2021.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, από το σύνολο των εσόδων των αποδεκτών, τα €70.354.006 αφορούν στους αποδέκτες Κλάσας Α, ενώ τα €155.958.670 αφορούν στους αποδέκτες Κλάσας Β. Τα μεικτά έσοδα αποδεκτών Κλάσας Α σημείωσαν αύξηση της τάξης του 16% σε σχέση με την τέταρτη τριμηνία του 2020 και μείωση ύψους 19% συγκριτικά με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019. Σε ό,τι αφορά τα μεικτά έσοδα αποδεκτών της Κλάσας Β, κατά την τέταρτη τριμηνία του 2021, κατέγραψαν αύξηση ύψους 15%, σε σύγκριση με την αντίστοιχη τριμηνία του 2020, ενώ παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 21%, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019.

Τα αδειοδοτημένα υποστατικά έφτασαν στα 487 παγκύπρια. Η Λευκωσία με 168, η Λεμεσός με 148, η Λάρνακα με 85, η Πάφος με 51 και η Αμμόχωστος με 35.

Ανοδική πορεία ακολούθησαν και τα κέρδη των παικτών Κλάσας Α και Β, τα οποία ανήλθαν στα €198.473.099, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 19% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο κατά το 2020. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των κερδών και συγκεκριμένα τα €142.268.366 αφορούσαν και αυτό το τρίμηνο στους παίκτες Κλάσας Β.

Σε ό,τι αφορά τις αποδοχές στοιχήματος Κλάσας Α και Β ανήλθαν στα €27.839.577, καταγράφοντας στο σύνολό τους μείωση κατά 2%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (€28.444.192). Εκτενέστερα, οι αποδοχές στοιχήματος Κλάσας Α ανήλθαν στα €14.149.272 σημειώνοντας αύξηση ύψους 5% σε σχέση με την α-

ντίστοιχη τριμηνία του 2020, ενώ οι αποδοχές στοιχήματος Κλάσας Β ανήλθαν στα €13.690.304, ποσοστό κατά 8% μικρότερο συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2020.

487 υποστατικά

Ο συνολικός αριθμός υποστατικών Κλάσας Α δεν παρουσίασε μεταβολή κατά το υπό αναφορά τρίμηνο, σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Ειδικότερα, τα αδειοδοτημένα υποστατικά έφτασαν στα 487 παγκύπρια. Την πρωτοκαθεδρία είχε και αυτό το τρίμηνο η Λευκωσία με 168 υποστατικά, ακολουθεί η Λεμεσός με 148 υποστατικά, η Λάρνακα με 85 υποστατικά, η Πάφος με 51 υποστατικά και τέλος η Αμμόχωστος με 35 υποστατικά.

Σε ό,τι αφορά ακυρώσεις ή αποσύρσεις αδειών, καταγράφηκε σημαντική μείωση της τάξης του 90% σε σχέση με αυτές κατά το αντίστοιχο τρίμηνο του 2020. Επιπλέον, οι εργοδοτούμενοι στα αδειοδοτημένα υποστατικά έφτασαν τους 1336, καταγράφοντας αύξηση ύψους 9%, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2020.

Ο αριθμός ιστοσελίδων σε φραγή αυξήθηκε κατά 2% συγκριτικά με το τρίτο τρίμηνο του 2021, με 335 παράνομες ιστοσελίδες να προστίθενται στη σχετική λίστα.

Σημειώνεται ότι η λίστα με τις ιστοσελίδες παροχής υπηρεσιών στοιχήματος που δεν εξασφάλισαν άδεια Κλάσας Β, ενώ με την καθιέρωσή της το 2015 αριθμούσε μόλις 548 ιστοσελίδες, σήμερα

αποτελείται από 15.657 ιστοσελίδες.

Σε δήλωσή της, η Πρόεδρος της Αρχής, Ιωάννα Φιάκκου, είπε ότι «τα οικονομικά αποτελέσματα του τέταρτου τριμήνου του 2021 αποτυπώνουν τις προοπτικές ανάπτυξης που παρουσιάζει ο τομέας του στοιχήματος, ο οποίος κατάφερε να ανακάμψει με αρκετά γρήγορους ρυθμούς από τον αντίκτυπο της πανδημίας και των περιοριστικών μέτρων».

Στόχος της Εθνικής Αρχής Στοιχημάτων είναι η περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα, μέσα από την ενίσχυση της εποπτείας και την εισαγωγή καινοτόμων εργαλείων και τεχνολογιών, με γνώμονα πάντα την προστασία των παικτών, των ευάλωτων ομάδων και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου».

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Τράπεζες, κυρώσεις και απλοί Ρώσοι πολίτες

Η ανθρώπινη τραγωδία που ζουν οι Ουκρανοί δεν μπορεί να συγκριθεί με τίποτα άλλο στον κόσμο αυτή τη στιγμή. Η κτηνωδία που επιτελείται από τους Ρώσους είναι μακράν ό,τι χειρότερο έχει συμβεί στην Ευρωπαϊκή ήπειρο το τελευταίο διάστημα. Όμως θα πρέπει να έχουμε υπόψη ότι ο απλός Ρώσος πολίτης πολύ πιθανό να μη συμφωνεί με το δικτάτορα Πούτιν. Όλοι όσοι έχουν φύγει από τη Ρωσία τα προηγούμενα χρόνια είτε λόγω καταπίεσης, είτε λόγω της ανάγκης να δουλέψουν για να ζήσουν αξιοπρεπώς τις οικογένειές τους δεν σημαίνει ότι είναι χειροκροτητές του καθεστώτος. Για αυτό λοιπόν το λόγο όλοι εμείς καλό θα ήταν να μην τους απρώσουμε στην αγκαλιά του Πούτιν, γιατί από αυτούς περιμένουμε κάποια στιγμή να τον ξεφορτωθούμε. Οι Ρώσοι, που έζησαν την ελευθερία του δυτικού κόσμου, μπορούν κάποια στιγμή να φέρουν την δημοκρατία σ' αυτή τη χώρα που βασανίστηκε από τον κομμουνισμό στο παρελθόν και τώρα βασανίζεται από το φασισμό. Το τελευταίο διάστημα, λοιπόν, Ρώσοι που ζουν εκτός Ρωσίας είδαν τους τραπεζικούς λογαριασμούς τους στο δυτικό σύστημα να παγώνουν ή και να κλείνουν απλά γιατί γεννήθηκαν στη Μόσχα και στην Αγία Πετρούπολη. Είναι αυτό σωστό; Κατά την άποψή μου δεν είναι γιατί πολλοί από αυτούς ζουν για πάρα πολλά χρόνια εκτός Ρωσίας και δουλεύουν σε δυτικές χώρες. Γιατί λοιπόν να πληρώσουν τα κατώματα του Πούτιν οι απλοί ναύτες που βολεύονται στα κύματα για να μεταφέρουν προϊόντα στη χώρα μας; Γιατί η καθαρίστρια που τα τελευταία 20 χρόνια προσέχει το σπίτι μιας οικογένειας και μεγαλώνει τα παιδιά της να υποστεί αυτό το βασανιστήριο; Οι κυρώσεις είναι σφαίρες και αφορούν μόνο τους ολιγάρχες που επηρεάζουν τον Πούτιν και σε όσους είναι κοντά να έχουντας εμπλακεί σε αυτό τον αδιανόητο πόλεμο. Δεν πρέπει μαζί με τα ξερά να καούν και τα κλωρά γιατί έτσι θα κάψουμε και την ελπίδα η αλλαγή να έρθει εκ των ένω.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

must
03/04

ΜΕ ΤΗΝ ΣΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΝΝΙΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η ΚΥΡΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ ΤΗΣ

Κίνδυνο ύφεσης για πολλές χώρες βλέπει το ΔΝΤ

Πληθωρισμός και ενεργειακή κρίση απειλούν την παγκόσμια οικονομία

Από συμπληγάδες διέρχεται ξανά η παγκόσμια οικονομία έχοντας δεχθεί αλλά-πάλληλα πλήγματα με τελευταίο τον πόλεμο στην Ουκρανία να επιταχύνει τον πληθωρισμό, να επιτείνει παρενέργειες της πανδημίας αλλά και να ανατρέπει πρόσφατες θετικές εξελίξεις όπως την ενίσχυση της ζήτησης. Συνεπακόλουθο αρχικά της πανδημίας και του εμφράγματος που αυτή προκάλεσε στην εφοδιαστική αλυσίδα και με τον πόλεμο να του δίνει τώρα νέα ώθηση, ο πληθωρισμός έχει οδηγήσει σε επίπεδα απρόσιτα για πολλούς τις τιμές των τροφίμων, των καυσίμων, των πλαστικών και των μετάλλων. Αναγκαστικά μεγάλη μερίδα των καταναλωτών μειώνει τις δαπάνες και αν δεν υπάρξει κάτι που να ανατρέπει αυτή την τάση, οι περισσότερες οικονομίες κινδυνεύουν να διολισθήσουν εκ νέου σε ύφεση. Η γενική διευθύντρια του ΔΝΤ, Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα, προειδοποιεί πως πολλές χώρες κινδυνεύουν να διολισθίσουν σε ύφεση και το Ταμείο αναμένεται να υποβαθμίσει την πρόβλεψή του για ανάπτυξη. Όπως ανέφερε η κ. Γκεοργκίεβα σε συνέντευξή της στο περιοδικό Foreign Policy, το Ταμείο εκτιμά πως η παγκόσμια οικονομία θα σημειώσει φέτος μικρότερο ρυθμό ανάπτυξης από εκείνον του 4,4% που ήταν η προηγούμενη πρόβλεψή του.

Και βέβαια το πλήγμα από τον πληθωρισμό αγγίζει βιομηχανίες και νοικοκυριά, μικρές και μεγάλες οικονομίες. «Το εργο-

Οι τιμές των τροφίμων στην παγκόσμια αγορά εκτοξεύθηκαν σε νέα ρεκόρ τον περασμένο μήνα, σύμφωνα με στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών.

στάσιο του κόσμου», όπως έχει εύστοχα χαρακτηριστεί η Κίνα, έχει δεχθεί καιρίο πλήγμα από την εκτόξευση των τιμών των φυσικού αερίου που έχει αναγκάσει πολλές βιομηχανίες της να μειώσουν κατά το ήμισυ ή ακόμη και να αναστείλουν προσωρινά τις δραστηριότητές τους. Την ίδια στιγμή, στο Μίζούρι των ΗΠΑ εταιρεία φορτηγών ετοιμάζεται να αναστείλει τις δραστηριότητές της επειδή δεν μπορεί να αντεπεξέλθει στις υψηλές τιμές του ντιζέλ. Στην Ευρώπη όσες χαλυβουργίες χρησιμοποιούν ηλεκτρικούς φούρνους περριάζουν την παραγωγή εξαιτίας του δυσβάσταχτου κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά η μειωμένη διαθεσιμότητα έχει ως αποτέλεσμα την άνοδο των τιμών των μετάλλων. Οι τιμές των τροφίμων στην παγκόσμια αγορά εκτοξεύθηκαν σε νέα ρεκόρ τον περασμένο μήνα, σύμφωνα με στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών. Αντί βέβαια η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, καθώς διέκοψε τις εξαγωγές των δύο

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, όπως ανέφερε η γενική διευθύντριά του, Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα, εκτιμά πως η παγκόσμια οικονομία θα σημειώσει φέτος μικρότερο ρυθμό ανάπτυξης από εκείνον του 4,4% που ήταν η προηγούμενη πρόβλεψή του.

χωρών που παρέχουν το 25% των σιτηρών της παγκόσμιας αγοράς και πολύ μεγαλύτερα ποσοστά από τα μαγειρικά έλαια.

Και αν η ακρίβεια στα τρόφιμα δυσχεραστεί τα μεσοάια στρώματα, για τους φτωχούς του κόσμου είτε εντός των ανεπτυγμένων οικονομιών είτε στις φτωχές χώρες όπου αποτελούν την πλειονότητα, τα ακριβά τρόφιμα συνεπάγονται δραματική αύξηση της ένδειας, κατάρρευση της ζήτησης και τελικά πείνα για εκατομμύρια ανθρώπους.

Στον ανεπτυγμένο κόσμο η ακρίβεια τόσο της ενέργειας όσο και των τροφίμων θα αναγκάσει τα νοικοκυριά να μειώσουν τις δαπάνες σε μη αναγκαία είδη όπως τις βραδινές εξόδους, τις διακοπές, τις αγορές νέων μοντέλων iPhone και PlayStation. Εξάλλου η απόφαση της Κίνας να επιβάλει

lockdown σε κέντρο χαλυβουργείων συνεπάγεται μείωση της παραγωγής μετάλλων και επομένως εκτόξευση των τιμών για τα διαρκή αγαθά όπως οι οικιακές συσκευές και τα αυτοκίνητα. Τα ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα όπως αυτά των Tesla, Volkswagen AG και General Motors αναμένεται να είναι τα οχήματα του μέλλοντος, αλλά το λίθιο που χρειάζεται για τις μπαταρίες τους είναι σχεδόν 500% πιο ακριβό σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Σύμφωνα με τον Κένεθ Μέντλοκ, διευθυντή του Κέντρου Ενεργειακών Μελετών στο Πανεπιστήμιο Rice University, «όλα αυτά σε συνδυασμό στοιχειοθετούν πορεία προς την ύφεση».

Ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος για την Ευρώπη όπου οι δυσθεώρητοι λογαριασμοί της ενέργειας έχουν πάρει την ανιούσα

επειδή η Γηραιά Ηπειρος εξαρτάται από τη Ρωσία για την προμήθεια ενέργειας. Οι τιμές του φυσικού αερίου στην Ευρώπη είναι πλέον εξαπλάσιες από εκείνες την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, ενώ η ηλεκτρική ενέργεια κοστίζει πέντε φορές περισσότερο. Οι απρόσιτες αυτές τιμές σε συνδυασμό με τον πόλεμο στην πόρτα της Ευρώπης ενδέχεται να εξωθήσουν τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να αναστείλουν πλήρως όλες τις δαπάνες. Οι Αμερικανοί καταναλωτές δεν είναι τόσο εκτεθειμένοι στην άνοδο των τιμών των καυσίμων καθώς η υπερδύναμη δεν εισάγει μεγάλες ποσότητες ρωσικών υδρογονανθράκων. Δεν είναι, ωστόσο, πλήρως προστατευμένοι. Οι τιμές του πετρελαίου στις ΗΠΑ έχουν εκτοξευθεί εξαιτίας του πολέμου

όπως, άλλωστε, και οι τιμές του φυσικού αερίου και της βενζίνης. Η ζήτηση πάντως δεν έχει ακόμη καμφθεί, αλλά βρίσκεται σε επίπεδα 4% υψηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, σύμφωνα με στοιχεία της αμερικανικής Υπηρεσίας Ενέργειας. Ενδεχομένως αντανάκλα την επιθυμία των Αμερικανών μετά τους περιορισμούς που υπέστησαν στη διάρκεια της πανδημίας. Αν όμως οι τιμές του παραμείνουν για πολύ καιρό σε υψηλά επίπεδα, θα ακολουθήσει πτώση της ζήτησης. Ηδν η JPMorgan Chase εκτιμά πως το δεύτερο τρίμηνο του έτους η ζήτηση για πετρέλαιο θα μειωθεί κατά 1,1 εκατ. βαρέλια την ημέρα. ΒΛΟΟΜΒΕΡΓ

Κατηγορηματικό «όχι» σε πληρωμές ρωσικού αερίου με ρούβλια από το G7

Ανεβαίνουν οι τόνοι στην αντιπαράθεση της Δύσης με τη Ρωσία με αιχμή το αίτημα που προέβαλε αφηρησιαστικά την περασμένη εβδομάδα η Μόσχα να πληρώσουν εφεξής σε ρούβλια το ρωσικό φυσικό αέριο οι Ευρωπαίοι, δεδομένου ότι με την ορολογία του Κρεμλίνου εντάσσονται πλέον στις «φιλικές προς τη Ρωσία χώρες». Ενώ οι Ευρωπαίοι ηγέτες παρέμειναν διχασμένοι και αναποφασιστοί ως προς το επίμαχο αίτημα στη σύννοδο κορύση της Παρασκευής, το G7 το απέριψε χθες κατηγορηματικά και ομόφωνα και κατήγγειλε ότι πρόκειται για αλλαγή των όρων των συμβολαίων. Σχεδόν αυτομάτως, όμως, η Μόσχα απείλησε πλέον ευθέως την Ευρώπη πως αν δεν ανταποκριθεί στο αίτημά της θα διακόψει τις ροές φυσικού αερίου. Και μόνον η απειλή στάθηκε αρκετή χθες για να δώσει νέα ώθηση

Με διακοπή των ροών απειλεί η Μόσχα – Νέα αύξηση τιμών του καυσίμου στην Ευρώπη.

στις τιμές του φυσικού αερίου στην Ευρώπη. «Όλοι οι υπουργοί του G7 συμφώνησαν πως πρόκειται για μονομερή και σαφή παραβίαση των υφιστάμενων συμβολαίων», τόνισε ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας Ρόμπερτ Χάμπεκ, επαναλαμβάνοντας και τις αντιρρήσεις που είχαν εκφράσει από την περασμένη εβδομάδα το Βερολίνο και η Ρώμη. Ο Γερμανός υπουργός υπό την ιδιότητα και του προεδρεύοντος του G7 τόνισε πως «δεν είναι αποδεκτό η πληρωμή σε ρούβλια και καλούμε τις ενδιαφερό-

μενες εταιρείες να μη συμμορφωθούν με την απαίτηση του Πούτιν». Η αντίδραση ήταν άμεση από τη Μόσχα, με τον εκπρόσωπο του Κρεμλίνου, Ντμίτρι Πεσκόφ, να τονίζει ότι «σίγουρα δεν πρόκειται να προσφέρουμε το φυσικό αέριο δωρεάν». Με μάλλον καυστική διάθεση προσέθεσε πως «στην κατάσταση μας δεν είναι δυνατόν ούτε ενδεχόμενο να αντιμετωπίσουμε με φιλανθρωπία τους Ευρωπαίους πελάτες μας», αναφερόμενος έμμεσα στις κυρώσεις που έχουν επιβάλει οι χώρες της Δύσης στη Ρωσία και εμποδίζουν τις συναλλαγές της σε δολάρια. Νωρίτερα είχε, άλλωστε, προηγηθεί δήλωση του Ρόσου βουλευτή και μέλους της επιτροπής οικονομικής πολιτικής της άνω Βουλής, Ιβάν Αμπράμοβ, που τόνισε κατηγορηματικά ότι η άρνηση των χωρών του G7 να πληρώσουν με ρούβλια συ-

νεπάγεται σαφώς ότι θα διακοπεί η προσφορά ρωσικού αερίου.

Όπως επισημειώνουν οικονομικοί και πολιτικοί αναλυτές, η απαίτηση της Μόσχας να πληρώνουν σε ρούβλια «οι εχθρικές χώρες προς τη Ρωσία» ουσιαστικά θα υποχρέωνε τις ευρωπαϊκές χώρες να στηρίξουν το ρωσικό νόμισμα που βρέθηκε σε ελεύθερη πτώση μόλις επιβλήθηκαν οι οικονομικές κυρώσεις κατά της ρωσικής οικονομίας, των ρωσικών επιχειρήσεων και τραπεζών. Στο μεταξύ, έπειτα από σχετικό αίτημα του Ρόσου προέδρου, ο κολοσσός του ρωσικού φυσικού αερίου, η Gazprom, και η κεντρική τράπεζά της χώρας έχουν αναλάβει να παρουσιάσουν μέχρι τις 31 Μαρτίου τον μηχανισμό με τον οποίο θα καταστούν εφικτές οι πληρωμές σε ρούβλια. Η νέα και σαφώς μεγαλύτερη αβεβαιότητα γύρω από την επάρκεια

προσφοράς ενέργειας οδήγησε, έτσι, χθες σε άνοδο τις τιμές των προθεσμιακών συμβολαίων φυσικού αερίου στην αγορά χονδρικής τόσο της Ολλανδίας όσο και της Βρετανίας. Από τη στιγμή που έγινε γνωστή η αντίδραση του Κρεμλίνου, τα προθεσμιακά συμβόλαια φυσικού αερίου για παράδοση τον Απρίλιο σημείωσαν άνοδο 4,4%, στα 105,70 ευρώ η μεγαβάτώρα στην αγορά της Ολλανδίας, και τα αντίστοιχα της Βρετανίας άνοδο 7,2%. Σύμφωνα με το Bloomberg, στη διάρκεια της συνεδρίασης σημείωσαν ακόμη μεγαλύτερη άνοδο καθώς, παρά τη συμφωνία που συνήψε την Παρασκευή με τις ΗΠΑ για παροχή 15 δις. κυβικών μέτρων αμερικανικού υγροποιημένου φυσικού αερίου εντός του έτους, η Ε.Ε. σίγουρα θα δυσκολευτεί πολύ να υποκαταστήσει το σύνολο των ρωσικών υδρογονανθράκων.

Τα προθεσμιακά συμβόλαια φυσικού αερίου για παράδοση τον Απρίλιο σημείωσαν άνοδο 4,4%, στα 105,70 ευρώ η μεγαβάτώρα στην αγορά της Ολλανδίας, και τα αντίστοιχα της Βρετανίας άνοδο 7,2%.

Ελάχιστο φόρο 20% στους πλούσιους βάζει ο Αμερικανός πρόεδρος

Στο πλέον αποφασιστικό βήμα του προς ένα δικαιότερο φορολογικό σύστημα προέβησε ο Αμερικανός πρόεδρος προτείνοντας ελάχιστο φόρο 20% σε όσα αμερικανικά νοικοκυριά συγκεντρώνουν πλούτο άνω των 100 εκατ. δολαρίων. Η πρόταση του Τζο Μπάιντεν, που υποβλήθηκε στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του για το 2023, αναμένεται να φέρει στα ταμεία του αμερικανικού κράτους πρόσθετα έσοδα ύψους 360 δις. δολαρίων μέσα στην επόμενη δεκαετία. Όπως σχολίασε σχετικά ο Λευκός Οίκος, «μόνο μέσα στο περασμένο έτος οι τουλάχιστον 700 δισεκατομμυριοῦχοι της Αμερικής είδαν τον πλούτο τους να αυξάνεται κατά 1 τρις. δολάρια, αλλά αυτοί οι δισεκατομμυριοῦχοι κατέβαλλαν έως τώρα φόρους που ανέρχονταν μόλις στο 8% του συνολικού εισοδήματός τους, με αποτέλεσμα να πληρώνουν λιγότερους φόρους από όσους πληρώνει ένας πυροσβέστης ή ένας δάσκαλος».

Σύμφωνα με το σχέδιο προϋπολογισμού, όσα νοικοκυριά έχουν πλούτο άνω των 100 εκατ. δολαρίων θα υποχρεούνται εφεξής να αναφέρουν στην αμερικανική εφορία τις αποδόσεις των περιουσιακών στοιχείων τους μέσα στο έτος. Όσοι εξ αυτών καταβάλλουν φόρο λιγότερο του 20% για τις αποδόσεις αυτών των περιουσιακών στοιχείων, θα υπόκεινται σε περαιτέρω φορολόγηση που θα φθάνει τη συνολική επιβάρυνσή τους στο 20%.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της κυβέρνησης Μπάιντεν, ο εν λόγω φόρος θα επηρεάσει οικονομικά μόνο το πλουσιότερο 0,01% των αμερικανικών νοικοκυριών, ενώ περισσότερο από τα μισά έσοδα θα προέλθουν από νοικοκυριά με

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της κυβέρνησης Μπάιντεν, ο εν λόγω φόρος θα επηρεάσει οικονομικά μόνο το πλουσιότερο 0,01% των αμερικανικών νοικοκυριών, ενώ περισσότερα από τα μισά έσοδα θα προέλθουν από νοικοκυριά με πλούτο πάνω από ένα δις. δολάρια.

πλούτο πάνω από ένα δις. δολάρια. Στο στόχαστρο του προϋπολογισμού Μπάιντεν βρίσκεται ακόμη ένα ακανθώδες θέμα, σχετικό με την ανισότητα στις ΗΠΑ, οι επαναγορές μετοχών. Τα τελευταία χρόνια οι τεχνολογικοί κολοσσοί Apple, Alphabet, Meta και Microsoft έχουν χρησιμοποιήσει τα ιλιγγιώδη κέρδη τους για την επαναγορά μεγάλου όγκου των μετοχών τους, εξωθώντας σε άνοδο την τιμή των μετοχών τους. Το σχέδιο προϋπολογισμού απαγορεύει στα στελέχη των επιχειρήσεων να πωλούν όσες μετοχές έχουν αγοράσει για τρία χρόνια από τη στιγμή που ανακοινώνεται η επαναγορά μετοχών. Σημειωτέον ότι το περασμένο έτος ο Αμερικανός πρόεδρος

επιχείρησε να επιβάλει φόρο 1% στην επαναγορά μετοχών, αλλά το Κογκρέσο μπλόκαρε την πρόταση.

Ο εν λόγω φόρος, ή «ελάχιστος φόρος εισοδήματος των δισεκατομμυριοχών», είναι μέρος του σχεδίου προϋπολογισμού ύψους 5,8 τρις. δολαρίων, που παράλληλα προβλέπει αύξηση, με δισεκατομμύρια να προσρίζονται για τα σώματα ασφαλείας και τις ένοπλες δυνάμεις. Προβλέπει, όμως, παράλληλα επενδύσεις για τη διασφάλιση προσιτών κατοικιών, όπως και για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στις εφοδιαστικές αλυσίδες των αμερικανικών βιομηχανιών αλλά και για την πάταξη της ένοπλης βίας.

THE NEW YORK TIMES, THE GUARDIAN

Κατάσχεση πανάκριβων ελβετικών ρολογιών Audemars Piguet στη Ρωσία

Ως απάντηση στις κυρώσεις της Δύσης εις βάρος της Ρωσίας, πράκτορες των υπηρεσιών ασφαλείας της χώρας προέβησαν σε κατάσχεση πανάκριβων ρολογιών του εμπορικού σήματος Audemars Piguet στη Μόσχα, όπως αναφέρει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, επικαλούμενο την ελβετική εφημερίδα NZZ am Sonntag. Η Ελβετία, στο πλαίσιο των κυρώσεων, έχει απαγορεύσει τις εξαγωγές ειδών πολυτελείας στη Ρωσία. Όπως αναφέρει στο σχετικό δημοσίευμα η βρετανική εφημερίδα Guardian, όπου καταγράφει όλα τα ανωτέρω στοιχεία, τα κατασχεθέντα κοστίζουν εκατομμύρια – αρκεί να σκεφθεί

Τα προϊόντα αξίας εκατομμυρίων είναι της Audemars Piguet, η οποία έκλεισε δύο μπουτίκ της στη Μόσχα.

κaneiς ότι το κάθε ρολόι τιμάται από 700.000 στερλίνες και πάνω (περίπου 835.180 ευρώ). Οι πράκτορες τα συγκέντρωσαν από τις τοπικές εγκαταστάσεις της Audemars Piguet, όπως αναφέρει η NZZ am Sonntag, επικαλούμενη ανεξάρτητες πηγές αλλά και εμπιστευτικό υπόμνημα του υπουργείου Εξωτερικών της Ελβετίας. Το υπόμνημα συντάχθηκε από μέλη της ελβετικής Βουλής, τα οποία έδωσαν και τις λεπτομέρειες από την έφοδο των Ρώσων πρακτόρων.

Αξίζει να επισημανθεί πως η Ελβετία στην τωρινή συγκυρία έκανε μια στροφή 180 μοιρών, αποφασίζοντας να εγκαταλείψει την παραδοσιακή της ουδετερότητα

Αξιωματούχοι του ελβετικού υπ. Εξωτερικών δήλωσαν ότι η κατάσχεση των πολυτελών ρολογιών της Audemars Piguet «πιθανότατα αφορά ένα κατασταλτικό και αυθαίρετο μέτρο ως αντίδραση στις κυρώσεις».

και να ακολουθήσει τις άλλες δυτικές κυβερνήσεις ως προς την αντίδρασή τους στη ρωσική εισβολή. Πρώτος που αποκάλυψε τα της εφόδου και των κατασχεσεων ήταν ο Ρότζερ Κέπελ, Ελβετός βουλευτής, μιλώντας σε βίντεο του στο YouTube. Από μεριάς τους, οι ρωσικές Αρχές επικαλέστηκαν παρατυπίες τελωνειακού χαρτί, εξ ου και έκαναν κατάσχεση των ρολογιών. Παρά ταύτα, αξιωματούχοι του ελβετικού υπουργείου Εξωτερικών δήλωσαν ότι η κίνηση αυτή «πιθανότατα αφορά ένα κατασταλτικό και αυθαίρετο μέτρο ως αντίδραση στις κυρώσεις». Τα σχετικά καταγράφονται στην ελβετική εφημερίδα NZZ am Sonntag, που επικαλείται το ε-

μπιστευτικό υπόμνημα, ενώ στελέχη της Audemars Piguet δεν σχολίασαν το συμβάν. Η ωρολογοποιία είχε κλείσει δύο μπουτίκ στη Μόσχα στα τέλη Φεβρουαρίου, ανακοινώνοντας πως θα παύσει τις εξαγωγές της προς τη Ρωσία και θα διακόψει τις δραστηριότητές της στη λιανική εκεί. Εκπρόσωπος του υπουργείου Εξωτερικών της Ελβετίας τόνισε ότι η πρεσβεία της στη Μόσχα παρέχει βοήθεια στις εταιρείες στη Ρωσία σε συνεργασία και με άλλα υπουργεία, προσθέτοντας ότι «λόγω κυρώσεων και αντιποίνων οι εν λόγω αντιμετωπίζουν δυσκολίες και αρκετή αβεβαιότητα».

Πολλές δυτικές εταιρείες στον κλάδο των καταναλωτικών ειδών, που εξέρχονται συλλήβδην από τη Ρωσία, βρίσκονται ενώνπιον αντίστοιχων προβλημάτων και διλημμάτων. Όπως αναφέρει το Reuters, η ζωθοποιία Heineken υπολογίζει πως η αποχώρησή της θα της κοστίσει περίπου 400 εκατ. ευρώ, ενώ η ανταγωνίστριά της Carlsberg, η μεγαλύτερη στην εργώρια αγορά μέσω της ιδιοκτησίας της ρωσικής Baltika, αναμένει επίσης σοβαρές απώλειες. Ο Ελβετικός όμιλος συσκευασμένων τροφίμων της Nestlé απασχολεί χιλιάδες άτομα, ενώ διατηρεί και ευαίσθητες παραγωγικές εγκαταστάσεις, οι οποίες ενδεχομένως να κατασχεθούν εάν αποφασιστεί να αποχωρήσει. Όσο για την οικογενειακή ωρολογοποιία Audemars Piguet, με ιστορία σχεδόν 150 ετών, αποτελεί μία από τις τρεις μεγαλύτερες αυτόνομες ελβετικές εταιρείες του κλάδου στη Ρωσία μαζί με τις Patek Philippe και Rolex, όπως αναφέρει ο Guardian. Τέλος, η ρωσική αγορά είναι η 17η μεγαλύτερη για τα ελβετικά ρολόγια, βάσει στοιχείων του 2021, με αξία εξαγωγών στα 212 εκατ. στερλίνες (253 εκατ. ευρώ).

Ο Γουόρεν Μπάφετ εισχωρεί ακόμα περισσότερο στον κλάδο των ασφαλειών, ο οποίος έχει αποδειχθεί κομβικής σημασίας για την ανάπτυξη της Berkshire Hathaway

Εξαγορά-μαμούθ ύψους 11,6 δισ. της Alleghany από τον Γουόρεν Μπάφετ

Ξανά μάχιμος εμφανίζεται ο αειθαλής Γουόρεν Μπάφετ στο πεδίο των εξαγορών, από το οποίο είχε δηλώσει απών τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα έγινε γνωστό πως ο μεγιστάνας και ιδιοκτήτης της εταιρείας συμμετοχών Berkshire Hathaway πρόκειται να αγοράσει αντί 11,6 δισ. δολ. σε ρευστό την εταιρεία ασφαλίσις περιουσίας, η οποία έχει και αντασφαλιστική δραστηριότητα, Alleghany. Κάθε μία μετοχή της τελευταίας θα αγοραστεί για 848,02 δολάρια σε ρευστό, ενώ η συναλλαγή με τους όρους αυτούς μεταφράζεται σε προσαύξηση 29% εν συγκρίσει με τον μέσο όρο της τιμής της μετοχής στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης

Η εξαγορά του ασφαλιστικού ομίλου είναι η μεγαλύτερη από το 2016 και μετά.

κατά τις τελευταίες 30 ημέρες. Επιπλέον μεταφράζεται σε μια προσαύξηση της τάξεως του 16% στην υψηλότερη τιμή κλεισίματος σε διάστημα 52 εβδομάδων.

Ο Γουόρεν Μπάφετ εισχωρεί ακόμα περισσότερο στον κλάδο των ασφαλειών, ο οποίος έχει αποδειχθεί κομβικής σημασίας για την ανάπτυξη της Berkshire Hathaway και την ανάδειξή της σε έναν κολοσσό, του οποίου η χρηματιστηριακή αξία υπερβαίνει πλέον τα 750 δισ. δολ. Η απόκτηση της Alleghany θα διεκπεραιωθεί μέσω της Transatlantic Holdings, μονάδας της Berkshire. Την ασφαλιστική

εταιρεία διοικεί ο Τζόζεφ Μπράντον, ο οποίος στο παρελθόν είχε διατελέσει διευθύνων σύμβουλος άλλης ασφαλιστικής της Berkshire, ονόματι General Re.

Σε δήλωσή του ο διοικητικόμηνιούχος και γκουρού των επενδύσεων, Γουόρεν Μπάφετ, τόνισε πως «η Berkshire θα είναι η τέλεια μόνιμη κατοικία για την Alleghany, μια εταιρεία την οποία εκ του συνεγγυς παρακολουθώ 60 συναπτά έτη και είμαι ιδιαίτερα ικανοποιημένος, διότι θα μπορέσω να συνεργαστώ και πάλι με τον επί χρόνια φίλο μου, Τζόζεφ Μπράντον». Αξίζει να επισημανθεί πως η εν λόγω εξαγορά του ασφαλιστικού ομίλου συνιστά και τη μεγαλύτερη από το 2016 και εντεύθεν, όταν είχε αποκτηθεί η Precision Castparts, σύμφωνα με στοιχεία του ειδησεογραφικού πρακτορείου Bloomberg. Η εξαγορά αποτιμάται συνολικά στα 37,2 δισ. δολάρια, συνυπολογισθέντος και τους χρέους της εταιρείας. Παρά ταύτα, ακόμα κι έτσι η συναλλαγή αντιστοιχεί στο μόλις 7,9% του όγκου του ρευστού το οποίο έχει σωρεύσει η εταιρεία του Γουόρεν Μπάφετ. Όπως γίνεται αντιληπτό, ο διοικητικόμηνιούχος έχει αρκετά διαθέσιμα κεφάλαια ακόμα για επιπλέον συμφωνίες.

Τέλος επισημαίνεται πως ο Γουόρεν Μπάφετ αναζητεί τρόπους να διοικεύσει το ρευστό της Berkshire, το οποίο φθάνει στα σχεδόν 150 δισ. δολάρια, σε περιουσιακά στοιχεία υψηλής απόδοσης, αλλά δυσκολεύεται να τα εντοπίσει, οπότε ολοένα και περισσότερο στρέφεται σε επαναγορές μετοχών.

BLOOMBERG

Οι Αμερικανοί επενδύουν τώρα σε ακριβά ελβετικά ρολόγια

Οι εξαγωγές προς τις ΗΠΑ αυξήθηκαν 55% το 2021 και ξεπέρασαν τα 3 δισ. δολ.

Αφού πέρασαν δέκα και πλέον χρόνια, οι Αμερικανοί και οι Αμερικανίδες αρχίζουν και πάλι να ξεδεύουν πιο πολλά από τον καθένα σε ελβετικά ρολόγια. Κι ένας βασικός λόγος είναι πως πλέον σκέφτονται διαφορετικά γι' αυτά τα αντικείμενα, κυρίως διότι τα θεωρούν επένδυση. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας στις Ηνωμένες Πολιτείες παρατηρήθηκε μια εκρηκτική άνοδος στις αξίες όλων των συλλεκτικών ειδών, είτε επιρροή για κάρτες μπέιζμπολ είτε για ρετρό βιντεοπαιχνίδια και όλα όσα βρίσκονται ανάμεσά τους.

Οι λόγοι, πολλοί, αλλά ο κύριος μοχλός είχε να κάνει με το γεγονός ότι οι άνθρωποι διέθεταν περισσότερο χρόνο και λιγότερους τρόπους να δαπανήσουν χρήματα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα καθετί σε ανεπάρκεια να λαμβάνει τη θέση επένδυσης, ανακαλύπτοντας μια δυναμική δευτερογενή αγορά. Η κλιμακούμενη αυτή τάση, όπως ήταν αναμενόμενο, ώ-

Τα τελευταία χρόνια οι ωρολογοποιοί επενδύουν περισσότερα κεφάλαια στην Αμερική.

θησε την αγορά ακριβών ρολογιών της Ελβετίας, με τις τιμές τους να ακολουθούν. «Η κατάσταση έχει αλλάξει εντελώς και τα ρολόγια έχουν γίνει πλέον επενδυτικά αντικείμενα», επισημαίνει ο 68χρονος Άλμπερτ Γκαντζάι, ιδρυτής της Εταιρείας Ευρωπαϊκών Ωρολογιών με έδρα τη Βοστώνη, η οποία και πωλεί τέτοια είδη σχεδόν 30 χρόνια.

Ορισμένα κομμάτια μπορούν να 팔θούν εκατομμύρια δολάρια σε μια διμνηπρασία, όπως συνέβη με ένα Patek Philippe που διατέθηκε πρόσφατα αντί 6,5 εκατ. δολαρίων. Άλλα ανατιμώνται με γρηγορότερο ρυθμό, ενώ ορισμένα στο πέραςμα του χρόνου τείνουν να χάνουν την αξία τους, ειδικά όταν συνυπολογίζεται και το κόστος επισκευής και συντήρησης. Οι εξαγωγές ελβετικών ρολογιών προς τις Ηνωμένες Πολιτείες εμφάνισαν μια αύξηση 55% το 2021 και ξεπέρασαν τα 3 δισ. δολάρια, φέροντας στην πρώτη θέση τη χώρα, θέση την οποία κατείχε η Κίνα.

Η εξέλιξη αυτή παρατηρείται εν μέσω

Για τον όμιλο Swatch, στον οποίο ανήκουν Tissot, Omega και Blancpain, η αμερικανική αγορά έχει μεγάλη δυναμική.

συνθηκών αβεβαιότητας για τις άλλες μεγάλες αγορές του κλάδου της ωρολοποιίας. Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία μπορεί να πλήξει την επιπλοή των καταναλωτών στην Ευρώπη. Και η Κίνα καλείται να ανταπεξέλθει στο χειρότερο κύμα κορωνοϊού που εμφανίστηκε από την αρχή της πανδημίας. Επί σειράν ετών οι Ηνωμένες Πολιτείες λογίζονταν ως μια παρακινδυνευμένη αγορά για πολλά από τα κορυφαία εμπορικά σήματα ελβετικών ρολογιών. Η Rolex, ένας από τους κολοσσούς, ελέγχει ακόμα το ένα τρίτο της εκεί αγοράς και συνιστά εμπόδιο. Μια πεποί-

θηση ότι οι έχοντες Αμερικανοί θα ξεδεύουν τα χρήματά τους αφειδώς σε επαύλεις, θαλαμγούς και αμάξια δεν βοηθά την κατάσταση. Η επικρατούσα άποψη επίσης θέλει τους εν λόγω καταναλωτές να μην εκτιμούν με τον ίδιο τρόπο τα περίτεχνα ρολόγια όπως σε Ευρώπη και Νοτιοανατολική Ασία. Ωστόσο, τα λίγα τελευταία χρόνια οι πεποιθήσεις κατέρρευσαν, πυροδοτώντας το ενδιαφέρον των ωρολογοποιών, οι οποίοι επενδύουν περισσότερα κεφάλαια στην Αμερική. Στην αγορά πολυτελών ειδών των ΗΠΑ το ποσοστό δαπανών επί των ρολογιών είναι μικρότερο από το αντίστοιχο σε

άλλες αγορές, κατά τον Ολίβερ Μίλερ, σύμβουλο εμπορικών σημάτων της ελβετικής εταιρείας LuxeConsult. Τέλος, για τον όμιλο Swatch, στον οποίο ανήκουν τα Tissot, Omega και Blancpain, η αμερικανική αγορά έχει μεγάλη δυναμική.

Τα σχετικά αναφέρει ο επικεφαλής του, Νικ Χάγιεκ, ο οποίος σημείωσε ότι οι πωλήσεις εκεί είναι μόλις το 1/3 της Ασίας, την παρελθούσα διετία διπλασιάστηκαν, ενώ έχει έναν ακόμα λόγο να είναι υπεραισιόδοξος: σχεδόν 7 στους 10 Αμερικανούς δεν γνωρίζουν πραγματικά τι είναι τα μηχανικά ρολόγια.

BLOOMBERG

Μεγάλοι όμιλοι παγώνουν σχέδια χρηματοδοτήσεων και εξαγορών

Δεν έχουν προχωρήσει κινήσεις 25 δισ. δολ. από την αρχή του πολέμου

Σχεδόν 80 επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο αναδιπλώνονται εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία και αποσύρονται με ολόενα και ταχύτερους ρυθμούς από τα σχέδιά τους για συγκέντρωση κεφαλαίων. Παράλληλα, η αβεβαιότητα εξαιτίας του λόγου αυτού αποσταθεροποιεί και τις ομολογιακές αγορές συνολικά. Λόγου χάριν, ο κολοσσός της καλιφορνέζικης Tesla αποτελεί τον τελευταίο στη χορεία των μεγάλων ομίλων, που «παγώνουν» τον οικονομικό τους σχεδιασμό λόγω ρωσικής εισβολής. Ειδικότερα, η εταιρεία που ίδρυσε ο Έλον Μασκ και κατασκευάζει αποκλειστικά αυτοκίνητα με μπαταρίες, ακύρωσε την προσφορά ομολόγων αξίας 1 δισ. δολαρίων με εγγύηση τη μίσθωση των οχημάτων της. Αυτό συνέβη την προηγούμενη εβδομάδα, ενώ α-

18 δισ. δολάρια και πλέον αφορούν την έκδοση ομολόγων, δανείων και ενυπόθηκων τίτλων.

νάμεσα στις περίπου 80 διεθνείς εταιρείες που αναθεωρούν τα σχέδιά τους, οι μισές είναι αμερικανικές. Στο «πάγο» έχουν μπει συμφωνίες και κινήσεις τουλάχιστον 25 δισ. δολαρίων, αφότου ξέσπασε ο πόλεμος, όπως σχετικά αναφέρει σε δημοσίευσμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Όπως επισημαίνει η Σουζάνα Στρίτερ, υψηλόβαθμη αναλύτρια επενδύσεων και αγορών της Hargreaves Lansdown, «μετά την εισβολή στην Ουκρανία η επιμυστοσύνη των επενδύσεων υπέστη δραματικό πλήγμα, ενώ οι κυρώσεις επιβλήθηκαν με σφοδρότητα στη Ρωσία και οι τιμές εμπορευμάτων ανηλθαν».

Η απόφαση για την αναδιπλωση αφορά επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο. Προσφάτως το αεροδρόμιο στο Μουμπάι της Ινδίας (Mumbai International Airport) καθυστέρησε την έκδοση ομολόγων σε δολάριο, η αμερικανική εταιρεία χρηματοοικονομικής υψηλής τεχνολογίας SS&C Technologies Holdings δέχθηκε ένα δάνειο εξαγοράς

Η Tesla ακύρωσε την προσφορά ομολόγων αξίας 1 δισ. δολαρίων με εγγύηση τη μίσθωση των οχημάτων της. Ανάμεσα στις περίπου 80 διεθνείς εταιρείες που αναθεωρούν τα σχέδιά τους, οι μισές είναι αμερικανικές.

1,7 δισ. δολαρίων στα μέσα της προηγούμενης εβδομάδας και η βραζιλιάνικη Trócafone δεν θα προχωρήσει σε αρχική δημόσια εγγραφή για αρχική δημόσια διάθεση μετοχών της. Επί του συνόλου των επιχειρηματικών συναλλαγών, κινήσεις ύψους 18 δισ. δολαρίων και πλέον αφορούν τη χρηματοδότηση χρέους, συμπεριλαμβανομένων της έκδοσης ομολόγων, δανείων και ενυπόθηκων τίτλων.

Οι υπόλοιπες καθυστερούμενες κινήσεις έχουν να κάνουν με συγχωνεύσεις, εξαγορές και αρχική δημόσια εγγραφή για αρχική δημόσια διάθεση τίτλων. Συν τοις άλλοις, η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία δημιουργεί αβεβαιότητα στην Ευρώπη και τα αντίστοιχα στελέχη τραπεζών, που εργάζονται στο πεδίο, για το εάν οι προγραμματισμένες εξαγορές, συγχωνεύσεις και εισαγωγές στο χρηματιστήριο των σχεδόν 300 δισ. δολαρίων θα προχωρήσουν εν τέλει.

Αλλάστε, ήδη μπορεί κανείς να παρα-

τηρήσει ότι υπάρχει μία πτώση στις εισαγωγές στα διεθνή χρηματιστήρια της τάξεως του 74% και μία μείωση κατά 28% στη διεθνή έκδοση ομολόγων από τις αρχές της χρονιάς και μέχρι σήμερα, όπως αποτυπώνεται στα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει το Bloomberg. Ωστόσο, υπάρχουν και καλές ειδήσεις, όπως από την πρωτεύουσα αγορά ομολόγων της Ευρώπης, όπου επανήλθαν ξαφνικά με έκδοση εταιρικών ομολόγων η χημική βιομηχανία της Alzco, η εταιρεία καλλυντικών L'Oréal και ο ελβετικός κολοσσός τροφίμων Nestle. Στην ίδια ομάδα συγκαταλέγονται και η Volkswagen στον κλάδο του αυτοκινήτου, η Skandinaviska Enskilda Banken στο πεδίο των τραπεζών και η γερμανική εταιρεία ακινήτων Vonovia. Τέλος, στη νοτιοανατολική Ασία οι εταιρείες που ενδιαφέρονται για ομόλογα επιτοκίφρων στις αγορές, αφότου η αύξηση επιτοκίων της Fed διέλυσε τυχόν αβεβαιότητες.

Bloomber

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βάζει νέους κανόνες στην ψηφιακή αγορά

Στο στόχαστρο τεχνολογικοί όμιλοι – Δυνατότητα επιβολής κυρώσεων

Τον ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Την συμφωνία Συμβουλίου της Ε.Ε. και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον νόμο περί ψηφιακών αγορών (Digital Markets Act ή DMA) καίρησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κάνοντας λόγο για «μία από τις πρώτες πρωτοβουλίες του είδους της για τη συνολική ρύθμιση της ισχύος (gatekeeper power) των μεγαλύτερων ψηφιακών εταιρειών». Η αρχική πρόταση της Κομισιόν για τον DMA είχε κατατεθεί τον Δεκέμβριο του 2020.

Η εκτελεστική αντιπρόεδρος, αρμόδια για τον ανταγωνισμό και τον ψηφιακό τομέα, Μαργκρέτε Βεστάγκερ μίλησε για «ένα τεράστιο βήμα» προς πιο ανοιχτές και ανταγωνιστικές ψηφιακές αγορές. Οι μεγάλες πλατφόρμες, σύμφωνα με την κ. Βεστάγκερ, «έχουν περιορίσει τα οφέλη των ανταγωνιστικών ψηφιακών

Η νομοθεσία στοχεύει σε εταιρείες όπως η Google, η Apple, η Amazon, η Meta, η Alibaba και η Booking.

αγορών για επιχειρήσεις και καταναλωτές». Με τη νέα νομοθεσία «θα πρέπει να συμμορφωθούν με ένα σαφώς καθορισμένο πλαίσιο υποχρεώσεων και απαγορεύσεων».

Ο νόμος περί ψηφιακών αγορών έχει σκοπό να αποτρέψει πρακτικές όπως η διακριτική μεταχείριση υπέρ υπηρεσιών που ανήκουν στην εταιρεία που χειρίζεται μια μεγάλη διαδικτυακή πλατφόρμα έναντι των ανταγωνιστών τους ή η επιβολή αθέμιτων όρων πρόσβασης στο οικοσύστημα εφαρμογών (app store). Επιπλέον, απαγορεύεται η πρακτική των δεσμευτικών συμφωνιών (bundling), όπου η χρήση π.χ. της συσκευής μιας εταιρείας υποχρεώνει τον καταναλωτή να χρησιμοποιήσει άλλες υπηρεσίες της (όπως το browser). Η νομοθεσία στοχεύει

Το τελικό κείμενο του νέου Κανονισμού θα είναι έτοιμο σε 20 ημέρες.

σε εταιρείες όπως η Google, η Apple, η Amazon, η Meta (Facebook), η κινεζική Alibaba και η πλατφόρμα κρατήσεων Booking. Αφορά όλες τις εταιρείες που έχουν κεφαλαιοποίηση άνω των 75 δισ. ευρώ ή τζίρο στον ευρωπαϊκό οικονομικό χώρο άνω των 7,5 δισ. ευρώ, με τουλάχιστον 45 εκατομμύρια χρήστες και 10.000 επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν την πλατφόρμα σε ετήσια βάση. Η Apple εξέφρασε εκ νέου ανησυχίες για την ασφάλεια των συσκευών της ως αποτέλεσμα των διατάξεων του Κανονισμού, ενώ η Meta έχει προειδοποιήσει για αρνητικές συνέπειες για τη δυνατότητα καινοτομίας των μεγάλων πλατφορμών.

Η Επιτροπή θα έχει τη δυνατότητα επιβολής προστίμων και άλλων κυρώσεων αξίας έως και 10% του ετήσιου τζί-

ρου της εταιρείας-παραβάτισας. Σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων παραβάσεων, το ποσοστό αυτό μπορεί να φτάσει ακόμη και το 20%. Ακόμην, στην περίπτωση αυτή, η Κομισιόν θα μπορεί να επιβάλλει διαρθρωτικά μέτρα αποκατάστασης, μεταξύ των οποίων και η απαγόρευση περαιτέρω εξαγορών που να συνδέονται με την παράβαση. Τέλος, θα μπορεί να διεξάγει έρευνες για τη λειτουργία των αγορών που θα διασφαλίζουν ότι οι υποχρεώσεις που ορίζει ο Κανονισμός θα ενημερώνονται ανάλογα με τη «διαρκώς εξελισσόμενη πραγματικότητα» των ψηφιακών αγορών. Το τελικό κείμενο του νέου Κανονισμού θα είναι έτοιμο σε 20 ημέρες. Οι νέοι κανόνες θα θεθούν εν ισχύ έξι μήνες αργότερα.

Ακρίβεια παντού

Αναφερόμενος στην απαγορευτική ακρίβεια των τροφίμων, συνεπακόλουθο του πολέμου στην Ουκρανία, ο επικεφαλής της αφγανικής εισαγωγικής εταιρείας Bashir Navid Complex, Νορουντίν Ζακέρ Αχμαντί, τόνισε πως «οι ΗΠΑ νομίζουν πως επέβαλαν κυρώσεις μόνο στη Ρωσία και στις τράπεζές της, αλλά στην πραγματικότητα επέβαλαν κυρώσεις σε όλον τον κόσμο».

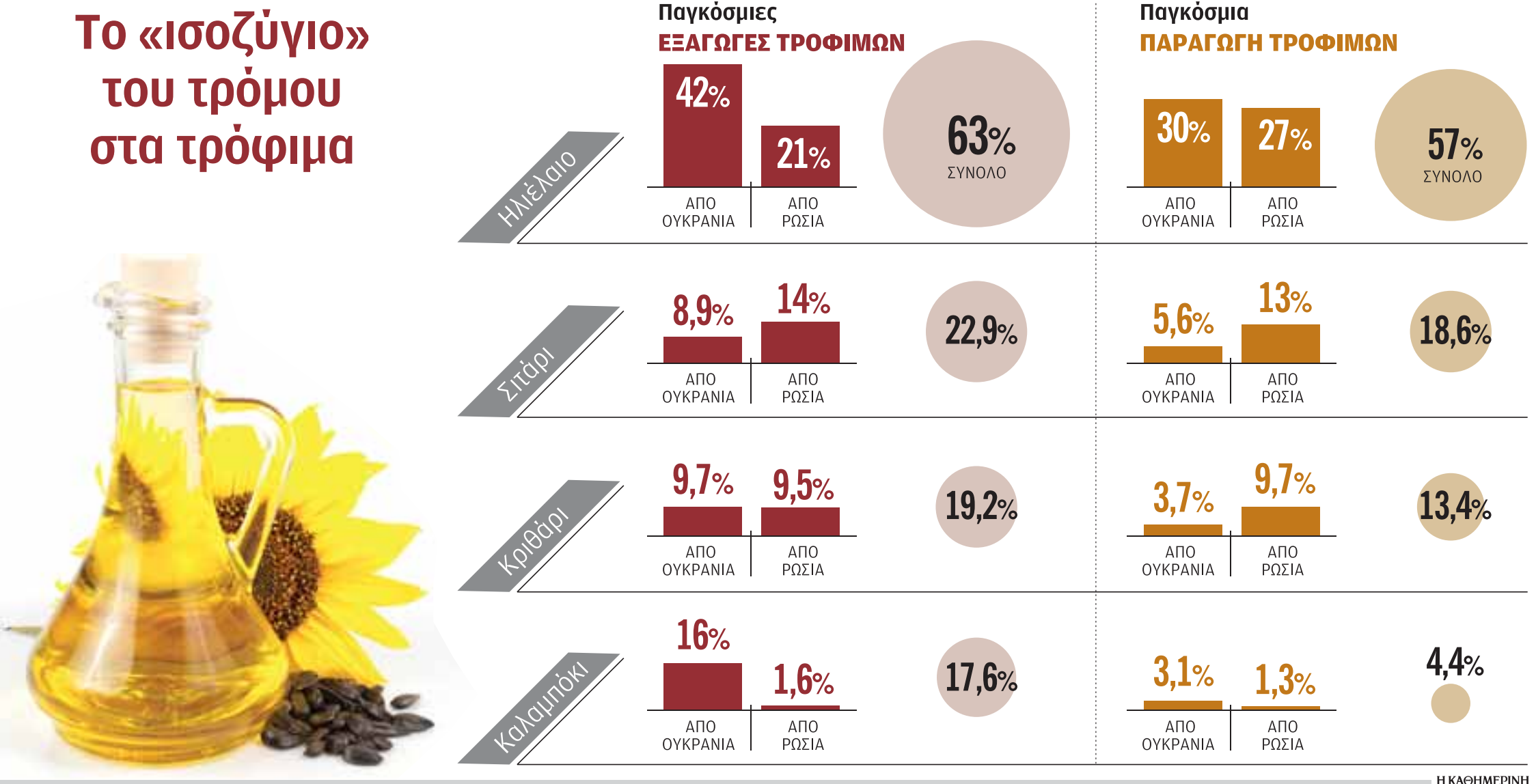
«Κόλαση»

«Αν νομίζετε ότι έχουμε τώρα κόλαση επί γης, ετοιμαστείτε, γιατί αν αγνοήσουμε τη βόρεια Αφρική, τότε η Αφρική θα έρθει στην Ευρώπη», προειδοποίησε τους Ευρωπαίους ηγέτες ο υπεύθυνος του Παγκόσμιου Προγράμματος Τροφίμων του ΟΗΕ, Ντέιβιντ Μπίολεϊζ.

Μέτρα

Καθυστασιακός ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν, Βάλντις Ντομπρόβσκι, τόνισε πως «η Ε.Ε. δεν αντιμετωπίζει κίνδυνο έλλειψης τροφίμων, αλλά θα πρέπει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της ακρίβειας των τροφίμων και να λάβει μέτρα για να ενισχύσει τη γεωργία της και τις εφοδιαστικές της αλυσίδες, ώστε να αντεπεξέλθει σε μελλοντικές κρίσεις».

Εφιάλτης παγκόσμιας επισιτιστικής κρίσης

Ηχηρό «καμπανάκι» από ΟΗΕ για νέα μεταναστευτικά κύματα λόγω της ακρίβειας και των ελλείψεων στα τρόφιμα

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Δεν είναι πρώτη φορά που η Ρωσία προκαλεί ρίγη στην παγκόσμια αγορά τροφίμων και ο κόσμος βλέπει με τρόμο να αποκόπτεται από τα ρωσικά σιτηρά και να διαγράφεται μπροστά του το φάσμα της πείνας. Μόνο δύο χρόνια έχουν παρέλθει από την άνοιξη του 2020, όταν η Μόσχα απαγόρευσε τις εξαγωγές σιτηρών και άλλων βασικών ειδών διατροφής αντιδρώντας στο έμφραγμα της εφοδιαστικής αλυσίδας, συνεπακόλουθο της πανδημίας και των πρώτων lockdowns. Πριν από 12 χρόνια, το καλοκαίρι του 2010, ένα κύμα καύσωνα με τις μεγαλύτερες θερμοκρασίες των τελευταίων 130 ετών μείωσε δραστικά τη σοδεία της Ρωσίας και η Μόσχα κατέφυγε στο ίδιο μέτρο. Η είδηση του καταστρεπτικού καύσωνα είχε προκαλέσει την εκτίναξη των

τιμών των σιτηρών παγκοσμίως και στόχος της Μόσχας ήταν να ανακόψει τις τιμές στη ρωσική αγορά.

Τώρα, όμως, τη φρίκη του πολέμου στην Ουκρανία συνοδεύει το πλέον εφιαλτικό σενάριο μιας παγκόσμιας επισιτιστικής κρίσης, έστω και αν ο κίνδυνος δεν είναι εξίσου άμεσος για όλες τις χώρες. Οι προειδοποιήσεις είχαν αρχίσει ακόμη και πριν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, αφού οι δύο εμπόλεμες χώρες είναι οι μεγαλύτεροι στοβολώνες της Ευρώπης, που αντιπροσωπεύουν το 25% των παγκόσμιων εξαγωγών σιτηρών και σχεδόν το ένα τρίτο των παγκόσμιων εξαγωγών σιταριού. Καθώς ο πόλεμος εισέρχεται πλέον στον δεύτερο μήνα, ο κώδωνας του κινδύνου γίνεται όλο και πιο ηχηρός, με τον Ντέιβιντ Μπίολεϊ, επικεφαλής του Επισιτιστικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών, να προειδο-

Μέτρα από Ε.Ε. και ΗΠΑ για αύξηση της παραγωγής τροφίμων, ενώ ο πόλεμος στην Ουκρανία εισέρχεται πλέον στον δεύτερο μήνα.

ποιεί τους Ευρωπαίους ηγέτες ότι αν αφήσουν στη μοίρα τους τις φτωχές χώρες της Αφρικής, θα αντιμετωπίσουν την «κόλαση» ενός άνευ προηγουμένου μεταναστευτικού κύματος από τους λιμοκτονούντες Αφρικανούς. Οι χώρες της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής εξαρτώνται σχεδόν εξ ολοκλήρου από τη Ρωσία για τα βασικά είδη διατροφής, ενώ οι πληθυσμοί τους αδυνατούν ήδη να αντεπεξέλθουν στην ακρί-

βεια των τροφίμων. Στο Ιράκ έχουν εκδηλωθεί ταραχές λόγω της ακρίβειας, ενώ η Αίγυπτος προσέφυγε στο ΔΝΤ για τον ίδιο λόγο και όλα θυμίζουν τη συγκυρία που οδήγησε στις ταραχές του 2011 και στη λεγόμενη Αραβική Άνοιξη. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει πως οι ευρωπαϊκές χώρες είναι ασφαλείς παρά τις καθυστασιακές δηλώσεις τόσο του αντιπροέδρου της Κομισιόν, Βάλντις Ντομπρόβσκι, πως «η Ε.Ε. δεν αντιμετωπίζει κίνδυνο έλλειψης τροφίμων», όσο και του επιτρόπου Γεωργίας, Γιάννου Βοτζίετσοφσκι, ότι «η Ε.Ε. είναι μια αγροτική υπερδύναμη και οι αγρότες της θα έχουν την πλήρη στήριξη της Κομισιόν». Τη σοβαρότητα της κατάστασης προειδοεί η προθυμία με την οποία αποφάσισε η Κομισιόν να υπαναχωρήσει από τη λεγόμενη Πράσινη Συμφωνία μέσα στην εβδομάδα και να θέσει σε προτεραιότητα

την αυτάρκεια σε τρόφιμα με αύξηση της αγροτικής παραγωγής. Εν ολίγοις, καλάρωσε τους κανόνες για τη βιώσιμη αγροτική παραγωγή, επιτρέποντας την καλλιέργεια εκτάσεων αφιερωμένων στη βιοποικιλότητα. Παράλληλα, κάλεσε τις χώρες της Ε.Ε. να περιορίσουν δραστικά τις καλλιεργείες για βιοκαύσιμα και να περιοριστούν στην παραγωγή τροφίμων για ανθρώπους και για ζώα. Την ανησυχία της προειδοεί πρωτίστως η πρότασή της για άμεση στήριξη στους αγρότες της Ε.Ε. με κεφάλαια ύψους 500 εκατ. ευρώ και η χαλάρωση των κανόνων ανταγωνισμού στον κτηνοτροφικό τομέα.

Ακόμη και ο Τζο Μπάιντεν μίλησε για «σημαντική επένδυση των ΗΠΑ» σε τρόφιμα στη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. και τόνισε πως συζήτησε με τον πρωθυπουργό του Καναδά τρόπους για να αυξήσουν την παραγωγή σιτηρών στις χώρες τους.

Η πείνα απειλεί επιπλέον 13 εκατομμύρια ανθρώπους

Του **ΤΖΑΚ ΝΙΚΑΣ**
THE NEW YORK TIMES

Ο πόλεμος στην Ουκρανία αρχικά προκάλεσε σοκ στην παγκόσμια αγορά ενέργειας. Τώρα, όμως, εξαιτίας του πολέμου ο πλανήτης αντιμετωπίζει μια βαθύτερη κρίση: ελλείψεις τροφίμων. Μια κρίσιμη μερίδα της παγκόσμιας παραγωγής σιτηρών, καλαμποκιού και κριθαριού παραμένει παγιδευμένη στη Ρωσία και στην Ουκρανία εξαιτίας του πολέμου, ενώ μία ακόμη μεγαλύτερη μερίδα της παγκόσμιας παραγωγής λιπασμάτων έχει καθλωθεί στη Ρωσία και στη Λευκορωσία. Το αποτέλεσμα

είναι ότι εκτοξεύονται οι τιμές των τροφίμων και των λιπασμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο. Από την αρχή του πολέμου τον περασμένο μήνα, οι τιμές των σιτηρών έχουν αυξηθεί κατά 21%, του κριθαριού κατά 33% και ορισμένων λιπασμάτων κατά 40%. Ο αποκλεισμός των ρωσικών και των ουκρανικών εξαγωγών συνδυάζεται, όμως, με τα μεγάλα προβλήματα που προϋπήρξαν και οδοντούν ήδη όχι μόνο σε εκτόξευση των τιμών, αλλά και σε μείωση των προμηθειών στην παγκόσμια αγορά: η πανδημία, το έμφραγμα στην εφοδιαστική αλυσίδα και οι δυσκολίες στις φορτώσεις των εξαγωγών, το υψηλό κόστος της ενέργειας, αλλά και

οι πρόσφατες πλημμύρες, πυρκαγιές και η εκτεταμένη ξηρασία σε ορισμένες χώρες. Τώρα, οικονομολόγοι, οργανώσεις και κυβερνητικοί αξιωματούχοι προειδοποιούν πως επικείται επισιτιστική κρίση και αύξηση της πείνας ανά τον κόσμο.

«Ο πόλεμος στην Ουκρανία προσέθεσε μια νέα καταστροφή πάνω σε μιαν άλλη καταστροφή», σχολίασε ο Ντέιβιντ Μπίολεϊ, επικεφαλής του Παγκόσμιου Προγράμματος Τροφίμων των Ηνωμένων Εθνών που διασφαλίζει τροφή σε 25 εκατ. ανθρώπους καθημερινά. Όπως τονίζει ο ίδιος, «δεν υπάρχει προηγούμενο ή κάτι ανάλογο μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο». Στα αγροκτήματα της

Ουκρανίας δεν θα γίνει ούτε η σπορά ούτε η συγκομιδή τώρα που πλησιάζει ο καιρός. Τα ευρωπαϊκά εργοστάσια παραγωγής λιπασμάτων αρχίζουν να μειώνουν σημαντικά την παραγωγή λόγω των υψηλών τιμών της ενέργειας. Οι αγρότες από τη Βραζιλία μέχρι το Τέξας περιορίζουν τις αγορές λιπασμάτων θέτοντας, έτσι, σε κίνδυνο τον όγκο της επόμενης σοδείας. Στο μεταξύ, στην Κίνα η φετινή σοδεία σιτηρών είναι η χειρότερη που έχει γνωρίσει η χώρα ύστερα από δεκαετίες, καθώς προηγήθηκαν καταστρεπτικές πλημμύρες. Και η Ινδία, που συνήθως εξάγει περιορισμένη ποσότητα σιτηρών, δυσκολεύεται ήδη να αντεπεξέλθει στην

εξωτερική ζήτηση. Η πρόσφατη αυτή εκτόξευση των τιμών των τροφίμων θα οδηγήσει σίγουρα στην ένδεια και στην πείνα πολλούς από αυτούς που δυσκολεύονται ήδη να εξασφαλίσουν την τροφή τους. Αφού παρέμεινε στάσιμο για πέντε χρόνια, το ποσοστό της πείνας στον κόσμο αυξήθηκε κατά περίπου 18% στη διάρκεια της πανδημίας. Σήμερα ο αριθμός των ανθρώπων που πενάνε κυμαίνεται κάπου ανάμεσα σε 720 και 811 εκατομμύρια. Προημερών, ο ΟΗΕ προειδοποίησε πως ο αντίκτυπος του πολέμου στην παγκόσμια αγορά τροφίμων θα έχει συνέπεια να πενιάσουν άλλα 7,6 έως 13,1 εκατομμύρια άνθρωποι.

Κίνδυνος κοινωνικών εκρήξεων σε φτωχές χώρες της Μ. Ανατολής και της Αφρικής

Ουσιαστικά όλες οι χώρες ανά τον κόσμο πρόκειται να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα, ορισμένες ενδέχεται να μην μπορούν να εξασφαλίσουν καθόλου τροφή για τους πληθυσμούς τους. Αρμενία, Μογγολία, Καζακστάν και Ερυθραία εισάγουν ουσιαστικά όσα σιτηρά καταναλώνουν από τη Ρωσία και την Ουκρανία και θα πρέπει τώρα να βρουν εναλλακτικούς προμηθευτές. Έχουν, όμως, να ανταγωνιστούν με πολύ μεγαλύτερους πελάτες όπως είναι η Τουρκία, η Αίγυπτος, το Μπαγκλαντές και το Ιράν, που συνήθως εισάγουν από τις δύο εμπόλεμες χώρες πάνω από το 50% των σιτηρών τους. Και όλοι μαζί θα

χρειαστεί να μοιραστούν μια μικρότερη μερίδα της παγκόσμιας παραγωγής επειδή η Κίνα, η μεγαλύτερη παραγωγός και καταναλωτής σιτηρών στον κόσμο, θα εισάγει φέτος πολύ περισσότερα. Στις 5 Μαρτίου η Κίνα ανακοίνωσε πως αντιμετώπισε καταστρεπτικές πλημμύρες το περασμένο έτος και καθυστέρησε η σπορά για το 1/3 των σιτηρών της χώρας, με αποτέλεσμα να είναι πολύ περιορισμένη η συγκομιδή.

Η άνοδος των τιμών αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια την αιτία κοινωνικών και πολιτικών εκρήξεων στις φτωχές χώρες της Αφρικής και του αραβικού κόσμου,

Η Υεμένη, η Συρία, η Αιθιοπία αντιμετωπίζουν ήδη ακραίες ελλείψεις, ενώ υπάρχουν ταραχές στο Μαρόκο και βίαιες εντάσεις στο Σουδάν.

πολλές από τις οποίες επιδοτούν τα βασικά είδη διατροφής για να αποφύγουν τέτοιου είδους προβλήματα. Οι οικονομίες τους όμως και η δημοσιονομική τους κατάσταση βρίσκονται υπό μεγάλη πίεση εξαιτίας

της πανδημίας και του υψηλού κόστους της ενέργειας, και τώρα κινδυνεύουν να λυγίσουν από το κόστος των τροφίμων. Η Τυνησία ακόμη και πριν από τον πόλεμο αγωνιζόταν να αντεπεξέλθει στο κόστος των εισαγόμενων τροφίμων και τώρα προσπαθεί να αποφύγει την οικονομική κατάρρευσή της.

Ο πληθωρισμός έχει, άλλωστε, ήδη προκαλέσει ταραχές στο Μαρόκο, ενώ καλλιεργεί εντάσεις και βίαια επεισόδια στο Σουδάν. «Πολλοί άνθρωποι νομίζουν ότι απλώς θα είναι πιο ακριβά τα ψώνια τους, όμως αυτό μπορεί να είναι αλήθεια, αλλά δεν τελειώνει εκεί το πρόβλημα»,

τονίζει ο Μπεν Ισαάκσον, αναλυτής γεωργικών θεμάτων στη Scotiabank. Από τη δεκαετία του 1970 η Βόρεια Αφρική και η Μέση Ανατολή αντιμετωπίζουν επανειλημμένες κοινωνικές ταραχές και όπως τονίζει ο Ισαάκσον «αυτό που έβγαλε τον κόσμο στους δρόμους άρχισε με τις ελλείψεις τροφίμων και την ακρίβεια των τροφίμων».

Κάποιες άλλες χώρες όπως η Υεμένη, η Συρία, το Νότιο Σουδάν και η Αιθιοπία αντιμετωπίζουν ήδη ακραίες ελλείψεις τροφίμων που αναμένεται να επιδεινωθούν. Στο Αφγανιστάν οι ανθρωπιστικές οργανώσεις προειδοποιούν πως η ανθρω-

πιστική κρίση έχει ήδη επιδεινωθεί από τον πόλεμο στην Ουκρανία και καθίσταται εξαιρετικά δύσκολο να τραφούν τα 23 εκατ. των Αφγανών, περισσότερο από τον μισό πληθυσμό, που δεν έχουν τα μέσα για να τραφούν.

Μιλώντας στους New York Times ο Ζακέρ Αχμαντί, διευθυντής της αφγανικής εισαγωγικής εταιρείας Bashir Navid Complex, που αντιμετωπίζει την άνοδο των τιμών, επισήμανε χαρακτηριστικά ότι «οι ΗΠΑ νομίζουν πως επέβαλαν κυρώσεις μόνο στη Ρωσία και στις τράπεζές της, αλλά στην πραγματικότητα επέβαλαν κυρώσεις σε όλο τον κόσμο».

Κυπριακή αγορά ακινήτων & ανάπτυξης γης

Ανασκόπηση για το 2021

Η έκδοση είναι διαθέσιμη στην αγγλική γλώσσα

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι επιχειρήσεις στις ΗΠΑ και η κλιματική αλλαγή

Του ΤΖΟΝ ΦΟΛΙ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Οι εισηγμένες αμερικανικές εταιρείες δημοσιοποιούν κάθε είδους πληροφορία, την οποία υπό άλλες συνθήκες δεν θα την έδιναν, όπως, λόγου χάριν, τις αποδοχές του διευθύνοντος συμβούλου ως πολλαπλάσιο του μέσου μισθού ενός εργαζομένου/μίας εργαζόμενης. Σύμφωνα με προκαταρκτική πρόταση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, θα προστεθούν πολλά συναφή με την κλιματική αλλαγή στοιχεία. Μοιάζει με έναν υπό σχεδιασμό σάκο του μπιζέ νομικής υφής. Ωστόσο, εάν η αγορά επιθυμεί σαφήνεια και συνέπεια, τότε η ουσία του σχεδίου της Επιτροπής θα λάβει σάρκα και οστά ακόμα κι αν ένας κανόνας αποτύχει. Ο πρόεδρος της, Γκάρι Γκένσλερ, επιδιώκει οι επιχειρήσεις να αποκαλύψουν περισσότερα πράγματα και με έναν πιο οργανωμένο τρόπο αναφορικά με τρία ευρέος φάσματος ζητήματα, τον κίνδυνο που η κλιματική αλλαγή ενέχει για την ίδια την εκάστοτε

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προτείνει τη δημοσιοποίηση στοιχείων για τους κινδύνους και τις εκπομπές ρύπων.

επιχείρηση, τα οποία σχέδια για μείωση των εκπομπών ρύπων και την ποσότητα των εκπομπών που δημιουργεί ή που προκαλεί με τη δραστηριότητα της. Το τελευταίο είναι και το πιο αμφιλεγόμενο, μια και τα υπόλοιπα ήδη δημοσιοποιούνται, αλλά συχνά υπάγονται σε εκθέσεις βιωσιμότητας ή αποκρύπτονται με παράδοξους τρόπους. Ωστόσο, ο κ. Γκένσλερ δεν δείχνει να ενδιαφέρεται για τους ομολόγους του στην Ευρώπη. Η αποκαλούμενη «Ομάδα Εργασίας Οικονομικών Αποκαλύψεων σχετικών με το Κλίμα», από την οποία εμπνεύσθηκε αρκετά η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, πρόκειται να λάβει υποχρεωτικό χαρακτήρα για τις μεγάλες επιχειρήσεις στη Βρετανία από τον επόμενο μήνα, ενώ η Ε.Ε. έχει κάνει πολλά βήματα μπροστά από τις ΗΠΑ.

Το πρόβλημα με τον επικεφαλής της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς έγκειται στο ότι ενδεχομένως ορισμένα από τα πιο τολμηρά τμήματα της πρότασής του να πείσουν εις ώτα μη ακούντων στις ΗΠΑ. Το να ζητάει κανείς από τις επιχειρήσεις να αποκαλύψουν τις εκπομπές ρύπων, οι οποίες προέρχονται από το δίκτυο των προμηθευτών ή των πελατών τους, μοιάζει με ναρκοπέδιο. Αυτά τα νούμερα κάθε άλλο παρά κολακευτικά είναι για τις πετρελαιοειδή εταιρείες, παραδείγματος χάριν, όπου το διοξείδιο του άνθρακα μπορεί ως ρύπος και να υπερβαίνει το 1 δισεκατομμύριο τόνους. Σύν τοις άλλοις, είναι και δύσκολο να συλλεγούν τα σχετικά στοιχεία, τα οποία σε μέγιστο βαθμό βασίζονται σε προβλέψεις και εργασία συμβούλων, άρα πολύ πιθανόν να βρίσκονται στη σφαίρα της εκτίμησης και όχι της ίδιας της πραγματικότητας.

Αναγνωρίζοντας πόσο μπερδεμένο και θολό μπορεί να αποβεί αυτό το καθήκον, ο Γκάρι Γκένσλερ δίνει στις επιχειρήσεις ένα περιθώριο δύο ετών για να το φέρουν εις πέρας, εξαιρώντας μικρότερες μονάδες ή όσες δεν έχουν υποθετήσει στις αναφορές τους τους στόχους μείωσης των ρύπων των παραγόμενων από προμηθευτές/πελάτες. Επιπλέον προβλέπει και την παροχή προστασίας έναντι του νόμου σε περίπτωση κατά την οποία τα πρώιμα στοιχεία τους αποδειχθούν εσφαλμένα. Ωστόσο, ακόμα κι αυτά μπορεί να μην επαρκούν. Ήδη οι πολέμιοι έχουν πληθώρα δυνατικών επιχειρημάτων για να αμφισβητήσουν στα δικαστήρια τον κανόνα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, από το ότι υπερβαίνει την αρμοδιότητά της μέχρι του να ισχυριστούν πως το να υποχρεώνονται εταιρείες να δημοσιοποιούν τέτοια στοιχεία αντιβαίνει του συνταγματικού τους δικαιώματος στην ελευθερία του λόγου. Ακόμα, όμως, και στην περίπτωση ενός συντηρητικού και φίλα προσκείμενου στις επιχειρήσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου, αυτό μπορεί να ακολουστεί υπερβολικό.

Παρά ταύτα, η Ιστορία διδάσκει πως όταν αποτύχει μια ρύθμιση, μπορεί να υλοποιηθεί με τη βούληση της αγοράς. Η πρόβλεψη της Επιτροπής του 2010 να μπορούσαν οι μακράς πνοής επενδυτές με 3% μενου στις επιχειρήσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου, αυτό μπορεί να ακολουστεί υπερβολικό.

Παρά ταύτα, η Ιστορία διδάσκει πως όταν αποτύχει μια ρύθμιση, μπορεί να υλοποιηθεί με τη βούληση της αγοράς. Η πρόβλεψη της Επιτροπής του 2010 να μπορούσαν οι μακράς πνοής επενδυτές με 3% μενου στις επιχειρήσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου, αυτό μπορεί να ακολουστεί υπερβολικό.

Επενδυτικό καταφύγιο η Τουρκία και τα Εμιράτα για τους Ρώσους

Αγοράζουν μαζί ακριβά ακίνητα μετά τη ρωσική εισβολή και τις κυρώσεις της Δύσης

Σε ακριβά ακίνητα στην Τουρκία και στα Αραβικά Εμιράτα τοποθετούν μαζί πλέον τα χρήματά τους οι πλούσιοι Ρώσοι καθώς αναζητούν καταφύγιο για τα πλούτη τους μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και τις κυρώσεις που επέβαλε η Δύση στη ρωσική οικονομία. Η εικόνα προκύπτει από πληροφορίες που έδωσαν στο Reuters στελέχη μεσσιτικών εταιρειών που καταγράφουν θεαματική αύξηση των πωλήσεών τους προς Ρώσους. «Πουλάμε επτά με οκτώ ακίνητα την ημέρα σε Ρώσους», αποκαλύπτει ο Γκιουλ Γκιουλ, συνιδρυτής της μεσιτικής Golden Sign, δηλαδή Χρυσό Σημάδι, που έχει έδρα στην Κωνσταντινούπολη. Όπως τονίζει ο ίδιος, οι Ρώσοι αγοραστές «πληρώνουν σε μετρητά, ανοίγουν τραπεζικούς λογαριασμούς στην Τουρκία ή φέρνουν μαζί τους χρυσό».

Την ίδια στιγμή στο Ντουμπάι, ο Θιάγκο Καλντάν, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας ακινήτων Modern Living, δηλώνει ότι προσέλαβε τρεις ρωσόφωνους υπαλλήλους για να ανταποκριθεί στη μεγάλη ζήτηση από Ρώσους που, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του, έχει προσφάτως δεκαπλασιαστεί. «Είναι πλούσιοι Ρώσοι αλλά δεν είναι ολιγάρχες», τονίζει ο Γκιουλ της Golden Sign, μιας από τις 12 εταιρείες που μίλησαν στο Reuters. Όπως διευκρινίζει ο ίδιος, «βρίσκουν διάφορους τρόπους για να φέρουν τα χρήματά τους στην Τουρκία και αγοράζουν εδώ δύο ή τρία διαμερίσματα».

Τόσο η Τουρκία όσο και τα Ηνωμένα Α-

Πληρώνουν σε μετρητά, ανοίγουν τραπεζικούς λογαριασμούς ή φέρνουν μαζί τους χρυσό, αποκαλύπτει Τούρκος μεσίτης.

ραβικά Εμιράτα έχουν επικρίνει τη ρωσική εισβολή την Ουκρανία αλλά η Αγκυρα έχει εναντιωθεί στις κυρώσεις, ενώ και οι δύο χώρες διατηρούν πολύ καλές σχέσεις με τη Μόσχα και οι αεροπορικές τους εταιρείες συνεχίζουν τις πτήσεις από και προς τη Ρωσία, προσφέροντας προφανώς στους Ρώσους δυνατότητα διαφυγής και διέξοδο για τα πλούτη τους. Είναι, βέβαια, πολλά χρόνια που οι Ρώσοι αγοράζουν συστηματικά ακίνητα στην Τουρκία και είναι οι τρίτοι σημαντικότεροι πελάτες των τουρκικών μεσιτικών εταιρειών και εταιρειών ακινήτων μετά τους Ιρανοί και τους Ιρακινούς. Όλες οι μεσιτικές εταιρείες αναφέρουν, πάντως, πως τις τελευταίες εβδομάδες έχουν καταγράψει σημαντική αύξηση της ζήτησης από αυτού του είδους την πελατεία.

Από τον Φεβρουάριο και προτού ακόμη αρχίσει η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία,

Στο Ντουμπάι, σύμφωνα με τον Θιάγκο Καλντάν, διευθύνοντα σύμβουλο της εταιρείας ακινήτων Modern Living, η ζήτηση από Ρώσους έχει προσφάτως δεκαπλασιαστεί.

ο αριθμός των Ρώσων που αγόρασαν σπίτια στην Τουρκία έφτασε τα 509 άτομα και είναι σχεδόν διπλάσιος από εκείνον την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας. Δεδομένου ότι τα στοιχεία αυτά αφορούν το χρονικό διάστημα προτού επιβάλλουν οι δυτικές χώρες κυρώσεις στη Ρωσία, οι παράγοντες της τουρκικής αγοράς ακινήτων προεξοφλούν πως θα αυξηθούν πολύ περισσότερο οι πωλήσεις. Προβλέπουν εν ολίγοις σε θεαματική αύξηση της ζήτησης που είναι ήδη ιδιαίτερα ενισχυμένη μετά τη σταδιακή ανάκληση των περιορισμών κατά της πανδημίας.

Τόσο η Τουρκία όσο και τα Αραβικά Εμιράτα προσφέρουν κίνητρα σε ξένους για να αγοράσουν ακίνητα στην επικράτεια τους ή να προβούν σε σημαντικές επενδύσεις. Η Τουρκία εφαρμόζει την πολιτική

των χρυσών διαβατηρίων καθώς δίνει τουρκικό διαβατήριο σε όποιον ξένο αγοράσει ακίνητο ύψους 250.000 δολαρίων και το διατηρήσει για τρία χρόνια. Το Ντουμπάι, άλλωστε, προσφέρει άδεια παραμονής για τρία χρόνια έναντι ενός ελαφρώς μικρότερου ποσού. Η μεγάλη πλειονότητα των ακινήτων που αγοράζουν Ρώσοι και γενικότερα πλούσιοι ξένοι είναι εκείνα που κοστίζουν γύρω στις 205.000 δολάρια. Πωλούνται, όμως, και πολύ ακριβότερα ακίνητα αξίας έως και πάνω από 1.600.000 δολάρια σε ακριβές περσικές όπως το τεχνικό νησί του Ντουμπάι. Σύμφωνα με την Έλενα Μίλισένκοβα, στέλεχος της μεσιτικής Tranio, που έχει παραρτήματα τόσο στη Μόσχα όσο και στο Βερολίνο, «οι επενδυτές αναζητούν αφενός τη δυνατότητα να προστατεύσουν τα κεφάλαιά τους και αφετέρου την ευκαιρία να αποκτήσουν βίζα και άδεια παραμονής στα

Εμιράτα για κάποιο χρονικό διάστημα». Όπως τονίζει η ίδια, τους πρώτους τρεις μήνες του 2022 η εταιρεία της έχει δεχθεί τριπλάσια αιτήματα αγοράς διαμερισμάτων στο Ντουμπάι σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Και όπως επισημαίνει ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας ακινήτων Modern Living, που προσέλαβε τρεις ρωσόφωνους υπαλλήλους, οι πολλοί πλούσιοι της Ρωσίας έχουν προετοιμαστεί πολλούς μήνες πριν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και έχουν μεταφέρει τα κεφάλαιά τους εκτός Ρωσίας πολύ καιρό πριν. Κάποιοι Ρώσοι νεοαφικνθέντες στην Τουρκία έχουν, πάντως, δυσκολευτεί να κάνουν εμβάσματα και μεταφορές κεφαλαίων, καθώς πολλές τράπεζες δεν θέλουν να κατηγορηθούν ότι παραβιάζουν τις κυρώσεις και να υποστούν συνέπειες.

Reuters

Επτά νέα ηλεκτρικά μοντέλα σχεδιάζει η Ford για την Ευρώπη

Και εργοστάσιο μπαταριών στην Αγκυρα σε συνεργασία με την τουρκική Koc

Η Ford ετοιμάζει επτά ηλεκτρικά μοντέλα για την ευρωπαϊκή αγορά έως το 2024, ενώ παράλληλα σε συνεργασία με την τουρκική συνεταιρμό της Koc Holding θα κατασκευάσει ένα από τα διεθνώς μεγαλύτερα εργοστάσια μπαταριών, τα οποία θα χρησιμοποιούνται στα νέα «πράσινα» οχήματά της. Επιπλέον, όπως ανακοίνωσε χθες η αμερικανική αυτοκινητοβιομηχανία προτίθεται να διπλασιάσει σε 2 δις. δολάρια τις προγραμματισμένες επενδύσεις της στο βασικό ευρωπαϊκό εργοστάσιό της στην Κολωνία, ώστε να μπορεί να κατασκευάζει ηλεκτροκίνητα αμάξια, ενώ θα υπαρξει και πρόβλεψη για γραμμή πα-

Η αμερικανική αυτοκινητοβιομηχανία θα διπλασιάσει σε 2 δις. δολάρια τις προγραμ-

μικανία έκανε κι άλλα βήματα για να επισπεύσει τη μετάβασή της στη νέα εποχή, συστήνοντας μια μονάδα αποκλειστικά ηλεκτρικών οχημάτων με την επωνυμία Ford Model e και μια άλλη με αυτοκίνητα που θα φέρουν κι-ννήτρες εσωτερικής καύσης ονόματι Ford Blue. Επιπροσθέτως, ο κολοσσός προχώρησε έτι περαιτέρω το όραμά

του να διαθέτει μόνο επιβατικά οχήματα με μπαταρίες στη Γηραιά Ήπειρο, ανακοινώνοντας πως ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί έως το 2030.

Αναφορικά με τα ελαφρού τύπου αυτοκίνητά της επαγγελματικής χρήσης, τώρα η Ford Ευρώπης υπολογίζει πως θα κινούνται αποκλειστικά με ηλεκτρισμό έως το 2035. Δύο από τα νέα «πρά-

σινα» οχήματα θα κατασκευάζονται στην Κολωνία στη συναφή πλατφόρμα της Volkswagen, με την οποία συνεργάζεται από το 2019 γι' αυτόν τον σκοπό. Σχετικά με τον στόχο του για τα περιθώρια κέρδους, ο αμερικανικός όμιλος επανέλαβε το 6% προ φόρων και τόκων έως το 2023 στην Ευρώπη, με κύριο μοχλό τις πωλήσεις των φορτηγών της. Αναφορικά τώρα με τη συνεταιρμό της Koc Holding στην Τουρκία, η τελευταία θα ενώσει τις δυνάμεις με τη Ford ούτως ώστε να κατασκευάσουν από κοινού ένα από τα μεγαλύτερα εργοστάσια μπαταριών για οχήματα στον κόσμο έως το 2025.

Η Koc Holding, ο ισχυρότερος όμιλος πολυοικιδών δραστηριοτήτων της γειτονικής χώρας, υπέγραψε αρχική συμφωνία για να συμμετάσχει σε κοινοπραξία μεταξύ της Ford και της νοτιοκορεατικής SK Innovation για την παραγωγή μπαταριών. Θα πρόκειται για το πρώτο του είδους του εργοστάσιου στην Τουρκία, το οποίο θα ανεγερθεί στην Αγκυρα.

Βασικό κίνητρο σχετικά με την επέντευση του σχεδιασμού της Ford για τη μετάβαση στην εποχή της ηλεκτροκίνησης είναι το γεγονός πως η ζήτηση για τα πρώτα της ηλεκτρικά αυτοκίνητα είναι έντονη. Τέλος, αν και αμφότερες οι συνεργαζόμενες εταιρείες Ford και Koc Holding δεν έδωσαν στοιχεία αναφορικά με το ύψος των επενδύσεων στο εργοστάσιο της Αγκυρας, είναι γνωστό πως προβλέπεται να κατασκευάζει μπαταρίες με παραγωγική ικανότητα 30-45 γιγαβατώραν.

BLOOMBERG

Επιδεινώνονται τα μεγέθη της γαλλικής EDF

Ακόμη μεγαλύτερες θα είναι οι απώλειες της Electricité de France (EDF) το τρέχον έτος από όσο νομίτερα είχε προβλέψει, εξαιτίας αφενός της μειωμένης παραγωγής ενέργειας από πυρηνικούς αντιδραστήρες, αφετέρου των ανώτατων ορίων στις τιμές ρεύματος για τους καταναλωτές. Η εξέλιξη αυτή δείχνει πόσο εύαλωτη είναι η Ευρώπη σε μια κλιμακώση της ενεργειακής κρίσης. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο γαλλικός κολοσσός είχε ήδη προειδοποιήσει πως θα υποστεί πλήγμα το τρέχον έτος, διότι η παραγωγή ατομικής ενέργειας έχει ελαττωθεί στα χαμηλότερα επίπεδα δεκαετίας λόγω επισκευών στους αντιδραστήρες.

Η κατάσταση έχει επιδεινωθεί και λόγω της κυβερνητικής απόφασης να υποχρεώσει την EDF να πωλήσει περισσότερη ενέργεια σε εκπιτωτικές τιμές και να καθυστερήσει μέρος της αύξησης των φόρων στους καταναλωτές. Ο όμιλος διαβλέπει ότι ο αντίκτυπος των ανωτέρω θα υπερβεί τα 28 δισεκατομμύρια δολάρια, ήτοι θα είναι κατά 35% υψηλότερος από όσο είχε υπολογίσει πριν από τρεις εβδομάδες.

Τα προβλήματα του ομίλου κοινής ωφελίας δεν δημιουργούν πονοκέφαλο μόνο στην ίδια και στη γαλλική κυβέρνηση, αλλά επιπράζουν δυσμενώς και άλλες χώρες. Τα πυρηνικά εργοστάσια, τα οποία τελούν στην ιδιοκτησία της EDF, λειτουργούν ως η ραχοκοκαλιά ενός εθνικού συστήματος ηλεκτροδότησης, το οποίο κάνει και εξαγωγές ρεύματος στις γειτονικές χώρες. Δεδομένου πως ο στόλος των αντιδραστήρων της γηράσκει ολοένα και περισσότερο, κάνει την αξιοπιστία του, ενώ οι προμήθειες, όπως είναι αναμενόμενο, λιγοστεύουν, καθώς παράλληλα ο κίνδυνος για τη διαθέσιμη ροή φυσικού αερίου, ως εναλλακτικού και συμπληρωματικού καυσίμου, επιτείνεται. Η κυβέρνηση του Εμανουέλ Μακρόν, αντιμέτωπη με τη διόγκωση του χρέους της EDF και τις συνέπειες από την ουκρανική κρίση στην ενεργειακή αγορά, εξετάζει εάν θα ε-

παναφέρει το παλιότερο σχέδιό της για την εθνικοποίηση της. Τα σχετικά αναφέρουν καλά πληροφορημένες πηγές, τις οποίες επικαλείται το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Κατά τον αναλυτή της JPMorgan Chase & Co. Βίνσεντ Αϊράλ, «εάν σκεφθούμε πως η EDF είναι υποχρεωμένη να αγοράζει ενέργεια για να καλύψει το έλλειμμα σε υπερβολικές τιμές στην αγορά, θα μας έκανε εκπλήξη η γαλλική κυβέρνηση να μη μελετούσε όλο το εύρος των επιλογών που έχει».

Ειδικότερα, οι επιπτώσεις των μέτρων των ρυθμιστικών αρχών στα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων κέρδη του 2022 θα είναι σημαντικές. Τα σχετικά αναφέρουν καλά πληροφορημένες πηγές, τις οποίες επικαλείται το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Κατά τον αναλυτή της JPMorgan Chase & Co. Βίνσεντ Αϊράλ, «εάν σκεφθούμε πως η EDF είναι υποχρεωμένη να αγοράζει ενέργεια για να καλύψει το έλλειμμα σε υπερβολικές τιμές στην αγορά, θα μας έκανε εκπλήξη η γαλλική κυβέρνηση να μη μελετούσε όλο το εύρος των επιλογών που έχει».

Ειδικότερα, οι επιπτώσεις των μέτρων των ρυθμιστικών αρχών στα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων κέρδη του 2022 θα είναι σημαντικές. Τα σχετικά αναφέρουν καλά πληροφορημένες πηγές, τις οποίες επικαλείται το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Κατά τον αναλυτή της JPMorgan Chase & Co. Βίνσεντ Αϊράλ, «εάν σκεφθούμε πως η EDF είναι υποχρεωμένη να αγοράζει ενέργεια για να καλύψει το έλλειμμα σε υπερβολικές τιμές στην αγορά, θα μας έκανε εκπλήξη η γαλλική κυβέρνηση να μη μελετούσε όλο το εύρος των επιλογών που έχει».

Ειδικότερα, οι επιπτώσεις των μέτρων των ρυθμιστικών αρχών στα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων κέρδη του 2022 θα είναι σημαντικές. Τα σχετικά αναφέρουν καλά πληροφορημένες πηγές, τις οποίες επικαλείται το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Κατά τον αναλυτή της JPMorgan Chase & Co. Βίνσεντ Αϊράλ, «εάν σκεφθούμε πως η EDF είναι υποχρεωμένη να αγοράζει ενέργεια για να καλύψει το έλλειμμα σε υπερβολικές τιμές στην αγορά, θα μας έκανε εκπλήξη η γαλλική κυβέρνηση να μη μελετούσε όλο το εύρος των επιλογών που έχει».

BLOOMBERG

Αντιμέτωπη με παρατεταμένη ύφεση η Ρωσία

Προβλέψεις για συρρίκνωση έως 15% της ρωσικής οικονομίας μόνο για φέτος

Καθώς ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία συνεχίζεται πλέον για δεύτερο μήνα, αρχίζουν να αναδύονται σταδιακά οι επιπτώσεις του στη ρωσική οικονομία που αναμένεται να πληγεί τόσο από αυτή την εμπόλεμη σύρραξη όσο και από τις άνευ προηγουμένου καταιγιστικές κυρώσεις που της επέβαλε η Δύση. Ετσι, οι πρώτες εκτιμήσεις για το τίμημα που θα πληρώσει η ρωσική οικονομία κατατείνουν σε μια παρατεταμένη ύφεση, όμοια της οποίας δεν έχει γνωρίσει μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης πριν από 30 και πλέον χρόνια. Σε αυτό το συμπέρασμα συγκλίνουν οι εκτιμήσεις οικονομολόγων του Bloomberg αλλά και των οικονομολόγων του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (ΙΙΦ).

Ειδικότερα, οι 24 οικονομικοί αναλυτές που συμμετείχαν σε έρευνα του Bloomberg προβλέπουν συρρίκνωση του ρωσικού ΑΕΠ κατά 9,6% στη διάρκεια του τρέχοντος έτους και κατά ακόμη 1,5% το 2023. Πρόκειται για μια παρατεταμένη και βαθιά ύφεση, ιδιαίτερος αν ληφθεί υπόψη ότι προ του πολέμου η ρωσική οικονομία αναμενόταν να σημειώσει ανάπτυξη για δεύτερο συνεπτό έτος. Πολύ πιο απαισιόδοξες για τη ρωσική οικονομία είναι, όμως, οι εκτιμήσεις οικονομολόγων του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (ΙΙΦ), καθώς προβλέπουν πως ο πόλεμος θα δια-

Ο πόλεμος θα διαγράψει μέχρι τα τέλη του επόμενου έτους την οικονομική ανάπτυξη που σημειώθηκε αθροιστικά επί 15 χρόνια.

γράψει μέχρι τα τέλη του επόμενου έτους την οικονομική ανάπτυξη που σημείωσε αθροιστικά επί 15 χρόνια η Ρωσία, εξαιτίας βέβαια των κυρώσεων αλλά και της αποχώρησης των διεθνών επιχειρήσεων από τη χώρα. Σύμφωνα με τους οικονομολόγους Μπέντζαμιν Χίλγκενστοκ και Ελίνα Ριμπάκοβα, η ρωσική οικονομία θα συρρικνωθεί κατά 15% το τρέχον έτος και στη συνέχεια κατά ακόμη 3% το επόμενο, με αποτέλεσμα να μείνει εκεί όπου βρισκόταν πριν από 15 χρόνια.

Αυτή είναι η αρχική εκτίμηση των δύο οικονομολόγων που επισημαίνουν πως θα μειωθεί σημαντικά η εγκώρια ζήτηση στη Ρωσία και η κατάρρευση των εισαγωγών θα εξισορροπήσει εν μέρει τη μείωση των εξαγωγών. Οι δύο οικονομολόγοι προσθέτουν, άλλωστε, πως η επέκταση των κυρώσεων σε εμπόργκο κατά κάθε χρηματικής συναλλαγής της χώρας θα οδηγήσει σε ακόμη μεγαλύτερη μείωση

Οι οικονομολόγοι του Bloomberg αναμένουν εκτόξευση του πληθωρισμού στη Ρωσία σε ένα 20% μέσα στο τρέχον έτος, που θα είναι και ο υψηλότερος ρυθμός αύξησης των τιμών των τελευταίων περίπου δύο δεκαετιών. Όπως τονίζουν, η κεντρική τράπεζα θα αναγκαστεί να διατηρήσει τούλακιστον μέχρι το τέλος του δεύτερου τριμήνου το βασικό επιτόκιο δανεισμού στο 20%, στο οποίο το αύξησε μετά την έναρξη του πολέμου για να ανακόψει την κατάρρευση του νομίσματος.

των εξαγωγών της από όσα μπορούν να προβλέψουν τώρα.

Ο πρώτος κακός οιωνός για τη Ρωσία, αναπόφευκτο συνεπακόλουθο των κυρώσεων, ήταν, άλλωστε, η κατάρρευση που σημείωσε το ρούβλι αλλά και η μαζική αποχώρηση δυτικών επιχειρήσεων από τη χώρα. Η γαλλική αυτοκινητοβιομηχανία Renault, από τις τελευταίες που ανακοίνωσαν την αποχώρησή τους από τη Ρωσία, ανακοίνωσε πως θα διακόψει τη λειτουργία της μονάδας της στη Μόσχα και ότι επανεξετάζει το μέλλον της κοινοπραξίας της στη Ρωσία με την επωνυμία AvtoVaz. Το ΙΙΦ προσέφυκε επίσης πως η ρωσική οικονομία θα πάσχει επί χρόνια μετά τον πόλεμο, καθώς η εισβολή στην Ουκρανία έχει οδηγήσει σε μαζική έξοδο από τη

χώρα τους μορφωμένους Ρώσους της μεσαίας τάξης και γενικότερα όσους έχουν την οικονομική δυνατότητα να φύγουν. Όπως, άλλωστε, επισημαίνουν οι οικονομολόγοι του ΙΙΦ, ο πόλεμος θα κοστίσει στη Ρωσία την απώλεια της αμερικανικής και της ευρωπαϊκής τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένων των μικροηλεκτρονικών, με αποτέλεσμα να ανακοπεί η τεχνολογική εξέλιξη της χώρας επί χρόνια.

Το Κρεμλίνο δεν έχει, άλλωστε, κρύψει τον αιφνιδιασμό που υπέστη τόσο η οικονομία όσο και η ηγεσία της χώρας, καθώς από τον πρώτο γύρο των καταγιστικών κυρώσεων ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, Ντμίτρι Πεσκόφ, μίλησε για έναν οικονομικό πόλεμο «όμοιο του οποίου δεν έχει γνωρίσει ποτέ άλλοτε η χώρα» και

δεν έκρυψε την ανησυχία του όταν παραδέχθηκε ότι «είναι πολύ δύσκολο να προβλέψουμε στιδιάποτε». Παράλληλα, οι οικονομολόγοι του Bloomberg προβλέπουν εκτόξευση του πληθωρισμού στη Ρωσία σε ένα 20% μέσα στο τρέχον έτος, που θα είναι και ο υψηλότερος ρυθμός αύξησης των τιμών των τελευταίων περίπου δύο δεκαετιών.

Όπως τονίζουν, η κεντρική τράπεζα θα αναγκαστεί να διατηρήσει τούλακιστον μέχρι το τέλος του δεύτερου τριμήνου το βασικό επιτόκιο δανεισμού στο 20%, στο οποίο το αύξησε μετά την έναρξη του πολέμου για να ανακόψει την κατάρρευση του νομίσματος. Από την αρχή του πολέμου το ρούβλι έχει χάσει το 40% της αξίας του έναντι του δολαρίου και των μεγάλων νο-

μισμάτων, και οι Ρώσοι στρέφονται μαζικά στα κρυπτονομίσματα σε μια προσπάθεια να περιφρουρήσουν την αξία των αποταμιεύσεών τους.

Η μαζική στροφή των Ρώσων στο bitcoin φάνηκε μάλιστα την πρώτη κιόλας ημέρα του πολέμου, όταν η τιμή του μεγαλύτερου εκ των κρυπτονομισμάτων σε ρούβλια εκτοξεύθηκε κατά 330% σύμφωνα με το μεγαλύτερο χρηματιστήριο του είδους, Binance. Εκτοξεύθηκαν, άλλωστε, οι συναλλαγές και ενός άλλου κρυπτονομίσματος, του Tether, σε ρούβλια κατά 400% μέσα σε πέντε ημέρες από την 24η Φεβρουαρίου, οπότε και άρχισε ο πόλεμος, και μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου είχαν φθάσει στα 35 εκατ. δολάρια.

Bloomberg

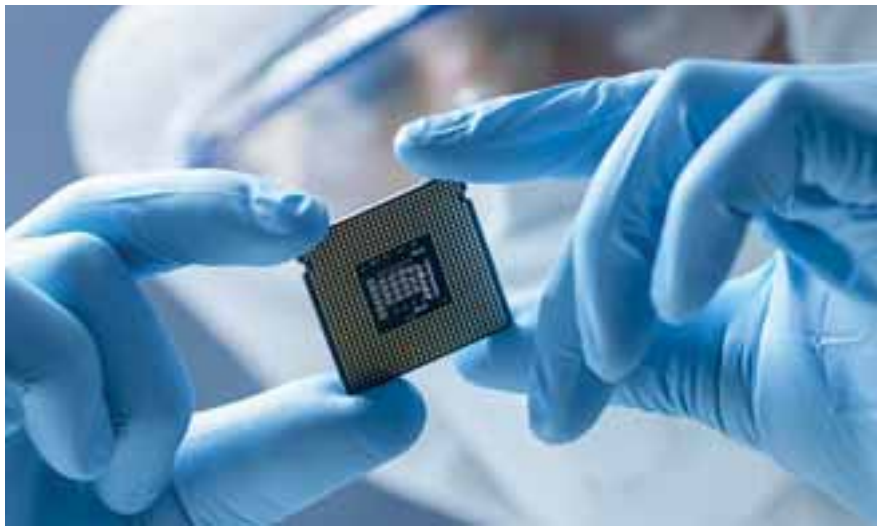
Αναταράξεις στην παραγωγή μικροτσιπ λόγω του πολέμου στην Ουκρανία

Ιδιαίτερα ευάλωτη αποδεικνύεται η παγκόσμια αγορά ημιαγωγών, γνωστών ως μικροτσιπ, που χρησιμοποιούνται σχεδόν σε κάθε συσκευή τεχνολογίας. Αφενός η πανδημία προκάλεσε ισχυρούς κραδασμούς στην παγκόσμια παραγωγή και τροφοδοσία μικροτσιπ, βυθίζοντας σε δυσχέρεια ολόκληρους κλάδους, όπως, για παράδειγμα, η αυτοκινητοβιομηχανία. Αφετέρου, η πολεμική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία έρχεται να διαταράξει περαιτέρω την ήδη κλυδωνιζόμενη από την COVID αγορά των ημιαγωγών, που πλέον βρίσκεται αντιμέτωπη και με το έλλειμμα κρίσιμων πρώτων υλών, όπως το νέον. Όπως αναφέρει και ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος, οι κατασκευαστές μικροτσιπ, παγκοσμίως, βρίσκονται με το βλέμμα κομψικό στην Ουκρανία, η οποία καλύπτει σήμερα περίπου το ήμισυ των αναγκών του πλανήτη σε νέον, ενός αερίου κομβικού στην παραγωγική διαδικασία των μικροτσιπ.

Οι δύο ουκρανικές εταιρείες, Ingas και CryoIn, είναι οι βασικοί προμηθευτές των μεγαλύτερων κατασκευαστών ημιαγωγών

Το ήμισυ των αναγκών του πλανήτη σε νέον καλύπτεται από δύο ουκρανικά εργοστάσια. Οι τιμές του έχουν αυξηθεί κατά 500% από τον Δεκέμβριο του 2021.

του κόσμου σε Ταϊβάν, Κορέα, Κίνα, ΗΠΑ και Γερμανία, σε αέριο νέον. Το γεγονός ότι και οι δύο μονάδες έχουν σταματήσει την παραγωγή τους αναζωπυρώνει τους φόβους για νέες ελλείψεις στην αγορά μικροτσιπ. Οι παράπλευρες απώλειες του πολέμου έρχονται να διαταράξουν εκ νέου την παγκόσμια παραγωγή μικροτσιπ, η οποία βρίσκεται σε στενωπό από το ξέσπασμα της πανδημίας. Αρχικά η πανδημία και στη συνέχεια ο πόλεμος έχουν εκτοξεύσει τις τιμές του νέον στα ύψη: έχουν αυξηθεί κατά 500% από τον Δεκέμβριο του 2021. Οι τιμές του νέον είχαν αυξηθεί κατά 600% το 2014, ενόψει της προσάρτησης της χερσονήσου της Κριμαίας, σύμ-

Η Ευρώπη και οι ΗΠΑ ρίχνονται αυτή την περίοδο σε έναν παγκόσμιο παραγωγικό πόλεμο πολλών δισεκατομμυρίων στην αγορά των μικροτσιπ, σε μια προσπάθεια να απαντήσουν στο αντίστοιχο μπαράζ επενδύσεων από Κίνα, Νότια Κορέα και Ταϊβάν.

φωνα με την Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου των ΗΠΑ. Αν και τα υποκείμενα αποθέματα σε νέον φαίνεται να επαρκούν για την ομαλή παραγωγή ημιαγωγών, η διάρκεια

του πολέμου μπορεί να ανατρέψει αυτή την εκτίμηση. «Εάν τα αποθέματα εξαντληθούν μέχρι τον Απρίλιο και οι κατασκευαστές τσιπ δεν έχουν παραγγελίες κλει-

ωμένες σε άλλες περιοχές του κόσμου, αυτό σημαίνει περαιτέρω περιορισμούς για την ευρύτερη αλυσίδα εφοδιασμού και αδυναμία παραγωγής του τελικού προϊόντος για πολλούς βασικούς πελάτες», σχολιάζουν διεθνείς αναλυτές. Όπως εξηγούν, οι εδραιωμένοι κατασκευαστές μικροτσιπ, όπως η Intel, η Samsung και η TSMC, έχουν μεγαλύτερη αγοραστική δύναμη και πρόσβαση σε αποθέματα, που μπορεί να τους καλύπτουν για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα. Ωστόσο, άλλοι, μικρότεροι, κατασκευαστές δεν έχουν την ίδια ευχέρεια. Οι νέες αρρυθμίες στην παραγωγή μικροτσιπ έρχονται σε μια χρονική στιγμή που στην παγκόσμια παραγωγική σκακιέρα γίνονται σημαντικές ανακατατάξεις. Η Ευρώπη, στην προσπάθειά της να ανεξαρτηθεί από τον διεθνή ανταγωνισμό για την επάρκειά της σε ημιαγωγούς, μπαίνει σφύρα στις προερχόμενες από τις ΗΠΑ και την Ασία επενδύσεις δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Ετσι, όπως σημειώνει και ο ΣΕΠΕ, μόλις την περασμένη εβδομάδα η Intel αποκάλυψε τα σχέδιά της για κατασκευή μονάδων παραγωγής ημιαγωγών, αξίας 17 δισ. ευρώ,

στο Μαγδεβούργο της Γερμανίας. Το πλάνο της Intel ευθυγραμμίζεται με τη στρατηγική της Ε.Ε. να ανεξαρτηθεί από την Ασία για την κάλυψη των αναγκών της στα πολύτιμα μικροτσιπ. Η επένδυση της Intel, που θα φθάσει τα 80 δισ. ευρώ σε βάθος δεκαετίας για την παραγωγή μικροτσιπ, διευκολύνει το στρατηγικό σχέδιο της Ε.Ε. να εξελιχθεί σε ισχυρό παίκτη της παγκόσμιας αγοράς ημιαγωγών. Δεν είναι τυχαία η θερμή υποδοχή που επιφύλαξε στην ανακοίνωση της επένδυσης η πρόεδρος της Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Η Ε.Ε. έχει γνωστοποιήσει την πρόθεσή της να διεκδικήσει το 20% της παγκόσμιας παραγωγής ημιαγωγών μέχρι τα τέλη της δεκαετίας, από το 10% που παράγει σήμερα. Η Ευρώπη και οι ΗΠΑ ρίχνονται αυτή την περίοδο σε έναν παγκόσμιο παραγωγικό πόλεμο πολλών δισεκατομμυρίων στην αγορά των μικροτσιπ, σε μια προσπάθεια να απαντήσουν στο αντίστοιχο μπαράζ επενδύσεων από Κίνα, Νότια Κορέα και Ταϊβάν. Χώρες οι οποίες επίσης διεκδικούν πρωταγωνιστικό ρόλο στην παγκόσμια βιομηχανία ημιαγωγών.

Νέα μέτρα στήριξης 16 δισ. ευρώ από τη Γερμανία

Μπορεί ο πόλεμος να μαίνεται στην Ουκρανία, οι συνέπειές του όμως είναι ήδη ορατές στα κράτη-μέλη της Ε.Ε., μεταξύ αυτών και στη Γερμανία, κυρίως στον ενεργειακό τομέα, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευσμά της η Deutsche Welle.

Το δεύτερο και πιο διευρυμένο πακέτο ελαφρύνσεων για ενέργεια, καύσιμα και μετακινήσεις ανακοίνωσαν στα μέσα της εβδομάδας στο Βερολίνο τα τρία κόμματα της συγκυβέρνησης (Σοσιαλδημοκράτες, Πράσινοι και Φιλελεύθεροι), ένα μήνα μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία.

Στόχος είναι η άμεση ανακούφιση κυρίως των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων εξαιτίας της απότομης αύξησης στις τιμές ενέργειας και καυσίμων και μάλιστα με

Για την ελάφρυνση των νοικοκυριών μετά τη μεγάλη αύξηση των τιμών ενέργειας.

«μην γραφειοκρατικό» και «κοινωνικά δίκαιο» τρόπο, όπως αναφέρεται στο σχετικό κυβερνητικό έγγραφο. Τα νέα μέτρα της γερμανικής κυβέρνησης περιλαμβάνουν, κατ' αρχάς, ελάφρυνση ύψους 300 ευρώ, η οποία θα καταβληθεί σε μισθωτούς - φορολογούμενους από τους εργοδότες ως εφάπαξ επιδότηση εξαιτίας της αύξησης στις τιμές ενέργειας. Στους ελεύθερους επαγγελματίες θα αφαιρεθεί το ποσό αυτό

από την προκαταβολή του φόρου εισοδήματος. Σύμφωνα με το δίκτυο ntv, έπειτα από ερώτηση στην κοινοβουλευτική ομάδα των Σοσιαλδημοκρατών, από τη συγκεκριμένη ελάφρυνση δεν επωφελούνται οι συνταξιούχοι. Δεύτερο στοιχείο του πακέτου είναι η μείωση στον φόρο καυσίμων για τρεις μήνες. Αυτό σημαίνει ότι η τιμή της βενζίνης θα πρέπει να μειωθεί προσεχώς κατά 30 λεπτά ανά λίτρο και 14 λεπτά για την ντίζελ. Τρίτο σημαντικό στοιχείο, που αφορά όσους μετακινούνται καθημερινά με ΜΜΜ εντός και μεταξύ γερμανικών πόλεων, είναι η καθιέρωση μηνιαίου εισιτηρίου 9 ευρώ για χρήση τοπικών δημόσιων συγκοινωνιών σε όλη τη Γερμανία και για περίοδο 90 ημερών. Πρό-

κειται για πρωτοφανή μείωση του κόστους μετακίνησης στη Γερμανία, όπως δήλωσε χαρακτηριστικά η επικεφαλής των Πράσινων, Ρίκνάρτα Λανγκ. Στο επίκεντρο των νέων μέτρων βρίσκονται ωστόσο και οι οικογένειες, οι οποίες θα λάβουν το συντομότερο δυνατό εφάπαξ βοήθημα ύψους 100 ευρώ για κάθε παιδί, το οποίο θα προσμετρηθεί στο επίδομα τέκνων. Αντίστοιχη εφάπαξ καταβολή προβλέπεται και για δικαιούχους κοινωνικών επιδομάτων. Για την κατηγορία αυτή είχε ήδη αποφασιστεί η καταβολή βοηθήματος ύψους 100 ευρώ, κάτι το οποίο θα λάβουν εκ νέου. Βάσει αρχικών υπολογισμών το πακέτο ελαφρύνσεων κοστίζει γύρω στα 14 με 16 δισ. ευρώ.

Μεταξύ των μέτρων είναι η καθιέρωση μηνιαίου εισιτηρίου 9 ευρώ για χρήση τοπικών δημόσιων συγκοινωνιών σε όλη τη Γερμανία για περίοδο 90 ημερών.

Marketing and Channel Enablement

Supply Chain & Logistics

Vast Technology Portfolio

Scan the code to Learn More

Η νομοθεσία το μυστικό όπλο Ρώσων ολιγαρχών

Η προστασία από συκοφαντική
δυσφήμιση λειτουργεί λογοκριτικά

Του **ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΣΙΓΚΑΛΑ**

Καταιγισμό αγωγών για συκοφαντική δυσφήμιση δέχθηκε Βρετανή συγγραφέας για βιβλίο της γύρω από τον «Κύκλο του Πούτιν». Η πρώτη τέτοια αγωγή κατέθεσε ενώπιον της βρετανικής Δικαιοσύνης από τον Ρομάν Αμπράμοβιτς, ο οποίος θεώρησε δυσφημιστική την εκτίμηση της συγγραφέως ότι η ομάδα της Τσέλσι αγοράστηκε από τον Αμπράμοβιτς κατ' εντολήν του Πούτιν. Οι τραπεζίτες Μισαήλ Φρίντμαν και Πιερ Αβέν ακολούθησαν το παράδειγμα του Αμπράμοβιτς, ενώ την ίδια ημέρα ο μεγιστάνας της χαλυβουργίας Αλίσσερ Ουσμάνοφ κατέθεσε και αυτός αγωγή κατά της συγγραφέως.

Οι αγωγές αυτές καθίστανται δυνατές χάρη σε ειδική κατηγορία Βρετανών δικηγόρων, με ειδικευση στις υποθέσεις δυσφήμισης, οι οποίοι απειλούν συγγραφείς, μεταφραστές και εκδότες. Η βρετανική Δικαιοσύνη έχει αποκτήσει φήμη ως φιλική διακειμένη απέναντι στους ενάγοντες και εξυπηρετικά προς τους Ρώσους βαρώνους. Η αλλαγή του πολιτικού κλίματος στον απόηχο του πολέμου στην Ουκρανία, όμως, επέτρεψε στο αγγλόφωνο κοινό να διαβάσει για τον κύκλο του Πούτιν και τα κέρδη του, κάτι το οποίο ήταν επικίνδυνο εξαιτίας των δυσβάστακτων προστίμων που α-

ντιμετώπιζαν δημοσιογράφοι και συγγραφείς σε περίπτωση καταδίκης τους για συκοφαντία.

Ο «αστέρας» των νομικών με ειδικευση τις αγωγές για συκοφαντία, Νάιτζελ Τέιτ, κομπάζει στο βιογραφικό του για τις νίκες που έχει εξασφαλίσει το γραφείο του. «Έχει προλάβει τη δημοσίευση πολλών άρθρων για πελάτες του, συχνά με ένα μόνο τηλεφώνημα ή επιστολή», αναφέρει το βιογραφικό του Τέιτ.

Οι ολιγάρχες νιώθουν ασφάλεια κάτω από την προστασία του βρετανικού νόμου, ο οποίος καλεί τον εναγόμενο να αποδείξει ότι γράφει την αλήθεια, σε αντίθεση με άλλα αγγλοσαξονικά νομικά συστήματα που υποχρεώνουν τον ενάγοντα να αποδείξει ότι εθίγη από τη δημοσίευση ψευδών ή υπερβολών. Πολλά νομικά γραφεία στο Λονδίνο επανεξετάζουν τώρα τη στάση τους, κλείνοντας τα παραρτήματά τους στη Μόσχα.

Ενα σαφές σημάδι της υποχώρησης της επιρροής των ολιγαρχών αφορά τα πρόσφατα δημοσιεύματα για την προέλευση του πλούτου του Αμπράμοβιτς και την προβολή ντοκιμαντέρ από την εκπομπή «Panorama» του BBC. Παράπονα εκφράζει η βρετανική αντιπολίτευση, επισημαίνοντας ότι η κυβέρνηση συνεχίζει να κωλυσιεργεί αποφεύγοντας να νομοθετήσει με στόχο την προστασία της ελευθεροτυπίας.

Ολιγάρχες στη γαλλική Ριβιέρα

Η γαλλική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι έχει δεσμεύσει πολυτελείς επαύλεις, αξίας άνω των 500 εκατ. ευρώ, που ανήκουν σε Ρώσους δισεκατομμυριούχους.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΠΟΛ ΚΡΟΥΓΚΜΑΝ**

Η προπαγάνδα του Πούτιν και οι μύθοι της δυτικής παρακμής

Η **εισβολή** του Βλαντιμίρ Πούτιν στην Ουκρανία είναι –πρώτα και κύρια– ένα έγκλημα. Υπήρξε, όμως, και απόπειμα. Σε λιγότερο από πέντε εβδομάδες, ο Πούτιν καταρράκωσε το στρατιωτικό κύρος της Ρωσίας, έπληξε την εθνική της οικονομία και ενίσχυσε τις δημοκρατικές συμμάχies, τις οποίες ήλπιζε να υπονομεύσει. Πώς μπορεί να διέπραξε τέτοιο καταστροφικό σφάλμα;

Το σύνδρομο του δικτάτορα προσφέρει μέρος της απάντησης. Ο Πούτιν περιστοιχίζεται από κόλακες. Όλες οι ενδείξεις συνηγορούν ότι οδηγήθηκε στον βάλτο αυτόν έχοντας πεισθεί από τη δική του προπαγάνδα. Εχουμε, ωστόσο, λόγους να πιστεύουμε ότι ο Πούτιν, όπως και πολλοί θαυμαστές του στη Δύση, πίστευε ότι οι σύγχρονες δημοκρατίες είναι παρηκμασμένες και ανίκανες να προβάλουν αντίσταση.

Η παρακμή της Δύσης, όμως, δεν έχει να κάνει με την υπονόμευση των παραδοσιακών οικογενειακών αξιών, αλλά με τον πόλεμο που δέχονται οι δημοκρατικές αξίες, όπως μέσω της αμφισβήτησης του κράτους δικαίου και της αδυναμίας να αποδεχθούμε την ήττα της παράταξής μας σε εκλογές (βλέπε Ντόναλντ Τραμπ και Ρεπουμπλικανικό Κόμμα). Η άποψη ότι τα χαλαρά ήθη καταστρέφουν τις μεγάλες δυνάμεις χρονολογείται από τα βάθη των αιώνων. Η χο-λιγουντική εκδοχή της πτώσης της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας την αποδίδει στα όργια της άρχουσας τάξης, η οποία δεν είχε χρόνο να πολεμήσει τους επελαύνοντες βαρβάρους.

Οι σημερινοί Αμερικανοί συντηρητικοί μοιάζει να ενοχλούνται λιγότερο από τη χαλάρωση των σεξουαλικών ηθών, παρά από την αποσάθρωση του παραδοσιακού ανδρισμού. Σχολιαστής του Fox μιλούσε πρόσφατα για την «αρρενωπότητα» του κινεζικού στρατού, αντιπαραβάλλοντάς τη με τη «θλυπρέπεια» των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων.

Ο συντηρητικός γερουσιαστής του

Τέξας Τεντ Κρουζ δημοσίευσε πρόσφατα μήνυμα στο Twitter, όπου συνέκρινε βιντεο στρατολογίας για τις αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις με εικόνες Ρώσου αλεξιπτωτιστή με ξυρισμένο κεφάλι. Αντί λεζάντας στις δύο εικόνες, ο Κρουζ ανέφερε ότι ένα «πολιτικός ορθό και ευνο-χιζόμενο» στράτευμα δεν αποτελεί καλή ιδέα για την εγγύηση της αμερικανικής ασφάλειας. Θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να γνωρίζαμε την τύχη του ανώνυμου Ρώσου αλεξιπτωτιστή μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Οι βαριές από-λειψεις που υπέστη, πάντως, ο «αρρενωπός» ρωσικός στρατός από τις πολύ ασθενέ-στερες ουκρανικές δυνάμεις επιβεβαίωσαν αυτό που κάθε μελετητής της Ιστορίας γνωρίζει: οι σύγχρονοι πόλεμοι δεν κερ-δίζονται με εκπαιδευμένες ανδροπρέπειas, αλλά χάρη στον καλό ανεφοδιασμό, στη γρήγορη συντήρηση οχημάτων και στις αξιοπistes επικοινωνίες. As μιν ξεχνάμε επίσης ότι όσοι παριστάνουν τους σκλη-ρούς, συνήθως δεν είναι όσο σκληροί θα ήθελαν. Η αντίδραση του Πούτιν στην αποτυχία του στρατού στην Ουκρανία θυμίζει πολύ τον Τραμπ, με την επιμονή του ότι όλα πάνε σύμφωνα με το σκεδίο, αρνούμενος να προβεί σε αυτοκριτική και εκφράζοντας παράπονα για την αρι-στερή «κούλτουρα ακύρωσης».

Η πώση της Ρωμικής Αυτοκρατορίας δεν οφειλόταν σε δόθεν ηθική παρακμή, αλλά στην υπονόμευση των κανόνων πολιτικής νομιμοποίησης και στην ολο-ένα και αυξανόμενη πολιτική βία. Το στοιχείο του Πούτιν, πως η θλυπρεπής Δύση θα παρέμενε άπραγος παρατηρητής την ώρα που θα ολοκλήρωνε την κατά-κτηση της Ουκρανίας, δεν κερδήθηκε. Ο πρόεδρος Μπάιντεν κινητοποίησε δι-μοκρατική συμμάχια, πρόθυμη να σπεί-σει σε βοήθεια της Ουκρανίας. Την ερ-χόμενη φορά, όμως, η Αμερική ίσως δεν είναι σε θέση να απαντήσει με τον ίδιο τρόπο, εφόσον η χώρα έχει εγκαταλείψει τις δημοκρατικές αξίες.

THE NEW YORK TIMES

Πρώτα βήματα για κατάπαυση του πυρός

Αισθητή πρόοδος στις διαπραγματεύσεις,
αλλά τα πιο δύσκολα είναι μπροστά

Για πρώτη φορά ύστερα από 34 ημέρες πολέμου στην Ουκρανία άρχισε να διαγράφεται κάποια ορατή ελπίδα για κατάπαυση του πυρός, αν και η προοπτική μιας βιώσιμης ειρήνης εξακολουθεί να φαντάζει μακρινή. Γεγονός είναι ότι ο τελευταίος γύρος των διαπραγματεύσεων μεταξύ ρωσικής και ουκρανικής αντιπροσωπείας, που έλαβε χώρα χθες στην Κωνσταντινούπολη, βρήκε και τις δύο πλευρές να κάνουν βήματα προσέγγισης, κάτι που επέτρεψε στον οικοδεσπότη της συνάντησης και υπουργό Εξωτερικών της Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου να κάνει λόγο για «σημαντική πρόοδο». Όπως ανακοίνωσε ο επικεφαλής των Ουκρανών διαπραγματευτών Αραχαμία, το Κίεβο είναι έτοιμο να υπογράψει με τη Ρωσία συνθήκη η οποία θα προβλέπει ότι η χώρα θα διατηρήσει το σημερινό καθεστώς στρατιωτικής ουδετερότητας και δεν πρόκειται στο μέλλον να φιλοξενήσει βάσεις ή στρατεύματα άλλων χωρών. Σε αντάλλαγμα, ζητάει διενθείς εγγυήσεις για την ασφάλεια της Ουκρανίας. Ως πιθανές εγγυητριες δυνάμεις ανέφερε τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας (στα οποία περιλαμβάνεται η Ρωσία) καθώς και την Τουρκία, τη Γερμανία, τον Καναδά, την Ιταλία, την Πολωνία και το Ισραήλ. Επιπλέον, το Κίεβο

κάλεσε τη Μόσχα να μη φέρει αντιρρήσεις στο αίτημα για ένταξη της Ουκρανίας στην Ε.Ε.

Σχετικά με την Κριμαία, που προσαρτήθηκε από τη Ρωσία το 2014, η ουκρανική πλευρά πρότεινε 15ετή περίοδο διαβούλευσης για το τελικό καθεστώς (κάτι που σημαίνει ότι στο μεταξύ θα συνεχιστεί η ντε φάκτο ένταξη της χερσονήσου στη Ρωσική Ομοσπονδία). Το επίμαχο θέμα των δύο ρωσόφωνων περιοχών του Ντονέτσκ και του Λουγκάνσκ, που έχουν ανακηρύξει μονομερώς την ανεξαρτησία τους και αναγνωρίζονται μόνο από τη Μόσχα, παραπέμπεται σε διαπραγματεύση μεταξύ των Πούτιν και Ζελένσκι.

Η Μόσχα έκανε δύο βήματα προσέγγισης. Ο επικεφαλής των Ρώσων διαπραγματευτών Βλαντιμίρ Μεντίνσκι δήλωσε ότι η χώρα του θα συμφωνήσει στην πραγματοποίηση συνάντησης Πούτιν-Ζελένσκι, κάτι που επίμονα ζητάει το Κίεβο, εφόσον υπάρξει ταυτόχρονη μονογραφήση συμφωνίας από τους δύο υπουργούς Εξωτερικών. Σχεδόν ταυτόχρονα ο αναπληρωτής υπουργός Αμυνας της Ρωσίας Αλεξάντερ Φομίν ανακοίνωσε «δραστικό περιορισμό» των ρωσικών στρατιωτικών επιχειρήσεων στο Κίεβο και στο Τσερνίχιβ, ώστε να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη για περαιτέρω

Στις διαπραγματεύσεις, στο ανάκτορο Ντολμά Μπαχτσέ στην Κωνσταντινούπολη, έγιναν κινήσεις προσέγγισης.

**Η Ρωσία ανακοίνωσε
δραστικό περιορισμό των
στρατιωτικών επιχειρήσεων
γύρω από το Κίεβο, όμως συ-
νεχίζει την εκστρατεία της
στην ανατολική Ουκρανία.**

διαπραγματεύσεις. Πάντως, ο Μεντίνσκι φρόντισε να διευκρινίσει ότι η αποκλιμάκωση των εν λόγω επιχειρήσεων δεν σημαίνει κατάπαυση του πυρός και ότι ο δρόμος για επίσημη συμφωνία ειρήνης με το Κίεβο είναι ακόμη μακρύς.

Πριν από την έναρξη της χθεσινής συνάντησης, που πραγματοποιήθηκε στο ανάκτορο Ντολμά Μπαχτσέ, ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν δήλωσε ότι «μια δίκαιη ειρήνη δεν θα έχει νη-τημένους, ενώ μια μακρά σύγκρουση δεν θα έχει νικητές». Στις συνομιλίες παρευρέθηκε ο διάσπομος Ρώσος ολιγά-ρχος Ρομάν Αμπράμοβιτς, ο οποίος εικο-

νιζόταν δίπλα στον υπ' αριθμόν ένα σύμ-βουλο του Ερντογάν, Ιμπραήμ Καλίν.

Τέλος, κατά τη χθεσινή τηλεφωνική συνομιλία τους, ο Ρώσος πρόεδρος Πούτιν επισήμανε στον Γάλλο ομόλογό του Εμα-νουέλ Μακρόν ότι προϋπόθεση για την προώθηση ανθρωπιστικών βοήθειας στη Μαριούπολη είναι η παράδοση των Ου-κρανών «εθνικιστών» που εξακολουθούν να αντιστέκονται. Μετά την ολοκλήρωση της επικοινωνίας, ο πρόεδρος Μακρόν τόνισε ότι η αποστολή βοήθειας στη Μα-ριούπολη είναι «σε αυτό το στάδιο» ανέ-φικτη.

REUTERS, A.P

Πάνω από 1.000 μισθοφόροι Wagner στην Ουκρανία

Ο **ρωσικός** όμιλος Wagner έχει ανα-πτύξει δύναμη μισθοφόρων στην α-νατολική Ουκρανία και ο αριθμός τους πρόκειται σύντομα να ξεπερά-σει τους 1.000 άνδρες, σύμφωνα με εκτιμήσεις του βρετανικού υποου-ργείου Αμυνας που δημοσιοποιήθη-καν χθες. «Εξαιτίας των βαριών α-πωλειών του ρωσικού στρατού και του ότι η εισβολή έχει αποσταλματω-θεί, η Μόσχα πιθανόν αναγκάστηκε να μεταφέρει προσωπικό της Wagner στην Ουκρανία, εις βάρος των επιχειρήσεων που διεξάγονται στην Αφρική και στη Συρία», δήλω-σε ο αντιπρόεδρος Μικ Σμιθ. Πριν από την έναρξη της ρωσικής εισβολής, ο όμιλος, που δημιουργή-θηκε το 2014, είχε περί τους 300 μι-σθοφόρους στην Ουκρανία, σύμ-φωνα με τους New York Times. Σύμφωνα με δυτικούς αναλυτές, ο ό-μιλος Wagner έχει δραστηριοποιη-θεί σε Ουκρανία, Συρία, Μάλι, Λιβύη, Κεντρική Αφρικανική Δημοκρατία και άλλες χώρες και έχει στενή σχέ-ση με το Κρεμλίνο, αναλαμβάνοντας επιχειρήσεις τις οποίες δεν χρεώνε-ται επισήμως η Ρωσία. Τον Δεκέμ-βριο, η Ευρωπαϊκή Ένωση επέβαλε κυρώσεις στον όμιλο και στον ιδρυτή του, Ντμίτρι Ούτκιν, υποστηρίζοντας ότι καλλιεργεί τη βία και παραβιάζει ανθρώπινα δικαιώματα στη Μέση Α-νατολή, στην Αφρική και στην Ου-κρανία. Η Μόσχα αρνείται όχι μόνο ότι έχει σχέσεις με τον όμιλο, αλλά και αυτή την ύπαρξη του, καθώς στη Ρωσία δεν υπάρχουν επισήμως ιδιω-τικές παραστρατιωτικές εταιρείες και η ιδιότητα του μισθοφόρου συνι-στά ποινικό αδίκημα.

ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Από τα συνολικά 317.962 φυσικά πρόσωπα άνω των 60 ετών στα οποία επιβλήθηκε πρόστιμο, μόνο 44.000 πλήρωσαν.

Μόλις το 14% των μη εμβολιασμένων πλήρωσε το πρόστιμο

Μόλις το 14% των μη εμβολιασμένων ηλικίας άνω των 60 ετών πλήρωσε το πρόστιμο που τους επιβλήθηκε από την κυβέρνηση για την άρνησή τους να προστατευτούν από τον κορωνοϊό. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), βρέθηκαν συνολικά 317.962 φυσικά πρόσωπα στα οποία επιβλήθηκε πρόστιμο 50 ευρώ για τον Ιανουάριο (τον Φεβρουάριο το πρόστιμο φθάνει 100 ευρώ). Η επιβολή του μισού προστίμου αφορά ένα δεκαπενθήμερο, δεδομένου ότι η προθεσμία για τον εμβολιασμό έληγε στις 15 Ιανουαρίου.

Από το σύνολο των παραπάνω φυσικών προσώπων, 297.207 ειδοποιήθηκαν μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (ηλεκτρονική κοινοποίηση), ενώ 20.755 ενημερώθηκαν με συστημένη επιστολή. Το πρόστιμο Ιανουαρίου έπρεπε να πληρωθεί μέχρι τις 15/3/2022 και, σύμφωνα με τα στοιχεία της φορολογικής διοίκησης, μόνο 44.000 το

Οι εφορίες θα προχωρήσουν σε κατασχέσεις περιουσιακών στοιχείων, έστω και για το ποσό των 50 ευρώ του Ιανουαρίου.

πλήρωσαν. Οι υπόλοιποι έχουν ενταχθεί στη λίστα των ληξιπρόθεσμων οφειλετών και ήδη «τρέχουν» προσαυξήσεις. Μάλιστα η φορολογική διοίκηση το επόμενο διάστημα θα κινήσει τις σχετικές διαδικασίες που προβλέπει η νομοθεσία για όλους τους οφειλότες, δηλαδή κατασχέσεις περιουσιακών στοιχείων έστω και για το ποσό των 50 ευρώ. Τις προσεχείς μέρες λήγει και η

προθεσμία για την πληρωμή του προστίμου (μηνός Φεβρουαρίου) για όσους αγνοούν ακόμα τις αποφάσεις και τους νόμους για τον εμβολιασμό.

Στην πράξη επιβολής προστίμου που έλαβαν οι ανεμβολίαστοι αναφέρεται ότι αυτή προσβάλλεται δικαστικά με την άσκηση προσφυγής ενώπιον των τακτικών δικαστηρίων. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της επιβολής προστίμου λόγω μη υποχρέωσης εμβολιασμού ή ύπαρξης νόμιμου λόγου απαλλαγής από την υποχρέωση αυτή, παρέχονται οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση emvolio.gov.gr/prostima αναφορικά με τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν ώστε να οδηγήσουν σε διαγραφή του.

Πολλοί ανεμβολίαστοι άνω των 60 ετών ζητούν να ακυρωθεί το πρόστιμο που τους έχει επιβληθεί, ενώ την ίδια στιγμή και οι υγειονομικοί που δεν έχουν εμβολιαστεί και ως εκ τούτου έχει γίνει παρακράτηση των αποδοχών τους ζητούν να τους επιστραφεί το ποσό, θεωρώντας ότι η πράξη είναι αντισυνταγματική.

Αρκετοί από τους ανεμβολίαστους επισκέφθηκαν τις εφορίες τους για να υποβάλουν ενδικοφανή προσφυγή με στόχο να ακυρωθεί το πρόστιμο που τους έχει επιβληθεί, αν και ο νόμος δεν το επιτρέπει. Αυτό που μπορούν να κάνουν, όπως προαναφέρθηκε, είναι να προσφύγουν στα διοικητικά δικαστήρια, ενώ όσοι έχουν εμβολιαστεί θα πρέπει να εισέλθουν στην ισοεξομίδα emvolio.gov.gr/prostima προκειμένου να ακολουθήσουν τη διαδικασία για να γίνει η διαγραφή του. Σημειώνεται ότι οι προϊστάμενοι των εφοριών έλαβαν εντολή από την κεντρική διοίκηση να μην παραλαμβάνουν ενδικοφανείς προσφυγές, καθώς δεν το επιτρέπει η σχετική διαδικασία.

Προ των πυλών του Ταμείου Ανάκαμψης σχέδια 1,8 δισ. ευρώ

Πράσινο φως από τις τράπεζες έχουν λάβει 350 επενδυτικές προτάσεις

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Πάνω από 350 επενδυτικά σχέδια συνολικού ύψους 1,8 δισ. ευρώ, με έμφαση στις επενδύσεις στον κλάδο της ενέργειας, είναι προ των πυλών για την ενταξή τους στο Ταμείο Ανάκαμψης. Όπως σημειώνουν στην «Κ» αρμόδια στελέχη, πρόκειται για ώριμες επενδυτικές προτάσεις που έχουν πάρει ήδη το πράσινο φως από τις τράπεζες και αναμένεται να εγκριθούν άμεσα από τους αξιολογητές που έχουν τη δικριτική ευχέρεια να ορίσουν οι τράπεζες έως ότου οριστικοποιηθεί το μπρώ του υπουργείου Οικονομικών.

Οι τράπεζες, όπως προέκυψε και από τις δηλώσεις των επικεφαλής των τεσσάρων συστημικών τραπεζών στο πλαίσιο του Banking Summit που διοργάνωσε το Money Review, εμφανίζονται αισιόδοξες για την πρόσβαση των μεγάλων επιχειρήσεων στο Ταμείο Ανάκαμψης, που εκτιμάται ότι θα είναι «άνετη», σε αντίθεση με τις μικρές επιχειρήσεις. Η πρόσβαση των μεγάλων επιχειρήσεων στα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης αποκτά, σύμφωνα με πηγές της αγοράς, πρόσθετη σημασία στον βαθμό που η γεωπολιτική κρίση

Η μεγάλη άνοδος αποδόσεων στις αγορές ομολόγων ενισχύει τη σημασία της πρόσβασης των μεγάλων επιχειρήσεων στα κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης.

έχει συμπαρσώσει σε άνοδο τις αποδόσεις όχι μόνο των κρατικών αλλά και των εταιρικών ομολόγων, αυξάνοντας το κόστος άντλησης κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων.

Ενδεικτικό παράδειγμα είναι η ΔΕΗ, η οποία εξέδωσε τον Ιούλιο του 2021 ομολόγο ύψους 500 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,375%, η απόδοση του οποίου διαμορφώθηκε την προηγούμενη εβδομάδα στο 5,16%, ενώ στο 5,40% διαμορφώθηκε η απόδοση του ομολόγου ύψους 775 εκατ. ευρώ που είχε εκδοθεί πριν από ένα χρόνο με επιτόκιο 3,9%.

Αυτό σημαίνει ότι εάν η ΔΕΗ επιχειρούσε σήμερα μια παρόμοια έκδοση, το επιτόκιο θα διαμορφωνόταν στα νέα επίπεδα και η χρηματοδότηση θα ήταν ακριβότερη σε σχέση με ένα χρόνο πριν. Αντιστοίχως, το ομολόγο ύψους 500 εκατ. ευρώ που εξέδωσε ο όμιλος Μυτιληνιάς με επιτόκιο 2,25% τον περασμένο Απρίλιο, διαμορφώνεται σήμερα κοντά στο 3,86%, ενώ στο 3,12% διαμορφώθηκε η απόδοση του ομολόγου ύψους 600 εκατ. ευρώ που είχαν εκδώσει τα ΕΛΠΕ με επιτόκιο 2% το 2019.

Οι τράπεζες, όπως προέκυψε και από τις δηλώσεις των επικεφαλής των τεσσάρων συστημικών τραπεζών στο πλαίσιο του Banking Summit που διοργάνωσε το Money Review, εμφανίζονται αισιόδοξες για την πρόσβαση των μεγάλων επιχειρήσεων στο Ταμείο Ανάκαμψης.

Οι πιέσεις στα spreads των εταιρικών ομολόγων που διαπιστώνονται το τελευταίο διάστημα, όπως εξηγούν οι ίδιες πηγές στην «Κ», περιορίζουν τις πηγές άντλησης φθηνού χρήματος ακόμα και για τους μεγάλους παίκτες, και η τάση αυτή «καθιστά για έναν ακόμη λόγο ελκυστικά τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, που εξασφαλίζουν χαμηλά επιτόκια» με βάση εκκίνησης το επιτόκιο αναφοράς, που διαμορφώνεται σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα και συγκεκριμένα στο 0,35% και το οποίο αυξάνεται ανάλογα με την πιστοληπτική βαθμολογία κάθε επιχείρησης και τις εξασφαλίσεις που διαθέτει.

Οι ομολογιακές εκδόσεις των ελληνικών επιχειρήσεων με τη μορφή eurobonds, δηλαδή ομολόγων με διεθνή «απίκηση», είναι περιορισμένες, καθώς το rating των ελληνικών επιχειρήσεων είναι χαμηλό, «δύσμοιο» μεταξύ άλλων της χαμηλής κατάταξης του ελληνικού Δημοσίου.

Η ελληνική αγορά εταιρικών ομολόγων —πέραν των μεγάλων επιχειρήσεων— κυριαρχείται από την κατηγορία των mini bonds, δηλαδή τίτλων μέσω του ελληνικού Χρηματιστηρίου στα οποία τοποθετούνται

κυρίως μικροεπενδυτές και γι' αυτό η διακύμανση που παρουσιάζουν δεν είναι τόσο υψηλή όσο αυτή των eurobonds. Οι εκδόσεις mini bonds ανήλθαν το 2021 σε περίπου 1,4 δισ. ευρώ και μεταξύ αυτών είναι η έκδοση της ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ ύψους 250 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 2,45% τον Νοέμβριο του 2021, της ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ με επιτόκιο 2,3% τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους κ.ά.

Χρηματοδότηση μικρών

Για τις μικρές επιχειρήσεις οι τράπεζες προκρίνουν άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία που είναι διαθέσιμα, όπως το Ταμείο Εγγυοδοσίας της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, που στοχεύει στην κάλυψη των αναγκών ρευστότητας ως συνέπεια της πανδημικής κρίσης, παρέχοντας κρατική εγγύηση για το 80% του δανείου. Το πρόγραμμα καλύπτει όσες επιχειρήσεις είχαν στο τέλος του 2019 κύκλο εργασιών έως 1 εκατ. ευρώ, δηλαδή τις υφιστάμενες επιχειρήσεις, αλλά και τις νεοσύστατες, εφόσον αυτές έχουν συσταθεί έως και τον χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στην τράπεζα. Το Μικρό Εγ-

γυστοδικό —όπως ονομάζεται— αποτελεί ίσως την τελευταία ευκαιρία για φθινό κεφάλαιο κίνησης και θα παραμείνει ανοικτό αυστηρά έως το τέλος Ιουνίου. Για όσες επιχειρήσεις έχουν συσταθεί πριν από το 2020, η χρηματοδότηση διαμορφώνεται στις 250.000 ευρώ ή στο 25% του κύκλου εργασιών κατά το έτος 2019. Για επιχειρήσεις που συστάθηκαν εντός του 2020 ή του 2021, η χρηματοδότηση διαμορφώνεται στις 250.000 ευρώ ή με βάση τις ανάγκες ρευστότητας από την ημερομηνία χορήγησης του δανείου και για τους επόμενους 18 μήνες, οι οποίες πρέπει να τεκμηριώνονται.

Αναγκαία προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση με κεφάλαια κίνησης μιας επιχείρησης μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας είναι να μην έχει ενταχθεί στον Α' και Β' κύκλο του Ταμείου Εγγυοδοσίας, να μην εμφανίζει ληξιπρόθεσμες οφειλές στις τράπεζες (έως και 90 μέρες καθυστέρηση) κατά την 31.12.2019 ή κατά την υποβολή της αίτησης και να μην εμφανίζει δυσμενή συνολακτική συμπεριφορά σε άλλα προγράμματα της ΕΑΤ (έως και 90 μέρες καθυστέρηση).

5.000 επιδοτούμενες θέσεις σε λιγνιτικές περιοχές

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Μέσα σε σχεδόν τρεις μήνες καλύφθηκαν οι πρώτες 1.000 θέσεις των προγραμμάτων για την απασχόληση εργαζομένων σε περιοχές που επλήγισαν από την απολιγνιτοποίηση, με τη διοίκηση του ΟΑΕΔ να εκτιμά πως σταδιακά, όσο προχωρεί η διαδικασία μετάβασης στη μεταλιγνιτική εποχή, θα καλύπτονται οι συνολικά 5.000 επιδοτούμενες θέσεις εργασίας που περιλαμβάνει το πακέτο δράσεων συνολικού προϋπολογισμού 107 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτει η «Κ» και καλύπτουν έως και τα μέσα Μαρτίου, συνολικά καλύφθηκαν 1.014 θέσεις πλήρους απασχόλησης, εκ των οποίων οι 796 ή 78,5% στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και οι 218 (21,5%) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Να σημειωθεί ότι αυτή τη στιγμή «τρέχουν» τρία προγράμματα από τον ΟΑΕΔ. Το πρώτο αφορά την επιδότηση της εργασίας για την πρόσληψη 3.400 ανέργων, πρώην εργαζομένων σε επιχειρήσεις των Περιφερειών Δυτικής Μακεδονίας και Πελοποννήσου που επλήγισαν από τις επιπτώσεις της απολιγνιτοποίησης, σε θέσεις πλήρους απασχόλησης. Έχει συνολικό προϋπολογισμό 48 εκατ. ευρώ και απευθύνεται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στους Δήμους Μεγαλόπολης, Τρίπολης, Γορτυνίας, Σπάρτης, Οικαλίας και Καλαμάτας της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ηδη έχουν βρει δουλειά 301 άνεργοι, που αντιστοιχούν στο 29,7% των ανέργων που έχουν ενταχθεί σε κάποια θέση εργασίας έως τώρα.

Το δεύτερο πρόγραμμα απόκτησης

Στην επιχορήγηση του μισθολογικού και του μη μισθολογικού κόστους συμπεριλαμβάνονται δώρα εορτών και επίδομα αδειάς.

Καλύφθηκαν οι πρώτες 1.000 θέσεις – Ένας στους δύο που βρήκε δουλειά ήταν μακροχρόνια άνεργος.

επαγγελματικής εμπειρίας αφορά 2.000 νέους σε ηλικία ανέργους, έως 29 ετών, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (1.450 θέσεις) και στους Δήμους Μεγαλόπολης, Τρίπολης, Γορτυνίας, Σπάρτης, Οικαλίας και Καλαμάτας της Περιφέρειας Πελοποννήσου (550 θέσεις), συνολικού προϋπολογισμού 14 εκατ. ευρώ. Μέχρι τα μέσα Μαρτίου είχαν ενταχθεί σε αυτό

537 άνεργοι στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (53% του συνόλου των ήδη ωφελουμένων) και 175 άνεργοι στην Πελοπόννησο (17,4%).

Η διάρκεια του πρώτου προγράμματος είναι 12-18 μήνες, το ποσοστό επιχορήγησης μισθού και εισφορών κυμαίνεται μεταξύ 75%-100%, ενώ το ποσό επιχορήγησης μεταξύ 700-933 ευρώ μηνιαίως και 8.397-16.794 ευρώ συνολικά, ανάλογα με την κατηγορία του ανέργου και του κλάδου της επιχείρησης που εργαζόταν. Σύμφωνα δε με τα στοιχεία, ένας στους δύο που βρήκε δουλειά ήταν μακροχρόνια άνεργος, βρισκόταν δηλαδή εκτός αγοράς εργασίας πάνω από 12 ή ακόμη και πάνω από 24 μήνες. Να σημειωθεί ότι στην επιχορήγηση του μισθολογικού και του μη μισθολογικού κόστους συμπεριλαμβάνονται δώρα εορτών και επίδομα αδειάς. Από τους συνολικά 1.014 ανέργους που τοποθετήθηκαν σε θέση εργασίας, οι 672 ή 66,3% είναι γυναίκες, ενώ σε σχέση με το εκπαιδευτικό τους επίπεδο οι 457 (45,1%) έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα στοιχεία που αφορούν τις επιχειρήσεις στις οποίες προσελήφθηκαν, καθώς αναταναλύνουν την εικόνα που επικρατεί στην εγκώρια επιχειρηματικότητα. Έτσι, το 91,3% ή 926 ωφελούμενοι εντάχθηκαν σε πολύ μικρές επιχειρήσεις, με έως εννέα άτομα.

Σύμφωνα με τον διοικητή του ΟΑΕΔ Σπύρο Πρωτοψάλτη, «η δημιουργία των πρώτων 1.000 θέσεων εργασίας αποτελεί ένα πολύ σημαντικό βήμα στην προσπάθεια ενίσχυσης της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής στις λιγνιτικές περιοχές».

Σε χαμηλά επίπεδα οι δαπάνες των επιχειρήσεων για έρευνα

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Χαμηλότερες έναντι των ευρωπαϊκών χωρών είναι οι δαπάνες που πραγματοποιούν οι ελληνικές επιχειρήσεις για έρευνα και ανάπτυξη, ένδειξη ότι απαιτείται η διοχέτευση περισσότερων κεφαλαίων σε αυτόν τον τομέα με σκοπό τη δημιουργία νέων προϊόντων και την επινόηση νέων εφαρμογών. Αυτό αποτυπώνεται σε σχετικό γράφημα στη νέα έκδοση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) με τίτλο «Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία στις ελληνικές περιφέρειες», έκδοση 2021, που παρουσιάζει και τις δαπάνες Ε&Α στις ελληνικές περιφέρειες ανά τομέα εκτέλεσης.

Σύμφωνα με την έκδοση, η οποία βασίζεται σε στοιχεία του 2019, στην Ελλάδα το μερίδιο του τομέα επιχειρήσεων στις συνολικές δαπάνες Ε&Α διαμορφώνεται στο 45,9%, έναντι 66,5% που είναι ο μέσος όρος της Ε.Ε. (28 κράτη-μέλη), ενώ αντίθετα υψηλότερα κινείται ο κρατικός τομέας (22,6% έναντι 10,9%), ο οποίος περιλαμβάνει ερευνητικά κέντρα που εποπτεύονται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας, αλλά και ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αξίζει να αναφερθεί ότι τα στοιχεία αφορούν το 2019, όταν οι συνολικές δαπάνες της Ελλάδας ως ποσοστό του ΑΕΠ τις διαμορφώθηκαν στο 1,27%, ήτοι στα 2,34 δισ. ευρώ, δηλαδή χαμηλότερα από 1,5% το 2020 (2,47 δισ. ευρώ). Ωστόσο, παρά τη βελτίωση που έχει σημειωθεί και την άνοδο των θεσμών της στη σχετική λίστα των χωρών της Ε.Ε. τα επόμενα χρόνια, η Ελλάδα και το 2019 αλλά και το 2020 υστερούν έναντι άλλων ευρωπαϊκών χωρών ως προς τα ποσά που επενδύει για έρευνα και ανάπτυξη. Σε επίπεδο περιφερειών, ο μεγα-

Υψηλότερα κινείται ο κρατικός τομέας στις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη. Σύμφωνα με την έκθεση, οι σχετικές δαπάνες φτάνουν το 22,6% έναντι 10,9% στην Ε.Ε. Σε αυτές περιλαμβάνονται ερευνητικά κέντρα, αλλά και ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

λύτερος όγκος έρευνας και ανάπτυξης παράγεται στην Αττική, ακολουθεί η Περιφέρεια Κρήτης, η Ηπειρος, η Δυτική Ελλάδα αλλά και η Κεντρική Μακεδονία. Ως προς την κατανόμη των δαπανών ανά τομέα, στην περιφέρεια Αττικής, όπου οι δαπάνες ανέρχονται στα 1.428,42 δισ. ευρώ, αλλά και στη Στερεά Ελλάδα, τα υψηλότερα μερίδια σε δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης καταγράφουν οι επιχειρήσεις (ποσοστά 58% και 80,6% αντίστοιχα). Όσον αφορά την απασχόληση του προσωπικού Ε&Α, δηλαδή των ερευνητών (επιστήμονες, μηχανικοί, διδάκτορες κ.λπ.) και του λοιπού προσωπικού (όπως τεχνικοί, προγραμματιστές, διοικητικοί υπάλληλοι κ.λπ.), το μεγαλύτερο μέρος εντοπίζεται στην Περιφέρεια Αττικής, ενώ ακολουθούν η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και η Περιφέρεια Κρήτης. Στο μεταξύ, σημαντικές

είναι και οι επιδόσεις αρκετών επιχειρήσεων που εδρεύουν σε διάφορες περιφέρειες της Ελλάδας ως προς τον τομέα της καινοτομίας. Αν και τα σχετικά στοιχεία καλύπτουν την περίοδο 2016-2018, όταν δηλαδή ο κλάδος της νεοφυούς επιχειρηματικότητας ήταν σε πρώιμα στάδια ανάπτυξης, οι επιχειρήσεις σε σχεδόν όλες τις περιφέρειες προέβησαν σε κάποιον τύπο καινοτομίας σε ποσοστό υψηλότερο του 50%. Οι υψηλότερες επιδόσεις —εξαιρετώντας τη μέση εθνική επίδοση (60,3%)— καταγράφονται στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (62,6%), στην Περιφέρεια Αττικής (61,6%) και στην Περιφέρεια Κρήτης (60,8%). Χαμηλότερο είναι το ποσοστό των καινοτόμων επιχειρήσεων σε νησιωτικές περιοχές, όπως στο Νότιο Αιγαίο (46,6%), στα Ιόνια Νησιά (47,9%) αλλά και στο Βόρειο Αιγαίο (52,8%).

Η απανθρακοποίηση θα μειώσει το κόστος ενέργειας

Τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που προκύπτουν στην Ελλάδα από την ενεργειακή μετάβαση αναλύει έκθεση της McKinsey

ΤΟΥ ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Ποιοι είναι οι στόχοι της Ελλάδας για απανθρακοποίηση και πόσο ρεαλιστικοί είναι; Ποια είναι τα μεγάλα στοιχεία για να τους πετύχει; Ποιες είναι οι προκλήσεις αλλά και οι ευκαιρίες που προκύπτουν και πώς επηρεάζονται από την τρέχουσα ενεργειακή κρίση; Είναι η μετάβαση «συνέννοχη» στη μεγάλη αύξηση των τιμών ενέργειας;

Απαντήσεις στα κρίσιμα αυτά ερωτήματα δίνει η μελέτη Net Zero Greece, που εκπονήθηκε από τη McKinsey Ελλάδος και η οποία αναδεικνύει τη βέλτιστη πορεία προς μηδενικές εκπομπές μέχρι το 2050, ενώ αξιολογεί τις συνέπειες, τα ρίσκα και τις ευκαιρίες που δημιουργούνται για τη χώρα. Το σχέτημα για την ενεργειακή μετάβαση σήμερα χαρακτηρίζουν κυρίως τρία σπ-

Η γεωπολιτική κατάσταση εντείνει σημαντικά την ενεργειακή κρίση τόσο σε διάρκεια όσο και σε οξύτητα.

μαντικά ερωτήματα, σημειώνει ο Chairman και Managing Partner της McKinsey Ελλάδος, Γιώργος Δ. Τσόπελας, μιλώντας στην «Κ». Κατ' αρχάς προκάλεσε την ενεργειακή κρίση η ενεργειακή μετάβαση; Η ενεργειακή κρίση είναι αποτέλεσμα της αβεβαιότητας και μεταβλητότητας που προκύπτει από τις αγορές των ορυκτών καυσίμων (κυρίως αερίου) – κάτι το οποίο ξεκίνησε πριν από τις πρόσφατες γεωπολιτικές εξελίξεις με τη μείωση παραγωγής στην Ευρώπη και τη ματαίωση επενδύσεων ανάπτυξης κοι-

Οι περισσότεροι αναλυτές εκτιμούν αυξημένες τιμές και μεγαλύτερη αβεβαιότητα.

τασμάτων παγκοσμίως, εξηγεί η McKinsey. Οι προκλήσεις της ενεργειακής μετάβασης και κυρίως η ανάγκη για επενδύσεις αρκετά πριν δούμε κάποιο όφελος εντείνουν τις προκλήσεις για το κόστος και τη διαθεσιμότητα υλικών.

Δεύτερον, πώς θα επηρεαστεί η ενεργειακή κρίση από τις γεωπολιτικές εξελίξεις; Η γεωπολιτική κατάσταση εντείνει σημαντικά την ενεργειακή κρίση τόσο σε διάρκεια όσο και σε οξύτητα. Οι περισσότεροι αναλυτές εκτιμούν αυξημένες τιμές και μεγαλύτερη αβεβαιότητα, κάτι που κάνει ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη για διαρθρωτικές αλλαγές και πρωτοβουλίες, όπως μεγαλύτερα και διαφοροποιημένα αποθέματα ενέργειας, διεισίδες ασφαλείας στα συστήματα αλλά και αλλαγές στη δομή και στον τρόπο λειτουργίας των αγορών.

Τρίτον, πρέπει να αλλάξει η προσέγγιση

ως προς την ενεργειακή μετάβαση; Με βάση τα τεχνικά και οικονομικά στοιχεία της ανάλυσης της McKinsey, μεσο-μακροπρόθεσμα η ενεργειακή μετάβαση θα φέρει σημαντική μείωση της αβεβαιότητας και του κόστους ενέργειας. Παρ' όλα αυτά, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου βραχυπρόθεσμα είναι πολύ πιθανόν να παρατηρηθεί αυξημένο κόστος και αβεβαιότητα. Η ενεργειακή μετάβαση –ιδιαίτερα αν αυτό επιτευχθεί με σημαντικό κομμάτι τοπικής συνεισφοράς στην παραγωγή– θα μπορούσε να προσφέρει λύση στην αβεβαιότητα και να κάνει τη χώρα και την Ευρώπη ξανά ανταγωνιστικές. Γι' αυτό ακριβώς είναι πιο πιθανό να επιταχυνθεί και όχι να καθυστερήσει η μετάβαση, με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και κίνητρα για πρόωθηση των πολιτικών και επενδύσεων που απαιτούνται.

Τα επτά κρίσιμα μέτωπα για μηδενικές εκπομπές ρύπων

Η μελέτη Net Zero Greece της McKinsey για την πορεία της χώρας προς μηδενικές εκπομπές συνοψίζεται σε επτά βασικά μηνύματα:

1. Η Ελλάδα μπορεί να πετύχει μείωση εκπομπών κατά -55% μέχρι το 2030 και υπό προϋποθέσεις μηδενικές εκπομπές μέχρι το 2050: Με σωστή προετοιμασία και αποφασιστικές ενέργειες μπορεί να πετύχει τον στόχο για το 2030, εστιάζοντας στις πιο οικονομικά ελκυστικές και ώριμες τεχνολογίες, όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα ηλεκτρικά οχήματα, και επενδύοντας σε πιο καινοτόμες τεχνολογίες για να προετοιμαστεί η περαιτέρω μείωση μέχρι το 2050. Η μείωση των εκπομπών μπορεί να επιτευχθεί σε κάθε κλάδο με διαφορετικό ρυθμό και δράσεις, λαμβάνοντας υπόψη την εκάστοτε δυναμική, με τον κλάδο του ηλεκτρισμού να αποτελεί την αιχμή του δόρατος τα πρώτα χρόνια, ενώ κλάδοι των οποίων η απανθρακοποίηση εξαρτάται είτε από τεχνολογίες όχι πλήρως ώριμες (π.χ., βαριά βιομηχανία) είτε από αλλαγές στις προτιμήσεις των καταναλωτών (π.χ., αγροτική παραγωγή) παρουσιάζουν σημαντική μείωση μόνο μετά το 2030 ή και το 2040.

2. Εξ τεχνολογίας και λύσεις μπορούν να συνεισφέρουν το 80% περίπου της μείωσης εκπομπών μέχρι το 2050: Η ηλεκτροδότηση της ενεργειακής ζήτησης (39%), η αντικατάσταση των κινητήρων εσωτερικών καύσων με ηλεκτρικά αυτοκίνητα (15%), η χρήση του υδρογόνου –μπλέ και σταδιακά πράσινο (10%)–, η προσαρμογή της χρήσης γης και των δασικών δραστηριοτήτων (6%), η ενεργειακή απόδοση κτιρίων και βιομηχανιών (5%), και η δέσμευση, χρήση και αποθήκευση άνθρακα (CCUS) (5%) για τις εκπομπές που δεν μπορούν να απομειωθούν με πιο οικονομικές δράσεις.

3. Η ενεργειακή απόδοση και η διαχείριση της ζήτησης είναι κρίσιμος παράγοντας: Ενώ η τεχνολογία θα δώσει λύση στην απανθρακοποίηση, ενέργειες που

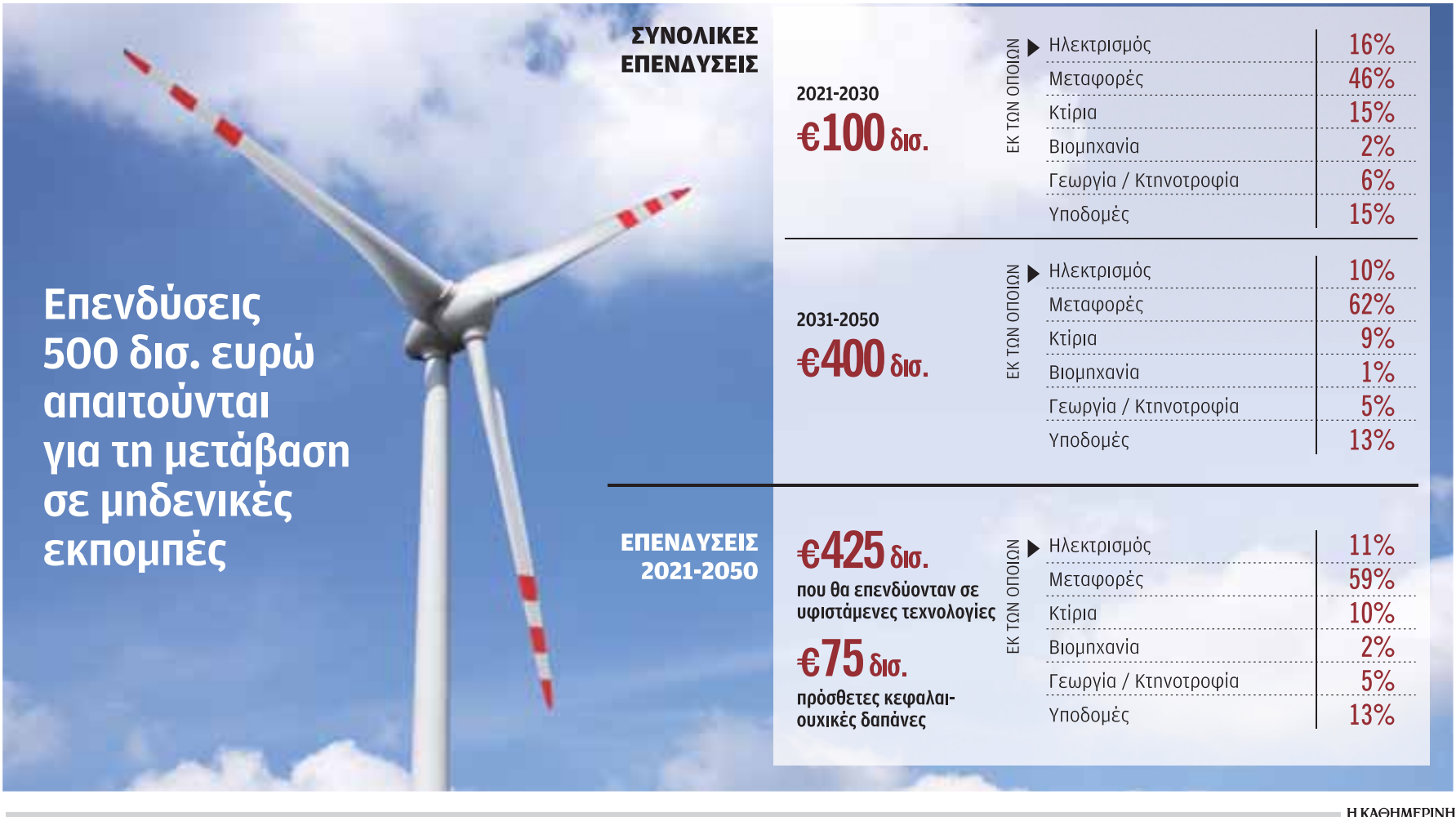
θα μειώσουν τη ζήτηση με δράσεις ενεργειακής απόδοσης ή αλλαγής συνθηκών των χρηστών μπορούν να επιταχύνουν και να μειώσουν το κόστος της μετάβασης. Κάθε δράση σε αυτόν τον τομέα μπορεί να εξομαλύνει τις «αιχμές» του προφίλ της ζήτησης και έτσι να απαλείψει τις πιο ακριβές παρεμβάσεις απανθρακοποιήσεων.

4. Ο κλάδος του ηλεκτρισμού θα είναι στο επίκεντρο της ενεργειακής μετάβασης και του νέου συστήματος ενέργειας: Η πορεία προς μηδενικές καθαρές εκπομπές απαιτεί μετασχηματισμό του εγχώριου ε-

Εξ τεχνολογιών και λύσεων μπορούν να συνεισφέρουν περίπου το 80% της μείωσης εκπομπών μέχρι το 2050.

νεργειακού συστήματος από τη σημερινή εξάρτηση στα ορυκτά καύσιμα προς την παραγωγή ενέργειας από «καθαρές πηγές ενέργειας», όπως ΑΠΕ και βιομάζα, και την εισαγωγή του πράσινου υδρογόνου για τις πιο απαιτητικές χρήσεις όπως οι βιοβιές μεταφορές και τμήματα της βιομηχανίας. Ο κλάδος του ηλεκτρισμού βρίσκεται στο κέντρο της ενεργειακής μετάβασης τόσο με τη δυνατότητα επίτευξης αποτελεσμάτων νωρίτερα από τους άλλους κλάδους όσο και με τον κομβικό ρόλο που θα διαδραματίσει στο ενεργειακό σύστημα μηδενικών εκπομπών. Ο κλάδος θα υπερδιπλασιαστεί σε μέγεθος.

5. Απαιτούνται 500 δισ. ευρώ επενδύσεων μέχρι το 2050: Η μετάβαση θα επιφέρει αλλαγή και στο οικονομικό μοντέλο της χώρας, το οποίο θα απαιτήσει υψηλές επενδύσεις στην αρχή, αλλά με μειούμενο λειτουργικό κόστος στη συνέχεια. Κεφάλαια της τάξης των 500 δισ. ευρώ ή 16,6

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το σχέδιο για να έχουμε αέριο τον επόμενο χειμώνα

Εξτρα LNG σε δεξαμενόπλοιο που θα δέσει στη Ρεβυθούσα και αποθήκευση αερίου στην Ιταλία για λογαριασμό της Ελλάδας

ΤΗΣ ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Σχέδιο για να εξασφαλίσει επάρκεια φυσικού αερίου τον χειμώνα του 2022-2023, ακόμη κι αν η Ρωσία διακόψει την παροχή προς τη χώρα μας, επεξεργάζονται οι αρμόδιες ελληνικές αρχές. Το σχέδιο προβλέπει τα εξής:

Πρώτον, την προσθήκη μιας τέταρτης δεξαμενής αποθήκευσης LNG στη Ρεβυθούσα, με την αγκυροβόληση μόνιμα στον προβλήτα του νησιού ενός ειδικά διαμορφωμένου δεξαμενόπλοιου. Έτσι, η χωρητικότητα 225.000 κ.μ. αερίου των υφιστάμενων τριών δεξαμενών θα αυξηθεί κατά 100.000 κυβικά μέτρα. Με τον τρόπο αυτό η αποθηκευτική δυναμικότητα της Ρεβυθούσας θα αυξηθεί από τις 19-21 ημέρες στον 1,5 μήνα. Βάσει των σεναρίων που επεξεργάζεται ο Διαχειριστής Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΔΕΣΦΑ), για την πλήρη υποκατάσταση του ρωσικού αερίου θα πρέπει η Ρεβυθούσα να δουλεύει στο φουλ, αεριοποιώντας ένα φορτίο LNG ανά τρεις ημέρες. Αυτό σημαίνει και έναν εξαιρετικά ακριβή προγραμματισμό των φορτίων που θα καταφθάνουν στη Ρεβυθούσα, άσκηση με την οποία καταπαίνεται από τώρα ο ΔΕΣΦΑ σε συνεργασία με το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τις εταιρείες εισαγωγής, ενώ βρίσκεται ήδη στην αναζήτηση του πλοίου που θα αγκυροβολήσει στο λιμάνι. «Είναι μια

Η αποθηκευτική δυναμικότητα της Ρεβυθούσας θα αυξηθεί από τις 19-21 ημέρες στον 1,5 μήνα.

πολύ δύσκολη άσκηση, που θα δοκιμάσει το σύστημα», τονίζουν στην «Κ» κύκλοι του ΔΕΣΦΑ. Η κατάσταση πάντως θα εξομαλυνθεί πλήρως μετά το 2023, καθώς θα αρχίσουν να λειτουργούν οι νέοι τερματικοί σταθμοί LNG, με πρώτο της Αλεξανδρουπόλιν.

Δεύτερον, η διοίκηση του ΔΕΣΦΑ διερευνά τις δυνατότητες χρήσης αποθηκών της Ιταλίας για λογαριασμό της Ελλάδας. Σε πρώτη φάση εξετάζεται η αποθήκευση 0,5 δισ. κ.μ. αερίου, ποσότητα που θα αποδεσμεύσει η Ιταλία από τον TAP (προβλεπεται σήμερα 8 δισ. κ.μ.) και θα μπει στο ελληνικό σύστημα από το σημείο εισόδου Ν. Μεσσηνίας, μέσω του οποίου εισέρχονται ήδη ποσότητες 1 δισ. αζήρικού αερίου ετησίως. Δεύτερευόντως εξετάζει ένα αντίστοιχο σενάριο με δέσμευση αποθηκευτικού χώρου στη Βουλγαρία. Η συμφωνία της Ευρώπης με τις ΗΠΑ για επιπλέον προμήθειες 15 δισ. κ.μ. αμερικανικού LNG φέτος, σε υποκατάσταση αντίστοιχων ποσοτήτων που εισάγονται από την Gazprom, δεν αφορά άμεσα την Ελ-

λάδα. Η σύμβαση της ΔΕΠΑ με την Gazprom για την προμήθεια αερίου λήγει το 2026, ενώ το 2030 λήγει η σύμβαση για μικρότερες ποσότητες της «Μυτιληναίως». Οπότε μέχρι τότε δεν τίθεται ζήτημα υποκατάστασης ρωσικού αερίου. Επιπλέον, η Ελλάδα δεν διαθέτει εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυσικού αερίου οι οποίες θα μπορούσαν να υποδεχθούν μέρος των επιπλέον ποσοτήτων αμερικανικού LNG.

Η αξιοποίηση του εξαντλημένου κοιτάσματος φυσικού αερίου στη Ν. Καβάλα, αν και σχεδιάστηκε από το 2011, αφού έμεινε για πολλά χρόνια στα χαρτιά, βρίσκεται σήμερα στη δεύτερη φάση του διαγωνισμού παραχώρησης από το ΤΑΙΠΕΔ, με διεκδικητές την Energean και κοινοπραξία των ΤΕΡΝΑ - ΔΕΣΦΑ. Θεωρητικά η συμφωνία Ε.Ε. - ΗΠΑ θα μπορούσε να συμβάλει στην ασφάλεια εφοδιασμού της Ελλάδας σε περίπτωση διακοπής ροών ρωσικού αερίου και υπό την προϋπόθεση ότι κάποιες από αυτές τις πρόσθετες ποσότητες θα καταλήξουν σε αποθήκες της Ιταλίας και της Βουλγαρίας.

Βεβαίως η Ελλάδα θα συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις που θα ακολουθήσουν για την οριστικοποίηση της συμφωνίας ΗΠΑ - Ε.Ε., καθώς προβλέπεται ότι θα επεκταθεί μέχρι το 2030 και οι ποσότητες αμερικανικού LNG θα φτάσουν στα 50 δισ. ετησίως, σύμφωνα με την κοινή δήλωση Μπάιντεν - Φον ντερ Λάιεν.

Με τη μόνιμη αγκυροβόληση στον προβλήτα της Ρεβυθούσας ενός ειδικά διαμορφωμένου δεξαμενόπλοιου, η χωρητικότητα των 225.000 κ.μ. αερίου των υφιστάμενων τριών δεξαμενών του νησιού θα αυξηθεί κατά 100.000 κ.μ.

Δεν σπέρνουν τα χωράφια λόγω ακρίβειας οι αγρότες

Εκρηκτικό κοκτέιλ εκτίναξης ενεργειακού κόστους, λιπασμάτων, μείωσης ζήτησης

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Μειωμένες κατά 30% είναι, σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία της αγοράς, οι φυτευόμενες καρπούζιων και πεπονιών, με τη μείωση αυτή να αποδίδεται στη δυσκολία των καλλιεργητών να καλύψουν το αυξημένο κόστος παραγωγής. Πέρα από τις λιγότερες ετήσιες καλλιέργειες, οι φορείς του κλάδου δεν αποικλείουν το ενδεχόμενο να διακοπεί τους επόμενους μήνες η συγκομιδή και να μείνουν τα καλοκαιρινά φρούτα στα δέντρα, με συνέπειες βεβαίως για το αγροτικό εισόδημα, την απασχόληση στον πρωτογενή τομέα και φυσικά τις εξαγωγές. Καθοριστικό ρόλο στις αποφάσεις θα διαδραματίσει η ζήτηση στην υπόλοιπη Ευρώπη αλλά και οι τιμές που θα επικρατήσουν. Οι πρώτες ενδείξεις μετά τη ρωσική εισβολή κάθε άλλο παρά αισιόδοξες είναι. Παρά το γεγονός ότι εδώ και μίσημι εβδομάδα οι Ισπανοί μεταφορείς βρίσκονται σε απεργιακή κινητοποίηση, με συνέπεια η προσφορά πορτοκαλιών από την Ισπανία, που αποτελεί τη μεγαλύτερη παραγωγή στην Ευρώπη, να είναι εξαιρετικά περιορισμένη και παρά το γεγονός ότι πλησιάζει το Πάσχα των Καθολικών, περίοδος κατά την οποία η ζήτηση είναι παραδοσιακά υψηλή, οι εξαγωγές των ελληνικών πορτοκαλιών είναι μειωμένες σε σύγκριση

Εάν οι τιμές του ρεύματος παραμείνουν υψηλές, θα είναι ασύμφορη και η συντήρηση των φρούτων στα ειδικά ψυγεία το καλοκαίρι.

με πέρυσι.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής Διακίνησης Φρούτων Λαχανικών και Χυμών Incofruit Hellas, από την αρχή της εμπορικής περιόδου (1η Οκτωβρίου 2021) έως και τις 24 Μαρτίου 2022 είχαν εξαχθεί 216.490 τόνοι πορτοκαλιών έναντι 264.916 τόνων το αντίστοιχο διάστημα του 2021, ποσοτήτα δηλαδή μειωμένη κατά 18,3%. Μειωμένες την ίδια ώρα είναι και οι τιμές εξαγωγής. Ενδεικτικά, ενώ πέρυσι τα πορτοκάλια Βαλέντσια πωλούνταν προς 0,30 ευρώ/κιλό, η τιμή φέτος έχει μειωθεί σε 0,17 ευρώ/κιλό.

Μειωμένες είναι οι εξαγωγές σε όλα

Οι γεωπολιτικές εξελίξεις θα επιφέρουν άμεσο πλήγμα στις εξαγωγές των ροδάκινων και πυρηνόκαρπων, καθώς πάνω από τις μισές ποσότητες κατευθύνονταν στις αγορές της Ρωσίας, της Ουκρανίας και της Λευκορωσίας, είτε ως φρέσκα προϊόντα είτε ως μεταποιημένα (κομπόστες και χυμοί).

τα λεγόμενα χειμερινά φρούτα, με εξαίρεση τα ακτινίδια, με τη μείωση σε σύγκριση με πέρυσι να είναι της τάξεως του 11,4% στα μανταρίνια, 40,3% στα λεμόνια, 15,1% στα γκρέιπφρουτ, 27,9% στα μήλα.

Η ανησυχία παραγωγών και επιχειρήσεων του κλάδου μεταφέρεται τώρα στα θερινά φρούτα και ειδικά στα ροδάκινα και εν γένει στα πυρηνόκαρπα. Κατ' αρχάς οι γεωπολιτικές εξελίξεις θα επιφέρουν άμεσο πλήγμα στις εξαγωγές της κατηγορίας αυτής, καθώς πάνω από τις μισές ποσότητες κατευθύνονταν στις αγορές της Ρωσίας, της Ουκρανίας και της Λευκορωσίας, είτε ως φρέσκα προϊόντα είτε ως μεταποιημένα (κομπόστες και χυμοί).

Γνώστες του κλάδου εκτιμούν ότι δεν θα είναι εύκολο να απορροφηθούν οι ποσότητες αυτές από περιφερειακές αγορές.

Την ίδια ώρα, όμως, το κόστος παραγωγής θα έχει επιβαρυνθεί από την αύξηση των τιμών των λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, από την αύξηση του ενεργειακού και μεταφορικού κόστους, καθώς και από την αύξηση των τιμών σε υλικά συσκευασίας (πλαστικό, χαρτί και αλουμίνιο), σε επίπεδο τέτοιο που δεν θα συμφέρει η συγκομιδή των φρούτων. Όπως σημειώνουν στην «Καθημερινή» παράγοντες του κλάδου, εάν οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος διατηρηθούν στα επίπεδα που είναι σήμερα, θα είναι ασύμφορη ακόμη και η

συντήρηση των φρούτων στα ειδικά ψυγεία το καλοκαίρι, όταν δηλαδή ανεβαίνει η εξωτερική θερμοκρασία και τα ψυγεία δουλεύουν πιο εντατικά, καταναλώνοντας περισσότερη ενέργεια. Η Incofruit Hellas έχει προτείνει, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία ενιαίου ταμείου στήριξης στους Ευρωπαίους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων και στις επιχειρήσεις προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αυξήσεις στο κόστος εισροών. Επιπλέον, έχει προτείνει την επιδότηση του κόστους πετρελαίου στα φορτηγά που πραγματοποιούν διεθνείς μεταφορές, κατά το παράδειγμα άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως το Βέλγιο.

Εξυπνες λύσεις από ελληνικές startups για τις καλλιέργειες

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Εξυπνες λύσεις για τη συντήρηση των προϊόντων, τη σωστή διανομή λιπάσματος αλλά και τη δημιουργία ζωοτροφών από απόβλητα τροφίμων έχουν αναπτύξει ελληνικές εταιρείες αγροτεχνολογίας, των οποίων η τεχνολογία έρχεται να συμβάλει στη διαχείριση κρίσεων, όπως αυτή που διέρχεται η αλυσίδα εφοδιασμού λόγω του πολέμου στην Ουκρανία.

«Η τεχνολογία είναι πλέον ένα εργαλείο που βοηθά στη διαχείριση μιας κρίσης αντιστοιχώς με αυτήν που διανύουμε λόγω του πολέμου στην Ουκρανία», αναφέρει στην «Κ» ο κ. Σωτήρης Μπαντάς, διευθυντής σύμβουλος της startup Centaur Analytics. Η εταιρεία, που ιδρύθηκε

Καλύτερη διαχείριση λιπασμάτων και ζωοτροφές από απόβλητα τροφίμων.

στον Βόλο και έχει παρουσία σε Αθήνα και νότια Καλιφόρνια, έχει αναπτύξει αισθητήρες υψηλής τεχνολογίας που εμποτίζουν τις συνθήκες αποθήκευσης προϊόντων (σιτάρι, καλαμπόκι, ρύζι, αλεύρι κ.ά.), στέλνοντας μετρήσεις θερμοκρασίας, υγρασίας, οξυγόνου κ.ά., ώστε να αποφευχθεί αλλοίωση ή ποιοτική υποβάθμιση του προϊόντος. «Η τεχνολογία μας βοηθάει τους παραγωγούς να αποθηκεύσουν με ασφάλεια τα αποθέματά τους, ώστε να μην έχουν απώλειες. Να μη χάσουν δηλαδή τροφήμα, τώρα που τα χρειάζονται», εξηγεί.

Παράλληλα, η Centaur Analytics αξιοποιεί το δίκτυο 100 πελατών που έχει παγκοσμίως ώστε να φέρει σε επαφή πελάτες στη βιομηχανία τροφίμων με άλλους προμηθευτές. «Μέσα από analytics βοηθάμε τους πελάτες μας, που εισάγουν από χώρες όπως η Ρωσία και η Ουκρανία, να βρουν εναλλακτικούς προμηθευτές». Στο μεταξύ υπάρχει φόβος για ελλείψεις σε λιπάσματα, με χώρες από την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία να εισάγουν από τη Ρωσία τουλάχιστον

Η Better Origin συμπιέζει μέσα σε κοντέινερ ένα «εργοστάσιο» που ανακυκλώνει τα απόβλητα τροφίμων των σούπερ μάρκετ μετατρέποντάς τα σε ζωοτροφή για κοτόπουλα.

το 50% των λιπασμάτων που χρησιμοποιούν. Η ελληνική Augmenta, που επίσης ξεκίνησε από τον Βόλο, έχει αναπτύξει ένα σύστημα (hardware και software) το οποίο εγκαθίσταται στην οροφή των γεωργικών οχημάτων, σαρώνοντας τον αγρό και κάνοντας σε πραγματικό χρόνο επιτόπιο έλεγχο σε καλλιέργειες (ρύζι, σιτάρι, βαμβάκι, καλαμπόκι). Στη συνέχεια, το σύστημα, που αποτελείται από πολυφασματικές κάμερες, «αντιλαμβάνεται» τα σημεία του χωραφιού που χρειάζονται λίπασμα ή κάποιο άλλο χημικό και αποφασίζει αυτόματα να ρίξει όσο λίπασμα χρειάζεται στην περιοχή εκείνη του χωραφιού που είναι απαραίτητο. Στα «μιάτα» των παραγωγών μια τέτοια λύση είναι χρήσιμη, καθώς βοηθάει στη μείωση της ποσότητας χημικών και λιπασμάτων. «Η τεχνολογία μας είναι σίγουρα έτοιμη την κατάλληλη στιγμή. Το κέρδος που προσφέρουμε στους παραγωγούς αυξήθηκε περίπου 250% λόγω των αυξήσεων των τιμών στα λιπάσματα. Είχαμε ωστόσο και αρκετούς πελάτες στην Ουκρανία που προ-

φανώς δεν θα καλλιεργήσουν όπως είχαν σχεδιάσει», αναφέρει ο κ. Γιώργος Βαρβαρέλης, συνιδρυτής και CEO της Augmenta. Η εταιρεία διαθέτει 48 πελάτες παγκοσμίως και έχει αποστείλει συνολικά 400 συστήματα.

Για το οφέλη του δικού της συστήματος σε ένα ασταθές περιβάλλον όπου οι ζωοτροφές κινδυνεύουν να εκλείψουν μίλησε και ο συνιδρυτής της Better Origin, κ. Φώτης Φωτιάδης, που έχει συμπιέσει μέσα σε κοντέινερ ένα εργοστάσιο που ανακυκλώνει τα απόβλητα τροφίμων των σούπερ μάρκετ μετατρέποντάς τα σε ζωοτροφή για κοτόπουλα. Με την τεχνολογία της η Better Origin βοηθάει τις επιχειρήσεις να μειώσουν τη χρήση οσπίας, η οποία αποτελεί βασικό συστατικό των ζωοτροφών και ανατιμάται διαρκώς.

«Το σύστημα δίνει τη δυνατότητα σε επιχειρήσεις να παράγουν τοπικά ζωοτροφή, καθώς χρησιμοποιούν τα τοπικά απόβλητα τροφίμων. Αρα δεν επηρεάζονται από διακυμάνσεις στις τιμές, ούτε από ελλείψεις σε πρώτες ύλες».

Το 60% θα ψωνίζει μέσω Internet και μετά την πανδημία

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Εξί στους δέκα καταναλωτές θα συνεχίσουν να πραγματοποιούν αγορές από το Διαδίκτυο το επόμενο διάστημα και μάλιστα ένα 14% δηλώνει ότι θα αυξήσει τη συχνότητα των ηλεκτρονικών αγορών. Το 95% του γενικού πληθυσμού δηλώνει ότι έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον μία αγορά από το Internet τους 12 τελευταίους μήνες σε μία από 17 κατηγορίες προϊόντων. Τα ευρήματα αυτά από τη μεγάλη έρευνα που πραγματοποίησε ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ηλεκτρονικού Εμπορίου (GRECA) σε συνεργασία με την εταιρεία Trueberries έρχονται να επιβεβαιώσουν τη μεγάλη διείσδυση του ηλεκτρονικού εμπορίου στα νοικοκυριά στην Ελλάδα,

Το 14% δηλώνει ότι θα αυξήσει τη συχνότητα των ηλεκτρονικών αγορών, σύμφωνα με την έρευνα του Συνδέσμου Ηλεκτρονικού Εμπορίου.

δείσδυση που διευρύνθηκε και κυρίως επιταχύνθηκε λόγω της πανδημίας. Το πόσο θα είναι αυτή η ανάπτυξη καθώς και ποιοι «παίκτες» θα επιβιώσουν σχετίζεται με μια σειρά παραγόντων και κυρίως με το εάν τα προϊόντα που παραδίδονται στους καταναλωτές είναι όντως αυτά που έχουν παραγγείλει, εάν παραδίδονται σε καλή κατάσταση και εάν παραδίδονται εγκαίρως. Από την έρευνα που πραγματοποίησε ο GRECA και σε επιχειρήσεις e-shop και courier προκύπτει ότι οι διορθωτικές κινήσεις που έγιναν μετά το πρώτο lockdown δεν ήταν αρκετές για να διασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία του κλάδου, με την πλειονότητα των παραγόντων από καταναλωτές να αφορά τον χρόνο παράδοσης των παραγγελιών.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την έρευνα, το 27% των ηλεκτρονικών παραγγελιών αφορά delivery φαγητού και το 21% delivery καφέ. Το γεγονός ότι οι δύο αυτές κατηγορίες συγκεντρώνουν το 48% των παραγγελιών εξηγεί σε πολύ μεγάλο βαθμό και τη γιγάντωση των σχετικών ηλεκτρονικών πλατφορμών (efood, Wolt κ.ά.). Το 10% των παραγγελιών αφορά σούπερ μάρ-

Ακρίβότερος 19,1% ο σίδηρος οπλισμού, 17% οι χάλκινοι αγωγοί, 14,2% τα τούβλα σε ετήσια βάση.

Εκτόξευση τιμών στα οικοδομικά υλικά τον Φεβρουάριο

Σε νέα ύψη σκαρφάλωσε ο γενικός δείκτης τιμών υλικών κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών κατά τη διάρκεια του Φεβρουαρίου. Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο εν λόγω δείκτης σημείωσε αύξηση της τάξεως του 9% σε σύγκριση με τον περυσινό Φεβρουάριο, όταν η τότε αύξηση δεν είχε ξεπεράσει το 0,7%. Μάλιστα, συγκριτικά με τον αμέσως προηγούμενο μήνα, δηλαδή τον φετινό Ιανουάριο, παρατηρήθηκε αύξηση της τάξεως του 2%. Τώρα, ο μέσος δείκτης της περιόδου Μαρτίου 2021-Φεβρουαρίου 2022 καταγράφει ετήσια αύξηση κατά 5%, έναντι μείωσης 0,2% που είχε παρατηρηθεί την περίοδο Μαρτίου 2020-Φεβρουαρίου 2021.

Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, «πρωταθλήτης» της ακρίβειας αναδεικνύεται το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο ήταν υψηλότερο κατά 71,4% συγκριτικά με τον περυσινό Φεβρουάριο. Μάλιστα, από μήνα σε μήνα, η αύξηση άγγιξε το 9,4%, δείγμα της συνεχούς κλιμάκωσης των τιμών. Σημειώτέον ότι τα στοιχεία του Φεβρουαρίου δεν αποτυπώνουν πλήρως τις συνέπειες που έχουν προκληθεί στην αγορά και στις τιμές από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, κάτι που αναμένεται να φανεί πολύ πιο καθαρά κατά τη διάρκεια του Μαρτίου.

Μεγάλη αύξηση καταγράφει επίσης το πετρέλαιο κίνησης με 26,1% σε ετήσια βάση, ενώ ακολουθούν κατά σειρά ο σίδηρος οπλισμού με αύξηση τιμών 19,1%, οι χάλκινοι αγωγοί με 17%, τα τούβλα με 14,2%, οι σωλήνες χαλκού με 12,9% και οι πλαστικοί σωλήνες με 9,6%. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε μηνιαία βάση τα τούβλα κατέγραψαν αύξηση κατά 3,5%, οι χάλκινοι αγωγοί κατά 3,2% και ο σίδηρος οπλισμού κατά

2,5%. Όπως εξηγούν στελέχη της αγοράς, για την παραγωγή των υλικών αυτών απαιτούνται σημαντικές ποσότητες ενέργειας (π.χ. καύσιμα), γεγονός που ανεβάζει αντίστοιχα και το κόστος τους. Πλέον, μάλιστα, πολλές εταιρείες προμήθειας υλικών δεν είναι σε θέση να καλύψουν τις ανάγκες στην αγορά, καθώς το υψηλό κόστος έχει αρχίσει να επηρεάζει τη ζήτηση σε ορισμένες κατηγορίες, με αποτέλεσμα οι παραγωγοί να περιορίζουν αντίστοιχα τη δική τους δραστηριότητα. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με εκπροσώπους κατασκευαστικών εταιρειών, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν είναι πλέον σαφές ούτε το ακριβές κόστος, λόγω της ευμετάβλητης κατάστασης στην αγορά. Έτσι, οι προμηθευτές δεν δεσμεύονται σε συγκεκριμένη τιμή, την οποία προσδιορίζουν στον αγοραστή μόλις ολοκληρωθεί η παραλαβή της εκάστοτε παραγγελίας.

Οι εξελίξεις αυτές έχουν σημάνει συναγερμό στα επιτελεία των κατασκευαστών, ιδίως εκείνων που δραστηριοποιούνται σε έργα μικρής κλίμακας για λογαριασμό δήμων και περιφερειών. Αιτία είναι το γεγονός ότι έχουν προσφέρει σημαντικές εκπαιδεύσεις και πλέον, λόγω της απότομης αύξησης των κόστους, δεν είναι σε θέση να υλοποιήσουν τις συμβάσεις. Αντίστοιχα, οι εργολάβοι ιδιωτικών έργων έχουν αρχίσει να αντιμετωπίζουν πρόβλημα στην ανέγερση νέων οικοδομών, αφού το κόστος συμπίπτει σοβαρά την κερδοφορία τους. Αυτό σημαίνει ότι είτε θα πρέπει να περιμένουν έως ότου υπάρξει αποκλιμάκωση των τιμών είτε θα πρέπει να περάσουν τις αυξήσεις αυτές στις τιμές πώλησης, κάτι που θεωρείται και το πιο πιθανό σενάριο τη δεδομένη χρονική στιγμή.

ΝΙΚΟΣ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Από την έρευνα του Ελληνικού Συνδέσμου Ηλεκτρονικού Εμπορίου σε επιχειρήσεις e-shop και courier προκύπτει ότι οι διορθωτικές κινήσεις που έγιναν μετά το πρώτο lockdown δεν ήταν αρκετές για να διασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία του κλάδου, με την πλειονότητα των παραγόντων από καταναλωτές να αφορά τον χρόνο παράδοσης των παραγγελιών.

και, το 6% ρούχα, το 5% είδη φαρμακείου και το 4% ηλεκτρονικά είδη (τάμπλετ, τηλεφώνω, υπολογιστές κ.ά.). Για την πλειονότητα των καταναλωτών (60%), το να είναι το προϊόν στη φθηνότερη δυνατή τιμή δεν αποτελεί το βασικό κριτήριο προτίμησης ηλεκτρονικού καταστήματος. Παρ' όλα αυτά, σίγουρα συνυπολογίζεται ως κριτήριο κατά την επιλογή ηλεκτρονικού καταστήματος για το 63% των καταναλωτών. Η επιλογή καταστήματος για ηλεκτρονική αγορά πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη ένα συνδυασμό παραγόντων, με την εξής βαρύτητα: α) οικονομικοί λόγοι (τιμή, δωρεάν παράδοση): 51%, β) προϊόντικά χαρακτηριστικά (αφορούν μάρκα και συγκεκριμένα προϊόντα χαρακτηριστικά): 31% και γ) λοιπά στοιχεία εμπειρίας από το ηλεκτρονικό κατάστημα (η «πειθώ» του καταστήματος): 18%. Από την άλλη, πρωταρχικός λόγος δυσαρρέσκειας των καταναλωτών είναι η εταιρεία που ευθύνεται για τη μεταφορά της παραγγελίας. Το τελευταίο στοιχείο

αποτυπώνεται και στην έρευνα που πραγματοποίησε ο GRECA στις επιχειρήσεις ηλεκτρονικού εμπορίου και ταχυμεταφορών. Μετά το πρώτο lockdown έγιναν κάποιες διορθωτικές κινήσεις, οι οποίες όμως, σύμφωνα με την έρευνα, δεν απέδωσαν. Αυτές ήταν κυρίως οι εξής: ενοίκιαση επιπλέον χώρων, αγορά/ενοίκιαση επιπλέον οχημάτων, πρόσληψη επιπλέον προσωπικού, 24ωρη λειτουργία και επιπλέον πληρωμή του προσωπικού ανά παραγγελία.

Η μη απόδοση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων οφείλεται, σύμφωνα με την έρευνα, κυρίως στα εξής: απουσία προηγμένων τεχνολογιών και έλλειψη αυτοματισμών, υποκοστολόγηση των υπηρεσιών, έλλειψη δέσμευσης στον χρόνο παράδοσης, υπό την έννοια ότι δεν προβλέπεται πέννατι σε περίπτωση που καθυστερήσει η εταιρεία courier, αλλά και μηχανογραφικά συστήματα σε κάποια ηλεκτρονικά καταστήματα που δεν ήταν συμβατά με αυτά των εταιρειών logistics και courier.

Μεγάλες προσδοκίες για τα κοιτάσματα αερίου

Η συνολική τους αξία υπολογίζεται στα 250 δισεκατομμύρια ευρώ – Κοίτασμα 280 δισ. κ.μ. δείχνει ανάλυση σεισμικών δεδομένων στην Κρήτη

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Στο προσκίνιο επαναφέρει τους ελληνικούς υδρογονάνθρακες η στρατηγική απεξάρτησης της Ευρώπης από το ρωσικό αέριο, που επισπεύδεται μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και παράλληλα η παράταση ζωής που πήρε το φυσικό αέριο ως καύσιμο - γέφυρα για την ενεργειακή μετάβαση, με την αναγνώρισή του ως πράσινη επένδυση.

Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης έκανε σαφή από το βήμα της Βουλής την απόφαση της κυβέρνησης να διερευνήσει τις υποθαλάσσιες περιοχές της Κρήτης (νότια και νοτιοδυτικά) και του Ιονίου ώστε να υπάρξει για πρώτη φορά μία ολοκληρωμένη εικόνα των πιθανολογούμενων κοιτασμάτων φυσικού αερίου και να προχωρήσει στη συνέχεια η εκμετάλλευσή τους, εφόσον αξιολογηθεί ότι η δυναμικότητά τους μπορεί να έχει ένα ισχυρό αποτύπωμα στην ελληνική οικονομία και να τη μετασχηματίσει. Μέσα στην επενδymάδα μάλιστα, όπως ο ίδιος ο πρωθυπουργός προανήγγειλε, αναμένονται σχετικές ανακοινώσεις, οι οποίες σύμφωνα με πληροφορίες θα αφορούν αποφάσεις και συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα για την εκκίνηση των ερευνητικών εργασιών στις δύο περιοχές της Κρήτης που έχουν παραχωρηθεί σε κοινοπραξία των Total - ExxonMobil - ΕΛΠΕ και του Ιονίου που έχει παραχωρηθεί στα ΕΛΠΕ.

Οι σεισμικές έρευνες και οι ερευνητικές γεωτρήσεις που θα ακολουθήσουν θα δείξουν εάν επιβεβαιώνονται οι ενδείξεις βάσει γεωφυσικών - γεωλογικών δεδομένων για περισσότερους από 30 στόχους στις τρεις περιοχές. Μελέτη της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων (ΕΔΕΥ) που έγινε για την περιοχή νοτίως της Κρήτης, με τα πιο σύγχρονα γεωφυσικά δεδομένα, έχει αναδείξει νέες δομές οι οποίες μοιάζουν με τα δύο γνωστά γεωλογικά μοντέλα της Ανατολικής Μεσογείου, δηλαδή τύπου Λεβιάθαν (Ισραήλ) και Ζορ (Αιγύπτος). Πρόκειται για τα μεγάλα κοιτάσματα φυσικού αερίου που ανακαλύφθηκαν στις ΑΟΖ Ισραήλ και Αιγύπτου αντίστοιχα και άλλαξαν τα γεωπολιτικά

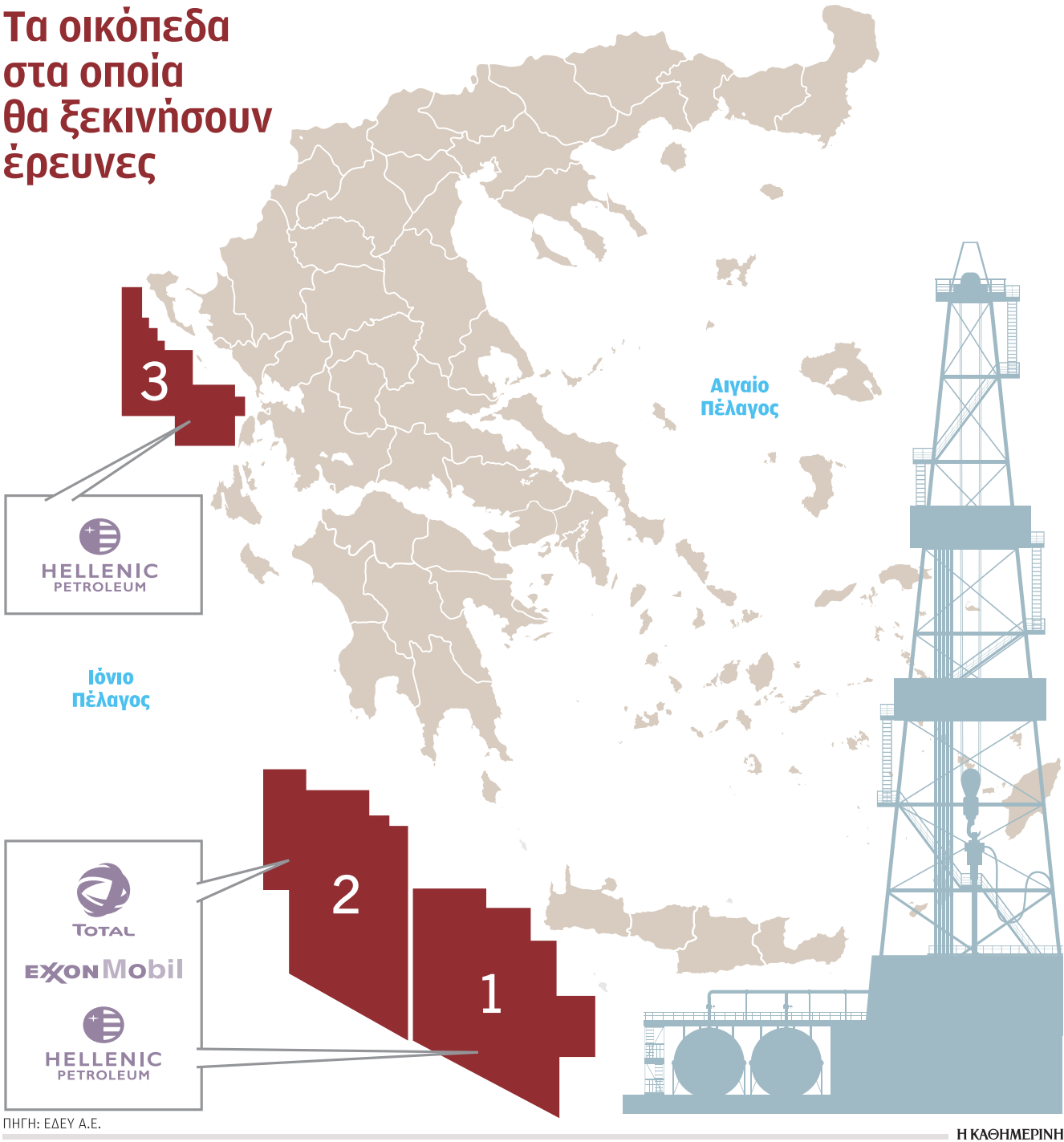

Οι πιθανοί στόχοι στην Κρήτη βρίσκονται σε πετρώματα θαμμένα βαθιά κάτω από τον βυθό της θάλασσας, σε βάθη που ξεπερνούν κατά πολύ τα 1.500 μέτρα.

δεδομένα στην περιοχή της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Σύμφωνα με στοιχεία που είχε παρουσιάσει το 2019 στέλεχος των ΕΛΠΕ σε κλειστή συνάντηση για τους υδρογονάνθρακες, η ανάλυση των σεισμικών δεδομένων της περιοχής της Κρήτης δείχνει κοιτάσμα 280 δισ. κ.μ. αερίου, το οποίο εάν επιβεβαιωθεί θα μπορεί να καλύψει τις ανάγκες της εγχώριας αγοράς για σχεδόν 50 χρόνια. Η συνολική αξία των ελληνικών κοιτασμάτων υπολογίζεται από την ΕΔΕΥ στα 250 δισ. ευρώ.

Τα δύο «οικόπεδα» δυτικά και νοτιοδυτικά της Κρήτης, που έχουν παραχωρηθεί στην κοινοπραξία των Total - ExxonMobil - ΕΛΠΕ έπειτα από διεθνή διαγωνισμό το 2017 που προκάλεσαν οι ίδιες, εκτείνονται σε μία έκταση 40.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων (όσο περίπου η έκταση της Πελοποννήσου). Αντίστοιχα το οικόπεδο βορειοδυτικά του Ιονίου που

Τα οικόπεδα στα οποία θα ξεκινήσουν έρευνες

Συναγερμός για την επάρκεια τροφίμων λόγω του πολέμου

Πλαφόν σε πωλήσεις από σούπερ μάρκετ, έλεγχοι αποθεμάτων από υπ. Ανάπτυξης

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Σε κατάσταση κορυφαίας αλυσίδας σούπερ μάρκετ, δύο υπάλληλοι τακτοποιούσαν στα ράφια τα σπορέλεια: πλιέλαιο, αραβοσιτέλαιο και σογιέλαιο. Δεν έβριζαν καινούργιες συσκευασίες, απλώς μετακινούσαν μπροστά τις συσκευασίες που βρίσκονταν πίσω. Είναι η συνήθης πρακτική για να μη φαίνονται άδεια τα ράφια, όταν δεν έχεις άλλα προϊόντα για να βάλεις και την είχαμε ζήσει τις εποχές της κατάρρευσης του «Μαρινόπουλου» και του «Βερόπουλου». Αφαιρούσαν επίσης κάποια πελατοκλάμα με τιμές που αντιστοιχούσαν σε κωδικούς προϊόντων που είχαν τελειώσει και δεν υπήρχαν πλέον στις αποθήκες για να τα τοποθετήσουν στα ράφια. Αν και η εν λόγω αλυσίδα ακόμη δεν έχει προχωρήσει στην επιβολή πλαφόν αγοράς από τα φυσικά της καταστήματα για ορισμένα προϊόντα, θεωρείται πιθανό ότι θα το πράξει τις επόμενες ημέρες. Προς αποφυγή παρεξηγήσεων, η εν λόγω αλυσίδα κάθε άλλο παρά καταρρέει.

Το ενδιαφέρον είναι ότι η εικόνα αυτή δεν συνοδεύεται από σκηνές πανικού με καταναλωτές να σπεύδουν να βάλουν στα καρότσια ό, τι έβρισκαν μπροστά τους και να αρπάζουν τα προϊόντα μέσα από τις κούτες, πριν καν προλάβουν οι υπάλληλοι να τα τοποθετήσουν στα ράφια. Εικόνες που τις ζήσαμε τελευταία φορά πριν από το πρώτο lockdown του 2020.

Τι δείχνουν τα παραπάνω; Ότι μπορεί να μην υπάρχει πρόβλημα επάρκειας προϊόντων στην παρούσα φάση ή τουλάχιστον σοβαρό πρόβλημα επάρκειας, όμως επιβεβαιώνει και κυβέρνηση λαμβάνουν τα μέτρα τους, καθώς ουδείς γνωρίζει, αλλά ούτε και μπορεί να προβλέψει πόσο ακόμη θα διαρκέσουν οι εκθροισμαίες στην Ουκρανία. Άλλωστε, ακόμη κι αν ο πόλεμος τελειώσει σε λίγες ημέρες, καλλιέργειες δύσκολα θα υπήρχαν στην Ουκρανία, ενώ ούτε εξαγωγές από τη Ρωσία πρόκειται να γίνουν, καθώς οι κυρώσεις σε βάρος της και τα ρωσικά αντιποίνω θα συνεχιστούν. Η όποια αναπλήρωση, τουλάχιστον σε ό, τι αφορά τα σιτηρά, γίνεται από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες ή από την παραγωγή του νότιου ημισφαιρίου, θα είναι πολύ πιο ακριβή, τόσο διότι οι τιμές στην πρώτη περίπτωση είναι πα-

Μεταβολές τιμών εμπορευμάτων

ΠΗΓΗ: Bloomberg	16/3/22 (ευρώ/τόνο)	Μηνιαία μεταβολή	Τριμηνιαία μεταβολή	Ετήσια μεταβολή	Από αρχή έτους	Μεταβολή τρίτης
Σιτάρι	357,68	39,07%	39,69%	80,02%	43,81%	138,39%
Ζάχαρη	372,52	5,46%	-3,07%	25,03%	1,90%	52,78%
Καλαμπόκι	261,64	16,35%	27,24%	44,27%	27,55%	101,56%
Σόγια	551,7	8,10%	34,38%	26,17%	28,66%	86,93%
Βοοειδή	2.796,92	1,91%	4,55%	27,03%	4,00%	11,24%
Ακατέργαστο ρύζι	284,33	8,23%	18,67%	33,14%	12,41%	52,45%

ΑΝΑΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ

	1/3/22	23/3/22	Μεταβολή		1/3/22	23/3/22	Μεταβολή
Βρεφική κρέμα (350 γρ.)	€3,5	€3,67	4,9%	Μακαρόνια Νο6 (500 γρ.)	€0,84	€0,97	15,5%
Αλεύρι (1 κιλό)	1,28	1,38	7,8%	Γιοούρτι (3 x 200 γρ.)	3,2	3,28	2,5%
Ελαιόλαδο (1 λίτρο)	7,66	7,91	3,3%	Χαρτιά υγείας (12 τεμ.)	7,41	8,66	16,9%
Ηλιέλαιο (1 λίτρο)	3,62	3,85	6,4%	Τυρί φέτα (400 γρ.)	4,84	5,13	6,0%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ραδοσιακά υψηλότερες –και τώρα ακόμη περισσότερο– είτε το μεταφορικό κόστος θα είναι πολύ μεγαλύτερο (στη δεύτερη περίπτωση).

Το ζήτημα της επάρκειας αποθεμάτων θα βρεθεί στο επίκεντρο συσκέψεων που θα πραγματοποιηθεί υπό τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και με τη συμμετοχή του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Γ. Γεωργαντά, ενώ μέσα στην εβδομάδα ψηφίστηκε και η διάταξη που προβλέπει την υποχρέωση των επιχειρήσεων να δηλώσουν τα αποθέματά τους σε σιτηρά, λιπάσματα, ζωοτροφές, σπορέλεια. Σύμφωνα με τις διαβεβαιώσεις αρμόδιων κυβερνητικών στελεχών, υπάρχουν επαρκή αποθέματα για πολλούς μήνες ακόμη, με εξαίρεση το πλιέλαιο.

Το ίδιο υποστηρίζει και η αγορά με τις αλυσίδες σούπερ μάρκετ, μεγάλο μέρος των οποίων έχει προχωρήσει σε επιβολή πλαφόν στις αγορές αλεύρων, σπορελαίων, αλλά ακόμη και ζάχαρης, να προσδίδουν στην πρακτική τους αυτή προληπτικό χαρακτήρα. Στην επιβολή πλαφόν αγοράς στο αλεύρι, στο πλιέλαιο και το αραβοσιτέλαιο έχει προχωρήσει στα φυσικά της καταστήματα και στις ηλεκτρονικές παραγγελίες η «ΑΒ Βασιλόπουλος», η MyMarket αλλά

μόνο για πλιέλαιο, ενώ πλαφόν σε αλεύρι, πλιέλαιο και αραβοσιτέλαιο πρόκειται να εραμδώσει μέσα στην εβδομάδα και η Lidl Ελλάς. Η «Σκλαβενίτης» για την ώρα έχει επιβάλει πλαφόν μόνο στις ηλεκτρονικές παραγγελίες αλευριού, πλιελαίου, αραβοσιτελαίου και λευκής κρυσταλλικής ζάχαρης.

Τα λιπάσματα

Η κυριότερη παράμετρος πάντως που απειλεί την εγκώρια, αλλά και την παγκόσμια παραγωγή, φυτική και ζωική (λόγω αύξησης κόστους παραγωγής ζωοτροφών), είναι η εκτόξευση της τιμής των λιπασμάτων σε τιμές ρεκόρ, μετά την απόφαση της Ρωσίας –που αποτελεί τον μεγαλύτερο παραγωγό και εξαγωγέα των προϊόντων αυτών– να απαγορεύσει την εξαγωγή τους. Επίσης, η αύξηση της τιμής του φυσικού αερίου, το οποίο χρησιμοποιείται για την παραγωγή αζωτοϋγκων λιπασμάτων, οδηγεί σε μεγάλες ευρωπαϊκές βιομηχανίες στη μείωση της παραγωγής. Προβλήματα είχε προκαλέσει πριν από τη ρωσική εισβολή η απαγόρευση εξαγωγών ποτάσας από τη Λευκορωσία, τη μεγαλύτερη παραγωγή ποτάσας, συστατικό που επίσης χρησιμοποιείται στην παραγωγή λιπασμάτων.

Η περαιτέρω επιβάρυνση του κόστους παραγωγής λόγω των λιπασμάτων ήδη προκαλεί σκέψεις στους παραγωγούς να μην προχωρήσουν σε νέες καλλιέργειες, καθώς κάτι τέτοιο θα ήταν ασύμφορο. «Η αναταραχή που δημιουργήθηκε εξαιτίας του πολέμου, σύμφωνα με την αγορά, θα χρειαστεί καιρό για να ομαλοποιηθεί. Ωστόσο, στο μεσοδιάστημα οι προκλήσεις είναι πολλές, με τις διαταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα, το αυξημένο κόστος λιπασμάτων και την ενέργεια να αποτρέπουν την πιθανή συνέχιση των καλλιεργειών», επισφαινει η Τράπεζα Πειραιώς στο τελευταίο μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο τιμών αγροτικών προϊόντων που δημοσιεύθηκε στις 22 Μάρτιο.

Στην Ελλάδα τα πρώτα «κρούσματα» αφορούν τις φυτευσείς πεπονιών και καρπούζιων, οι οποίες είναι μειωμένες κατά 30%, με τη μείωση αυτή να αποδίδεται στην επιβάρυνση του κόστους παραγωγής και δη των ανατιμήσεων στα λιπάσματα. Το αυξημένο κόστος σε λιπάσματα, φυτοφάρμακα, ενέργεια, αλλά και υλικά συσκευασίας απειλεί την παραγωγή και άλλων προϊόντων, υψηλού μάλιστα εξαγωγικού προφίλ, όπως είναι για παράδειγμα τα ροδάκινα.

Η μέση τιμή του αλευριού έχει αυξηθεί κατά 7,81% σε σύγκριση με τις αρχές Μαρτίου.

Η ακρίβεια επελαύνει, η κατανάλωση μειώνεται

Ανατιμήσεις που φτάνουν ακόμη και το 17% σε βασικά είδη τροφίμων καταγράφονται τον τελευταίο μήνα στα σούπερ μάρκετ, με τις τιμές να αλλάζουν σε ορισμένα προϊόντα ακόμη και από εβδομάδα σε εβδομάδα. Σημαντικές αυξήσεις τιμών καταγράφονται βεβαίως στο αλεύρι και το πλιέλαιο και το τελευταίο διάστημα και στο αραβοσιτέλαιο, αλλά και σε άλλα προϊόντα, όπως ζυμαρικά, χαρτιά υγείας, τυρί φέτα, φρέσκα φρούτα και λαχανικά. Με βάση τα στοιχεία του Παρατηρητηρίου Τιμών, η μέση τιμή του αλευριού (επώνυμο αλεύρι για όλες τις χρήσεις, συσκευασία ενός κιλού) έχει αυξηθεί κατά 7,81% σε σύγκριση με τις αρχές Μαρτίου. Η μέση τιμή του πλιελαίου (συσκευασία ενός λίτρου) διαμορφώνεται στα 3,85 ευρώ από 3,62 ευρώ την 1η Μαρτίου, αύξηση δηλαδή κατά 6,35%, ενώ η μέση τιμή του αραβοσιτελαίου αυξήθηκε μέσα σε μία εβδομάδα κατά 10 λεπτά ή κατά 2,97%, στα 3,47 ευρώ (συσκευασία ενός λίτρου) από 3,37 ευρώ στις 17 Μαρτίου. Κατά 6% έχει αυξηθεί η τιμή της φέτας –καθώς η τιμή της πρώτης ύλης βρίσκεται σε διαρκή άνοδο τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, με τις ανατιμήσεις να είναι πιο έντονες από τον περασμένο Οκτώβριο–, ενώ αύξηση 2,5% καταγράφεται στην τιμή του γιανουρτίου. Η μεγαλύτερη αύξηση 16,87% σημειώθηκε στα χαρτιά υγείας, εξελίξη που αποδίδεται στη συνεχιζόμενη αύξηση των τιμών του χαρτοπολτού, σε διεθνές μάλιστα επίπεδο. Οι συνέπειες από τις πληθωριστικές πιέσεις είναι ήδη ορατές στην καταναλωτική ζήτηση, με τους καταναλωτές να ψωνίζουν λιγότερα προϊόντα και να αναζητούν φθηνότερες λύσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας ερευνών αγοράς IRI, την εβδομάδα που τελείωσε στις 13 Μαρτίου 2022 η ζήτηση για βασικά συσκευασμένα προϊόντα σούπερ μάρκετ ήταν μειωμένη

κατά 20% σε σύγκριση με την αντίστοιχη εβδομάδα του 2021. Μάλιστα, μείωση καταγράφηκε σε όλες τις βασικές ομάδες τροφίμων: κατά 19% στα γαλακτοκομικά, κατά 22% στα συσκευασμένα τρόφιμα, κατά 18% στα ροφήματα και κατά 39% στα αλκοολούχα ποτά. Η μείωση στην τελευταία κατηγορία συνδέεται κυρίως με το γεγονός ότι φέτος ο κλάδος της εστίασης είναι ανοικτός και επομένως το μεγαλύτερο μέρος της κατανάλωσης αλκοόλ γίνεται εκεί και όχι στο σπίτι, όπως πέρυσι. Την ίδια ώρα, τα στοιχεία της IRI που παρουσιάζει σήμερα η «Καθημερινή» δείχνουν αύξηση στις αξίες πωλήσεων προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας κατά 9,7% τις πρώτες εννέα εβδομάδες του 2021, την ώρα που καταγράφεται μείωση στις πωλήσεις συνολικά των λεγόμενων ταχυκίνητων προϊόντων (βασικά είδη που καταναλώνονται συχνά και αγοράζονται συχνά) κατά 0,1% το ίδιο διάστημα. Η μείωση του όγκου πωλήσεων είναι σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς πολύ μεγαλύτερη. Ετσι, το μερίδιο των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας κατά τις πρώτες εννέα εβδομάδες της τρέχουσας χρονιάς αυξήθηκε κατά μία ποσοστιαία μονάδα σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2021 και διαμορφώθηκε σε 15,9% έναντι 14,9% το 2021. Αν και ανατιμήσεις καταγράφονται και στα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, παραμένουν συγκριτικά φθηνότερα σε σύγκριση με τα επώνυμα, ειδικά μάλιστα καθώς στα τελευταία περιορίζονται οι προωθητικές ενέργειες τόσο από την πλευρά των προμηθευτών όσο και από την πλευρά των λιανοπωλητών. Η μείωση των προσφορών γίνεται σε μία προσπάθεια αντιστάθμισης των απωλειών στα περιθώρια κέρδους που έχουν αμφότεροι από την αύξηση του κόστους παραγωγής και λειτουργίας.

Μπόνους 300 εκατ. στις τράπεζες από την επενδυτική βαθμίδα

Η ανάκτησή της θα ανοίξει τον δρόμο για περισσότερα κεφάλαια

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Αλλαγή σκηνικού για τις τράπεζες θα σηματοδοτούσε η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας από το ελληνικό Δημόσιο, καθιστώντας ελκυστικές τις ελληνικές τράπεζες σε επενδυτές μεγάλου βάθους, ενόψει των υψηλών αναγκών άντλησης κεφαλαίων αλλά και της στρατηγικής αποεπένδυσης που είναι προ των πυλών. Μία τέτοια εξέλιξη θα άνοιγε τον δρόμο για την κάλυψη των υποχρεώσεων ύψους 15 δισ. ευρώ που έχουν οι τράπεζες τα προσεχή χρόνια με χαμηλό κόστος, εξοικονομώντας, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ελληνικών τραπεζών, έως και 300 εκατ. ευρώ για τις τέσσερις συστημικές τράπεζες. Αυτό κάτω από κανονικές συνθήκες, όπως υπογραμμίζουν, δηλαδή με βάση την εκτίμηση ότι το μέσο κόστος θα μπορούσε να μειωθεί περίπου στο 2% έναντι 3% που υπολόγιζαν οι τράπεζες ότι θα είναι το μέσο κόστος άντλησης κεφαλαίων και όχι 5%-6% που βρίσκονται σήμερα οι τιμές των ομολόγων που εξέδωσαν τα πιστωτικά ιδρύματα την τελευταία 2ετία – και πάντως πριν από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία.

Η εξοικονόμηση τόκων σε μια περίοδο απομόχλευσης του ενεργητικού των ελληνικών τραπεζών λόγω των εκτεταμένων πωλήσεων και τιτλοποιήσεων, που συμπαρασύρει σε δραματική μείωση των εσόδων από τόκους –παρά την πιστωτική επέκταση που σημειώνεται– αποτελεί, όπως εξηγούν αρμόδια τραπεζικά στελέχη, θέμα υψίστης σημασίας. Εκτός από το άμεσο όφελος θα οδηγούσε στη μείωση του πιστωτικού κινδύνου, αλλάζοντας το προφίλ των ελληνικών τραπεζών και ανοίγοντας τον δρόμο για την καλύτερη

τιμολόγηση των πελατών τους σε μια περίοδο που η ρευστότητα στην οικονομία θα αποτελέσει κλειδί για τη στήριξη της ανάπτυξης.

Πολύ περισσότερο η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας θα εξασφάλιζε την άνετη πρόσβαση στις αγορές και θα διευρύνει τις πηγές άντλησης των απαιτούμενων κεφαλαίων, καθώς οι ελληνικές τράπεζες θα απευθύνονταν πλέον σε επενδυτές μεγάλου κύρους και όχι κυρίως σε hedge funds που είναι σήμερα οι βασικοί χρηματοδότες των ελληνικών εκδόσεων και των οποίων το capacity δείχνει να εξαντλείται. Την τάση αυτή, δηλαδή του κορεσμού της επενδυτικής βάσης, επιβεβαίωσαν οι τελευταίες εκδόσεις που «πρόλαβαν» να εκτελέσουν οι ελληνικές τρά-

Θα μπορέσουν να απευθυνθούν σε επενδυτές μεγάλου κύρους για τη χρηματοδότηση των εκδόσεων ομολόγων.

πεζες το γ' και το δ' τρίμηνο του 2021, λίγο πριν από το ξέσπασμα της «τέλειας καταιγίδας», όπως χαρακτήρισε ο διοικητής της ΤτΕ Γιάννης Στουρνάρας την ακολουθία πανδημίας και γεωπολιτικής κρίσης.

Στις εκδόσεις αυτές, όπως εξηγούν πηγές στην «Κ», συμμετείχαν και οι ίδιες οι τράπεζες, καλύπτοντας η μία τη ζήτηση της άλλης, προκειμένου να ολοκληρωθούν συναλλαγές ύψους 1,5 δισ. «Αν δεν υπήρχε το ελληνικό bid η εκτέλεση αυτών των συναλλαγών θα είχε δυσκολίες και πιθανόν

να απαιτούνταν υψηλότερο yield για να εκτελεστούν», εξηγούν στελέχη της αγοράς, σημειώνοντας ότι η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας θα απάλλασσε τις τράπεζες από το «άγχος» εκτέλεσης των συναλλαγών στο μέλλον και φυσικά από το κόστος, καθώς «η συζήτηση θα γινόταν σε άλλη βάση και με επενδυτές άλλου προφίλ και μεγάλου βάθους».

«Οι πελάτες που αγοράζουν ομόλογα ελληνικών τραπεζών είναι οι high yield επενδυτές, οι οποίοι όμως δεν έχουν το ίδιο βάθος και το ίδιο μέγεθος που έχουν αυτοί που ασχολούνται με investment grade επενδύσεις. Η διαφορά μπορεί να είναι 1 προς 100, δηλαδή εάν τα hedge funds έχουν 1 δισ. ευρώ να διαθέσουν, αυτοί που επενδύουν σε investment grade μπορεί να έχουν 100 φορές περισσότερα κεφάλαια να επενδύσουν», εξηγούν οι ίδιες πηγές, επισημαίνοντας ότι η επενδυτική βαθμίδα θα διευκολύνει τόσο την απορρόφηση των τραπεζικών τίτλων όσο και την τιμολόγησή τους.

Η κατάσταση που επικρατεί σήμερα σε ό,τι αφορά τις αποδόσεις των ομολόγων που έχουν εκδώσει την τελευταία 2ετία οι ελληνικές τράπεζες είναι απαγορευτική, καθώς το κόστος έχει διπλασιαστεί σε σχέση με τα ισχύοντα την περίοδο πριν από το ξέσπασμα της γεωπολιτικής κρίσης. Ακόμη όμως και πριν από τις τρέχουσες εξελίξεις τα spreads των εκδόσεων των ελληνικών τραπεζών σε σχέση με αυτά του ελληνικού Δημοσίου ήταν πάνω από τις 200 μονάδες βάσης (σήμερα είναι πάνω από τις 300), όταν τα αντίστοιχα spreads των ιταλικών ή των ισπανικών τραπεζών με το ιταλικό ή το ισπανικό δημόσιο δεν ξεπερνούσαν τις 100 μονάδες βάσης. Μια

Η εξοικονόμηση τόκων σε μια περίοδο απομόχλευσης του ενεργητικού των ελληνικών τραπεζών λόγω των εκτεταμένων πωλήσεων και τιτλοποιήσεων αποτελεί, όπως εξηγούν αρμόδια τραπεζικά στελέχη, θέμα υψίστης σημασίας.

αιτία είναι ότι οι ελληνικές τράπεζες δεν είχαν ολοκληρώσει την προσπάθεια εξυγίανσης των ισολογισμών τους και έτσι η αγορά τιμολογούσε τις ελληνικές τράπεζες με σημαντική διαφορά σε σχέση με το ελληνικό Δημόσιο. Η κατάσταση αυτή θα μπορούσε να αλλάξει καθώς η προσπάθεια μείωσης των NPEs ολοκληρώνεται σταδιακά

και από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες (δύο από αυτές –Εθνική και Eurobank– πέτυχαν τον στόχο ήδη από τα τέλη του 2021), εξισορροπώντας την απόσταση μεταξύ ελληνικού Δημοσίου και ελληνικών τραπεζών, προοπτική που ανατράπηκε όμως μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και την ενεργειακή κρίση που

ακολούθησε. Υπό αυτές τις συνθήκες η εξέλιξη των spreads διευρύνθηκε και τα σχέδια για πρόσβαση στις αγορές έχουν μπει στις ελληνικές καλένδες για τους επόμενους μήνες και ίσως και για όλο το 2022, μεταθέτοντας την υποχρέωση για την άντληση κεφαλαίων με εκδόσεις ύψους 15 δισ. ευρώ εν ευθέτω χρόνο.

Νέα επενδυτικά funds για τις ελληνικές startups

Εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ θα διατεθούν για τη χρηματοδότησή τους

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Μέσα στο επόμενο διάστημα αναμένεται να λανσαριστούν τα νέα επενδυτικά funds που θα χρηματοδοτήσουν ελληνικές εταιρείες τεχνολογίας, ενδυναμώνοντας το οικοσύστημα των startups, που αποτιμάται κοντά στα 6 δισ. ευρώ.

Την ίδια στιγμή, funds που ανακοίνωσαν τη δημιουργία τους μέσα στο 2021, πραγματοποιούν τις πρώτες τους επενδύσεις, ενώ επενδυτικά σχήματα του Equifund, που διοικετούν κεφάλαια στην αγορά από το 2017-2018, σχεδιάζουν τη σύσταση και δεύτερων funds, με κεφάλαια που προέρχονται τις περισσότερες φορές από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων (πρώην ΤΑΝΕΟ) αλλά και ιδιώτες επενδυτές. Μάλιστα, κύκλοι θεσμικών επενδυτών, κάνοντας κάποιες πρόχειρες εκτιμή-

Στην τελική ευθεία για τη δημιουργία 2ου fund βρίσκεται το Metavallon VC, γνωστό για την επένδυσή του στην πατρίνη Think Silicon.

σεις, θεωρούν πως τα συνολικά υπό διαχείριση κεφάλαια των funds που έχουν ήδη δημιουργηθεί αλλά και όσων θα μπορούσαν να προκύψουν από τις προσκλήσεις ενδιαφέροντος για σύσταση επενδυτικών σχημάτων των διαχειρίσιμων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital funds) από την ΕΑΤΕ, μπορεί να ανέλθουν το επόμενο διάστημα στην περιοχή των 400-500 εκατ.

Ενδεικτικά, στην τελική ευθεία για τη δημιουργία του δεύτερου fund βρίσκεται το Metavallon VC, fund του Equifund, γνωστό για την επένδυσή του στην πατρίνη Think Silicon, την οποία εξαγόρασε η αμερικανική Applied Materials. Σύμφωνα με πληροφορίες, το Metavallon VC αναμένεται να ολοκληρώσει τις διαδικασίες σύστασης του νέου fund σύντομα, με στόχο το ύψος του fund

Αρκετά funds αναμένουν και την πρόσκληση που θα κάνει η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων –κατά πληροφορίες προς τα τέλη του μηνός– για τη χρηματοδότηση του διαδόχου σχήματος του Equifund, ύψους 100 ε-κατ. ευρώ (InnovateNow).

να ανέλθει στα 30 εκατομμύρια μέσα στον χρόνο. Σε αντίστοιχη φάση βρίσκεται και το Uni.fund, που βρίσκεται σε αναζήτηση κεφαλαίων για τη δημιουργία ενός δεύτερου επενδυτικού σχήματος από περίπου 30 εκατ. έως και 50 εκατ. ευρώ (second closing), με τη συμμετοχή θεσμικών και ιδιωτών επενδυτών. Αρκετά funds αναμένουν και την πρόσκληση που θα κάνει η ΕΑΤΕ –κατά πληροφορίες προς τα τέλη του μηνός– για τη χρηματοδότηση του διαδόχου σχήματος του Equifund, ύψους 100 εκατ. ευρώ (InnovateNow). Παράλληλα, το Big Pi Ventures, που διαχειρίζεται κεφάλαια 50 εκατ. και έχει επενδύσει σε εταιρείες όπως η Accusons, που εξαγοράστηκε από τη Facebook, θα διαχειριστεί το δεύτερο fund μεταξύ Ιουλίου-Σεπτεμβρίου, έχοντας μια

αναλογία 50/50 σε θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές. Εκπρόσωποι του επενδυτικού κεφαλαίου υποστηρίζουν πως το μέγεθος του θα είναι διπλάσιο από το προηγούμενο, προσθέτοντας στην ομάδα νέα άτομα με μεγάλη εμπειρία στο εξωτερικό. Εκτός από τα νέα funds, η αγορά των startups ήδη ενισχύεται από την επενδυτική δραστηριότητα του Marathon Fund II. Η διαχειριστική ομάδα του προχώρησε προσφάτως σε αύξηση των υπό διαχείριση κεφαλαίων από 40 εκατ. ευρώ σε 70 εκατ. ευρώ, ενώ ανάμεσα σε αυτούς που συμμετείχαν στη νέα αύξηση κεφαλαίου ήταν η ΕΑΤΕ και η EBRD. Υπενθυμίζεται ότι το Marathon Venture Capital έχει επενδύσει σε νεοφυείς εταιρείες όπως η Lenses.io, εταιρεία τεχνολογίας που εξαγοράστηκε από τη γερμανική εταιρεία

λογισμικού Celonis. Παράλληλα, οι VentureFriends, που έχουν επενδύσει σε startups όπως η Blueground και η InstaShop (εξαγοράστηκε έναντι 360 εκατ. δολ.), ανακοίνωσαν στα τέλη Δεκεμβρίου τη σύσταση τρίτου fund, ύψους 100 εκατ. ευρώ. Με αντίστοιχο ποσό κεφαλαίων ξεκινά και τη δραστηριότητά του το «Φαίστός», κάποια εκ των οποία θα διοικετευτούν σε νεοφυείς εταιρείες, ενώ την πρώτη του επένδυση ύψους 1 εκατ. ευρώ στην εταιρεία Pragma IoT, spin off του EKETA, ανακοίνωσε το νεοσύστατο Northern Greece Investment Fund, που διαχειρίζεται 30 εκατ. ευρώ. Στη λίστα προστίθεται και το Genesis Ventures Fund, που διαχειρίζεται 20 εκατ. ευρώ, μοχλεύοντας επιπλέον κεφάλαια από ιδιώτες επενδυτές.

Τα τελευταία 25 χρόνια η Emirates έχει μεταφέρει από την Αθήνα σε προορισμούς σε όλο τον κόσμο 4,5 εκατ. επιβάτες, ενώ έχουν καταγραφεί 15.000 πτήσεις μεταξύ Ελλάδας και Ντουμπάι.

Στρατηγικός προορισμός η Αθήνα για την Emirates

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Την περαιτέρω ενίσχυση της παρουσίας της στην ελληνική αγορά, όπου δίνει το «παρών» τα τελευταία 25 χρόνια, επιδιώκει η Emirates, όπως αναφέρει στην «Κ» –ενόψει της φετινής θερινής περιόδου και εν μέσω κλυδωνισμών της παγκόσμιας οικονομίας λόγω του πολέμου στην Ουκρανία– ο Κάλιντ αλ Ζαρούνι, διευθυντής της Emirates για την Ελλάδα και την Αλβανία. «Η Ελλάδα παραμένει στο επίκεντρο της δραστηριότητάς μας. Βασική μας επιδίωξη είναι η διατήρηση της χωρτικότητας μας στη χώρα, ώστε να συμβάλλουμε περαιτέρω στη διασύνδεσή της με άλλους προορισμούς του δικτύου μας, μέσω

Οι κρατήσεις έχουν αυξηθεί και ευελπιστούμε πως αυτή η ανοδική πορεία θα συνεχιστεί, λέει στην «Κ» ο διευθυντής της αεροπορικής, Κάλιντ αλ Ζαρούνι.

Ντουμπάι, προς την Αφρική, τη Μέση Ανατολή, την Ασία και την Αυστραλία. Στην Emirates αναζητούμε συνεχώς ευκαιρίες για να διευρύνουμε το δίκτυό μας και να αυξήσουμε τη συχνότητα των πτήσεων μας, βάσει της ζήτησης. Ως εκ τούτου, αξιολογούμε με τη δέουσα προσοχή τις υφιστάμενες δραστηριότητές μας και είμαστε σε στενή επικοινωνία με τις αρμόδιες ελληνικές αρχές για να διερευνήσουμε τυχόν ευκαιρίες», σημειώνει.

Η Αθήνα, όπως προσθέτει, αποτελεί προορισμό στρατηγικής σημασίας για την Emirates, με την αεροπορική να έχει μεταφέρει πέρσι 9.000 τόνους φορτίου από και προς την ελληνική πρωτεύουσα. Τα τελευταία 25 χρόνια η Emirates έχει μεταφέρει

από την Αθήνα σε προορισμούς σε όλο τον κόσμο 4,5 εκατ. επιβάτες, ενώ έχουν καταγραφεί 15.000 πτήσεις μεταξύ Ελλάδας και Ντουμπάι. «Το Ντουμπάι, το Νιούαρκ, το Μαλέ, η Σεούλ και η Σιγκαπούρη είναι οι προορισμοί που βρίσκονται ψηλά στις προτιμήσεις όσων ταξιδεύουν από την Ελλάδα με την Emirates».

Ωστόσο, η άνοδος των τιμών των καυσίμων δεν θα μπορούσε να μην επηρεάσει την Emirates, όπως και συνολικά τους αερομεταφορείς. «Παρακολουθούμε στενά τις εξελίξεις στις τιμές, καθώς πλέον καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο του λειτουργικού μας κόστους, και αυτό είναι κάτι που δεν αναμένεται να αλλάξει σύντομα. Καταβάλλουμε μεγάλες προσπάθειες να αντιμετωπίσουμε το αυξανόμενο κόστος καυσίμων τύπου jet, στον βαθμό που αυτό είναι εφικτό. Ελέγχουμε διαρκώς τις τιμές των ειστηρίων και γίνεται προσαρμογή όποτε κρίνεται απαραίτητο, βάσει της δυναμικής της αγοράς, του ανταγωνισμού, των εποχικών επιπτώσεων, της ανάκαμψης της ταξιδιωτικής ζήτησης, των κρατήσεων, των τιμών των καυσίμων και άλλων παραγόντων» σημειώνει ο Κάλιντ αλ Ζαρούνι. Παρ' όλα αυτά, ύστερα και από τη σταδιακή άρση των περιορισμών για την COVID-19, η ζήτηση για ταξίδια έχει επανέλθει, βαίνει συνεχώς αυξανόμενη, ιδίως όσον αφορά το δρομολόγιο μεταξύ Ελλάδας και ΗΠΑ. «Οι κρατήσεις έχουν αυξηθεί και εφόσον τα διεθνή σύνορα παραμείνουν ανοικτά, ευελπιστούμε πως αυτή η ανοδική πορεία θα συνεχιστεί», σχολιάζει. «Η Emirates είναι η μοναδική αεροπορική εταιρεία που προσφέρει απευθείας πτήσεις ανάμεσα σε Αθήνα και ΗΠΑ, ο δικός μας τρόπος να υποστηρίξουμε έμπρακτα και σθεναρά την ελληνική οικονομία. Προσθήσαμε στους προορισμούς μας το Νιούαρκ, μέσω Αθηνών, τον Μάρτιο του 2017, έπειτα από εισηγήσεις τόσο της ελληνικής κυβέρνησης όσο και του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών», καταλήγει ο διευθυντής της Emirates για την Ελλάδα και την Αλβανία.

Παλαιά ακίνητα και Ι.Χ. αυξάνουν το κόστος ενέργειας στην Ελλάδα

Γιατί στοιχίζει περισσότερο σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις η αύξηση των τιμών

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Ένα νοικοκυριό στην Ελλάδα καταναλώνει περίπου 10.000 κιλοβατώρες τον χρόνο για θέρμανση, περίπου 4.000 κιλοβατώρες για ηλεκτρική ενέργεια και 650 λίτρα βενζίνης ή πετρελαίου κίνησης για τις μετακινήσεις, όπως προκύπτει από τις επίσημες έρευνες. Αν μία κιλοβατώρα θέρμανσης (είτε με φυσικό αέριο είτε με πετρέλαιο) έχει φτάσει να κοστίζει 0,12 έως 0,15 ευρώ, τότε για τη θέρμανση χρειάζονται 1.200 ευρώ τον χρόνο ή 100 ευρώ κατά μέσον όρο, για τη βενζίνη άλλα 120 ευρώ τον μήνα και για το ρεύμα από 70 έως 100 ευρώ: σύνολο 300 ευρώ τον μήνα ή πάνω από το 20% του μέσου μεικτού μισθού στην Ελλάδα μόνο για θέρμανση, ηλεκτροδότηση και βενζίνη.

Τα επτά στα δέκα ακίνητα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες έχουν κτιστεί πριν από το 1990, ενώ πάνω από δύο εκατομμύρια κατοικίες της χώρας είτε έχουν κεντρική και μη αυτόνομη θέρμανση είτε δεν έχουν καν σύστημα θέρμανσης. Η μέση ηλικία των περίπου 5,3 εκατομμυρίων οχημάτων που κυκλοφορούν στους ελληνικούς δρόμους έχει ξεπεράσει τα 16,6 χρόνια—ούτε το ένα στα πέντε Ι.Χ. δεν πληροί τα καινούργια πρότυπα Euro5 και Euro6—, ενώ στα φορτηγά, ανεξαρτήτως μεγέθους, η μέση ηλικία ξεπερνάει πλέον και τα 20 έτη.

Συνέπειες κρίσης χρέους

Τι σημαίνουν αυτά τα στατιστικά στην πράξη; Ότι η ενεργειακή κρίση, που πλέον έχει λάβει άλλη διάσταση μετά την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία, βρίσκει νοικοκυριά αλλά και επαγγελματίες εντελώς εκτεθειμένους. Το κτιριακό απόθεμα της χώρας είναι παλιό και ανακαινισμένο κατάλληλα μόνο σε πολύ μικρό ποσοστό, καθώς η 10ετής ύφεση «ορέναρε» και την οικοδόμηση καινούργιων και ενεργειακά φιλικότερων ακινήτων αλλά και την αναβάθμιση του υφιστάμενου κτιριακού stock. Ίδια εικόνα και στην αγορά του αυτοκινήτου. Με τις αγορές καινούργιων και λιγότερων ενεργοβόρων αυτοκινήτων να έχουν περιοριστεί στο διάστημα των τριών μηνών, η μέση ηλικία των οχημάτων εκτοξεύθηκε τα τελευταία χρόνια φτάνοντας πλέον στα 16,6 χρόνια. Για να αντικατασταθούν τα παλαιότερα και κατά κανόνα ενεργοβόρα οχήματα, για να αποκτήσουν τα νοικοκυριά αυτόνομη και λιγότερο δαπανηρή πηγή θέρμανσης, αλλά και για να αναβηθούν ενεργειακά τα περισσότερα από έξι εκατομμύρια κτίσματα της χώρας που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες θα απαιτηθούν επενδύσεις δεκάδων δισεκατομμυρίων ευρώ και πολλών χρόνος. Έτσι, ενώ τα βραχυπρόθεσμα μέτρα στήριξης για την επιδότηση της ηλεκτρικής ενέργειας, του φυσικού αερίου και του πετρελαίου αποσκοπούν στο να βοηθηθούν νοικοκυριά και επιχειρήσεις να ξεπεράσουν τη θύελλα, το πραγματικό ερώτημα είναι πώς θα εξασφαλιστεί μικρότερη κατανάλωση ενέργειας, το κόστος της οποίας ουδείς μπορεί να προβλέψει. Το ζήτημα αποκτά εθνική σημασία καθώς το διακύβευμα είναι αφενός η προστασία του διαβίου ακούσιοι εισοδήματος των πολιτών—και κατά συνέπεια η καταναλωτική ζήτηση που στηρίζει το ΑΕΠ της χώρας σε ποσοστό άνω του 70%—και αφετέρου η διασφάλιση του ενεργειακού ισοζυγίου της χώρας, το οποίο ήδη από τον Ιανουάριο «πληγώνει» την ελληνική οικονομία με ποσό 1 δισ. ευρώ τον μήνα.

Για το ελληνικό νοικοκυριό, το πρόβλημα είναι πλέον διπλό: από τη μια οι ποσοτικές ενέργειες που καταναλώνονται είναι πολύ μεγάλες λόγω της παλαιότητας των ακινήτων και των οχημάτων, και από την άλλη

Η κατανομή των κατοικιών βάσει ηλικίας

	Σύνολο	Μονοκατοικία	Διπλοκατοικία	Πολυκατοικία
Πριν από το 1919	2,57%	5,67%	2%	0,18%
1919 - 1945	5,00%	10,46%	4%	0,59%
1946 - 1960	9,51%	16,03%	10%	3,67%
1961 - 1970	15,74%	15,70%	17%	15,47%
1971 - 1980	22,56%	15,56%	22%	28,84%
1981 - 1990	16,48%	14,55%	19%	17,08%
1991 - 2000	12,66%	10,64%	13%	14,19%
2001 - 2005	8,46%	6,07%	7%	10,94%
2006 και μετά	7,03%	5,31%	6%	9,03%

Η ηλικία των Ι.Χ. στην Ε.Ε.

1 ΛΟΥΞ/ΡΓΟ	6,5	13 ΙΣΠΑΝΙΑ	12,7
2 ΑΥΣΤΡΙΑ	8,3	14 ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	12,8
3 ΙΡΛΑΝΔΙΑ	8,4	15 ΟΥΓΓΑΡΙΑ	13,5
4 ΔΑΝΙΑ	8,8	16 ΛΕΤΟΝΙΑ	14,0
5 ΒΕΛΓΙΟ	9,1	17 ΣΛΟΒΑΚΙΑ	14,0
6 ΓΕΡΜΑΝΙΑ	9,6	18 ΠΟΛΩΝΙΑ	14,1
7 ΣΟΥΗΔΙΑ	10,0	19 ΚΡΟΑΤΙΑ	14,6
8 ΓΑΛΛΙΑ	10,2	20 ΤΣΕΧΙΑ	14,9
9 ΟΛΛΑΝΔΙΑ	11,0	21 ΕΛΛΑΔΑ	16,0
10 ΙΤΑΛΙΑ	11,4	22 ΡΟΥΜΑΝΙΑ	16,5
Ε.Ε.	11,5	23 ΕΣΘΟΝΙΑ	16,7
11 ΣΛΟΒΕΝΙΑ	11,7	24 ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	16,8
12 ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	12,2		

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

οι τιμές στις οποίες αποκτάται αυτή η ενέργεια έχουν εκτοξευθεί σε πρωτοφανή επίπεδα. Και αν για την πορεία των τιμών ελάχιστα μπορούν να γίνουν, το ζήτημα είναι να βρεθούν λύσεις είτε για τη μείωση της απαιτούμενης ενέργειας είτε για την α-

ντικατάσταση των πηγών ενέργειας με φθηνότερες, όπως π.χ. ο ήλιος.

Στοιχεία απογραφής

Την πραγματική έκταση του προβλήματος για τα νοικοκυριά θα την αποκαλύψει η καινούργια απογραφή

κατοικιών, η οποία ολοκληρώνεται αυτή την περίοδο από την ΕΛΣΤΑΤ. Τα στοιχεία θα είναι προφανώς χειρότερα από τα αντίστοιχα της προηγούμενης απογραφής που έγινε το 2011. Αυτή είχε «μετρήσει» περίπου 6,4 εκατομμύρια κατοικίες στην Ελλάδα, εκ των οποίων περίπου το 40% είχε κτιστεί μέσα στην 20ετία 1961-1980. Μιλάμε δηλαδή για ακίνητα ηλικίας ήδη 40 έως 60 ετών. Όταν μόνο αυτές οι κατοικίες υπερβαίνουν σε αριθμό τα 2,4 εκατομμύρια, γίνεται αντιληπτό πόσα προγράμματα «Εξοικονομώ» απαιτούνται για να γίνουν οι απαραίτητες ανακαινίσεις. Με 1 δισ. ευρώ επιδοτήσεων και τουλάχιστον διπλάσια επενδύτικα δαπάνη αναβαθμίζονται ενεργειακά όχι περισσότερα από 60.000-80.000 ακίνητα. Το εύρημα ότι απαιτούνται 10.000 κιλοβάτ τον χρόνο κατά μέσον όρο για την κάλυψη των αναγκών θέρμανσης επίσης προκύπτει από την απογραφή των κατοικιών. Το ζητούμενο λοιπόν είναι πώς θα χρηματοδοτηθούν αυτές οι επενδύσεις που απαιτούνται για να μειωθεί αυτή η ποσότητα, δεδομένης πλέον της τιμής της κιλοβατώρας. Αρκεί να σημειωθεί ότι η κιλοβατώρα του πετρελαίου θέρμανσης (ο.σ. το ισοδύναμο του λίτρου) κόστιζε πέρυσι 7,5 λεπτά του ευρώ και πλέον έχει ανέβει στα 14 λεπτά.

Αντίστοιχα, η Ελλάδα είναι γεμάτη από Ι.Χ. που χρειάζονται ακόμη και δέκα λίτρα καυσίμου για να διανύσουν 100 χιλιόμετρα. Η μείωση της απόστασης σημαίνει λιγότερη οικονομική δραστηριότητα. Η μείωση της κατανάλωσης σημαίνει αντικατάσταση του οχήματος με ένα λιγότερο ενεργοβόρο. Και πάλι όμως χρειάζονται δισεκατομμύρια όταν η μέση ηλικία την 1η/1/2020 ήταν 16 χρόνια, με την Ελλάδα να είναι στη χειρότερη θέση της Ευρώπης, μπροστά μόνο από Ρουμανία, Εσθονία και Λιθουανία.

Πολύ ακριβή η θέρμανση με ρεύμα

Το τι σημαίνει αυξημένη ανάγκη κατανάλωσης ενέργειας με τα σημερινά επίπεδα τιμών για ένα νοικοκυριό γίνεται αντιληπτό μέσα από τα ακόλουθα στοιχεία:

Κατανάλωση ρεύματος: Τα στοιχεία δείχνουν ότι περίπου 75% των πολιτών της χώρας καταναλώνουν έως 300 κιλοβατώρες τον μήνα. Το 18% των νοικοκυριών όμως—περίπου 1,1 εκατομμύριο—ανέβαινει στις 500 κιλοβατώρες τον μήνα και ένα 6% ξεπερνάει και αυτό το όριο. Αυτό σημαίνει ότι με την τιμή του λίτρου να σπείει τα 2 ευρώ, το μέσο μηνιαίο κόστος ξεπερνάει τα 120 ευρώ. Συνολικά, σε μια «φυσιολογική» χρονιά η ετήσια κατανάλωση βενζίνης φτάνει στα 2,3 δισεκατομμύρια λίτρα (ο.σ. το 2020 έπεσε στα 1,9 δισ. εξαιτίας της πανδημίας), οπότε σε τρέχουσες τιμές χρειάζομαστε 4,5 δισ. ευρώ μόνο για τη βενζίνη ή περί τα 400 εκατ. ευρώ τον μήνα, πάντοτε με τα σημερινά επίπεδα τιμών. Αντίστοιχη είναι η εικόνα και στο πετρέλαιο κίνησης. Εκεί η κατανάλωση φτάνει στα 2,7 δισ. λίτρα καθώς εκτός από τα Ι.Χ. υπάρχουν και τα φορτηγά. Με μέση τιμή της τάξεως των 1,9 ευρώ, μιλάμε για μηνιαίο κόστος άνω των 400 εκατ. ευρώ. Στο καλάνι προστίθεται και το υγραέριο κίνησης, με την κατανάλωση να έχει φτάσει στα 650 εκατ. λίτρα ετησίως και το μηνιαίο κόστος πλέον πάνω από τα 50-60 εκατ. ευρώ, δεδομένου ότι η τιμή του λίτρου ξεπέρασε το 1 ευρώ.

Κατανάλωση πετρελαίου θέρμανσης: Το 2020, λόγω και του ότι ο κόσμος κλείστηκε σπίτι για μεγάλο χρονικό διάστημα, η κατανάλωση έφτασε στα 1,25 δισ. λίτρα. Με μέση τιμή πλέον σε 1,5 ευρώ το λίτρο, αυτές οι ποσότητες κοστίζουν πάνω από 1,8 δισ. ευρώ ή 300 εκατ. ευρώ για καθέναν από τους έξι μήνες της χειμερινής περιόδου.

RADIO STORIES

ΜΕΤΗΝ ΙΩΑΝΝΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 15:00 - 17:00

cyta mobile | vodafone

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 19:00

Μπες στην πιο συναρπαστική καταβίωση γνώσεων και κέρδισε μέχρι και **€10,000** καθημερινά!

Τηλέφωνο συμμετοχής: **99059905**

«Βουτιά» στις τιμές του πετρελαίου, ράλι για τις ευρωπαϊκές μετοχές

Η προοπτική ειρήνευσης στην Ουκρανία επέτεινε την υποχώρηση σε αργό και brent

Με περαιτέρω υποχώρηση των τιμών του πετρελαίου και άνοδο των μετοχών ανά τον κόσμο υποδέχθηκαν χθες οι αγορές την ανακοίνωση της Μόσχας ότι θα περιορίσει «δραματικά» τις στρατιωτικές επιχειρήσεις στην περιοχή του Κιέβου, όπως και την ευρύτερη προσδοκία για μια θετική έκβαση του νέου γύρου συνομιλιών ανάμεσα σε Ρωσία και Ουκρανία στην Κωνσταντινούπολη.

Οι τιμές του πετρελαίου συνέχισαν την πτωτική πορεία στην οποία βρίσκονται τις τελευταίες δύο συνεδριάσεις, καθώς το νέο κύμα της πανδημίας της Κίνας υπαγορεύει σειρά από νέα lockdowns, με πλέον ανησυχιακό όλων εκείνο στην οικονομικά και εμπορικά δραστήρια Σαγκάη. Οι εξελίξεις στην ενεργοβόρα Κίνα επηρεάζουν πά-

Σε άνοδο το ευρώ έναντι του δολαρίου, με την ισοτιμία να διαμορφώνεται στο 1 ευρώ προς 1,11 δολάρια.

να τις τιμές του «μαύρου χρυσού», καθώς η δευτέρα οικονομία στον κόσμο εισάγει ένα εκατ. βαρέλια πετρέλαιο την ημέρα. Τα περιοριστικά μέτρα που επιβάλλει τώρα με τις πλέον συντηρητικές εκτιμήσεις αναμένεται να μειώσουν την παγκόσμια ζήτηση για πετρέλαιο κατά 200.000 βαρέλια την ημέρα, σύμφωνα με τη συμβουλευτική για θέματα ενέργειας Rystad Energy.

Η προοπτική ειρήνευσης στην ενεργειακά πλούσια Ρωσία επέτεινε, έτσι, την υποχώρηση των τιμών,

Οι δείκτες Xetra DAX της Φρανκφούρτης και CAC 40 του Παρισιού έκλεισαν με κέρδη 2,80% και 3,08% αντιστοίχως.

ενώ αναμένεται να υλοποιηθεί τον επόμενο μήνα η απόφαση του ΟΠΕΚ για αύξηση της παραγωγής κατά τουλάχιστον 400.000 βαρέλια την ημέρα. Έτσι αργά το βράδυ του αργό δυτικού Τέξας κυμαίνονταν στα 103,03 δολάρια το βαρέλι, σημειώνοντας πτώση κατά 2,77% και το brent στα 108,92 δολάρια το βαρέλι, καταγράφοντας ακόμη μεγαλύτερη πτώση κατά 3,16%.

Η είδηση ότι η Ρωσία αποκλιμακώνει τις επιθέσεις στην ουκρανική πρωτεύουσα οδήγησε σε άνοδο το ευρώ έναντι του δολαρίου,

με την ισοτιμία να διαμορφώνεται στο 1 ευρώ προς 1,11 δολάριο και να καταγράφει άνοδο 0,95%. Παράλληλα, όμως, οδήγησε σε άνοδο και το ρούβλι, με την ισοτιμία του να διαμορφώνεται αρχικά στα 84 ρούβλια προς ένα δολάριο για να υποχωρήσει αργότερα στα 88 ρούβλια προς το δολάριο. Το θετικό κλίμα για τη ρωσική οικονομία ενέτεινε, πάντως, και η είδηση ότι η Μόσχα κατέβαλε ήδη πάλι χρετί πληρωμές ύψους 102 εκατ. δολαρίων ως τόκους σε κρατικά ομόλογα. Η ελπίδα για ειρήνευση

και τερματισμό των εχθροπραξιών στην πόρτα της Ευρώπης οδήγησε, παράλληλα, τον πανευρωπαϊκό δείκτη Eurostoxx 600 σε άνοδο 1,7%, φέρνοντάς τον κοντύτερα στο ιστορικό ρεκόρ που είχε σημειώσει στις 17 Φεβρουαρίου, μια εβδομάδα πριν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Ο κλάδος με τη μεγαλύτερη άνοδο χθες ήταν εκείνος των τραπεζών, καθώς η αισιοδοξία πως η ειρήνευση μπορεί να φέρει καλύτερες ημέρες στην ενεργειακά εξαρτημένη Ευρώζωνη οδήγησε τον επιμέρους δείκτη των τραπεζών

σε κέρδη 3,8%. Ομοίως ο πανευρωπαϊκός αλλά μικρότερος δείκτης Eurostoxx 50 έκλεισε με κέρδη 2,96%, ενώ οι δείκτες Xetra DAX της Φρανκφούρτης και CAC 40 του Παρισιού έκλεισαν με κέρδη 2,80% και 3,08% αντιστοίχως. Αισιοδοξία επικράτησε, άλλωστε, και στη Wall Street, που κινούνταν ανοδικά μέχρι αργά το βράδυ, με τους δείκτες Dow Jones και S&P 500 να σημειώνουν άνοδο 0,30% και 0,50% αντιστοίχως.

BLOOMBERG, REUTERS, FINANCIAL TIMES

Αλμα στο Χρηματιστήριο Αθηνών με κέρδη 3,25%

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Συνέχεια στην ισχυρή άνοδο δόθηκε στο Χρηματιστήριο Αθηνών ανοίγοντας τον δρόμο για θετικές μηνιαίες αποδόσεις καθώς και σβήσιμο των απωλειών που καταγράφηκε ο Γενικός Δείκτης από τις αρχές του έτους λόγω των τριγμών που προκάλεσε ο πόλεμος στην Ουκρανία, κάτι που θα κριθεί στις επόμενες δύο συνεδριάσεις που απομένουν για τον Μάρτιο αλλά και την ολοκλήρωση του πρώτου τριμήνου.

Τα θετικά σημάδια από τον νέο κύκλο διαπραγματεύσεων μεταξύ Ουκρανίας και Ρωσίας βελτίωσαν το επενδυτικό κλίμα και αποτέλεσαν τον θετικό καταλύτη που οδήγησε σε νέα ανοδική κίνηση τις ευρωπαϊκές αγορές καθώς αναπτερρώθηκαν οι ελπίδες για κατάπαυση του πυρός.

Το ελληνικό χρηματιστήριο συntonίστηκε με το ιδιαίτερα θετικό διεθνές κλίμα γύρω από τις μετοχές, και με οδηγό πληθώρα blue chips καθώς και τον τραπεζικό κλάδο –μετά και την ψήφο εμπιστοσύνης της S&P η οποία βλέπει σημαντική βελτίωση της κερδοφορίας του– σκαρφώθηκε κατά 30 μονάδες και στις 890 μονάδες, ισοφαρίζοντας σχεδόν τις 891,58 μονάδες που ξεκίνησε ο Μάρτιος και απέχοντας ελάχιστα από τις 893,34 που ξεκίνησε το έτος.

Παράλληλα, συνεκίστηκαν οι πιέσεις στα ομόλογα της Ευρωζώνης με το 10ετές γερμανικό να βλέπει την απόδοσή του να ξεπερνάει το 0,7% (+17%) και να κινείται στα υψηλότερα επίπεδα από τα τέλη του 2014, ενώ στο 2,19% (+4%) εκτοξεύθηκε η απόδοση του 10ετούς ιταλικού, σε υψηλά σχεδόν τριών ετών. Καλύτερες ήταν οι επιδόσεις των ελληνικών τίτλων με την απόδοση του 10ετούς να αυξάνεται ελαφρώς μόνο, κατά 0,5% και στο 2,85% με το spread στις 219 μονάδες βάσης. Πιο αναλυτικά, στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης

Ο τζίρος κατά τη χθεσινή συνεδρίαση διαμορφώθηκε στα 99,16 εκατ. ευρώ.

Σβήνει τις απώλειες του μήνα ο Γενικός Δείκτης και βάζει πλώρη για τις 900 μονάδες.

κατέγραψε άνοδο της τάξης του 3,25% και έκλεισε στις 889,97 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 99,16 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 3,59% στις 2.161,86 μονάδες, ενώ με κέρδη 1,48% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης στις 1.496,71 μονάδες.

Από τα μη τραπεζικά blue chips κανένας τίτλος δεν έκλεισε στο «κόκκινο», ενώ ξεχώρισε η ΔΕΗ με ράλι 6,44% και ακολούθησαν η Motor Oil στο +5,11%, η Coca-Cola στο +4,49% και ο ΟΤΕ στο +4,39%. Άνοδο άνω του 3% σημείωσαν οι Titan, ΕΛΒΑΛΧαλκόρ και Mytilineos.

Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε άλμα 5,03% στις 658,95 μονάδες, με την Alpha Bank να κλείνει στο +5,22%, την Εθνική Τράπεζα στο +4,95%, την Eurobank στο +5,45% και την Πειραιώς να ενισχύεται κατά 3,65%.

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Τιμή: Reuters)

New York/Νέα Υόρκη

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%	(Σε δολάρια)
3M COMPANY	150.42	0.6356	
ALCOA CORP	88.96	-3.7854	
ALLEGHANY CRP	847.41	0.072	
ALTRIA GROUP	51.32	-1.3646	
AMAZON COM	3376.92	-0.0855	
AMER EXPRESS C	191.26	0.8224	
AMER INTL GROU	62.905	-1.2945	
AMGEN	239.72	-0.3119	
APPLE INC	177.33	0.9852	
BANK OF AMERIC	43.32	-0.5281	
BAXTER INTL IN	78.98	0.076	
BOEING CO	193.57	2.8752	
BRISTOL MYERS	73.215	0.1436	
CAMPBELL SOUP	44.45	0.6795	
CATERPILLAR IN	218.47	-1.5236	
CIGNA CORP	241.76	-0.7798	
CHEVRON	162.07	-2.5729	
CISCO SYSTEMS	55.22	0.1451	
CITIGROUP	56.41	0.8763	
CERVECERIAS	15	0.2004	
COCA-COLA CO	61.835	-0.1373	
COLGATE PALMOL	75.93	0.7163	
DANABOS CORP	103.2	-2.0408	
DIANA SHIPPING	5.37	1.1299	
DOW INC	63.57	-0.8423	
DUPONT DE NMOU	77.81	1.9256	
ENTERGY CP	114.81	-0.4595	
EXXON MOBIL	81.005	-2.1797	
FEDEX CORP	238.56	3.6992	
FORD MOTOR CO	17.62	5.6989	
INTL BUS MACHI	130.68	-0.6009	
GENERAL DYNAMI	236.73	-1.7269	
GENERAL ELEC C	93.5	1.6304	
GOLDM SACHS GR	337.84	0.7575	
HALLIBURTON CO	37.1226	-0.5289	
HARTFORD FINL	72.89	0.6768	
HP INC	39.43	1.7548	
HOME DEPOT INC	317.31	0.9641	
INTEL CORP	51.5	-0.0194	
JOHNSON JOHNSO	177.07	-0.4274	
JPMORGAN CHASE	141.04	0.1207	
LAZARD	36.54	2.9876	
MCDONALD'S COR	247.84	2.017	
MERCK & CO	81.04	-0.2093	
MICROSOFT CP	312.52	0.5858	
3M COMPANY	150.44	0.649	
MORGAN STANLEY	91.4	0.1424	
NIKE INC CL B	139.08	3.1674	
NORFOLK SOUTHE	283.96	-0.2319	
PFIZER INC	52.93	-0.6569	
PROCTER & GAMB	154.23	0.2274	
ROCKWELL AUTOM	283.37	1.1169	
SCHLUMBERGER L	41.595	-0.3235	
SOUTHERN	71.205	0.2887	
STEALTHNGAS	2.4699	-9.8577	
TSANOS ENERGY	8.45	-0.5882	
UNISYS CORP	22.41	1.1282	
UNITEDHEALTH G	508.33	-0.9489	
US BANCORP	56.685	-0.0441	

Verizon Comms

WALT DISNEY CO	142.03	2.3861
WELLS FARGO &	51.765	-0.0869
WALMART INC	146.94	0.6438
London/Λονδίνο		
Εταιρείες	Χθες	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	3785.5	-2.438
A.B.FOOD	1752	3.485
ADMIRAL GRP	2604	2.681
ASHTED GRP	5076	-1.134
ANTOFFAGASTA	1691	-0.937
AVIVA	458.2	2.62
ASTRAZENECA	10088	1.536
BABCOCK INTL	337.2757	-4.928
BAC SYS.	701.97539	-2.542
BARCLAYS	156.44	-2.517
BR.AMER.TOB.	3285.7471	-2.425
BARRATT DEVEL.	525.5186	2.971
BERKELEY GRHL	3881	2.229
BR.LAND	543.4	1.837
BT GROUP	189.35	0.963
COCACOLA HBC A	1670	5.788
CARNIVAL	1372.2	5.149
CENTRICA	81.88	-1.063
COMPASS GROUP	1683.33791	2.602
CAPITA GROUP	22.0346	9.338
CRH	3245.9464	2.984
DCC	5924	1.787
DIAGEO	3868.073	1.596
DIRECT LINE	278.59	1.268
EXPERIAN	3086.6325	1.522
EASVJET	567.4	6.346
FRESNILLO	715.2	-1.379
GLENORE	482.14114	-3.793
GLAXOSMITHKLIN	1641.4	0.085
HIKMA	2070	1.322
HAMMERSON	34.41	6.566
HARGREAVES LS	1059	2.467
HSBC HLDGS.UK	531.2671	1.6
INTL CONSOL AI	149.32211	6.847
INTERCON. HOTE	5338	2.143
3I GRP	1406	3.458
IMB BRANDS	1641.81	-1.687
INTERTEK GROUP	5296	3.836
ITV	83.85387	3.776
JOHNSON MATTHE	1841.4682	0.598
KINGFISHER	274.3	4.055
LAND SECS.	802.3	1.409
LEGAL&GEN.	279.3501	3.97
LLOYDS GRP.	50	2.501
MARKS & SP.	25000	6.437
MONDI	1577.5	3.348
NATIONAL GRID	1146.4	1.218
NEXT	6558.7775	3.394
PROVIDENT FIN.	321.8	2.812
PRUDENTIAL	1133	5.346
PERSIMMON	2158	3.344

Pearson

RELX	2384	1.706
RIO TINTO	5845	-0.307
ROYAL MAIL	355.3	0.169
ROLLS-ROYCE HL	100.4597	4.066
SAINSBURY(U)	259.5951	-1.264
SCHROEDERS	3254.47	3.473
SAGE GRP	706.4	2.059
ST JAMES'S PLAC	1517.5	3.69
SMITHS GROUP	1489	0.608
SMITH&NEPHEW	1257	1.905
SSE	1708	1.005
STAND.CHART.	513.2	2.231
SEVERN TRENT	2976	-0.202
TRAVIS PERKINS	1295.93009	2.921
TESCO	280.75	0
TUI AG	249.3	6.402
TAYLOR WIMPEY	135.26	2.485
UNILEVER	3529.9647	2.991
UTO. UTILITIES	1088.4977	0.276
VODAFONE GROUP	126.37233	0.78
WPP	1073.5	2.58
WHITBREAD	2894.2442	5.578
Zurich/Zupixn		
Εταιρεία	Χθέρω	(Σε Ελφ. Μετ.)
ABB LTD N	31.5	1.25
RICHEMONT N	123.95	6.85
GEBERIT N	584.4	3.07
NOVARTIS N	81.56	0.44
ROCHE HOLDING	372.75	-0.27
SOGS N	2702	1.16
DEWEATCH GROUP I	273	5.69
SAATCHI N	44.17	4.1
IULIUS BAER N	55.38	5.53
CS GROUP AG	7674	3.73
NESTLE SA	3800	1.74
NESTLE SA	120.88	0.48
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	565	-0.42
SWISS RE N	89.38	2.5
ZURBS GROUP N	18.305	2.78
CHURCH INSURAN	457.9	1.44
Frankfurt/Φρανκφούρτη		
Εταιρεία	Χθέρω	(Σε Ευρώ)
ADIADIDAS N	217.8	5
ALLIANZ SE	218.55	3.8
BAF SE	58.05	2.39
MAY MOT WERKE	82.63	4.39
BEIFERSDORF	95.4	1.34
COMMERZBANK	61.97	1.06
CONTINENTAL AG	7.678	0.419
DEUTSCHE BANK	72.21	6.36
DEUTSCHE POST	11.968	0.602
BOEHRSE N	46.06	0.86
DT LUFTHANSA A	164.35	0.13
DT LUFTHANSA A	7.654	0.313
DT TELEKOM N	17.314	0.234

Zurich/Vupixn

Εταιρείες	Χθες	Μετ.%
ABB LTD N	31.5	1.25
RICHMONT N	123.95	6.85
GERBERT NI	584.4	3.07
NOVARTIS N	81.56	0.44
ROCHE HOLDING	372.75	-0.27
SGS N	2702	1.16
SWATCH GROUP I	273	5.69
ADECCO N	44.17	4.1
JULIUS BAER N	55.38	5.53
CS GROUP AG	7.674	3.73
GIVAUDAN N	3800	1.74
NESTLE SA	120.88	0.48
TRANSCOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	565	-0.42
SWISS RE N	89.38	2.5
UBS GROUP N	18.305	2.78
ZURICH INSURAN	457.9	1.44

Frankfurt/Φρανκφούρτη

Εταιρείες	Χθες	Μετ.%
ADIDAS N	217.8	5
ALLIANZ SE	218.55	3.8
BASF SE	55.04	2.39
BAY MOT WERKE	82.63	4.39
BEIERSDOORF	95.4	1.34
BAYER N AG	61.97	1.06
COMMERZBANK	7.678	0.419
CONTINENTAL AG	72.21	6.62
DEUTSCHE BANK	11.968	0.306
DEUTSCHE POST	46.06	0.86
TENARIS N	164.35	0.75
DT LUFTHANSA A	7.654	0.313
DT TELEKOM N	17.314	0.234

E.ON SE NA

Amsterdam/Αμστερνταμ		
Εταιρείες	Χθες	(Σε ευρώ) Μετ. %
AALBERTS	49.5	6
AEGION	4.863	1.72
ABN AMRO BANK	12.016	1.95
AKZO NOBEL	81.02	5.28
ARCELORMITTAL	30.025	-1.14
ASM. HOLDING	633	-1.65
BOSKALIS WESTM	32.54	0
GALAPAGOS	59.14	0.35
HEINEKEN	87.92	1.97
ING GROEP	10.056	8.12
KONINKLIJKE DS	163.25	2.93
KPN CN	3.118	0.06
NN GROUP	46.95	4.03
KONINKLIJKE DS	163.25	2.93
IMCO	156.15	2.49
ROSTAD	59.88	4.1
RELAX	28.83	0.7
LINDBLAD RODAM	68.59	5.05
VOPAK	28.54	0.46
WOLTERS KLUWER	96.6	0.96

Μιλανο/Μιλάνο		
Εταιρείες	Χθες	(Σε ευρώ) Μετ. %
A2A SPA	1.57	1.56
ATLANTICA	19.00	18.60
AZIMUT HLDG	21.85	21.45
ENEL	6.08	5.95
EXOR	71.74	70.20
ENI	13.10	13.27
GENERALI ASS	19.73	20.36
INTEAS	0.92	0.89
SANPAOLO	2.161	5.7
MEDIOBANCA	9.09	9.09
RCR MEDIA GROUP	0.78	0.79
PRYSMIAN	30.99	31.18
SNAM	5.06	5.15
STMICROELEC.N.	41.42	40.33
TELECOM ITALIA	0.34	0.34
TENARIS	13.55	13.93
TENARIS	7.26	7.49
UNICREDIT	10.29	7.52

Tokyo/Tόκιο

Εταιρείες	Χθες	Μετ. %
AJINOMOTO	3578	0.99
ASAHI GROUP HL	4442	0.34
ASTELLAS PHARM	1969.5	1.26
BRIDGESTONE CO	4695	0.99
CANON INC	2995	2.18
CASIO COMPUTER	1442	-0.14
CITIZEN WATCH	513	0.59
CREDIT SAISON	1326	-0.45
DATMA SEC GROUP	7272	0.86
SUBARU	2017.5	2.46
FUJIFILM HLDI	7606	0.89
FUJITSU LTD	18405	0.88
HINO MOTORS	1740	-0.28
HITACHI	6152	0.41
HONDA MOTOR	3562	2.27
IHI	3015	0.17
ISUZU MOTORS	1626	0.21
KAWASAKI HWY I	2258	-0.09
KAJIMA CORP	1557	-0.06
KEIO	4880	-1.31
KOBE STEEL	611	-0.49
KONICA MINOLTA	533	-0.56
JTEKT	986	-0.9
mitsubishi ufi fg	795.8	0.96
mitsubishi COR	4714	0.4
mitsubishi ELE	1455	1.04
mitsubishi MOT	327	-1.51
NEC CORPORATIO	5160	0.39
NIKON HLDG	2165	1.03
NIKON CORP	1299	0.08
NIPPON SUISAN	4442	-1.2
NIPON MOTOR C	5431	1.74
NISSA HOLDING	5431	0.66
NISSAN CHEMICA	7440	1.78
NIPPON PAPER I	1079	
OBAYASHI CORP	943	-0.42
ODAKYU ELEC RA	2086	-1.79
OJI HOLDINGS	600	0
OSAKA GAS	2188	1.39
RICOL CO LTD	1066	-0.19
SECOM	9011	0.38
SEVEN & I HLDG	5748	0.49
SHARP CORP	1190	1.36
SHIMIZU CORP	773	0
SHISEIDO	6134	-0.66
SONY GROUP COR	12950	1.81
SMFG	4131	0.29
SUMITOMO CHEM	585	-0.17
SUZUKI	793	1.28
TAISEI CORP	3735	-0.13
TDK CORPORATIO	4515	1.8
TOBU RAILWAY	7491	-0.61
TOKIO MARINE H	2934	1.53
TORAY INDUSTRI	654.7	0.29
TREND MICRO	7350	1.52
TOPY INDOS LTD	1076	0.19
TORAY INDUSTRI	654.7	0.29
TOSHIBA CORP	4799	0.84
TOYOB0	1135	0.27
TOYOTA MOTOR C	2261	2.68
YAMAHA CORP	5460	0.92

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	889,97	861,98	27,99	3,25%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.161,86	2.086,95	74,91	3,59%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.087,58	5.990,81	96,77	1,62%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2.971,68	2.901,96	69,72	2,40%
ATHEX SELECT PLUS	3.220,38	3.167,56	52,82	1,67%
ATHEX SELECT	4.561,65	4.520,73	40,92	0,91%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.020,59	983,89	36,70	3,73%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	498,73	474,83	23,90	5,03%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.706,66	4.596,22	110,44	2,40%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.496,71	1.474,82	21,89	1,48%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.369,59	2.307,51	62,08	2,69%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	520,45	502,63	17,82	3,55%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.530,36	1.482,24	48,12	3,25%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	658,95	627,37	31,58	5,03%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.375,59	4.308,46	67,13	1,56%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	744,99	738,72	6,27	0,85%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	3.012,16	3.004,21	7,95	0,26%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	3.676,51	3.546,16	130,35	3,68%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	50,32	49,56	0,76	1,53%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.809,95	7.799,12	10,83	0,14%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	7.540,47	7.220,07	320,40	4,44%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.132,71	6.949,80	182,91	2,63%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΫΚΑ	2.855,78	2.808,12	47,66	1,70%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.741,27	3.609,06	132,21	3,66%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.096,77	2.072,88	23,89	1,15%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.149,15	2.120,08	29,07	1,37%
FTSE/Χ.Α. ΘΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	4.784,94	4.584,61	200,33	4,37%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.716,81	4.530,69	186,12	4,11%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	42.152.925,01
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	11.921.207,75
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	6.359.442,15
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.895.091,76
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	5.642.270,84
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	4.359.743,64
ΔΥΝΑΜΙΣΤΗΡΙΑ	4.059.834,95
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.824.359,36
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	3.050.569,01
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.581.832,18
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	1.415.999,86
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.180.905,42
ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.137.623,05
ΔΥΝΑΜΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.043.737,41
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	534.344,17
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	446.078,00
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	406.069,32
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	400.566,57
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	338.883,44
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	312.743,78
ΥΔΡΕΥΣΗ	303.137,54
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	257.304,58
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	236.580,39
ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	201.701,80
ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΤΗΓΑ	146.889,66
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	123.058,40
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	107.078,66

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	17,000	9,68%	ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ (ΚΟ)	1,696	-2,30%
ΜΑΘΙΟΣ ΠΥΡΡΙΑΧΑ (ΚΟ)	0,575	8,49%	ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	9,600	-1,84%
ΚΤΗΜΑ ΛΑΖΑΡΙΔΗ (ΚΟ)	1,770	7,27%	ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,662	-1,19%
ΔΕΗ (ΚΟ)	7,770	6,44%	ΒΥΤΕ COMPUTER (ΚΟ)	3,080	-0,96%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3,450	6,32%	ΚΛΟΥΚΙΝΑΣ - ΛΑΠΠΑΣ (ΚΟ)	0,660	-0,60%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	1,094	5,45%	ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	4,980	-0,40%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1,150	5,22%	ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ (ΚΟ)	2,600	-0,38%
ΟΛΘ (ΚΟ)	26,500	5,16%			
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	14,400	5,11%			
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3,390	4,95%			

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	17.874.423,76
ΟΤΕ (ΚΟ)	11.921.207,75
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	11.649.260,07
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	9.375.938,14
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5.570.707,51
ΔΕΗ (ΚΟ)	4.841.807,78
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	4.730.855,07
JUMBO (ΚΟ)	4.359.743,64
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	4.059.834,95
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.824.359,36
CPI (ΚΟ)	
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	
ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	
ΒΥΤΕ COMPUTER (ΚΟ)	
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	
ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	328	1.385	2.877
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	0
FTSE/Χ.Α. Large Cap	328	1.385	2.877
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.639	39.619	290.721
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	13	45	4.454
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	500	14.663	89.922
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	54	154	1.356
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	59	248	10.097
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	35	458	11.004
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	264	7.668	33.569
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	2	3	367
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	40	139	2.282
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	17	97	5.650
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	29	117	1.018
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	5	18	1.349
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	69	219	5.304
JUMBO (ΚΟ)	10	48	1.014
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	63	250	5.274
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	1	6	29.995
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	149	305	2.157
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	185	922	6.096
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	544	10.001	28.972
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	20	79	1.523
ΟΤΕ (ΚΟ)	93	386	1.281
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	691
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	93	1.725	21.994
ΔΕΗ (ΚΟ)	310	1.757	14.486
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	39	112	2.000
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	7	23	909
ΥΙΟΗΛCO SA/NV (ΚΑ)	38	176	7.957
Δικαιώματα σε Δείκτες	15	133	652
FTSE/Χ.Α. Large Cap	15	133	652
Δικαιώματα σε Μετοχές	6	29	668
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	356
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1	10	65
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	25
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	5	19	222
Συνολική Δραστηριότητα	2.988	41.166	294.918

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 29 Μαρτίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.7020	0.7600	0.7440	-2.3170	"16,581"	0.7400	0.7600	0.7160	-5.79
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	0.9500	0.9980	0.9603	-2.6340	"234,135"	0.9500	0.9800	0.9800	-0.41
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.3760	0.4000	0.3962	2.4640	"37,138"	0.3840	0.4000	0.4000	2.04
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0960		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0735	0.0740	0.0739	-0.0620	"2,522"	0.0735	0.0780	0.0735	-5.77
ΤΣΟΚ	A TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0830	0.0970		

Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.8900	1.9600	1.9391	-2.2010	"3,610"	1.9000	1.9500	1.9100	-3.54

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.8500	1.8600	1.8550	1.4800	200	1.8400	1.8500	1.8500	0.00
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0205		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0395	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.0895		
ΚΑΕΠ	KARVEZ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.2700		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0365		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0020	0.0035		
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0270		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PARACOSTAS PUBLIC CO LTD	0.2100	0.2100	0.2100	2.0000	"1,000"	0.2100	0.2320	0.2100	-9.48
ΧΑΣΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0020	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΒΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ *						1.0300	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD (ΑΝ)						0.0000	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0000	0.0000		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0795		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0000	0.0430		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.5400	0.6300		
ΝΤΟΛ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.8500	1.9300	1.8516	0.0000	"1,020"	1.7400	1.9300	1.9300	0.00
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.0105	0.0105	0.0105	0.0000	"1,200"	0.0105	0.0115	0.0105	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0570	0.0000		

Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΑΒΚΑ	ΔΑΣΙΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.7500	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5400	0.5450	0.5423	0.3000	"11,820"	0.5400	0.5450	0.5400	0.00
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.0000	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	2.8400	2.8400	2.8400	7.1370	150	2.8000	2.8400	2.8400	2.90

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS IOANNIDU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC						1.2700	1.3000		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.1800	0.0000		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.5900	0.6700		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.3000	0.3280		

Οι 5.005 εξωπλανήτες γεννούν ελπίδες

Η αναζήτηση άλλων μορφών ζωής στον γαλαξία μας μόλις ξεκίνησε

Ο αριθμός των πλανητών που βρίσκονται εκτός του ηλιακού μας συστήματος υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες. Αυτό δείχνει ο τελευταίος απολογισμός που έκανε η NASA προσθέτοντας στο σύνολο και τους 60 νέους εξωπλανήτες που εντοπίστηκαν πρόσφατα από την αποστολή K-2, δηλαδή τις τελευταίες καταγραφές του διαστημικού τηλεσκοπίου Κέπλερ.

Έχουν ήδη περάσει 30 χρόνια από την ανακάλυψη των πρώτων εξωπλανητών που πραγματοποιούσαν τροχιά γύρω από άλλο αστέρι. Σήμερα, όμως, η εξέλιξη της επιστήμης της αστρονομίας είναι τόσο μεγάλη, ώστε τέτοιες ανακαλύψεις είναι συνήθεις. Οι ειδικοί, άλλωστε, εκτιμούν ότι τα περισσότερα αστέρια διαθέτουν σε τροχιά γύρω τους κάποιο ουράνιο σώμα αυτού του τύπου, επισμαίνει η αστρονόμος του

Έχουν ήδη περάσει 30 χρόνια από την ανακάλυψη των πρώτων εξωπλανητών που πραγματοποιούσαν τροχιά γύρω από άλλο αστέρι.

Παρά τον πλούτο πληροφοριών που έχουν συγκεντρωθεί τα τελευταία χρόνια, η NASA επιμένει ότι είναι πάρα πολλά αυτά που ακόμη αγνοούμε.

ιστιτούτου τεχνολογίας της Καλιφόρνιας (Caltech) Ορόρα Κασέλι.

Ορισμένοι εξωπλανήτες έχουν ομοιότητες με τον Δία, ενώ κάποιοι άλλοι μπορεί να μοιάζουν περισσότερο στη Γη. Από τους 5.005 εξωπλανήτες που έχουν καταγραφεί, τουλάχιστον οι 1.500 είναι αέριοι γίγαντες, περίπου 200 είναι βραχώδεις και μικρότερων διαστάσεων, ενώ 1.600 ανήκουν στην κατηγορία «υπερ-Γαίες» και είναι μεγαλύτεροι από τους βραχώδεις πλανήτες του ηλιακού

μας συστήματος, αλλά μικρότεροι από τον Ποσειδώνα. Δυστυχώς, οι αστρονόμοι δεν έχουν να πουν πολλά γι' αυτούς τους απομακρυσμένους κόσμους. Το μόνο που επί του παρόντος μπορούν να παραθέσουν είναι στοιχεία και μεγέθη όπως η διάμετρος, η μάζα και η πυκνότητά τους. Ήδη, όμως, πραγματοποιούνται προγράμματα, όπως αυτό του διαστημικού τηλεσκοπίου Τζέιμς Γουέμπ, που θα αποκαλύψουν περισσότερες πληροφορίες γι' αυτούς.

Η NASA ανακάλυψε 5.005 εξωπλανήτες

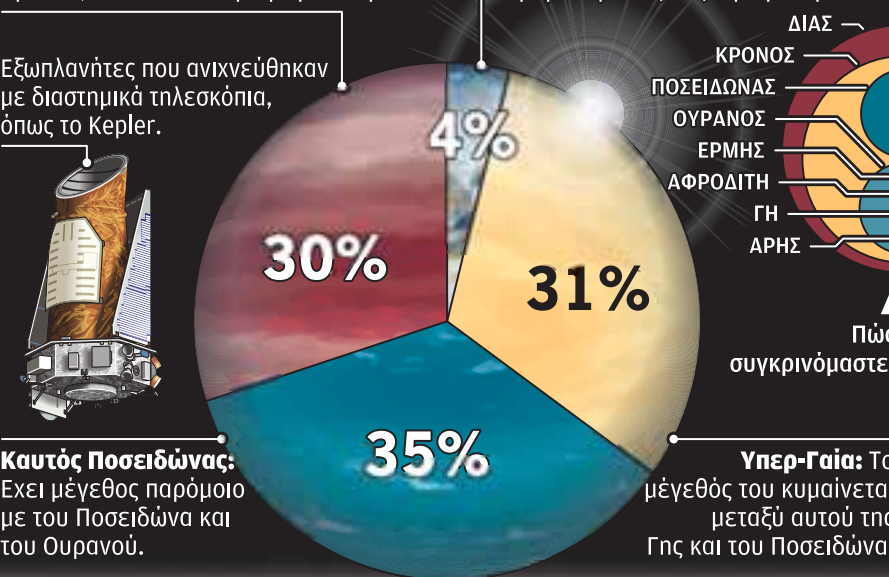
Οι επιβεβαιωμένοι εξωπλανήτες του γαλαξία μας ξεπερνούν τις 5.005. Η NASA υποστηρίζει ότι αυτοί δεν συνιστούν παρά ένα μικρό ποσοστό όσων υπάρχουν.

1992: Ανιχνεύεται ο πρώτος εξωπλανήτης (δηλαδή ένας πλανήτης που πραγματοποιεί τροχιά γύρω από αστέρι εκτός του ηλιακού μας συστήματος).

ΤΥΠΟΙ ΕΞΩΠΛΑΝΗΤΩΝ (επί τοις εκατό ποσοστό που ανήκει στην κατηγορία)

Αέριος Γίγας: Έχει μέγεθος ανάλογο του Κρόνου, του Δία ή ακόμα μεγαλύτερο.

Γήινος Εξωπλανήτης: Έχει μέγεθος παρόμοιο με της Γης ή μικρότερο.

Στους παράδοξους εξωπλανήτες περιλαμβάνονται οι Καυτοί Δίες, αέριοι γίγαντες που βρίσκονται σε κοντινή τροχιά γύρω από υπέρθερμα αστέρια αλλά και πλανήτες που πραγματοποιούν τροχιά γύρω από δύο άστρα ταυτόχρονα.

ΠΗΓΕΣ: NASA/JPL-Caltech, Space Facts, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: © Lucasfilm Ltd

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αγωνία για τον Μεγάλο Κοραλλιογενή Υφαλο

Σε κρίσιμη κατάσταση βρίσκεται ο Μεγάλος Κοραλλιογενής Υφαλος της Αυστραλίας, καθώς συντελείται για άλλη μία φορά εκτεταμένη λεύκανσή του. Πρόκειται για την τέταρτη φορά τα τελευταία έξι χρόνια που διαπιστώνεται μαζικός θάνατος των κοραλλιών εξαιτίας της αύξησης της θερμοκρασίας των θαλάσσιων υδάτων.

Μέχρι το 2016 είχαν καταγραφεί μόνο δύο άλλα τέτοια περιστατικά. Οι επιστήμονες πλέον εκφράζουν έντονη ανησυχία για τη μακροπρόθεσμη αυτού του φυσικού συμβόλου της Αυστραλίας, επισημαίνοντας ότι πρέπει να γίνουν άμεσα ενέργειες για τη χαλάρωσή της κλιματικής αλλαγής, ώστε να μπει τροχοπέδη στη θερμοκρασιακή αύξηση.

Πρόκειται για την πρώτη φορά που ο μαζικός θάνατος των κοραλλιών συνέπεσε χρονικά με το μετεωρολογικό φαινόμενο Λα Νίνια, το οποίο θεωρητικά θα έπρεπε να μεταφέρει στην περιοχή ψυχρότερα νερά. Πλέον, οι ειδικοί φοβούνται για το τι επιφυλάσσει για τον Μεγάλο Κοραλλιογενή Υφαλο το φαινόμενο Ελ Νίνιο.

Την εκτεταμένη λεύκανση εντό-

πισε η Αρχή Θαλασσιού Πάρκου του Μεγάλου Κοραλλιογενούς Υφαλού, που από αέρος καταγράφει την κατάσταση της υγείας του. Όπως διαπιστώθηκε, η λεύκανση αφορά μια απόσταση 1.200 χλμ. και, σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, κλιμάκιο ειδικών του ΟΗΕ σπεύδει στην Αυστραλία προκειμένου να ελέγξει τι συμβαίνει. Η θερμοκρασία των υδάτων στην περιοχή, επισημαίνουν οι ειδικοί, ήταν κατά 4 βαθμούς Κελσίου υ-

Μαζικός θάνατος κοραλλιών για τέταρτη φορά μέσα σε έξι χρόνια.

ψηλότερη από το φυσιολογικό για την εποχή αυτόν τον Μάρτιο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ειδικοί είχαν αρχίσει να εκφράζουν φόβους για ό,τι επακολούθησε ήδη από τον περασμένο Δεκέμβριο. Η Αυστραλία, τέλος, συμβάλει λιγότερο από άλλα ανεπτυγμένα κράτη στην ανακαίτιση της κλιματικής αλλαγής, καθώς παραμένει πιστή στη χρήση ορυκτών καυσίμων.

Η θερμοκρασία των υδάτων στην περιοχή ήταν κατά 4 βαθμούς Κελσίου υψηλότερη από το φυσιολογικό για την εποχή αυτόν τον Μάρτιο.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
6:00-10:00

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ ΠΟΥ ΑΚΟΥΕΙ
όλη η Κύπρος

LOVE 100.7 FM
98.1 & 105.7

ΧΩΡΙΣΤΕ ΕΠΙΔΟΤΗΤΕ:
cytamobile | vodafone

ΣΥΝΕΡΓΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΕΡΕΥΝΑ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΟΥ ΕΛΕΓΧΕΤΟΙΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ
ΠΟΥ ΓΡΗΓΟΡΑΤΟΚΟΙΝΩΝΕΣ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ MARKET
RESEARCH ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ΑΠΡΙΛΙΟΥ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021

11.1% LOVE FM 100.7
10.1% ANT1
9.2% MK
8.9% CYPEA
8.4% SUPER

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

ΚΑΛΩΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
17:00-19:00

Πανίκος Κωνσταντίνου

Η COVID-19 αυξάνει τον κίνδυνο άνοιας

Σύμφωνα με μελέτη, οι ασθενείς με πνευμονία λόγω του κορωνοϊού έχουν 30% μεγαλύτερη πιθανότητα εμφάνισης της νόσου

Της **PENNYS ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Αυξημένες πιθανότητες εμφάνισης άνοιας φαίνεται ότι έχουν οι ασθενείς που προσβλήθηκαν από COVID-19 και ανέπτυξαν πνευμονία, σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη ερευνητών από τις ΗΠΑ. Οσο εξελίσσεται η πανδημία τόσο πληθαίνουν οι επιστημονικές ενδείξεις για επίδραση στο νευρικό σύστημα της COVID-19 που αντιμετωπίστηκε αρχικά ως λοίμωξη του αναπνευστικού, αλλά με την πάροδο του χρόνου έγινε σαφές ότι πρόκειται για μία νόσο που μπορεί να πληξεί πολλά συστήματα.

Ειδικότερα, όπως σχολιάζουν σε άρθρο τους ο καθηγητής Νευρολογίας και διευθυντής της Β΄ Νευρολογικής Κλινικής του ΕΚΠΑ Γεώργιος Τσιβγούλης, ο καθηγητής Νευρολογίας - Νευροψυχολογίας ΕΚΠΑ Γεώργιος Παρασκευάς και η νευρολόγος Λίνα Παλαιοδήμου, πρόσφατα δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Open Forum Infectious Diseases μελέτη ερευνητών με επικεφαλής τον νευρολόγο Adnad I. Qureshi από το Πανεπιστήμιο του Μιζούρι, που είχε ως στόχο την αξιολόγηση της συχνότητας πρωτοεμφανιζόμενης άνοιας σε ασθενείς έπειτα από πνευμονία από νόσο COVID-19 έναντι ασθενών με

Οι διάφοροι παράγοντες που αυξάνουν το ενδεχόμενο για επιπλοκές στο νευρικό σύστημα.

πνευμονία από άλλους παράγοντες. Για τη διενέργεια της μελέτης συγκεντρώθηκαν τα ηλεκτρονικά αρχεία 10.403 ασθενών με πνευμονία από COVID-19 από 110 νοσοκομεία των ΗΠΑ. Μεταξύ αυτών οι 312 διαγνώθηκαν με πρωτοεμφανι-

ζόμενη άνοια, διάγνωση η οποία καταγράφηκε 182 ημέρες (διάμεση τιμή) μετά την εκδήλωση πνευμονίας από λοίμωξη του SARS-CoV-2. Ομοίως, μεταξύ αντίστοιχου αριθμού ασθενών (10.403) που εκδήλωσαν πνευμονία από άλλους παράγοντες πλην νόσου COVID-19, οι 263 ανέπτυξαν άνοια.

Όπως σημειώνουν οι νευρολόγοι, «ο κίνδυνος εμφάνισης συγκρίθηκε στις δύο ομάδες, έπειτα από στατιστική προσαρμογή ως προς διάφορους παράγοντες κινδύνου –όπως ηλικία, φύλο, εθνικότητα, προηγούμενο ιατρικό ιστορικό– και φάνηκε ότι υπήρχε 30% μεγαλύτερη πιθα-

νότητα για πρωτοεμφανιζόμενη άνοια στους ασθενείς που ανέκαμψαν έπειτα από πνευμονία από COVID-19 έναντι άλλων παραγόντων.

Η διαφορά ανάμεσα στις δύο ομάδες παρέμεινε σημαντική, ακόμα και όταν προσαρμόστηκαν δεδομένα σχετικά με τη νοσηλεία των ασθενών, όπως η εμφάνιση σπιτικού σοκ, η ανάγκη διασωλήνωσης ή μηχανικού αερισμού και η επιπλοκή με αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο. Άλλοι παράγοντες που σχετίστηκαν με τον κίνδυνο ανάπτυξης άνοιας ήταν η αυξημένη ηλικία, η κατάχρηση αλκοόλ, το ιστορικό κατάθλιψης, εγκεφαλοπάθειας

ή οργανικού ψυχουσυνδρόμου και η εμφάνιση αγγειακού εγκεφαλικού επεισοδίου κατά τη διάρκεια της νοσηλείας». Καταλήγοντας οι ειδικοί γιατροί τονίζουν, «φαίνεται ότι η πνευμονία από νόσο COVID-19 σχετίζεται ανεξάρτητα με την ανάπτυξη πρωτοεμφανιζόμενης άνοιας μετά τη νοσηλεία. Επομένως, οι θεράποντες ιατροί καθώς και οι ασθενείς θα πρέπει να είναι ευαισθητοποιημένοι για αυτή την πιθανή επιπλοκή και να αναζητούν εξειδικευμένο έλεγχο για την αξιολόγηση των τυχόν γνωστικών ελλειμμάτων των ασθενών με COVID-19 αναλόγως των ενδείξεων».

Τα τρία στάδια μετά τη λοίμωξη

«**Οποιαδήποτε** ενόχληση έχει κάποιος ο οποίος έχει νοσήσει από COVID-19 και έχει περάσει ένας μήνας από την εμφάνιση των συμπτωμάτων της νόσου, πρέπει οποιαδήποτε να απευθυνθεί σε γιατρό». Τη σημασία της έγκαιρης και σωστής διάγνωσης του Long Post COVID, ενός συνδρόμου που απασχολεί ήδη και θα συνεχίσει να απασχολεί έντονα τα συστήματα υγείας ακόμη και μετά την οξεία φάση της πανδημίας COVID-19, τονίζει στην «Κ» η καθηγήτρια Πνευμονολογίας και Εντατικής Θεραπείας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, διευθύντρια ΜΕΘ στο νοσοκομείο Ευαγγελισμός, πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Εντατικής Θεραπείας, Αναστασία Κο-

Τη σημασία της έγκαιρης και σωστής διάγνωσης του Long Post COVID τονίζει στην «Κ» η κ. Αναστασία Κοτανίδου.

(ομίχλη εγκεφάλου)», σημειώνει η καθηγήτρια και προσθέτει: «Συνήθως οι ασθενείς που πέρασαν πιο σοβαρά την COVID-19 εμφανίζουν εντονότερα και με μεγαλύτερη συχνότητα το Long Post COVID. Σε ασθενείς που έχουν νοσηλευθεί σε ΜΕΘ, συμπτώματα μπορεί να εμφανιστούν σε ποσοστό 60%-70% και συνδέονται και με το “μετά την εντατική” σύνδρομο (post-intensive care syndrome, ή PICS)». Ακόμη και ασθενείς που πέρασαν ήπια τη λοίμωξη και δεν χρειάστηκε να νοσηλευτούν, μπορεί να εμφανίσουν Long Post COVID. Σύμφωνα με την κ. Κοτανίδου, ενδεχομένως να έχουν πιο λίγα συμπτώματα, τα οποία υποχωρούν γρηγορότερα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το σύνδρομο μπορεί να επιμείνει ακόμη και για 1,5 χρόνο. «Όπως έχει αναφέρει και ο ΠΟΥ, λαμβάνοντας υπ’ όψη ότι ένα 15% των πολλών εκατομμυρίων πολιτών που έχουν νοσήσει από κορωνοϊό εκδηλώνει το σύνδρομο, έχουμε έναν τεράστιο πληθυσμό ατόμων με Post COVID», επισημαίνει η καθηγήτρια.

Ιατρεία Post COVID

Στον Ευαγγελισμό έχει δημιουργηθεί ιατρείο Post COVID από πολύ νωρίς κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ενώ παράλληλα λειτουργεί και κέντρο αποκατάστασης των ασθενών που πέρασαν COVID-19 και έχουν ανάγκη από κινητική και αναπνευστική λειτουργία. Σύμφωνα με την καθηγήτρια, είναι εξαιρετικά σημαντικό το άτομο που εμφανίζει συμπτώματα Post COVID να ελεγχθεί από γιατρό που θα κάνει τον κατάλληλο διαγνωστικό έλεγχο και θα έχει την εμπειρία να διακρίνει εάν πρόκειται για το σύνδρομο ή ο ασθενής εκδήλωσε πιο γρήγορα –πιθανόν και λόγω COVID– άλλο πρόβλημα υγείας. Σε δημόσια νοσοκομεία και Κέντρα Υγείας της χώρας λειτουργούν 30 πνευμονολογικά ιατρεία Post COVID, ενώ η Ελληνική Πνευμονολογική Εταιρεία έχει εκδώσει οδηγίες για τη διάγνωση και διαχείριση του Long Post COVID.

PENNY ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Αύξηση κρουσμάτων παρατηρείται σε πολλές χώρες της Ευρώπης που έχουν επιλέξει τη στρατηγική χαλάρωσης των περιορισμών. Ο μέσος όρος ημερήσιων κρουσμάτων του τελευταίου επταημέρου στη χώρα μας είναι κοντά στις 21.000, όταν την προηγούμενη εβδομάδα ήταν κάτω από 14.000.

Οι μακροχρόνιες επιπτώσεις του κορωνοϊού σε ενήλικους και παιδιά

Αντιμέτωποι με τις επιπτώσεις της COVID-19 βρίσκονται ενήλικοι και παιδιά πολλούς μήνες μετά την ανάρρωσή τους, αποκλύπτονται δύο νέες έρευνες.

Η πρώτη έρευνα, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Lancet και εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο της Ισλανδίας, διαπιστώνει ότι οι ενήλικοι που νόσησαν βαριά από κορωνοϊό, δηλαδή παρέμειναν κλινίκοι στο νοσοκομείο ή στο σπίτι επί μία εβδομάδα, εμφανίζουν κατάρτιση, ανιμία και άγχος ακόμα και 16 μήνες αργότερα. Ακόμα όμως και όσοι απλώς βρέθηκαν θετικοί στην COVID-19 ανέφεραν διαταραχές στον ύπνο και κατάθλιψη δύο μήνες μετά τη διάγνωση. Την ίδια στιγμή, μια δεύτερη μελέτη δείχνει ότι ένα στα τέσσερα παιδιά (25%) ταλαιπωρείται από «μακρά COVID», δηλαδή μακροχρόνια παρουσία συμπτωμάτων, όπως κόπωση, δυσκολίες στην αναπνοή και άλλα μετά

Ενα στα τέσσερα παιδιά ταλαιπωρείται από την παρουσία συμπτωμάτων, όπως κόπωση, δυσκολίες στην αναπνοή κ.ά. μετά τη λοίμωξη.

την οξεία φάση της λοίμωξης. Στο συμπέρασμα αυτό κατέληξε η μετα-ανάλυση 21 ερευνών επί του θέματος, από την Ευρώπη, την Ασία, την Αυστραλία και τη Νότια Αμερική.

Ειδικότερα, μελετήθηκαν συνολικά 80.071 παιδιά που νόσησαν με κορωνοϊό. Το 25% εξ αυτών εμφάνισε επίμονα συμπτώματα της λοίμωξης που διήρκεσαν για μια περίοδο 4 έως 12 εβδομάδων μετά την οξεία φάση της εμφάνισαν νέα συμπτώματα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Η έρευνα αναρτήθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα medRxiv και δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί σε επιστημονική επιθεώρηση.

Οι συχνότερες εκδηλώσεις της «μακράς COVID» στα παιδιά είναι νευροψυχιατρικές (διαταραχές της διάθεσης, κόπωση, δυσκολίες στον ύπνο, κεφαλαλγία, γνωσιακές μεταβολές, ζαλάδες και διαταραχή της ισορροπίας), καρδιοαναπνευστικές (δύσπνοια, μπουκόωμα, σπινθήκη, αρρυθμίες, δυσανεξία στην άσκηση), δερματικές (υπερβολική εφίδρωση, τριχόπτωση, κνησμός) και γαστρεντερικές (κοιλιακό άλγος, δυσκοιλιότητα, διάρροια, ναυτία και εμετοί). Παρότι οι επιστήμονες δεν κατάφεραν να καταλήξουν σε σαφή συμπεράσματα όσον αφορά την αιτιολογία της «μακράς COVID», συμφωνούν ότι «παιδιά και έφηβοι υφίστανται μακροχρόνιες

συνέπειες τόσο στη σωματική όσο και στην ψυχική υγεία τους εξαιτίας της COVID-19». Η δρ Σόνια Βίλαπολ, του Ερευνητικού Ινστιτούτου Μεθοδιστών του Τέξας και μία εκ των συστακτών της μελέτης, υπογραμμίζει ότι «η αναγνώριση των συμπτωμάτων της παιδιατρικής “μακράς COVID” μπορεί να συμβάλει στην έγκαιρη διάγνωση, στην ανάπτυξη καλύτερων θεραπειών και στη δημιουργία θεραπευτικών ομάδων από όλες τις ιατρικές ειδικότητες στα νοσοκομεία, προκειμένου τα παιδιά που ταλαιπωρούνται να λάβουν την καλύτερη δυνατή θεραπεία».

Έλος, μία μελέτη υποδεικνύει ότι η καλύτερη προστασία για νεογννπητα και βρέφη είναι ο εμβολιασμός των μητέρων τους. Τα αποτελέσματα, ιδιαίτερα αυτά που πυροδοτούνται από τα εμβόλια mRNA, περνούν στο βρέφος με το μητρικό γάλα κατά τον θηλασμό.

Α Π Ο Ψ Η / Τον **ANA SWANSON** και **JEANNA SMIALEK** / **THE NEW YORK TIMES**

Μετ’ εμποδίων η επιστροφή σε μια «κανονικότητα»

Οι αξιωματικοί της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) εμμένουν στο να υποβαθμίζουν την κλίμακα της συντητικής ανόδου του πληθωρισμού και τη χρονική της διάρκεια, όταν η οικονομία έχει αρχίσει να λειτουργεί εκ νέου μετά τους περιορισμούς της πανδημίας του κορωνοϊού. Όπως συνέβη και με πολλούς αναλυτές, που έκαναν προβλέψεις και προέβχονταν από τον ιδιωτικό τομέα, έτσι και η τράπεζα παρερμηνεύσε το πόσο δυναμική μπορεί να αποδειχθεί η ζήτηση των Αμερικανών για αγαθά και πόσο μεγάλο είναι το διάστημα που θα συντείνει στο να μην μπορούν να ανταποκριθούν σε αυτήν οι διενείς εφοδιαστικές αλυσίδες. Οι παράγοντες αυτοί συμβάλλουν συνδυαστικά στην άνοδο τιμών καταναλωτή, ο οποίος έφθασε σε επίπεδα-ρεκόρ 40ετίας τον Φεβρουάριο στις ΗΠΑ και εξαιτίας των ακριβότερων τροφίμων, ενοικίων και βενζίνης. Τα επαναλαμβανόμενα κύματα της πανδημίας όξυναν τα προβλήματα, τα οποία μαζί με την αύξηση μισθών και τιμών στις υπηρεσίες εκτινάχουν περαιτέρω τον πληθωρισμό. Τώρα, τα στελέχη της Ομοσπονδιακής Τράπεζας ετοιμάζονται για μια σειρά αυξήσεων στο κόστος δανεισμού, ούτως ώστε να αποπειραθούν να χαλιναγωγήσουν τον πληθωρισμό, αλλά και πάλι

Οι εφοδιαστικές αλυσίδες βρίσκονται και πάλι σε αναταραχή εξαιτίας της εισβολής της Ρωσίας και των σαρωτικών εγκλεισμών στην Κίνα.

δείχνουν να επιλέγουν έναν κινούμενο στόχο. Οι εφοδιαστικές αλυσίδες, που έδωσαν δείγματα κάποιας βελτίωσης τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο, βρίσκονται και πάλι σε αναταραχή εξαιτίας της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία και των σαρωτικών εγκλεισμών στην Κίνα. Ο πόλεμος στο σταυροδρόμι Ευρώπης και Ασίας έχει προξενήσει προβλήματα στις πτήσεις και στις από θαλάσσης μεταφορές, διακυβεύει τις προμήθειες σε παλλάδιο, νικέλιο και σιτπρά, εκτινάσσοντας το κόστος πετρελαίου και φυσικού αερίου και τον πληθωρισμό. Αυτοκινητοβιομηχανίες έκλεισαν εργοστάσια λόγω ελλείψεως εξαρτημάτων και η Ρωσία ως αντίδραση στις σαρωτικές κυρώσεις της Δύσης ανακοίνωσε τα δικά της σχέδια για έλεγχο των εξαγωγών. Επίσης, τις τελευταίες ημέρες σε πόλεις και περιφέρειες

Τα επαναλαμβανόμενα κύματα της πανδημίας όξυναν τα προβλήματα, τα οποία μαζί με την αύξηση μισθών και τιμών στις υπηρεσίες εκτινάχουν περαιτέρω τον πληθωρισμό.

της Κίνας έχουν επιβληθεί αυστηροί περιορισμοί για ανάσχεση της εξάπλωσης της μετάλλαξης «Ομικρον». Στον κόμβο της Σενζέν, η οποία έχει καιρία σημασία για τη βιομηχανία των ηλεκτρονικών και είναι και μεγάλο λιμάνι με 17 εκατομμύρια

πληθυσμό, επέβαλε καθεστώς 7ήμερου εγκλεισμού. Η ταϊβανέζικη Foxconn, μεγάλη εταιρεία εξαρτημάτων και συσκευών, που προμηθεύει την Apple από τα εργοστάσια της Σενζέν, διέκοψε προσωρινά τη λειτουργία της. Οι περιορισμοί στην

Κίνα, όπου εδρεύει το 25% της παγκόσμιας μεταποίησης, ενδεχομένως να οξύνουν την κατάσταση έτι περαιτέρω για το σύστημα της εφοδιαστικής αλυσίδας και τον πληθωρισμό. «Το ερώτημα είναι, εάν τα πράγματα θα γίνουν χειρότερα ή χειρίστα»,

επισημαίνει ο Φιλ Λέβι, διευθυντής οικονομολόγος στην εταιρεία διαχείρισης συστημάτων διανομής FlexPort, αναφερόμενος στον εγκλεισμό που επιβλήθηκε στην Κίνα.

Η Μαίρη Λάβλι, ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Πίτερσον, τονίζει ότι «είναι δύσκολο να δώσει κανείς υπερβολικές διαστάσεις» στη σημασία της Σενζέν και των περικύκλων για τον κλάδο των ηλεκτρονικών, των μετάλλων, των επίπλων και του χάρτου. «Είναι βέβαιο πως θα επηρεαστεί η προμηθευτική αλυσίδα και αναμένω αυτές οι πιέσεις να μεταφραστούν σε υψηλότερες τιμές πολύ πιο γρήγορα από όσο είχε γίνει στην πανδημία». Αλλωστε, όπως προσέθεσε, «Βρισκόμαστε σε περίοδο υψηλού πληθωρισμού και οι προμηθευτές ευκολότερα θα μετακυλίσουν αυτά τα κόστη ή θα εκμεταλλευθούν την ευκαιρία να αυξήσουν τις τιμές». Με μια αύξηση επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ πρώτη φορά μετά το 2018 και το χρέμα ακριβότερο να το δανειστεί κανείς και να το εδέψει, οι αξιωματικοί της θεωρούν πως η ζήτηση θα αποθερμανθεί και ο πληθωρισμός θα δαμαστεί, εφόσον η επιστροφή σε μια «κανονικότητα» αποδεικνύεται επιδύνη και συνεχώς απαιτητή.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Διατηρούνται οι πιέσεις στα κρατικά ομόλογα

Τα στοιχεία από τις ΗΠΑ και την Ευρωζώνη για τον σύνθετο δείκτη PMI που αποτυπώνει το επίπεδο δραστηριότητας των υπεύθυνων προμηθειών και στους δύο κλάδους, της μεταποίησης και των υπηρεσιών, αιφνιδίασαν θετικά τον Μάρτιο, υποδηλώνοντας ότι η οικονομική δραστηριότητα παραμένει πιο ανθεκτική από το αναμενόμενο στις επιπτώσεις από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Στις ΗΠΑ, ο σύνθετος δείκτης διέψευσε τις προσδοκίες για υποχώρηση και ανήλθε από 55,9 τον Φεβρουάριο στο 58,5, το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων οκτώ μηνών (και σταθερά πάνω από το όριο των 50 μονάδων που διαχωρίζει την ανάπτυξη από τη συρρίκνωση), με τους αντίστοιχους δείκτες για τους δύο κλάδους να καταγράφουν άνοδο, ιδίως αυτός για τον τομέα υπηρεσιών που επωφελήθηκε από την περαιτέρω χαλάρωση των μέτρων προστασίας από τον κορωνοϊό. Στην Ευρωζώνη, αντίστοιχα, ο σύνθετος δείκτης υποχώρησε λιγότερο από τη μέση εκτίμηση της αγοράς, στο 54,5 από 55,5 τον Φεβρουάριο, καθώς η πτώση του δείκτη για τον τομέα υπηρεσιών ήταν περιορισμένη λόγω ανάκαμψης στους τομείς αναψυχής και τουρισμού μετά το περαιτέρω άνοιγμα της οικονομίας.

Παρά τη συνεχιζόμενη γεωπολιτική ανησυχία, τα θετικά οικονομικά στοιχεία διατήρησαν αμείωτες τις πιέσεις που δέχονται τις τελευταίες ημέρες οι αγορές κυβερνητικών ομολόγων εν μέσω ανησυχιών για ενδεχόμενη εφαρμογή πιο επιθετικής νομισματικής πολιτικής από ορισμένες μεγάλες Κεντρικές Τράπεζες. Ο πληθωρι-

σμός παραμένει σε ανοδική πορεία και ενδέχεται να διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα για διάστημα μεγαλύτερο από το αρχικά προβλεπόμενο, ιδίως μετά τη νέα σημαντική αύξηση των τιμών ενέργειας και πολλών γεωργικών προϊόντων και μετάλλων, λόγω έντονων ανησυχιών για διατάραξη των εφοδιαστικών αλυσίδων, καθώς η Ρωσία (και η Ουκρανία) συγκαταλέγεται στους μεγαλύτερους εξαγωγείς παρακοσμίας ορισμένων εξ αυτών.

Χαρακτηριστικά, η απόδοση του 10ετούς αμερικανικού τίτλου κυμαινόντα στο τέλος της εβδομάδας κοντά στο επίπεδο 2,42% που κατέγραψε την Τετάρτη, το υψηλότερο από τον Μάιο του 2019, στον απόηχο των δηλώσεων του επικεφαλής της Fed Τζερόμ Πάουελ για ενδεχόμενη αύξηση των επιτοκίων μεγαλύτερη από 25 μ.β. και εφαρμογή πιο περιοριστικής νομισματικής πολιτικής (αύξηση του fed funds rate πάνω από το επίπεδο μακροχρόνιας ισορροπίας, 2,4% όπως το υπολογίζει η Fed), αν χρειαστεί, προκειμένου να διασφαλιστεί η διατήρηση της σταθερότητας τιμών. Με την προθεσμιακή αγορά να τιμολογεί περίπου 200 μ.β. επιπλέον αύξηση στο βασικό παρεμβατικό επιτόκιο της Fed μέχρι το τέλος του έτους και ποσοστό πάνω από 70% για αύξηση 50 μ.β. στην επόμενη συνεδρίαση τον Μάιο, το κλίμα για το δολάριο ΗΠΑ παρέμεινε γενικά θετικό, ιδίως έναντι του γιεν, υπερβαίνοντας το επίπεδο 120 για πρώτη φορά από το 2016.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Ζημιές ελέω τραπεζών στο ΧΑΚ την Τρίτη

Στις ζημιές επέστρεψε την Τρίτη το ΧΑΚ, ωδούμενο πτωτικά κυρίως από τις απώλειες στους τραπεζικούς τίτλους. Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε πτώση σε ποσοστό 1,01% κλείνοντας στις 66,75 μονάδες.

Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε πτώση σε ποσοστό 1,01% κλείνοντας στις 66,75 μονάδες.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 υποχώρησε στις 40,11 μονάδες, καταγράφοντας ημερήσιες ζημιές σε ποσοστό 1,04%. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €270.069.

Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, άνοδο παρουσίασε μόνο ο τομέας των Ε-

πενδυτικών Εταιρειών με 1,89% και της Εναλλακτικής Αγοράς με 0,48%, ενώ τα Ξενοδοχεία δεν παρουσίασαν μεταβολή. Πτωτικά κινήθηκε μόνο η Κύρια Αγορά με απώλειες 2,20%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €224.832 (πτώση 0,41% - τιμή κλεισίματος €0,98). Ακολούθησαν οι μετοχές της Demetra Holdings Plc με €14.715 (άνοδος 2,04% - τιμή κλεισίματος €0,40), της Ελληνικής Τράπεζας με €12.335 (πτώση 5,79% - τιμή κλεισίματος €0,72), της Logicom Public Ltd με €7.000 (πτώση 3,54% - τιμή κλεισίματος €1,91) και της The Cyprus Cement Public Company με €6.409 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,54).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, δύο κινήθηκαν ανοδικά, έξι πτωτικά και τέσσερις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 173.

Χαμηλότερη ανάπτυξη κατά 2,2% λόγω Ουκρανίας βλέπει η Moody's

Στο 3% εκτιμά την αύξηση του ΑΕΠ – Πληθωρισμός 5%, υψηλότερο έλλειμμα

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας περιβάλλονται πλέον από πολύ υψηλό βαθμό αβεβαιότητας λόγω των επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία, επισημαίνει ο οίκος αξιολόγησης Moody's, και προχωράει έτσι σε σημαντική αναθεώρηση των εκτιμήσεών του για την ανάπτυξη, τον πληθωρισμό, αλλά και το έλλειμμα. Εκτιμά πως η ρωσική εισβολή και οι κυρώσεις θα αφαιρέσουν τουλάχιστον 2,2% από την αύξηση του ΑΕΠ, ενώ προειδοποιεί πως η πιο αδύναμη ανάπτυξη και οι εκτεταμένες επιδοτήσεις ενέργειας θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τις προγραμματισμένες προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης της χώρας.

Πιο αναλυτικά, όπως τονίζει ο οίκος σε έκθεσή του έπειτα από τη «σηγή» που πήρε κατά την πρόσφατη προγραμματισμένη αξιολόγησή του για την Ελλάδα, η ελληνική οικονομία εισήλθε στο 2022 με πολύ ισχυρή

Οι συνθήκες που διαμορφώνονται θέτουν σε κίνδυνο τις προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης της χώρας, προειδοποιεί ο οίκος.

δυναμική και οι δείκτες οικονομικού κλίματος έδειχναν προς βίσιμη και υψηλή ανάκαμψη πριν η Ρωσία εισβάλει στην Ουκρανία. Ωστόσο, η στρατιωτική σύγκρουση προκάλεσε δραστηκή αύξηση των τιμών των εμπορευμάτων, κάτι που θα αποτελέσει σοβαρό περιοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη της Ελλάδας φέτος, όπως επισημαίνει ο οίκος.

Ο αντίκτυπος του πολέμου και των επακόλουθων κυρώσεων στην ελληνική οικονομία είναι αβέβαιοι και θα εξαρτηθεί από το πώς θα εξελιχθεί η σύγκρουση, αλλά και οι κυρώσεις, σημειώνει. Ωστόσο, το υψηλό ενεργειακό κόστος πιθανότατα θα περιορίσει την ανάπτυξη φέτος και έτσι ο οίκος προχωράει σε σημαντική μείωση της πρόβλεψής του για την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ της Ελλάδας, στο 3% από 5,2% πριν, δηλαδή κατά 2,2%. Πάντως, η ανάπτυξη θα υποστηριχθεί από την αύξηση των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από τα κεφάλαια της Ε.Ε., όπως υπογραμμίζει, καθώς η κυβέρνηση συνεχίζει να κινείται ρηγόρα με την υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης.

Η Moody's σημειώνει πως η άμεση έκθεση της Ελλάδας στη Ρωσία και στην Ου-

Ο αντίκτυπος του πολέμου και των επακόλουθων κυρώσεων στην ελληνική οικονομία είναι αβέβαιοι και θα εξαρτηθεί από το πώς θα εξελιχθούν η σύγκρουση και οι κυρώσεις, σημειώνει ο οίκος Moody's.

κρανία είναι σχετικά περιορισμένη. Η Ρωσία αντιπροσώπευε περίπου το 2% τόσο των αφίξεων τουριστών και των ταξιδιωτικών εισπράξεων πριν από την πανδημία. Επιπλέον, το μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών προς τη Ρωσία και την Ουκρανία ανέρχεται μόλις στο 1%. Ωστόσο, ενώ το μερίδιο των εισαγωγών από την Ουκρανία είναι επίσης αμελητέο, στο 0,6%, οι εισαγωγές από τη Ρωσία (κυρίως πετρέλαιο και φυσικό αέριο) αντιπροσωπεύουν το 9,5% των συνολικών εισαγωγών της Ελλάδας.

Στο ενεργειακό μείγμα της Ελλάδας κυριαρχούν το πετρέλαιο και τα προϊόντα πετρελαίου (51%) και το φυσικό αέριο (22%), και τα δύο εξαρτώνται πλήρως από τις εισαγωγές, τονίζει ο οίκος. Περίπου το 40% των εισαγωγών φυσικού αερίου της Ελλάδας προέρχεται από τη Ρωσία και η χώρα αντιπροσωπεύει επίσης το 11% των εισαγωγών αργού πετρελαίου της Ελλάδας από το 49% των εισαγωγών διυλισμένου πετρελαίου. Ως εκ τούτου, μια πιθανή γενική απαγόρευση της Ε.Ε. των εισαγωγών πετρελαίου από τη Ρωσία, αν και απίθανη, θα είχε σοβαρό αντίκτυπο στην Ελλάδα, υπογράμμίζει η Moody's. Επιπλέον, η αξία αυτών των εισα-

γωγών θα διογκωθεί σημαντικά λόγω των υψηλών τιμών της ενέργειας. Αυτό ισχύει και για το σιτάρι μιας και πάνω από το 25% των εισαγωγών σιταριού στην Ελλάδα προέρχεται από την Ουκρανία και τη Ρωσία.

Παράλληλα, ο οίκος αναφέρει πως το εμπορικό έλλειμμα της Ελλάδας ήδη σχεδόν διπλασιάστηκε σε ετήσια βάση τον Ιανουάριο, καθώς η αύξηση των εισαγωγών επιταχύνθηκε και αυξήθηκε κατά 58%. «Αναμένουμε ότι το εμπορικό έλλειμμα θα συνεχιστεί να διευρύνεται καθ' όλη τη διάρκεια του 2022 ως αποτέλεσμα της στρατιωτικής σύγκρουσης μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας και των κυρώσεων, καθώς οι βασικές εισαγωγές γίνονται πιο ακριβές», σημειώνει η Moody's. Ο πληθωρισμός επιταχύνεται ήδη πριν από την εισβολή και έφτασε το 7,2% σε ετήσια βάση τον Φεβρουάριο, αφού οι τιμές τόσο των τροφίμων όσο και των μη τροφίμων αυξήθηκαν με ταχύτερο ρυθμό. Έτσι, πλέον ο οίκος αναμένει ότι ο πληθωρισμός θα παραμείνει υψηλός και θα φτάσει το 5% κατά μέσον όρο, ενώ θα στο τέλος του 2022 θα βρεθεί στο 2,4%.

Τα διαθέσιμα δημοσιονομικά στοιχεία δείχνουν έλλειμμα του προϋπολογισμού

της γενικής κυβέρνησης 7,7% το 2021 από 10,1% το 2020, αντικατοπτρίζοντας τα παρατεταμένα μέτρα στήριξης λόγω της COVID και όχι λόγω δημοσιονομικής διολίσθησης. Ο οίκος αναμένει ότι το έλλειμμα θα μειωθεί περαιτέρω το 2022, στο 5,8% του ΑΕΠ. Αυτό, ωστόσο, είναι ευρύτερο από ό,τι ανέμενε πριν από τη στρατιωτική σύγκρουση και αντανάκλα τη χαμηλότερη ανάπτυξη και τη δυνητικά υψηλότερη κυβερνητική υποστήριξη για τις ευάλωτες ομάδες.

Η Moody's πάντως τονίζει πως η ισχυρότερη ανάπτυξη είναι αυτή που μπορεί να αποτελέσει το κλειδί για τη βελτίωση της δημοσιονομικής δυναμικής της Ελλάδας και τη μείωση του χρέους, το οποίο αναμένει να μειωθεί σε περίπου 191% του ΑΕΠ μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους και να συνεχίσει να μειώνεται σε περίπου 185% έως το τέλος του 2023. Ωστόσο, η πιο αδύναμη ανάπτυξη και οι εκτεταμένες επιδοτήσεις ενέργειας θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τις προγραμματισμένες προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης και να θέσουν κινδύνους για τις προβλέψεις της για το δημοσιονομικό ισοζύγιο και το χρέος της γενικής κυβέρνησης, όπως προειδοποιεί.

Παράταση waiver έως τα τέλη 2024 από την ΕΚΤ

Σημαντική στήριξη σε ομόλογα, ρευστότητα ελληνικών τραπεζών

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η ελληνική αγορά ομολόγων έλαβε νέο ισχυρό μήνυμα στήριξης από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με την παράταση του waiver έως τα τέλη του 2024 τουλάχιστον, ωστόσο οι αναλυτές αναμένουν περαιτέρω πιέσεις στους ελληνικούς τίτλους το επόμενο διάστημα καθώς η αγορά προσαρμόζεται στο τέλος του προγράμματος PEPP, το οποίο και υπήρξε για δύο χρόνια ένα πολύ σημαντικό στήριγμα για την Ελλάδα.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προχώρησε στην απόφαση που ανέμενε ευρέως η αγορά, τη διατήρηση για όσο διαρκούν οι επανεπενδύσεις του PEPP της ειδικής εξαίρεσης ή waiver, που είχε δώσει τον Απρίλιο του 2020 έτσι ώστε να γίνονται αποδεκτά τα ελληνικά ομόλογα ως εγγύηση για τις πράξεις χρηματοδότησης του ευρωσυστήματος.

Το waiver έχει επιτρέψει στις ελληνικές τράπεζες που έχουν στα χαρτοφυλάκια τους

Κατά την DZ Bank, ωστόσο, τα ελληνικά spreads αναμένεται να διευρυνθούν περαιτέρω τους επόμενους μήνες.

ελληνικούς τίτλους να τους καταθέτουν στην ΕΚΤ αντλώντας ανάλογη ρευστότητα και με επιτόκιο από -0,5% έως και -1%, καθώς γίνονται αποδεκτοί χωρίς μεγάλο «κούρεμα», ενισχύοντας έτσι τη ρευστότητα και τα έσοδά τους. Η παράταση αυτής της εξαίρεσης ουσιαστικά προσφέρει ασφάλεια στους κατόχους ελληνικών ομολόγων, καθώς ξέρουν ότι μπορούν να τα ανταλλάσσουν για ρευστότητα στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ανά πάσα στιγμή με κόστος ίδιο όπως άλλων χωρών. Ουσιαστικά η απόφαση αυτή είχε αποτιμηθεί, γι' αυτό και δεν υπήρξε κάποια σημαντική αντίδραση στα ελληνικά ομόλογα.

Κατά την DZ Bank, ωστόσο, τα ελληνικά spreads αναμένεται να διευρυνθούν περαιτέρω τους επόμενους μήνες, έως ότου φθάσουν σε νέα ισορροπία λόγω του τερματισμού του PEPP, με τον κίνδυνο στασιμοπληθωρισμού και χαμηλότερης ανάπτυξης λόγω των γεωπολιτικών εξελίξεων να επηρεάζει επίσης την πορεία τους.

Η απόδοση του ελληνικού 10ετούς ομολόγου διαμορφώνεται στο 2,78% και στα υψηλότερα επίπεδα από τον Μάιο του 2019, ενώ το spread κινείται στις 230 μονάδες βάσης, έχοντας αυξηθεί σχεδόν 90 μ.β από τα χαμηλά του τρέχοντος έτους, και η DZ Bank εκτιμά πως στο υπόλοιπο του έτους θα αυξηθεί περαιτέρω και προς τις 280 μ.β.

«Δεδομένης της βαθμολογίας χαμηλότερης της επενδυτικής βαθμίδας, του υψηλότερου δείκτη χρέους προς το ΑΕΠ στην Ευρωζώνη και της έντονης μεταβλητότητας των ελληνικών spreads, συνεχίζουμε να αξιολογούμε την Ελλάδα ως αγορά αυξημένου κινδύνου», τονίζει η DZ Bank.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προχώρησε στην απόφαση που ανέμενε ευρέως η αγορά, τη διατήρηση για όσο διαρκούν οι επανεπενδύσεις του PEPP της ειδικής εξαίρεσης ή waiver.

Deloitte.

Strongest and most valuable commercial services brand

4 years in a row

Source: Brand Finance | Global 500 2022

www.deloitte.com/cy